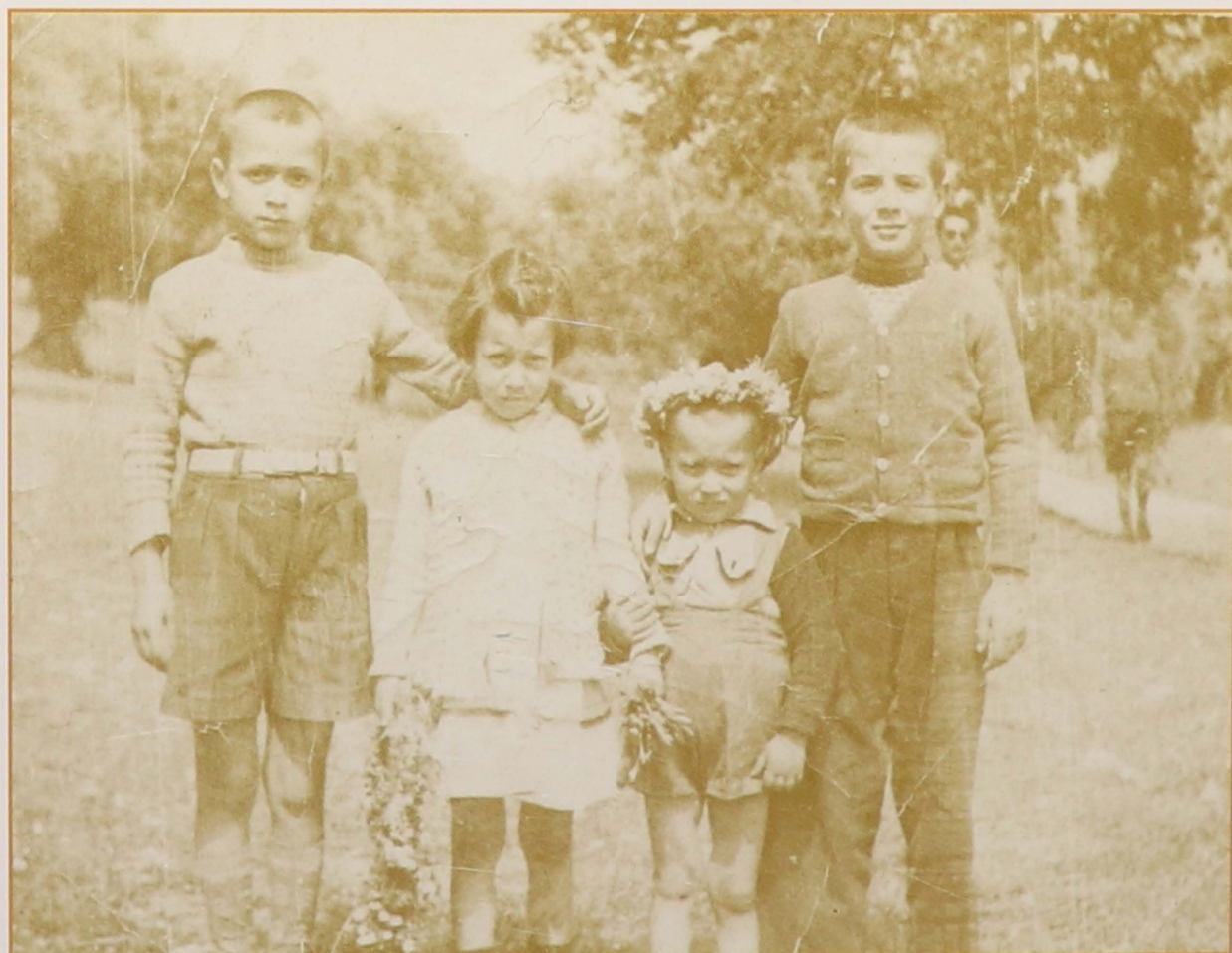

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ

Τα Θασίτικα

Μπάριμπα, έχουμ' καλάθ';

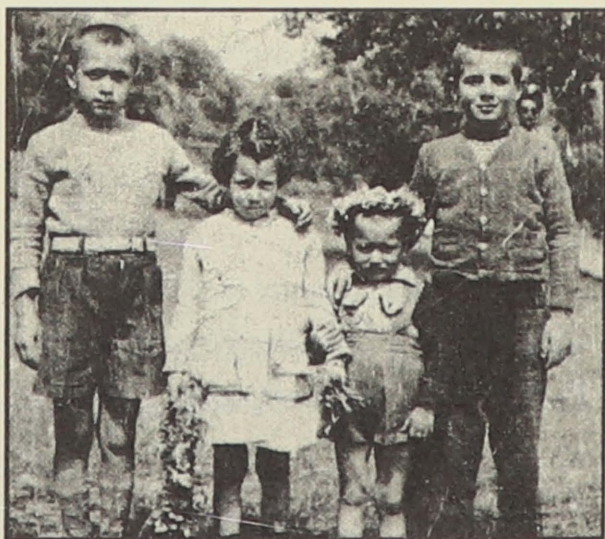
Εκδόσεις Νιραγός

Αστρίς Θάσου

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ

Τα Θασίτικα

Μπάρμπα, έχουμ' καλάθ';

Εκδόσεις Νιραγός

Αστρίς Θάσου

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ:

Η Ιστορία της Θάσου (1η έκδ. 1986, 2η έκδ. 2005)

Τα Θασιίτικα, *Αχ, γιόκα μ' μι τα ιλλινικούδια σ'*, (2000)

Τα Θασιίτικα, *Πνάς άντρα μ' να ζμώσου;* (2005)

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ

ΤΑ ΘΑΣΙΤΙΚΑ, *Μπάριπα, έχουμ' καλάθ';*

© 2007 Εκδόσεις Νιραγός

Αστρίς Θάσου

Στοιχειοθεσία - επιμέλεια: Χριστίνα Νικολαΐδου

Εκτύπωση: Λιθογραφία Ι. Αντωνιάδης - Θ. Ψαρράς Ο.Ε.

Βιβλιοδεσία: Γιώργος Δεληδημητρίου

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

Εκδόσεις Νιραγός, Αστρίς Θάσου

Τηλ. 25930. 52177 & 6977946257

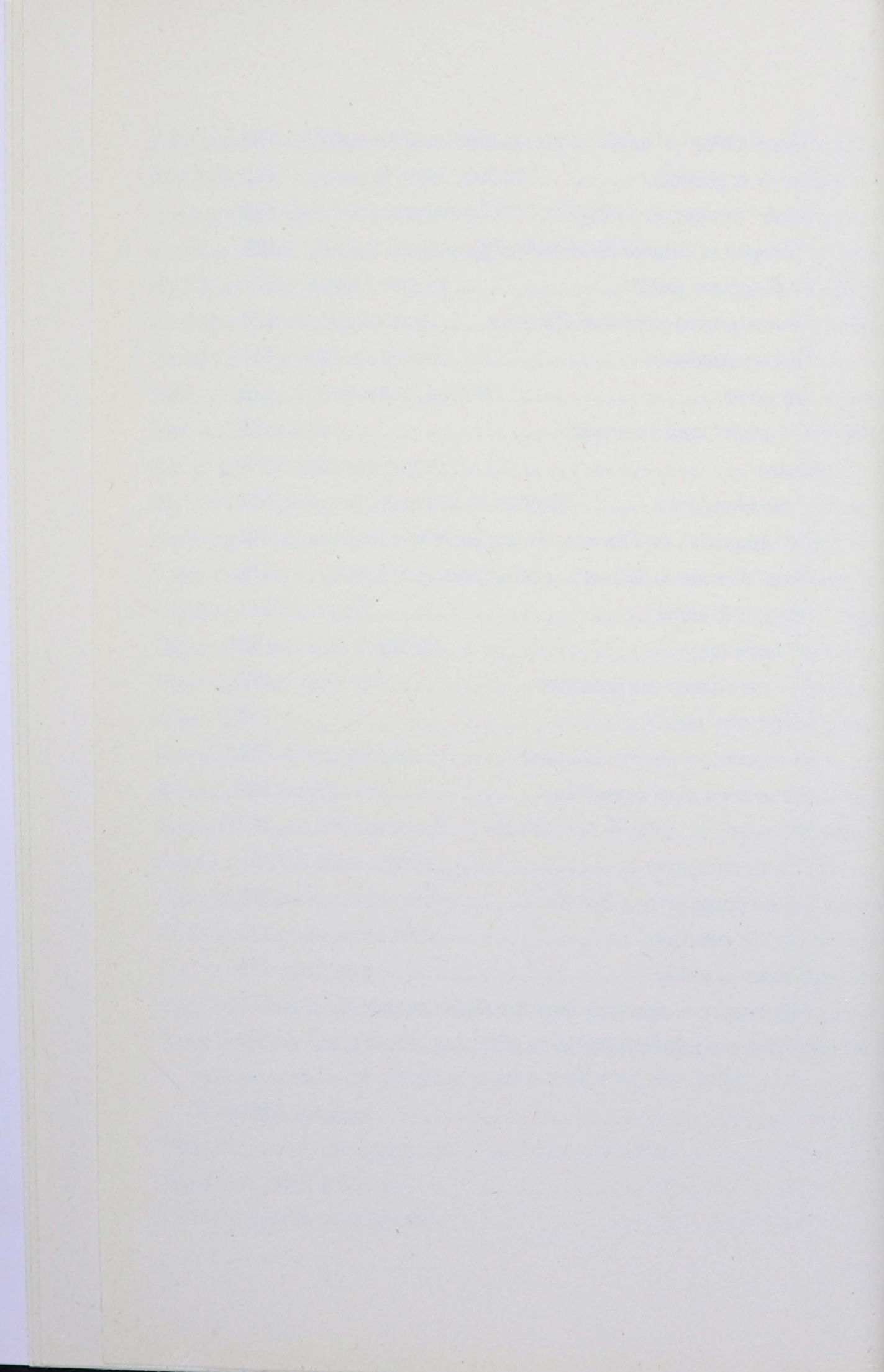
Νιραγός: νεραγωγός, (νερό+αγωγός), νιρό+αγώι, νιραγωγός,
νιραγός= το αυλάκι του νερού.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Αντί προλόγου	9
Νόμζα ότι θα ίσαζι η καμπούρα τς	11
Η πιο καλή ανάτριχα γίνιτι μι χισμένου σώβρακου	14
Γάδαρου λαλείς, βρουντές ακούς!	17
Αλλού τρων κι τς κουκουμανίτις	19
Αμα τριζουμαχούσι του διντρόφλλου... ..	21
Ου Μπρίκους αγκαρίζ' απού ζαναχάτ	23
Ου Αηθανάης ντν έρξι μέσα στου λάκου	25
Γίνιτι ντιμπέιτ μι ένα άτουμου;	27
Γιατρό είχι, δικηγόρου δεν είχι... ..	29
Ου γέρους ή απού πέσμου ή απού χέσμου	31
Ένα... λίπασμα για τα αγγουράκια	33
Βάλι πρώτα βρακί στου γκώλου σ'... ..	35
Αθλητής σα ντου Θιαγέν' δε ματαφάνκι... ..	37
Ήθιλι να ντου μπαντρέψιν μι αγόρ'	39
Ου Μήτσους σκώθκι στου μάθημα	40
«Βγάλι φλας», μι φουνάζαν	41
Οι γυμνουςάλιαγκ' έν ήμιρ' σαλιάγκ';	43
Του σουβλατζίδκου δεν είχι καλόν ιξαϊρισμό	45
Έν μια απλή συνουννυμία... ..	47
Ιστουρίς μι... σκύλ'	49
Θα πιταχτώ ιδουνά δίπλα λίγου κι έρχουμι... ..	51
- Μπάρμπα, έχουμι' καλάθ';	53
Πουλλοί κώλ' έν γιμάτ' σκάγια	55

Θέλς πίστιψέ του, θέλς μη του πιστέβς	57
Ντν ΑηΜαρίν' ντν έχου σι μιγάλ' ικτίμησ'... ..	59
Τρεις φουρές πήγαμ' να μνουχίσουμ' ντου γάδαρου	61
Όποιους καπνίζ' μπουρεί να αγουράσ' μουτουσακό!	64
Ου Γόρμους είχι πουλλά πκάμσα	66
Ου Γόρμους ήταν ιξιλιγμένους... ..	68
Τα πιδγιά στα μιγάλα τα τφάνια.. ..	70
Ήθιλι να φουρέσ' λουλουδάτ' φούστα	72
Ήρτι ου Σταματέκους;	74
Απ' τς κιράδισ στουν αμαξουτόν	77
Μι ήρτι σα πόρδους, αλλά σφίχκα, κι ιφτυχώς... ..	79
Παίξαν μπάλ μι τα πιδγιά ντουν	81
-- Ιλιά μι ίφιρις να φάου ή κούκτσου;	83
-- Κρίμας! Η Ελέν' κμάτι... ..	85
Γόρασι σαλιάγκ' αμπ γΚαβάλα!	87
Ντουν έχρισι κι του ατζάκ'	89
Λέξη - λέξη	92
Θιουλόγους - Αλκή - Ιμαλάια... ..	94
Κι ου άγιους φουβέρα θέλ'	96
Στου μΠουθυμτό κάθουμαν απάν σι μια πέτρα κι ίβλιπα... ..	98
Ιμένα απ' μι βλέπτι ιψέ πέθανα... ..	100
Είχαν ίδγιου όνουμα κι παρόνουμα	102
Οι όρτκις έν πουλύ παλιά πλιά	104
Γκουτ, γκουτ σύκα, φάτι!	106
Πώς μαθαίνουμ' τα χαμπάρια;	108
Κι τα ζγιαφέτια αμπ γίνταν τς καφινέδισ μι όρτκις κι πλιά	
κι οι καφκισές πόσα σκότουσα κι πόσα σκότουσις, πάν' αυτά!	
Τσιμουδιά, κανένας... ..	110
Μόν' απ' του φέρνου στουν μυαλό μ' μι έρχιτι μπουλαντία... ..	112
Μκρουπαντρέφκι η Κατίνα	115
Ε, δε σαμαρώνιτι ου άθρουπους... ..	117

Μιγάλου άγκσµα πάθαµ' µ' αυτήν ντ γκαταραµέν' ντ µπλουγρίπ'!	..119
Βρε τι πάθαµ' µι τς χουροί...	..121
Όπγιους πουµέν' τόφιους, έν άγιους	..123
Είχι θκό τ' γάδαρου κι κατσίκα απού δώδικα χρουνώ	..125
Πώς πήρι ου Γιώρς του ψαλίδ'	..127
Διπούτσουνι ντου µπιτνό γιατί κουλάζουνταν	..129
Αουπού έν η Καραχασάνινα;	..131
Μουνάχα ντη γκντά	..133
Τ' Θάσου ντη µπιάν' πουλύ του μάτ'	..135
Σόρου, πρόµπλεµ	..137
Ου σουσίας του Θιουλόγου	..139
«Δουλουφόν' Αµιρικάν', ου Γιαννάκς θα σας ξικάν'»	..142
Όταν παίρνουµ' δάνειου δε βάζουµ'... µιτάνις	..145
Έψαχνι ρέγγα χουρίς κιφάλ'...	..148
Η γριγιά απ' έκανι αρς	..150
Ου κόσφας κι του ιλίτκου του κούκτσου	..152
Η γριγιά τα είχι πάρ' μαζί τς...	..154
Ντας, γκιτς, πιρούτσου, όκτσου, έλα βοτς	..157
«Έχου ιλιόφλλα πέντι ιβρώ η σακούλα»	..159
Οι καθαρουδιφτέρις	..162
Οι µαστόρ' κι τα τσουράκια	..165
Ου ψειριάρς, ου ψουριάρς κι η Σαµπίνα	..168
Του µσουχώρ' εν' απού μάτ'	..171
Γιατί ψουφούσαν οι γαδάρ'	..173
Δούλους ή τσουµπάνς σ' αφιντικό, ήταν του ίδγιου πράµα	..175
Απού πού κόβιτι του χαρτί υγείας;	..178
Γλωσσάρι	..181

Αντί προλόγου

Το πρώτο βιβλίο μας της σειράς «ΤΑ ΘΑΣΙΤΙΚΑ», με μία εμπεριστατωμένη εισαγωγή από τη φιλόλογο Γεσθημανή Καρατζαφέρη, είχε κυκλοφορήσει το 2000 και περιείχε 54 χρονογραφήματα.

Το δεύτερο κυκλοφόρησε το 2005 και άρχιζε με ένα προλογικό σημείωμα του συγχωριανού μου δικηγόρου Γιώργου Οικονόμου. Περιείχε 74 χρονογραφήματα.

Η υποδοχή που είχαν από το αναγνωστικό κοινό και τα δύο βιβλία, μας παρότρυνε για την έκδοση και του τρίτου, ανά χείρας, βιβλίου.

Και τα τρία αποτελούν μαζί τη στόχευση σ' αυτά που αναφέραμε από την αρχή στο προλογικό μας σημείωμα:

«Κάνουμε αυτή την έκδοση έχοντας την αίσθηση μιας αναγκαιότητας. Τα τελευταία 30-40 χρόνια άλλαξαν πολλά στη ζωή μας. Οι ραγδαίες αλλαγές στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, μας επέβαλαν έναν άλλο τρόπο ζωής ωθώντας βίαια στην εξαφάνιση και την πολιτισμική μας φυσιογνωμία. Η μακρόχρονη καθημερινότητά μας δέχτηκε μια εισβολή σε κάθε της έκφανση: Ενδυμασία, είδη χρήσης, διασκέδαση, ελεύθερος χρόνος, ομιλία, όλα υπέστησαν μια ισοπεδωτική επίθεση από τα νέα δεδομένα.

Αντισταθήκαμε φυλάσσοντας τη φορεσιά της γιαγιάς στο σεντούκι.

Αντισταθήκαμε φυλάσσοντας το υφαντό το «αργαστρίσο». Πασκίζουμε να μη ξεχάσουμε το χορό και το τραγούδι μας,

τα παραμύθια μας, τις διηγήσεις των παππούδων μας.

Μαζεύουμε καθημερινά τα κομμάτια του χθες, βγαλμένα από χαρές και λύπες, κομμάτια του εαυτού μας, που δε θέλουμε να αποχωριστούμε.

Με το βιβλιαράκι αυτό, μαζέψαμε τη χθεσινή μας καθημερινότητα. Μαζέψαμε τα παιδικά μας χρόνια, αλησμόνητες θύμησες.

Μαζέψαμε τις λέξεις μας να τις φυλάξουμε κι αυτές στο σεντούκι με τη θασίτικη φορεσιά της γιαγιάς».

Σωτήρης Γερακούδης

Αστρίς Θάσου

Αύγουστος 2007

Νόμζα ότι θα ίσαζι η καμπούρα τς

Μι λουλάναν στα τηλέφουνα γι' αυτά απ' έγγραψα στου προηγούμενου «άμα κουπίτι κατρίστι του». Πουλλά έχ' αμπ δεν έγγραψα.

«Μάθι να κάνς σουστά ντη δλειά σ' κι να μη μας τα λες μσα, γιατί αυτά εν πράματα απ' πρέπ' να τα ξέρ' ου κόσμους κι να γιατρέβιτι'. Έχ' κι άλλις αρρώστγισ κι γιατρικά αμπ δε ντα έγγραψις». Έτσ' μι είπι μια γριγιά κι ιγώ καμώθκα ότι δε χουρούσαν να τα γράψου ούλα.

Ένας άλλους μι βρήκι κι μι είπι ότι για ντη γκριθαρίδα δεν έγγραψα τίπουτα. Η κριθαρίδα ίβγινι στου μάτ'. Για να σι πιράσ' κι να γίνς καλά έπριπι να σι σταυρώσ' προυτουπαίδ'. Του προυτουπαίδ' ίπιρνι τρία κ'κιά κριθάρ' κι όπους σι σταύρουνι μι ένα ένα κ'κι, ίλιγι:

*Γάβου - γάβου κριθαρίδα
φύγι να μη σι φάου*

Τρεις φουρές σι σταύρουνι κι κάθι φουρά πέταζι σαπέρα του κ'κι του κριθάρ'.

Μια άλλ' αρρώστγια ήταν ου γκίλκας. έπιανι πιο πουλύ τα μικρά τα πιδγιά. Τα λώλινι η φαγούρα στη μπλάτ'. Δε ξέρου άμα αυτήν η αρρώστγια ήταν αμπ ντη απλυσά. Για να σι πιράσ', ξιγυμνώνουνσαν αμπ ντ μέσ' κι παν, έστρουνις καταή έναν ντρουβά τρίχνουν κι ξέσαν κι ίλιγισ:

– Φύγι γκίλκα να μη σι φάου...

Ξέσαν κι του ίλιγισ συνέχεια μέχρι να σι φύγ' ου γκίλκας.

Άλλ' αρρώστγια ήταν η κασίδα. Κι αυτήν ντη βγάξαν τα μικρά τα πιδιά. Για να πιράσ', βάζαν στου κιφάλ' τ' πιδιού γαλαζόπιτρα. Γαλαζουμαχούσι του κιφάλ' ιτ', κουριμένου γλί, κι κανένασ δεν ήθιλι να καθήσ' δίπλα τ' στου ίδγιου του θρανίου.

Για ντ νυφίτσα, όταν ντ τραγδούσαν τα προυτουπαίδια, στρώναν απάν' στουν άρρουστου κι ένα βιλούδου μι χρυσαφικά, ό,τ' είχαν.

Τα ουρμήγκια ήταν μια αρρώστγια που είχισ πουλλά σκλήγκια στη γκλιά σ'. Αυτήν γιατρέβουνταν μι του μουργουνόλαδου. Του μουργουνόλαδου βρουμεκουπούσι κι όταν του έπνις σι ίφιρνι μπουλαντία.

Στα πιδγιά ήταν καλό να πγιούν μια κουταλιά λάδ' κάθι προυί. Κι αυτό σι ίφιρνι μπουλαντία, γιατί τότε τα λάδια ήταν απάν' απού ιφτά ουξύτητις.

Για του βαρύ του κρύγιουμα είχι πουλλά πράματα. Μπουργούσις να βάλς κανένα σπιρτουπάν' μι καμφουρά. Αλλά καλύτιρα ήταν να βάλς βιντούζις. Πουλλά σπίτια δεν είχαν βιντουζουγιάλια κι τς βάζαν μι τα νιρουπότρα. Τς κουφτές τς βιντούζις σι χαρακιάζαν ντη μπλάτ' μι του ξουράφ' για να βγει του κρύγιουμα.

Για του κρύγιουμα καλό ήταν κι του μπλάστρ'. Είχι ριτσνόμπλαστρα κι πισσόμπλαστρα. Του πισσόμπλαστρου έπριπι να του ζουστάνς πουλλή ώρα στ' ατζάκ' για να ζουσταθεί η πίσσα κι ύστιρα να του βάλς. Κι ύστιρα απού δυο τρεις μέρις, για να του βγάλς, έπριπι να καθήις μι ντη μπλάτ' στ' ατζάκ' για να ζουσταθεί η πίσσα κι να του τραβήξει να ξικουλλήσ' αμπ ντη μπλάτ'.

Άμα κατβαίνουν τ' αχαμνά σ' (αμπ ντη δλεια) δεν είχι για-

τριμα. Θμούμι ντου γέρου Πούλιου απ' πουρπάτγι κι νόμζις
ότι είχι μια σακούλα κριμασμέν' στα σκέλια τ'.

Πουλλές γριγιές παραγγέλναν βδέλις αμπ γΚαβάλα. Τς
βάζαν απάν' ντουν κι οι βδέλις τς ρουφούσαν του αίμα κι
γίνταν καλά.

Σι πουλλά σπίτια είχαν μια πέτρα ίσαμι δέκα ουκάδισ.
Όταν τς πουνούσι η κλιά ντουν, (του στουμάχ' ντουν), πέφταν
τ' ανάσκιλα κι βάζαν απάν' ντ μπέτρα για να τς πιράσ'.

Ένα κι αμέτ γιατρουσόφια είχι. Κάναν ου κόσμους αλφές μι
σκατζουχέρ', μι αχιλώνις, μι τσουνκνίδις, βαθράκ', μι ό,τ' ήθι-
λις. Ου λουλουγιατρός ου Στιφανάκς ούλου μέσα στα βνα
γύρζι κι μάζουνι βουτάνια. Αυτός ούλα τα φάρμακα τα έκανι
ατός τ'. Του σπít' ιτ ήταν γιμάτου μπουκάλια κι κτιά ντινικ-
δένια. Κι στίλζι.

Πουλύ καλό για τς μιγάλ' ήταν κι του πάτμα στη μπλάτ'.
Δεν ήταν άρρουντ' αλλά του πάτμα τς ξικούραζι. Μεσ σ' χαρά
ήμαν όταν γύρζι η γιαγιά μ' τα μπρόμτα κι ιγώ ανίβινα λόρ-
τους κι ντ μπατούσα. Δε μι έκουβι, κι νόμζα ότι μι το πάτμα
θα ίσαζι η καμπούρα τς.

Ύστιρα, όταν σκώνουνταν κι ντν ίβλιπα πάλι καμπουρια-
σμέν', μι κακουφαίνουνταν κι νόμζα ότι έφτιβα ιγώ απ' ήμαν
πουλύ λαφρύς, σα πιτέλα, κι δε μπουρούσα να σάσου ντ
καμπούρα τς..

Η πιο καλή ανάτριχα γίνιτι μι χισμένον σώβρακου

Ούλα όσα πάθινι ου άθρουπους, ικείνα τα χρόνια, μπόργι κι τα γιάτριβι. Πήκαμ' για αρρώστγισ, βγασίματα, βγαλσίματα, πόν', πιασίματα, για ούλα είχι ντου ντρόπου τ' χωρίς να παέν' τς γιατροί ζ γΚαβάλα έναν γκιριμέ.

Ικείνα τα χρόνια όμους ου κόσμους φουρούσι κι τσιντάνια. Τα πιο πουλλά τα φέρναν καλουγέρ' απ' τ' Αγióρους ή τα πλούσαν καλουγέρ' αμπ γυρίζαν στα χουργιά κι βγάζαν λόγου για ντου Θιό. Τα τσιντάνια ντου φλάγαν απού πουλλά ντουν άθρουπου κι πιο πουλύ τα φουρούσαν τα πιδγιά. Τα είχαν πιασμένα στ' φανιλούδα ντουν μι μια ασφάλεια κι δε ντα έπια-νι τίπουτα.

Ένα άλλου δύσκουλου πράμα ικείνα τα χρόνια ήταν του μάτ'. Του μάτ' έπιανι απού μικρό πιδί ζ γκούνια μέχρι μιγά-λουν. Έπιανι κι τα ζα. Ακόμα κι τς όρνιθις τς έπιανι του μάτ'. Ακόμα κι μια λαϊνα κι γκρουλόγου μπορούσι να ντη μπιάσ' του μάτ' κι να γίν' κουμμάτια. Τόσην δύναμ' είχι του μάτ', γιατί ικείνα τα χρόνια τα όμουρφα, τα παχιά κι τα γιρά ου κόσμους τα λμπίζουνταν κι μόν' απ' τα ίβλιπι κι τα ζούλιβι, τα έπιανι του μάτι τ'.

Μουρό πιδί μπορούσι να του λμπιστεί ου άλλους «για δε οι μαγούλις τ'!» κι αμέσους του πιδί να έπιφτι να σκάσ'!

Πιρνούσις, ας πούμ' μι του μλάρ' φουρτουμένου κατακαμ-λιού. Του ίβλιπι ου άλλους κι του λμπίζουνταν «για δε μια μλαρίνα!». Μέχρι να φτάσ' του ζο στου σπít' έπιφτι καταή κι κόντιβι να σκάσ'!

Πιρνούσι κανένα κουρίτς βασταμένου, του ίβλιπι ου άλλους «για δε μια νταρντάνα, αυτήν μπουρεί κι φουρτών' κι

μλάρ'!» Σαράντα πυριτός του έπιανι του κουρίτς, να σκάσ'!

Κι τς νεαροί τς έπιανι του μάτ'. Ίβλιπι ου άλλους του παλ-
κάρ' «Για δε ένας παλκαρέκους, άμα πιάσ' ντ μπέτρα θα ντη
βγάλ' νιρό!» Αμέσους ντουν έπιανι ντου νιαρό ένας πουνου-
κέφαλους, του κιφάλι τ' κόντιβι να σπάσ'!

Για του ματ' δεν είχε φάρμακα. Γιατρέβουνταν όμους απ'
τς γριγές. Είχι πουλλοί τρόπ' για του ξιμάτιασμα.

Ένας τρόπους ήταν όταν η γριγιά ίλιγι κάτ' λόγια, τα μουρ-
μούρζι τρεις φουρές κι έκανι ότι φτούσι. Τα λόγια αυτά τα
ήξιρι μόν' η γριγιά κι πρέπ' να ήταν σα Θιικά.

Ένας άλλους τρόπους για ξιμάτιασμα γίνουνταν μι του
θυμιατό κι ένα πουτήρ' νιρό. Η γριγιά έβαζι καρουφίλια μέσα
στου θυμιατό κι άμα τρίζαν, ήταν του κακό απ' έφυβγι. Σι
θύμιαζι κι μουρμούρζι κάτ' λόγια κι ύστιρα έρχνι τα κάρβνα
μέσα στου πουτήρ'. Σι έδουνι κι γέβουσαν κι λίγου νιρό. Άμα
ήσαν απού μάτ', τα κάρβνα παγαίναν ούλα στου μπάτου κι
γίνουσαν καλά. Άλλις γριγιές τα κάρβνα τα ρίχναν μέσα σι ένα
πιάτου λάδ' κι άμα του λάδ' γίνουνταν νιρό, ήσαν απού μάτ'
κι γίνουσαν καλά

Άλλους τρόπους για ξιμάτιασμα κι για «όξου απού δω κι
μακριγιά» γίνουνταν κι μι ένα τγάν'. Η γριγιά (ή ου γέρους)
βαστούσι του τγάν' κι μουρμούρζι κάτ' λόγια.

Ξιμάτιασμα γίνουνταν κι μι μαχαίρ'. Πάλι ου ξιματιαστής
βαστούσι του μαχαίρ' κι μουρμούρζι κάτ' λόγια.

Του καλύτιρου ξιμάτιασμα όμους γίνουνταν μι ντν ανά-
τριχα. Αυτός απ' έκανι ανάτριχα σι ματιασμένου ζο ή άθρου-
που έπριπι να είχε πουλύν κιρό αμπ δεν άλλαξι σώβρακου.
Άμα του σώβρακου ήταν κι λίγου χισμένου, γίνουνταν η πιο
σουστή ανάτριχα. Πρέπ' να του ίβγαζι κι να σκέπαζι του
ματιασμένου του ζο ή άθρουπου κι να ίλιγι κι κάτ' λόγια.

Πουλλές φουρές ρώτσα όταν ξιματιάζαν κι μουρμουρίζαν,

να μι πουν τι λεν. Κανένας κι καμιά δε μι είπι. «Δε γκάν' να τα ξέρ' άλλους αυτά τα λόγια» μι λέγαν. Μουνάχα μια φουρά που ρώτσα μια θειά, μι τα είπι κι σας τα λέου κι σας:

— Άμα αυτός που απ' σι μάτιασι εν γναίκα, να σκάσιν τα βζά τς. Άμα εν άντρας, να σκάσιν τα μπάμπαλα τ'!

Αλήθεια - ψέματα, αυτό μι είπι...

Γάδαρου λαλείς, βρουντές ακούς!

Αυτό αμπ γίνιτι σήμιρα μι τα τρουχαία, απ' σκουτώνιτι τόσους κόσμους ή σακατέβιτι, δεν γίνταν ικείνα τα χρόνια. Τότι τα αυτουκίνητα ήταν πουλύ λίγα κι ου δρόμους δεν ήταν άσφαλτους. Τρεις ώρις κάναμ' του '61 να φτάσουμ' απ' τα Λμινάρια στου Λμένα μι τ' Γιαννάκου του φουρτηγό. Οι παλιοί πρέπ' να θμούντιν ότι τότε τα αυτουκίνητα βάζαν μπρος μι μαναβέλα. Δεν είχι βγει ακόμα η μίζα. Κι άμα δε μπαίρναν μπρος, τα γκτούσαμ'.

Τότι ούλους ου κόσμους έκανι τσι δλες τ' μι τς γαδάρ' κι τα μλάρια. Τα ξύλα ντουν, τσ' ιλές τουν, τα κβανούσαν μι τς γαδάρ' κι τα μλάρια. Άλλους μι έναν κουτσουγάδαρου κβανούσι άμμου μι τα παραβούτια, κβανούσι πέτρα κι έχτιζι ουλόκληρου σπít'. Μαζεύαν τριάντα γαδάρ' κι σι δυο στράτις κβανούσαν ντη μπλάκα κι του σκιπάζαν. Κάναν κι κιράδισ, κβανούσαν κι καραβόξλα κι βγάζαν λιφτά. Ου γάδαρους τότε ήταν όπως εν σήμιρα του ντάτσουν. Καλά, του μλάρ' μπουρούμ' να του παρουμοιάσουμ' σα του σημερινό του τριαξουνικό.

Απ' ούλα τα χουργιά ίρχουνταν στου Θιουλόγου κι αγουράζαν γαδάρ' κι μλάρια γιατί μουνάχα στου Θιουλόγου είχι τσαμπάζδισ. Αυτοίν τα φέρναν αμπ ντ Λήμνου κι τα πλούσαν. Ου τσαμπάζς ου Γιάννς ου Χαραλαμπίδης ήταν για ντν ιπουχή τ' όπως εν σήμιρα ου αντιπρόσουπους τς Φίατ. Γιαυτό ου κόσμους απ' τ' άλλα τα χουργιά ακόμα κι σήμιρα νουμίζ' ότι του Θιουλόγου βγάζ' μουνάχα γαδάρ' κι μλάρια!

Πήκαμ' ότι ικείνα τα χρόνια δεν είχι τρουχαία αλλά κι μι τς γαδάρ' κι τα μλάρια είχι άλλα. Ου γάδαρους μπουρούσι να ξπαστεί κι να σι τνάξ' καταή. Δεν ήταν λίγους ου κόσμους απ' έσπαζι χέρια κι πουδάρια απού ξπάσμου. Γιαυτό άμα ίρχου-

νταν κατά ισένα γάδαρους, έπριπι να μιλάς για να μη ξπαστεί.

Μπορούσι ακόμα να ντου χáis απού μπρουστά σ' κι να σι
ρίξ' ούλα τα πράματα καταή άμα ντουν έπιανι μύγια. Του ίδγι-
ου γίνταν κι άμα ίβλιπι γαδούρα. Αγγαρουμαχούσι κι έτριχι.

Απού καμιά φουρά άμα ίβρισκι κατρουλουσά απού γαδού-
ρα σταματούσι κι μύρζι. Δε μπήγινι ρούπ'. Τότι σήκουνι κι του
κιφάλ' σαπάν κι άνγι ντου στουμαρέκου τ'.

Ου γάδαρους, όπους ήταν φουρτουμένους, μπουρούσι να
καθήσ' καταή κι να μη σκώνιτι. Αυτό ήταν κακό χουγ'. Έπρι-
πι να ντου ξιφουρτώις για να σκουθεί λόρτους ή να ντουν ανά-
ψεις φουτιά μι λίγα χουρτάρια κουντά στ' μούρ' κι πίσου σν
ουρά. Τνάζουνταν απάν' αμπ ντου φόβου τ'.

Αυτό του ζο, ου γάδαρους, έχ' φάει του πιο πουλύ ξύλου
απ' ούλα τα ζα. Πουλύ του χτυπούσι ου άθρουπους. Αλλά κι
μι του νηματήρ' του κατασουγλούσι κι μάτουνι κι όταν ήταν
καβάλα είχι κριμασμένου σουγλί διμένου πίσου στα σκαρβέλια
για να του σουγλά.

Πουλλές φουρές άμα λαλούσις ντου γάδαρου, δηλαδή άμα
ντου χτυπούσις, ντουν έφυβγι κι απού κανένας. Απού δω βγήκι
κι η παρουμία:

«Γάδαρου λαλείς, βρουντές ακούς!»

Αλλού τρων κι τς κουκουμανίτις

Μιγάλους μπιλάς εν του φαϊ, απ' τα παλιά τα χρόνια. Κάθι προύι η γναίκα θαμάζιτι τι να μαγειρέψ'. Κι άμα ου άντρας εν τσιλιπής, τα πράματα εν πιο στρουμόκουλα. Έχ' κι άντρις απ' εν πουλύ νόστιμ' κι τρων ό,τ' μαγειρέψ' η γναίκα ντουν κι κάνιν κι ντου σταυρό ντουν ιφχαριστημέν'. Οι τσιλιπίδισ, του ένα τσι ξνύζ' του άλλου τς βρουμά. Αλλά, άμα ου άλλους εν νταμαχιάρς, δε λουγαριάζ' φαϊ κακάβραστου ούτι λαδουπνιμένου.

Ου γέρου Κουντός έτρουγι γιαούρτ' μι γκαβά. Άμα φας αυτόν ντου συνδυασμό, λεν ότι μπορεί να δηλητηριαστείς κι να βγάλς τα μιλαχόνια σ'. Ου γέρου Κουντός όμους έτρουγι, κι δε μπάθινι τίπουτα...

Μιγάλου πρόβλημα ικείνα τα χρόνια ήταν του ηλικτρικό. Κι ζ γΚαβάλα ακόμα, άσχιτου άμα είχαν ηλικτρικό, ψυγεία ου κόσμους δεν είχαν ακόμα. Είχαν μια παγουνιέρα, σα κάσα ήταν, κι τα καλουκαίρια κάθι προύι αγουράζαν πάγου κι ρίχναν μέσα.

Στ' Θάσου είχι μπούζα νιρά, αλλά δεν είχι πάγου. Ου κόσμους είχι μουνάχα έναν ντλάπ' κι όταν ιξιλιχτήκαν, αγουράσαν κι φανάρ'. Του φανάρ' ήταν καλό, γιατί κι παίρναν αέρα τα φαγιά κι δεν ίμπινι μέσα μύγια. Αλλά του καλουκαίρ', όταν κώρουνι του κάμμα, άμα μαγέριβις απού βραδίς, του φαϊ βαστούσι, του πολύ-πουλύ, μέχρι τς δώδικα ντν ιπάβριου. Ύστιρα ξύνζι κι ήταν για πέταμα. Ιπειδή πουλύς κόσμους του ήξιρι αυτό, σκώνταν νύχτα κι χαραή κι τρώγαν του φαϊ για να μη ξνύσ'. Απού καμιά φουρά άρπαζι κι λίγου ξνύλα, αλλά του τρώγαν.

Τσ' ιλές, τότε, λίγ' ήταν αυτοίν απ' παίρναν αργάτις.

Ούλου φασούλια τς ταΐζαν. Μια γριγιά, ας μη λέμ' ουνόματα, έκανι ένα χαρανί φασούλια κι ιδινι τς αργάτις κι τρώγαν είκους' μρω φαΐ. Τα φασούλια, χμώνας ήταν, κι σι δυο τρεις μέρις ξνύσαν. Αλλά αυτό του τσιφνουκούραδου, έρχνι μέσα ξύδ' κι τς ίλιγι:

– Τα έβαλα κι λίγου ξύδ', πιδάκι μ'.

Μέχρι απ' ντ μπήραν χαμπάρ' οι αργάτις κι τς στα σαβουρντίσαν στα μούτρα κι ντ παρατήσαν. Αλλά τς είχαν κουπεί τα ήπατα τς αθρώπ'..

Έχ' αθρώπ' που ό,τ' κι να φαν' δε τσι πιάν' τίπουτα. Κι του πιο ιπικίνδυνου εν όταν μαζεύουμ' πιπιρίτις κι χουχούλια, ιτούτην ντν ιπουχή. Σ' ούλα τα βνά βρίσκεις πιπιρίτις, χουχούλια, σφαχτίτις, αδραχτίτις, αλλά ου τόπους εν κι γιμάτους κουκουμανίτις, ίσκα απ' καπνίζιν τα μιλίσσα κι ταμπάκου τσι στοίχινας. Άμα γιλαστείς κι φας κουκουμανίτ', εν δηλητήριου. Θα πουμείνς ντουντούκ'.

Έχ' όμους κι ένα χουργιό απ' τρών ένα τσισίτ' κουκουμανίτ' κι δε μπαθαίνιν τίπουτα.

– Μη τα τρώτι αυτά, ρε πιδγιά, θα ψακουθείτι, τς είπα.

Κι μι πήκαν ότι «αυτά τα ψακιά» τα τρών, λέει, κι οι κατσίκις κι ότι απού χουργιό σι χουργιό ου κόσμους εν ανάλογα μι του άντιρου...

Αμα τριζουμαχούσι του διντροφλλου...

Τα Χριστούγιγννα πάντα τα είχαμ' για παρακατηνή γιουρτή. Ικεινά τα χρόνια ου κόσμους ακόμα μάζουνι ιλές, κι δε ντα δίναν τόσοσ σημασία. Του βράδ' βάζαν στου τραπέζ' τα λιμ-τούργια τ' Χριστού κι θυμιάζαν ένα ψουμί:

Βουήθειά μας ου Χριστός

να μας έχ' καλά, κι του χρόν'...

Αλλά τα πιδγιά, τα πιριμέναν πώς κι πώς, για να βγουν στα κάλαντα. Μουνάχα τότε βλέπαν λιφτά στα χέρια ντουν, δικάρις κουσάρις κι απού κανένα πιντόλιφτου, γιατί ου κόσμους τότε είχι μιγάλις σφίξεις.

Καλή γιουρτή ήταν τ' αηΒασιλιού.

*«Άγιους Βασίλης κουμαρτζής,
ρουφιάνους κι κιρχανατζής»*

Έτσ' ντου λέγαν ντουν αηΒασίλ'. Πολλά ντου φουρτώναν ντου γκαημένουν ικεινά τα χρόνια, γιατί άμα χάναν στου κουμάρ', αυτός έφτιβι. Πήγνι ου άλλους να παίξ', κι άμα ντου γκάναν γκουφ, τάβαζι μι ντουν αηΒασίλ'.

Κι τα πιδγιά, τότε, παίζαν κουμάρ τα λιφτά που μαζώναν απ' τα κάλαντα. Δε μπαίζαν πόκα κι πρέφα όπους οι μιγάλ' τς καφινέδισ. Παίζαν μέσα τσι δρόμ' του κουδουνιστό κι του σουμ'. Του κουδουνιστό ήταν ανάλουγα τι θα σι τύχ', κουρώνα, για λιφτά. Του σουμ ήθιλι τέχν' κι έπριπι να έχς καλή μπακίρα, χτυπμέν' γύρου γύρου, για να καρφώνιτι στου χώμα όταν ντν έρχνις. Παίζαν κι στριφτό, κορώνα-λιφτά, ή κουρώνα-γράμματα. Άμα ου κιρός έκανι τφάν', παίζαν μέσα στα σπίτια παρταόλα.

Είχι όμους κι πουλλοί απ' κάναν κουλουχιλέδισ, κι δε τς παίζαν.

Στα σπίτια τότε αγορεύαν ου κόσμους μι του λάδ'. Έδουνις μια ουκά λάδ', κι ίπιρνις μια ουκά λαρδί. Μι μια ουκά ιλές, ίπιρνις δυο ουκάδις πουρτουκάλια. Αυτό γίνονταν κι μι άλλα πράματα.

Τότι, αυτές τς μέρις ίρχουνταν ου Πλακουπτάς, ου Κουσταντινίδης, ου Αρίστους, φέρναν παπούτσα, σουσόνια, παντά κι ου κόσμους ψούνζι κι αντί για λιφτά έδουνι λάδ'.

Αυτά γίνταν ικείνα τα χρόνια. Τότι δεν είχι πιστουτικές κάρτις ούτι ιουρτουδάνεια. Ου κόσμους ψούνζι κι πλήρουνι στα λαδίσα.

Τ' αηΒασιλιού ίμπιני κινούργιους χρόνους κι αυτό αμπ ντουν ένιαζι ντου γκόσμου ήταν να εν γιρός. Είχι ντου ντρόπου τ' όμους κι του μάθιני μουναχός τ'. Τ' αηΒασιλιού έκουβι ένα διντρουλόμακου κι έβαζι λίγου στη γκλειδαριά τς πόρτας για να εν γιρό του σπít'. Του άλλου, κάθουνταν ούλ' στ' ατζάκ' κι ρίχναν απού ένα διντροφόλλου στα κάρβνα.

Άμα του φύλλου κνιένταν κι έτριζι ώσαμι να καεί, αυτό ήταν καλό σμάδ' γι' αυτόν απ' του έρξι.

Άμα όμους του διντροφόλλου καίγουνταν χωρίς να τρίξ', έρχνις άλλου μέχρι να να σι βγει του καλό.

Έτσ' ούλ' ξέραν ούλ' ότι ντου γκινούργιου χρόνου θα ήταν γιροί.

Άσχιτου όμους ότι πουλλοί γέρ' απ' τριζουμαχούσι του διντροφόλλου ντουν, τα τνάζαν σι λίγισ μέρις...

Ου Μπρίκους αγκαρίζ' απού ζαναχάτ

Ούλουν ντου γκόσμου ντουν αρέζιν τα ζα. Άλλους τα θέλ' για λούσου, κι άλλους τα θέλ' για να κάν' ντη δλειά τ' ή κι για τα δυο μαζί.

Γάτ', σκύλ', όρνιθις, κατσίκις, μλάρια, γαδάρ, πλιά στου κλουβί, κούρκ', τα θέλ' ου κόσμους.

Κι άμα κανένας φύγ' απ' του χουργιό τ' ζ μπόλ', ούλα τα πουζντά.

Η Μαίρη παντρέφκι κι έφγι αυτού σακάτ' σι ένα μέρους, απ' ήταν κι αυτό σα χουργιό. Είχι ένα ουραίου σπít' κι γύρου γύρου μια ουμαλέκα ίσαμι πέντι στρέμματα.

— Ιδώ έχουμ' μέρους για μπακτσέ, για λουλούδια, για όρνιθις, για καμιά κατσκούδα, για ό,τ' θέλς, ντν είπι ου άντρας τς.

— Δε λμπίζουμι τίπουτα απ' όσα μι λες. Ιγώ θέλου να έχου μουνάχα έναν γάδαρου κι να ντουν έχου μουλαρτόν, είπι ντουν άντρα τς.

— Κάνι ό,τ' καταλαβαίνς. Γάδαρου θέλς; γάδαρου πάρι. Ιγώ χατίρια δε χαλνώ.

Πουλύ νταλιπουρήθκι η Μαίρη ώστ' απ' να βρει γάδαρου, αλλά στου τέλους τα κατάφιρι. Ντου μπήρι χουρίς σαμάρ', αφού ντουν ήθιλι μουνάχα για λούσου. Είχι κι ένα όνουμα ανάζιρβου κι τς του άλλαξι.

Ντουν ίβγαλι Μπρίκου!

Ου Μπρίκους ήταν λίγου δουλιμένους, αλλά μόλις ντου μόλαρι μέσα στου χιρσάδ', Άνξις ήταν, πλάκουσι ντ χλουρουσά κι πήρι τ' απάνι τ'. Γίνκι σα μπζγανέλους απ' του κατσό κι του χουρτάρ'.

Ουλμιργιά φαγουργιό, ήρτι κι νταβράντσι ου Μπρίκους. Μόλις πήγινις κουντά τ' να ντου μπιρχαρείς λίγου, πλάκουνι

τα ξνόμλα. Μέρα νύχτα αγκαρουμαχούσι κι δεν άφνι ντου γκό-
σμου σν ησυχία τ'.

– Τι θα γίν' ρε πιδγιά μ' αυτόν ντου γάδαρου, δε μας αφήν'
να κλείσουμ' μάτ', παραπουνιένταν οι γτόν'. Κι μι του δίκιου
ντουν.

Σκιφτήκαν ότι μπορεί να ίβλιπι τίπουτα κι σκιάζουνταν.
Αλλά τι ντου μπειράζι;

Στου τέλους πήγαν κι ρουτήσαν κτηνίατρου:

– Γιατί, γιατρέ, αγγαρίζ' έναν γκιριμέ ου Μπρίκους, μέσα
σι τέτοια ναπουλιάνα αμπ ντουν έχουμ;

– Πουζντά γαδούρα! Τς είπι ου κτηνίατρου. Μουνάχα άμα
ντου μνουχίστι θα σταματήσ'.

Κι ντου μπήγαν στη γκλινική κι ντου μνουχίσαν. Ύστιρα
απού δέκα μέρις ξαναγύρσι ου Μπρίκους, μνουχσμένους. Ισύ
ισι που του λες; Ξαναπλάκουσι του αγκάρζμα.

Ξαναπήγαν στου γκτηνίατρου.

– Γιατρέ, ου Μπρίκους πάλι αγκαρουμαχεί. Μπέλ' δε τς τά
'βγαλις;

– Δε ξέρου, τς είπι ου γιατρός. Ιγώ ου ίδγιους μι τα χέρια
μ' ντου μνούχσα. Τώρα, άμα συνιχά του αγκάρζμα, μπορεί να
ντου μπόμνι ζαναχάτ.

Κι ακόμα αγγαρίζ' ου Μπρίκους.

Κι κανένας δε ξέρ' γιατί ντου μπόμνι αυτό του ζαναχάτ!

Ου Αθηανάης ντν έρξι μέσα στου λάκου

Ούλους ου κόσμους, απ' τα παλιά τα χρόνια, πήγινι στα παναγύρια. Πουλλοί του είχαν τάμα. Για να πας απ' του Θιουλόγου στουν αηΠαντιλέμουνα ήθιλις έξ ώρις.

Οι πιο πουλλοί απ' παγαίναν ήταν νιαροί κι παγαίναν, ιδώ απ' τα λέμ, μουνάχα για γάμπρισμα. Αλλά κι τα κουρίτσα του ίδιου κι αυτά, ου νους ντουν ήταν στου γάμπρισμα. Έτο' γνουρίζουνταν πουλλές Θουλουγίτις μι τς Λιμιναργιώτις κι παντρέβουνταν. Χουργιό μι χουργιό οι νιαροί, γνουρίζουνταν στα παναγύρια.

Οι Πουταμιώτις, ανταμώναν μι τς Θουλουγίτις στουν αηΛιά.

ΖμΠαναγία, τς Μαργιές, παγαίναν κι Λιμιναργιώτις κι Θουλουγίτις.

Οι Θουλουγίτις ανταμώναν μι τς Λιμιναργιώτις στου Μιχαήλ Αρχάγγιλου, στουν αηΓιώρ στου Παλίρ' κι τ' αηΘανασού στου Κάστρου.

Στουν αηΠαντιλέμουνα ανταμώναν κόσμους απ' ούλα τα χουργιά, απ' του Θιουλόγου μέχρι του Ραχών'. Τότι δεν είχε ούτε δρόμ' ούτε αυτοκίνητα κι άμα ήταν μακριγιά ξικνούσαν απ' τ' απουσιρί.

Σι ούλα τα παναγύρια είχε κι όργανα. Κάιντα, λαγούτου, δγιουλί. Παίζαν όμους πιο πουλλοί συρτά κι ζαμπικές, γιατί τα κουρίτσα αντρέπονταν να χουρέψιν αγκαλιαστόν.

Όταν προτουπήγα στουν αηΘανάσ' στου Κάστρου ήμαν πουλύ μικρός κι ιπειδή δεν ήξιρα ντου δρόμου πήρα του καταπόδ' κάτ' μιγάλ'. Κιριά πήρα απ' του σπít'. Μι είχε δώσ' ου μπαμπάς ιμ κι ένα πιντόλιφτου να του ρίξου στου δίσκου κι μι είπι «άμα δγεις ότι αρχίζ' να ρίχνει χιόν', σήκου

γλήγουρα κι φύγι να μη γκλειστείς ικεί».

Σάμα κι του ήξιρι. Κατά του μισμέρ' κάθουμαν ικεί ζ μπλατεία κι ίβλιπα ντου γκόσμου απ' χουρεύαν. Τότι πλάκουσι ένα χιόν' τραμντανίσου. Ιγώ, αλλά κι άλλους κόσμους, πέρασα του σακλέρι μ' στουν όμου κι το 'κουψα του γκατήφουρου.

Στου πι κι φι έφτασα στου γΚαστρινόν ντου λάκου. Πουλύ νιρό έτριχι, αλλά είχι παλανταριά κι πιρνούσι ου κόσμους.

Πέρασα ντ μπαλανταριά σιγά σιγά γιατί είχι λιανά κουντάρια, ρέζγα. Η παλανταριά πρέπ' να εν απού κουτρούλια ντουμπρούκια για να πιρνάς στα σίγουρα. Όταν πέρασα, έκατσα ικεί κουντά κι ίβλιπα πώς πιρνούσαν οι άλλ'.

Τότι έδουσι δρόμου απάν αμπ μπαλανταριά μέσ' στου λάκου η Αργυρή απ' του Θιουλόγου. Ου λάκους ντ μπήρι σακάτ' αλλά δε ντ μπήγι μακριγιά. Βγήκι μουζγούδ'!

Ιγώ, μόλις ντν είδα απ' βγήκι, του κασίμσα απού κει σαπάν κι μόλις έφτασα στου χουριό όποιουν ίβρισκα στου δρόμου, τς του ίλιγα:

– Η Αργυρή έπισι μέσα στου γΚαστρινόν ντου λάκου!

Κι ούλ' μι ρουτούσαν άμα εν καλά. Ιγώ ίλιγα ότι βγήκι κι έρχιτι στου χουργιό λατσούρ'.

Μουνάχα μια γναίκα μι είπι:

– Τέτοια απ' έν, πιδάκι μ', ου αηΘανάης ντν έρξι μέσα στου λάκου...

Γίνιτι ντιμπέιτ μι ένα άτουμου;

Έναν γκιριμέ προυφουνιένταν ου Κώστας ντου Γιώργου:

– Σα σι βαστά, έλα να κάνουμ' ένα ντιμπέιτ, να σι νίψου τα σκουλιανά σ'.

– Όπουτι θέλς κι όσα θέλς, ντουν είπι ου Γιώργους.

Μαλώσαν - ξαναμαλώσαν, ου Γιώργους ήθιλι να κάν' ντιμπέιτ, αλλά να εν λόρτους. Ο Κώστας, επειδή εν πιο κουντός, ήθιλι να εν καθμέν'.

Τότι πλακώσαν κι οι μικροί:

– Ιμάς για μσό μιρτκό μας πιάντι; Θέλουμ' να είμισι κι μεις στου ντιμπέιτ, να πούμ' τα θκά μας.

– Να του κάνουμ' ούλ' μαζί, είπι η Αλέκα κι ιπειδή κι αυτήν εν κουντή κι δε θα φάνταζι, ήθιλι να του κάνιν καθμέν'.

Ου Κουσαντόπουλους ήθιλι κι αυτός να εν λόρτους γιατί εν μπουϊλής. Ιμένα, είπι, του ιδγιου μι κάν'. Τι λόρτ', τι καθμέν'...

Ο Τσουβόλας, κι αυτός, είπι, του ιδγιου μι κάν' γιατί ιμένα μι φτάν' απ' θα φανεί του φτρουμένου του μαλλί μ'. Αυτός ου άθρουπους, μυστήριου πράμα, όπουτι έχ' ικλουγές χουχτίζ' του μαλλί τ'. Ύστιρα, μαδίζ' πάλι κι ντου μπουμέν' μουνάχα ένα τσλούφ' μέχρι τς άλλις τς ικλουγές.

Στου τέλους ούλ' τιργιάσαν κι πήκαν «θα κάνουμ' του ντιμπέιτ καθμέν' καταή κι οι πέντι».

Του κάναν καθμέν'. Μπουρ μπουρ, ίσαμι τρεις ώρις φάγαν. Κατανυστάξαν ντου γκόσμου. Έτσ' ιτούτου, έτσ' ικείνου, νταρ ντουρ κι τ' αμπέλια άφραγα...

Κανένας δε γκατάλαβι ποιος νίκσι. Του ιπάβριου ούλ' ήταν ουλόχαρ'. Νκήσαμ', λέγαν ούλ'.

Αυτό όμους αμπ ντου μπόμνι ντου γκόσμου απού κείνου

του βράδ' κι μέχρι σήμερα ακόμα, παντού ακούς για ντιμπέιτ:

– Βρε δε μπας να κάνς ένα ντιμπέιτ;

– Άντι ρε πιδγιά τιλειώντι, ντιμπέιτ θα κάνουμ' τώρα;

– Βρε, κάνουν ένα ντιμπέιτ κι άστουν να πά να κουλά...

– Έλα ρε, τώρα μι τα θκά σ' τα ντιμπέιτ θα καταγίνουμεστι;

– Αυτά τα ντιμπέιτ δε μπιρνούν σι τι μας...

Σι ούλα τα χουργιά μιλούν για ντιμπέιτ ου κόσμους. Κι ου καθένας του πήρι όπους ντου μπλανεί.

– Πού εν ου μπαμπάς ρε; ρουτήσαν έναν μικρόν ζ γΚαλλιράχ'.

– Πάει ζ γΚαβάλα για μια δλειά, είπι ου μικρός.

– Σιγά τσι δλές... Για κανένα ντιμπέιτ θα πήγι κι σας είπι ότι πάει για δλειά...

Ου άλλους ήταν κουρμπέτς κι ντου μπήρι ένας φίλους τ' τηλέφουνου:

– Άντι ρε βγε καμιά βόλτα στου γκαφινέ να παίξουμ' κανένα ιξηνταέξ...

– Δε θα βγω σήμερα.

– Γιατί, άρρουστους είσι; Τι θα κάνς μοναχός στου σπίτ';

– Όχ', δεν είμι άρρουστους, αλλά θα καθήσου να κάνου κανένα ντιμπέιτ, έτσ', για να πιράσ' η ώρα.

– Του ντιμπέιτ, ρε λαφρόστιχι, γίνιτι απού δυο νουματοί, του λιγότιρου.

– Ιγώ μπουρώ κι του κάνου μοναχός ιμ.

Αυτά πήκαν κι κλείσαν του τηλέφουνου.

Αλλά, ρουτώ, ντιμπέιτ μι ένα άτουμου, γίνιτι;

Γιατρό είχι, δικηγόρου δεν είχι...

Χρυσές δλές κάναν κι αυτήν τ' φουρά τα λιουφουρεία μι τς ικλουγές. Απ' ούλα τα χουργιά κατβήκαν ου κόσμους τΣαλουνίκ'. Κι για ντου Γιώργου κι για ντου γΚώστα πήγαν πουλός κόσμους.

Μπουρεί να εν μιγάλ' νταλιπουρία, μπαίνι-βγαίνι στα φεριμπότ και στα λιουφουρεία, αλλά πουλός κόσμους του παίρνει σαν υποχρέουσ' ή σαν ανάγκ' ότι πρέπ' να ντου διγουν οι νκουκυροί τ' χουργιού ότι πήγι. Άλλους για ντου Γιώργου κι άλλους για ντου γΚώστα.

Τσι βγάλαν τα μούτρα ντουν κι στα τσακμάκια κι ούλ' αγουράσαν κι κάναν φιγούρα. Ίβγαλα να καπνίσου τσιγάρου στου γκαφινέ κι πιτάχκι ένας, μάξους:

– Θέλς να ανάψις μι ντου γΚώστα;

Στου άλλου του τσιγάρου, μόλις του ίβγαλα, πιτάχκι άλλους:

– Θέλς ν' ανάψεις μι ντου Γιώργου;

Άλλους πήγι ζ γΚαβάλα κι γύρσι μι μια σακούλα τσακμάκια. «κάνου αγώνα για του κόμμα», είπι.

Απ' του Θιουλόγου, όπους πάντα, ξικνούσι του λιουφουρείου κι σαπέρα σαπέρα τα χουργιά μάζουνι ντου γκόσμου. Ύστιρα πάλι τς πιριμέναν άλλα λιουφουρεία ζγΚαβάλα κι φεύγαν για τΣαλουνίκ'.

Όταν τιλείουσι ντου λόγου τ' ο Κώστας, ούλ' όσοιν ήταν απού χουργιά βρίσκαν τα λιουφουρεία ντουν κι μπαίναν μέσα.

Δυο Λιμιναριώτις ρουτήσαν ποια εν τα λιουφουρεία για ντ γΚαβάλα κι τς δείξαν «να, ικείνα ικεί σακάτ». Πήγαν ικεί παρακάτ', ου ένας κατάφιρι κι χώθκι μέσα, αλλά του λιου-

φουρείου ήταν πραγνί αμπ ντου γκόσμου. Ου άλλους δε χουρούσι κι μπήκι στου διπλανό απ' ήταν κουντόγιμου. Ήταν κι αργά.

Ξικνήσαν τα λιουφουρεία, αλλά μι ντ γκούρας' απ' είχαν, τς πήρι κι ου νύπνους.

Του ένα του λιουφουρείου πήγι ντου γκόσμου στη Ξάνθ' κι του άλλου ζ γΚουμουτηνή. Κι ου ένας κι ου άλλους, οι Λιμιναριώτις, μόλις κατβήκαν, πιρασμένα μισάνυχτα, ρουτούσαν ντουν ουδηγό «σαπού εν του φεριμπότ;»

Ούλ' οι υπουψήφιοι γυρίσαν τα χουργιά αλτούζ κι τάξαν ντου γκόσμου. Στου Θιουλόγου θα ανιβούν οι αγρουτικές, θα δώσιν δλειά κι ότι του χουργιό θα γίν' Δήμους μπασκά.

Στα Λμινάρια ένας υπουψήφιους μοίρασι καμιά κουσαριά μπουφάν, ουραία μπουφάν κι τς είπι ότι άμα βγει θα τς πάει κι άλλα να ντθούν κι να μη γυρίζιν σα ξιμσταλουμέν'.

Κι στου μΠουτό αλουνίσαν ντου ντόπου μι τσι ψήφ'. Ένας έκανι προυπαγάντα σ' έναν μπάρμπα να ψηφίσ' έναν υπουψήφιου απ' ήταν κι γιατρός.

– Δώσι ντου σταυρό σ' για έχς ντου γιατρός, ντουν είπι.

Ύστιρα ντου μπάρμπα ντουν έπιασι ένας άλλους:

– Άφνι τουν ντου γιατρό, ρε μπάρμπα. Γιατρό έχς όπουτι θέλς. Ντου σταυρό σ' να ντου βάλς στου δικηγόρου. Ξέρς τι θα πει να έχς θκό σ' δικηγόρου όπουτι ντου χρειγιάζισι;

Ύστιρα απ' τς ικλουγές ντου ξαναβρήκι ου άλλους:

– Ντου ψήφσις ντου γιατρό;

– Όχ', δε ντου ψήφσα, γιατί γιατρό είχα. Δικηγόρου δεν είχα...

Ου γέρους ή απού πέσμου ή απού χέσμου

Ου γέρους, ούλ' του λέν, παγαίν' η απού πέσμου ή απού χέσμου.

Στου πέσμου κι στου χέσμου δεν έχ' φάρμακου

Άμα ντου μπάει ριπιτίν, έρχιτι κι στιγνών' κι καλύβ' τα μάτια τ'. Αυτό μουνάχα έχουμ' να πούμ' για του χέσμου.

Άμα, πάλι, δώσ' γιουβαρλαμά απού πουθινά κι θρακουφιαστεί, δε μπρόκειτι να γέν' καλά. Γιατί ου γέρους δε ξαναδέν' εύκουλα του κόκαλου τ'.

Ου κόσμους, μικροί μιγάλ', πέφτ'. Ικεί απ' πουρπατείς, μπορεί να είσι αφηρημένους ή να βλέπς αλλού κι να κουτροκιαστείς χουρίς να του πάρς χαμπάρ'.

Απού καμιάφουρα μπορεί να έχ' κανένα χαμπλό σκαλουπάτ' ή καμιά λακβούδα κι να μη ντη δγεις. Κι άμα εν νύχτα ή είσι αξιθάρητους, κουλουκαθιάζισι κι πάρτουν καταή.

Ιπέρς έπισι μια αφηρημέν' τουρίστρια ιδώ όξου απού μένα. Γέμισι ξιγδαρμάδισ τα γόνατα τς. Ντ βάλαμ' απάν σπίρτου, μαξούς, κι τσιρουμάχι απ' του τσούξμου. Σιραία ήταν. Οι Σιραίοι πέφτιν έναν γκιριμέ, γιατί τα Σέρας εν καμπίσα κι πουρπατούν αξιθάρητα.

Ικείνα τα χρόνια όταν έπιφτις κι ξιστραμπούλζις χέρ' ή πουδάρ' μουνάχα ου γέρον Βασίλς ου Βαρκάρς μπορούσι να σι κán' καλά. Του βγάλσμου του μαλαγάριβι σιγά σιγά μι του λάδ' κι του ξαναπήγινι στου μέρους ιτ. Άμα ήταν χέρ', του έβαζις ζβασταγαριά κι γίνουσαν καλά. Άμα είχι κι πρήξμου, έβαζις απάν σκουρπίδια στουμπζμένα μι του λάδ' κι ξιπρήζουνταν. Τα σπασίματα τα κλαπώναν κι πουλλές φουρές δέναν στραβά.

Σ' Θάσου πουλύς κόσμους πέφτ' απ' τα δέντρα. Μόλις βγούμ' τς ιλές, κάθι μέρα πέφτ' κι απού ένας-δυο. Άντι στου

μΠρίνου. Δεν έν, βιβαί, κι λίγου πράμα να ανέβ' ούλους ου κόσμους απάν στα δέντρα. Ούλου κι θα πέσ' κανέννας. Του ίδγιου γίνιτι κι μι τα ξανοίματα, του κλάδιμα απ' λεν. Ξιδιχαλίζιτι ου κλώνους κι πάρτουν καταή μι ντου γκλώνου αγκαλιά. «Τριχάτι, σκουτώθκα». Κι άμα εν δύσκουλου χτύπ-μα, οι γιατροί στου μΠρίνου σκώνιν τα χέρια ψλά κι ντου στέλνιν ζ γΚαβάλα. Ύστιρα όταν γυρίζ' στου χουργιό σέρνει του πουδάρι τ' ή πουρπατεί σα κουλουκουμένους. Ντου βλέπς να κάθιτι μι του ένα του κουλουφέλ' μι ντ μπάντα.«βρε, τι παθαίν' ου άθρουπους!» λεν ούλ' κι ντου φκιέντιν πιρασι-κά...

Κι κανέννας δε ντου παραδέχιτι ότι έφτιβι. Ντε ήταν σάπι-ους ου κλώνους, ντε, ξιδιχαλίσκι του λουμάκ', ούλου δικιου-λουγία.

Ακούσκι μια τσιρίδα ζ γειτουριά. Τρέξαν ούλις οι γναίικς κι τι να δγιουν... Μια γναίικα καταή, λιγουθιμσμέν' αμπ ντου μπόνου. Κατιφθείαν στου μΠρίνου κι απού κει κατιφθείαν ζ γΚαβάλα.

Πέσαν ούλ' οι γιατροί απού πάνι τς μι τα ιργαλεία ντουν. Ντ μπιριποιένταν κι μουρμουρίζαν κιόλα:

– Άλλ' φουρά να βάις ντουν άντρα σ' να κλαδέβ'...

– Άλλ' φουρά σα σι βαστά, ανέβα ξανά σι δέντρου...

Αυτήν δε μπορούσι να μιλήσ' αμπ ντου μπόνου. Μουνάχα όταν σνήρτι λίγου, μπόρισι κι είπι.

– Έπισα απού πιζούλα, γιατρέ, δεν έπισα απού δέντρου.

– Ε, τότι πρόσιχι τώρα να μη μπείς κι απ' του κριβάτ'...

Γιατροί, δεν έν; Τι πιριμένς...

Ένα... λίπασμα για τα αγγουράκια

Ούλ' κι ούλις μουνάχα ντου θκό ντουν ντου μπακτσέ πινέ-βουντιν. Του πιο πολύ του παίνιμα γίνιτι στου σπάρσμου:

— Έσπρα απού τούτου έσπρα απ' τ' άλλου κι θα βάλου κι ψμάρις. Σπέρνει ου κόσμους, απ' τα παλιά τα χρόνια...

Ούλα τα κουτσουπρούγουλα πρασνουμαχούσαν ένα γκιρό. Τσιρουμαχούσαν ου κόσμους μι τς νιρουκόμπ'. Γιατί τότε, μουνάχα οι νιρουκόμπ είχαν πέρασ' κι αυτοίν κάναν κουμά-ντου στου πότζμα. Ου νκουκύρς ήθιλι να πλημμάρ' ου μπα-κτές τ'. Ου νιρουκόμπους έκουβι του νιρό αμπ ντ γνιψά «φτάν' τόσου απ' πότσις'».

Τότε όμους οι φαμίλις περιμέναν μουνάχα αμπ' τς μπα-κτσέδις. Αυτά ήταν τα μπιρικέτια ντουν. Φασούλια, πατάτις, κρουμμύδια, κ'κιά, ριβίθια, κραμπουλάχανα, κουκνουγούλια, πράσα, παζά, μ' αυτά ξιχμουνιάζαν κι μι ό,τ' ξηραίναν: σύκα ψτάδια ή σταυρό, δαμάσκηνα, καϊσα, κδώνια, ρόδια, καρύδια κι απού κανέ μήλου.

Ικείνα τα χρόνια δε βάζαν λιπάσματα. Κουπρίζαν όμους όμους ούλους ου κόσμους. Η καλύτιρ' κουπριγιά ήταν του σκατό, χουνιμένου όμους. Του σκατό έκανι λουχιρές ντουμα-τσές. Τς ίβλιπις κι τς πιρχαίρουσαν. Κουπρίζαν κι μι κουρέλ' κι μι καβαλίνις, μλαρίτκις ή γαδιρνές.

Ούλα αυτά, πιράσαν. Παρατήσαν κι τα προυγόλια ου κόσμους, παρατήσαν κι τς κουπριγιές. Σπόρου δε γκρατούν πλια, ντουν αγοράζιν στα φακιλάκια κι ό,τ' φτρώσ'. Ξινόθιμα κάνιν απ' του φυτώριου στου μΠρίνου ή απ' του αμάξ' απ' έρχιτι ντάιμα κι φέρνει φυτά.

Δε μπουλινιάζιτι όμους ου κόσμους άμα θα κάν' πρασνά-δια ή ζαρζαβάτ', γιατί του σουπιρμάρκιτ τώρα εν μέσ' στα

πουδάρια τ'.

Στου σουπιρμάρκιτ' φτρώνιν απ' ούλα. Τώρα θα μι πείτι βγήκαν κι μιταλλαγμένα. Αυτά εν να συ φλάξ' ου Θιός! Τιτράγουνις ντουμάτις, τρίγουνα καρπούζα, φρούτα χουρίς κούκτσα, όρνιθις χουρίς πούπλα κι ακόμα κανένας δε ξέρ' τι θα δγιουν τα μάτια μας...

Γι' αυτό, έχ' μπακτσιβανοί, θα μι πεις πόσοιν εν αυτοίν, αλλά έχ' ακόμα απ κρατούν σπόρου θκό ντουν κι μαζώνιν κου-πριγιά κι δε βάζιν λιπάσματα. Λίγ' εν αυτοίν, αλλά μπράβου ντουν.

Μι πήκαν τώρα τιλιφταία κι ένα καλό λίπασμα. Δουκιμάστι του κι θα μι θμηθείτι: Σι ένα βαρέλ' στουμπίστι τσουνκνίδις, ρίξιτι μέσα κι λίγουν ασβέστ' κι μπόλκου νιρό κι ραντίστι τς ντουματσές κι ό,τ' άλλου ζαρζαβάτ' έχτι. Θα δρακέψ' ου μπα-κτές.

Ένα καλό... λίπασμα θα σας πω για τα αγγουράκια. Του λίπασμα αυτό μουνάχα ένας του ξέρ' στου Μπουτό κι δε ντου λέει σι κανέναν. Τι κάν' αυτός... Μόλις δέσιν οι αγγρές αγγου-ράκια, κάθι προύι βάζ' ντη γναίκα τ' κι πιρνά απού πάν' απ' τς αγγρές μι νυχτικιά διαφανές. Κάν' η γναίκα μια βόλτα μέσα τσ' αράδις κι τα αγγουράκια σκώντιν λόρτα κι τριζουμαχούν. Άλλα τόσα γίνουντιν. Άμα η γναίκα πιράσ' κι του ιπάβριου, τα αγγουράκια γίντιν άλλου τόσου κι εν έτοιμα για μάζουμα. Να, μιτά συγχουρήσιους, κάτ' αγγούρις.

Βάλτι ντη γναίκα σας προύι προύι να κάν' μια βόλτα μέσα τς αγγρές μι διαφανές νυχτικό κι θα μι θμηθείτι.

Βάλι πρώτα βρακί στου γκώλου σ'...

Τσι βράκισ κι τα αργαστρίσα τα φόρισι πουλύ ου κόσμους.
Αργαστρίσα φουρούσαν κι απού μέσα κι απ' όξου.

Ιμείς δε ντα προυλάβαμ' κι τόσου. Πεντέξ γέρ' πρόλαβα
ιγώ μι βράκισ: Ντου γέρου Μαθιαντών', ντου γέρου
Μπουγιατζή, του γέρου Κουκαλά κι ντου γέρου Μήτσου κι
ντου γΚουστή ντου Γιαννάρα. Άμα τς ίβλιπα, θαμάζουμαν τι
να είχαν μέσα στη βράκα ντουν κι ούλου ρώτγουμε':

– Τι έχ' αυτός μέσα στη βράκα τ';

– Μια κουλουκύθα, μι λέγαν.

Σώθκι ακόμα κι ένα μουχαμπέτ' για έναν απ' φουρούσι
βράκισ. Αυτός του καφκιένταν κιόλα:

– Μουνάου του φουράου, αφινός μεν διά τους ψίλους, αφι-
τέρου δε διά την ζέστην.

Αυτός δηλαδή ου άθρουπους ιξηγούσι ότι μέσα αμπ ντη
βράκα τ' δε φουρούσι σώβρακου κι αυτό ντου βόλιβι, εμ γιατί
δε ντου μπιάναν οι ψίλ', εμ γιατί έτσ' είχι κι δρουσό. Αλλά
ούλ' όσοιν φουρούσαν βράκισ, πιστέβου ότι απού μέσα δε φου-
ρούσαν σώβρακου.

Οι γριγές φουρούσαν ούλις φστάνα κι καβάδ' μι τραχλιά.
Είχαν κι μια φουρισά κιτσή αμπ ντ φουρούσαν μια φουρά στα
τόσα χρόνια. Πολλές τέτγισ φουρισές σουθήκαν μέσα στα σου-
ντούκια, άμα δε τς έφαϊ η βουτρίδα.

Ύστιρα απού πουλλά χρόνια βγάλαν ου κόσμους τσι βράκισ
κι οι γναίκισ τσι φστάνις. Οι άντρισ βάλαν πατιλόνια, κι οι
γναίκισ φούστις.

Τα υφάσματα ήταν λουγιών ντουλουγιών. Τα πατιλόνια
ήταν μάλτα ή ριτσίνα. Τα καλά τα υφάσματα ήταν τα σαγιάκια
κι τα κασμήρια. Τα ρούχα δε ντα αγόραζι ου κόσμους έτοιμα.

Ούλα ήταν παραγγιλία στου ραφτ'. Ντου ράφτ' ντου λέγαν φραγκουράφτ', γιατί οι Φράγκ' τα λανσάραν. Οι νιαροί ράβαν κουστούμια όταν γυρίζαν αμπ ντου στρατό, γιατί άμα τα ράβαν απού πιο μικροί θα τς στινέβαν. Οι πιο πουλλοί ράβαν μουνάχα ένα κουστούμ': του γαμπριγιάτκου. Κάναν δυο τρεις μπρόβις. Ύστιρα αμπ ντου γάμου του είχαν για γιουρτιρό κι πουρέβαν μ' αυτό ούλα τα χρόνια ντουν. Τς έκανι πάντα, γιατί τότε δε χόντρινι όπους σήμιρα ου κόσμους. Τότι τα προσέχαν πουλύ τα ρούχα, όπους κι τα παπούτσα.

Οι γυναίκις ράβαν φούστις απού ύφασμα μάρκα τσίτ, τσιρ-βόλ, χασέ, δίμτου, κάτ' μπαμπακιρά κι τα καλά τα υφάσματα ήταν τα λινουμέταξα, τα σατέν κι οι πουπλίνες. Αγουράζαν του ύφασμα, τότε του μιτρούσαν μι τς πήχις, κι του παγαίναν στ' μουδίστρα.

Είπα παραπάν' για ντου μπάρμπα απ του καφκιένταν που δε φουρούσι σώβρακου. Κι μπουρεί να μι ρουτήσ' κανέννας:

— Οι γυναίκις φουρούσαν μέσα αμπ ντη φστάνα ντουν βρακί; Δεν εν σίγουρου. Πουλύ λίγις πρέπ' να φουρούσαν. Αυτό απ' ξέρου όμους θα σας του πω:

Πιαστήκαν δυο γυναίκις στου γκαβγά κι φουναχτήκαν τα σκουλιανά ντουν. Βούξι ου μαχαλάς. Απάν' στου γκαβγά η μια μούνταρι ντν άλλ' κι ντ σήκουσι ντη φστάνα τς σαπάν κι φανήκαν ούλα.. Ήταν αξιβράκουτ'.

— Πήγινι μαρί να βάλς πρώτα βρακί στου γκώλου σ' κι ύστι-ρα έλα να μι κάνς ντη νκουκυρά!

Έτσ' ντν είπι κι σεις βγάλτι τώρα του συμπέρασμα...

Αθλητής σα ντου Θιαγέν' δε ματαφάνκι...

Ένας μουνάχα τέτιους πέρασι απ' αυτόν ντου γκόσμου. Δε ματαφάνκι άλλους σα ντου Θιαγέν'. Κι πώς βγήκι στου Λμένα τέτιους χειρουδύναμους σι καμπίσου μέρους, έτχι φαίνιτι, ικτός κι άμα ου πάππους ήταν απ' αυτού πίσου αμπ ντου Μπάμπρα κι ου Θιαγένς ξιφύλσι απού κει. Γιατί, ακόμα κι σήμερα στου Θιουλόγου έχ' Θιαγέννις κι πρέπ' να βαστούν απ' αυτό του σόι.

Απού μουρό πιδί ακόμα ου Θιαγένς, ακόμα στου μπιδικό μι μια φουστουδά πήγινι, κι ένα μισμέρ' όταν σκόλασι ζέφκι ένα άγαλμα, του ξικούτκισι, του πήρι στουν ώμου κι του πήγι στου σπίτ'. Ντου ρήμαξι ου μπαμπάς τ' απ' του ξύλου... Αλλά ου κόσμους του θάμαξι του πιδί για ντ δύναμή τ'.

Καλά, όταν μιγάλουσι, γίνκι σκέτου γουμάρ'. Ου μπαμπάς τ' πούλσι κι ντου γάδαρου, γιατί ου Θιαγένς μόργι κι λτσάζουνταν στουν ώμου πεύκου ολόκληρουν, ντου μπήγινι στου σπίτ' κι ντου λάνζι σν αυλή. Ουλόκληρ' δαυλοί!

Ένας αθηναίους ντου ξισήκουσι κι ντου μπήρι να παλέψ' τς Ουλυμπιακοί. «Θα σι γράψου να παλαίψεις στου Παγκράτιου», ντουν είπι. Ου μπαμπάς τ' δεν ήθιλι να ντου στείλ', γιατί τότε κουντά θα βγαΐναν τς ιλές κι ου Θιαγένς ήταν καλό χέρ'. Δεν δεν ίπιρνι όμους απού λόγια κι σκώθκι κι έφγι μ' ένα καϊκ'.

Του Παγκράτιου ήταν ένα αγώνισμα ποιος θα βάλ' ντουν άλλουν καταή. Λείβουνταν λάδ', για να γλυστρούν κι παλέβαν στουν άμμου. Κουλνούσαν άμμου απ' του λάδ' κι γίνουνταν σα λιμτζούρδισ. Ιπιτρέπουνταν ούλα: Λαβές, αγκουνιές, γρουθές, μπουρδουκλές, κλουτσές. Ήταν σι σκουτώνου ή μι σκουτώνς. Απαγουρέβουνταν μουνάχα του βγάλσμου τα μάτια κι

του δάγκαμα.

Σι ούλα αυτά ου Θιαγένης ήταν πρώτους κι δε χρειιάζονταν ούτι προυπουνητή ούτι φυσιουθιραπιφτή για να βγει πρώτους ουλυμπιουνίκς. Έναν παλιουλλαδίτ' ντουν άφσι μσόν απ' του ξύλου. Τα μιτάλλεια τα ίπιρνι πουλλές φουρές χωρίς να παλαίψ', γιατί οι αντίπαλ', μόν' αμπ ντου βλέπαν, παγαίναν κι κρύβνταν. Κατριγιένταν αμπ ντου φόβου ντουν.

Του Παγκράτιου πόμνι απού κείνα τα χρόνια κι σήμιρα έχ' αθληταί σ' ούλουν ντου γκόσμου. Φέτου, για πρώτ' φουρά, πήκαν να κάνιν του προυτάθλημα μι αθληταί απ' ούλ' ντν Ιβρώπ'. Απουφασίσαν κι του κάναν στου Λμένα κι του δώσαν κι του όνουμα «Θιαγένης ου Θασίτς'». Απού παντού ήρταν. Θα ήταν ίσαμι ικατό, άντρισ κι γναίκις.

Θα του πω όμους για να μη του έχου βάρους: Αυτοίν απ' ήρταν δε μι γιμώσαν του μάτ'. Ξέραν κόλπα ουραία κι κάναν ουραίς λαβές, αλλά ικτός απού καναδυό Ουκρανοί, ήταν ούλ' μσουριξές. Τς ίβλιπα κι σκέβουμαν, ε ρε κι να ξιπατούσι απού πουθινά τώρα ου Θιαγένης... θα τς έκανι μαύρ' στου ξύλου, κι τς ικατό.

Τα ταίρια χουρστήκαν κι παλαίψαν ανάλουγα μι τα κιλά ντουν κι οι μσοί νκίσαν τς άλλ' τσι μσοί. Πήραν ένα σουρό μιτάλλια. Δε βαριέσι... Ας τα πήραν ου κόσμους, χαλάλ' ντουν.

Κι να σας πω κι άλλου; Μέχρι κι ντου γΚαπόλα ντου δώσαν μιτάλλιου. Δε μπάλιψι βέβαι' ου άθρουπους, αλλά τς του δώσαν για του ιφχαριστώ.

Ήθιλι να ντου μπαντρέψιν μι αγόρ'

Ιγώ ήμαν μιγάλους. Θα πρέπ' να είχα τιλειώσ' ντη μπρώτ'.
Ου Γιάννης ήταν μικρέλους ακόμα, αλλά έκανι πουλλά
αρσιζλίκια κι ούλου ντουν αγριγιέβαν κι ντου μπρουφουνιέ-
νταν:

– Άμα δε γκάθισι φρόνμους θα παντρέψου, κακομοίρ'!

Όσου ντου μπρουφουνιένταν ότι θα ντου μπαντρέψιν,
τόσου πιο πουλλά αρσιζλίκια έκανι ου Γιάννης.

– Γιάνν', κάτσι φρόνμους γιατί θα σι παντρέψιν, ντουν
είπα μια φουρά.

Κι τι μι είπι...

– Μωρέ, μπέλ' μι παντρέψιν, αλλά να εν μι κανένα αγόρ'
να παίζουμ' παρέα, γιατί ιδώ ζ γειτονιά παίζου μουναχός
μ...

Ου Μήτσους σκώθκι στου μάθημα

Μας σήκουσι η κυρία στου μάθημα. Τρία πιδγιά. Ιγώ ήμαν πρώτους στ' σειρά.

– Λέγι, τι έχουμ' σήμιρα, μι είπι η κυρία.

Είχαμ' για ντν ουλυμπιακή Ιδέα. Δε μι άριζι αυτό του μάθημα, αλλά του δγέβαζα μον' κι μόν' ιπειδή είμι ουλυμπιακός.

Τσατ-πατ, είπα καμπόσα πράματα, τα κουτρούκιασα.

Του ιδγιου κι ου Γιώργους. Καλά, αυτόν δε γκαταλαβαίνου κι γιατί ντου λεν χουντρουκέφαλου. Του κιφαλούδι τ' εν σα τ' κόσφα.

Τιλιφταίους ήταν να πει του μάθημα ου Μήτσους.

Ηουχία....!

– Λέγε Μήτσο! ντου λέει η κυρία.

Τίπουτα ου Μήτσους. Ούτι λέξ' δεν ίβγινι αμπ ντου στόμα τ'.

Ξανά η κυρία:

– Λέγε Μήτσο! Τι έχουμε Σήμερα;

– Παρασκιβή, κυρία, είπι ου Μήτσους.

Αυτό μουνάχα είπι...

Βγάλι φλας, μι φουνάζαν

Απού τουσουνά, ήθιλα να αγουράσου ένα ζουβγάρ' παπούτσα κι να έχιν κουρδόνια μι λαμπάκια. Του βράδ' θα πουρπατούσα κι θα φιγγουμαχούσαν τα πουδάρια μ'!!!

– Θα σι πιράσιν για κουλουφουτιά, μαρέ, μι είπι η μάνα μ'.

Ιγώ, ικεί. Αρίδα...

– Θέλου παπούτσα μι λαμπάκια στα κουρδόνια!

Στου τέλους μι τα τάξαν.

– Άμα θα πάμ' ζ γΚαβάλα θα σ' αγουράσου ένα ζουβγάρ'.

Πήγαμ' ζ γΚαβάλα κι γίνκι του χατίρι μ'.

Αγουράσαμ' ένα ζουβγάρ', αλλά τα λαμπάκια δεν ήταν στα κουρδόνια. Πίσου απού κάθι τακούν' είχι ένα λαμπάκ'. Μόλις έρχνα του πουδάρι μ' κι του πατούσα καταή, άκουμ' ένα «κνίικ» κι άναβι του λαμπάκ'. Πατούσα του άλλου του πουδάρι μ', «κνίικ», άναβι του άλλου του λαμπάκ'.

Μόλις σμουχρίγιασι τα φόρισα κι βγήκα μια βόλτα στου μσουχώρ'.

Μι πήραν απού καταπόδ'. Μόλις πάτγουμ' του πουδάρι μ', «κνίικ», κι άναβι του λαμπάκ'.

– Βγάλι φλας, μι φουνάζαν.

Όσαμι να γυρίσου στου σπít', όμους, του ένα του λαμπάκ' χάλασι κι δεν άναβι. Πάτγουμ' του τακούν' μι δύναμ', αλλά ούτι «κνίικ» έκανι, ούτι του λαμπάκ' άναβι.

– Πήγινέ του στου Γαμπρέλ' νά στου φκιάσ' μι λέγαν. Πρέπ' να κάηκι η ασφάλεια!

Άλλους μι ίλιγι ότι πλήρουνσιν ντ ΔΙΗ μόν' για του ένα του πουδάρ' κι μι κόψαν του ρεύμα.

Πήγα στο Γαμπρέλ' κι μόλις το 'πιασι στα χέρια τ', του

στίλξι μέσα σ' έναν μπακτσέ. Κι μι του δίκιου τ' ου άθρου-
πους, γιατί του παπούτσ' στλιζουκουπούσι πουδαρίλα.

Του προυμάζουξα, του έβαλα κουλώνια κι ξιμύρσι. Αλλά
ου Γαμπρέλς μι λέει «σα σι βαστά, ξαναφέρτου».

– Αυτό τώρα μόν' ζ γΚαβάλα φκιάνιτι, κι να δγιούμ'...

Οι γυμνουσάλιαγκ' εν ήμιρ' σαλιάγκ';

Για να μη του ξιχάσου... Φέτου, μι του λίπασμα απ' τς είπα, χουρτάσαν ου κόσμους αγγουράκια! Πουλλοί τς πιρσέψαν κι κάναν κι τουρσί. Μακάρ' ό,τ' καλό ξέρ' ου καθένας να του λέει κι τς άλλ'. Κι μένα, δε μ' αφήσαν έτσ'. Μι τς σακούλις μι τα κβανούσαν ου κόσμους: «Φάει κι συ ένα σαλάτου για ντου γκόπου σ', μας άνξεις τα μάτια», μι λέγαν.

Έρτι κι ένας όμους κι μι γίνκει κλουτσίδα. Ντε κι καλά, να ντου μπω λίπασμα κι για τς ντουμάτις. «Άσι μι ρε άθρουπι σν ησυχία μ'». Αυτός, ικεί... «Ξινόθηκα τρεις λάντις ντουματσές. Δε μπουρεί, κάτ' θα ξέρς ισύ κι για τς ντουμάτις κι δε μι του λες. Γιατί δε ντου γράφς;». Μι σκάνιασι.

Κι να ήξιρα, δε θα τς του ίλιγα. Κι ιδώ απ' τα λέμ', ξέρου, αλλά ούλα εν μι ντν ώρα ντουν κι δε γκάν' να είμιστι νταμα-χιάρδισ. Φέτου χουρτάσαμ' αγγουράκια, του χρόν', άμα έρτ' ου κιρός, θα χουρτάσουμ' ντουμάτις. Ιδώ είμιστι, κι θα του δγείτι...

Ιγώ αυτό απ' ήθιλα να πω τώρα, εν λίγα πράματα για τα αγριγιουχόρταρα, γιατί γίναν πολύ τς μόδας τώρα τιλιφταία. Τα λεν «του βουνού». Αφού έσकाσι απ' του φαϊ ου άθρου-πους, τώρα ξαναθμήθκι τς ζόχ' κι τς τσουκνάδισ

Παγαίνιν σι ριστουράν πουλυτιλείας κι ρουτούν του γκαρ-σόν':

— Έχιτι χόρτα του βουνού;

— Πωωωζ, έχουμι απ' ούλα: Ραδίκια, βλήτα, γλυστρίδισ, ρόκα.

Πού να ξέριν ότι πουλλά απ' αυτά βγαίνιν μέσα τς λάκ'... Σι λέει, εν απ' του βνό!

Κι δεν εν αυτό μουναχά. Κανένας δε ξέρ' αουπού τα μαζώ-

ξαν κι πόσοιν σκύλ' κι γατιά τα κατρούσαν μέχρι να μιγαλώ-
σιν. Κι ζ γΚαβάλα, μέσα στα πάρκα απ' τα κατακατρούν τα
σκλιά, βλέπς γναίικς να μαζώνιν αγριγιουλάχανα. Σιγά να μη
τα τρων... Αλλού τα κάνιν πισκέσ'!

Γι' αυτό, πρέπ' να μη τα ξιθαριέμισι τα αγριουλάχανα απ'
μας δίν' ου πάσα ένας. Σκύλ', γάτ', πρόβατα τα κατρούν κι
μεις τα τρώμ'!

Ούλα καλά έν, αλλά πρέπ' να εν καθαρά. Οι φτέρις εν
καλές για σαλάτου, αλλά πρέπ' να εν τρυφιρές. Κι οι πιπιρίτις
κι τα χουχούλια, ούλα καλά εν άμα εν καθαρά.

Οι σαλιάγκ', ας πούμ', εν καλοί μόν' άμα τς μαζώξεις απ'
τα βνά. Μουσκουβουλούν αλισφάκ' κι θριμπάρια. Έχ' κι μέσα
στα προηγόλια, αλλά ου κόσμους τσι σκένιτι, γιατί τα προηγό-
λια εν γιμάτα κουπριγιές κι μπουρεί κι χουνιμένου σκατό.

Είχι έναν χουρουφύλακα στου χουργιό, ό,τ' σαλιάγκ' κι να
ντου δίναμ', ουλόχαρους ήταν. Ούλις οι γναίικς ντου μαζώναν
μέσα αμπ τς μπακτσέδς. Ποιος ξέρ' αουπού ήταν ήταν ου
άθρουπους κι δε τσι σκένταν.

Ντου μπήραν χαμπάρ κάτ' μικρέλδς κι πήγαν κι ντου μαζώ-
ξαν μια σακούλα γυμνουσάλιαγκ'.

— Πάρτοιιν κι αυτοίν' θείου, τρώγουντιν. Θα γλύψς τα
δαχτύλια σ'!

— Μα δεν έχουνι καφκί, είπι ου χουροφύλακας.

— Αυτοίν εν ήμιρ', θείου, γι' αυτό δεν έχιν καφκί. Να τς
κάνς σούπα. Θα εν σα να τρως γιουβαρλάκια.

Τς πήρι, τς μαγέριψι σούπα κι ύστιρα γύριβι κι άλλ'...

Του σουβλατζίδκου δεν είχι καλόν ιξαϊρισμό

Ου κόσμους χόντρινι πουλύ τα τιλιφταία χρόνια. Κι κανέναν δε ξέρ' πού θα φτάσ' αυτό του χόντρους. Θα καταντήσουμ' στου τέλους, αντί να πουρπατούμ', να κουτρουκλούμ'

Στα θκά μας τα χρόνια δεν είχι χουντροί στου χουργιά. Οι χουντροί απ' βλέπαμ' ήταν απ' αλλού.

– Ήρτι ένας κλαράς αμπ γΚαβάλα.

– Ήρτι ένας χουντρουμπαλάς μι μια προυσμαγλίκα!.

– Ήρτι ένα μαγλάς απ' αυτού σακάτ.

Άμα πάλι κάνενας, έβαζι καμιά ουκά, ουκάδισ ήταν τότε, λέγαμ' «ξινουγύρσι τα μαγλούδια τ'».

– Κλειδουστόμιανα κι έβαλα μια κματιά στου στόμα μ'...

– Πήγι η κλιά μ' στα κατίνια!

– Τρέμιν τα λάγαρα μ' αμπ μπεινά!

Δεν έχ' πουλλά χρόνια απ' άρχισι να παχαίν' ου κόσμους. Σν αρχή του πάχους του λέγαν «καλουζουϊσμένους». Ύστιρα σιγά σιγά αρχίσαν τς δικιουλουγίς:

– Αμπ ντη σταναχώρια μ' παχαίνου.

– Ύστιρα απ' του δέφτιρου του πιδί δε μπόρισα να τα ξαναχάσου τα κιλά.

– Έβαλα λίγα κιλά, αλλά θα τα χάσου άμα έρτ' του καλουκαίρ'.

Καλά. Από τότε κι αν δε μπιράσαν καλουκαίρια...

– Πρέπ' οπουσδήπουτι να κόψου του ψουμί, γιατί δε μι χουρούν τα ρούχα μ'.

– Τρώου κανουνικά, αλλά δε γκαταλαβαίνου γιατί βάζου κιλά...

Τώρα, του πόσου κανουνικά τρώει, ένας Θιός του ξέρ'.

Κι τα παιδιγιά αρχίσαν να χοντραίνιν κι να γίντιν σα ζμάρ'.

Ένα μικρό, σα γιουβαρλάκ' ήταν, άλλα του είχι μιράκ' να μάθ' χουρό. Του πήγι η μάνα τ' σι Σχουλή. Κι ου μπαμπάς τ' ουλόχαρους. Του βράδ' στου σπít' χόριβι ντ Λίμνη τουν Κύκνουν. Ου μπαμπάς του φώναζι:

– Μπράβου «Κύκνου» μ'...

Ένα άλλου μικρό, σα μπαλουνούδ', χόριβι μι τ' άλλα στου σκουλειό.

«κάντιν έτσι, κάντιν έτσι

τη ψιλή λιγνή σου μέση».

Ντάλτζι να κνιστεί, αλλά μουνάχα τα χιρούδια τ' κνιένταν κι τα δαχτύλια τ' απ' έκανι τσαμπακλάκια.

Γκρινιάζιν πουλλά αντρούνα..:

– Πουλύ χόντρινις, βρε Γιώργου, κάνι μια διάτα... Θα πάθς τίπουτα κι θα τρέχουμ'...

– Να κάνου, ρε γυναίκα! Απού αύριου κουμμένα ούλα!

Ου Γιώργους μισμέρ' - βράδ' γύρζι στου σπít' κι η γυναίκα τ' ντουν ιτοίμαζι ντ διάτα. Θα πιράσαν ίσαμι τρεις μήνις. Ου Γιώργους, αντί να αδυνατίσ', χόντρινι κι άλλου.

Η γυναίκα τ' του είχι καταλάβ', γιατί κάθι βράδ' αμπ γύρζι βρουμουκουπούσι τσικνίλα απ' του σουβλατζίδκου, αλλά δε ντουν ίλιγι τίπουτα. Θα γίνταν απού ικατό χουργιά Απάν τσι τρεις μήνις όμους ντουν είπι «Γιώργου, να ντη σταματίς ντ διάτα, δε έχς απουτέλισμα. Ισένα εν του σκαρί σ' να παχαίνς...».

– Ιγώ πάντους του πάλιψα όσου μπουρούσα, είπι ου Γιώργους μι ύφους...

Ντουν ίβλιπα όταν πιρνούσι τα βράδια απ' του σουβλατζίδκου. Τρία μι γύρου έτρουγι, μι απ' ούλα μέσα. Κι ούλου θαμάζουμαν ότι η γυναίκα τ' δε ντου μαγέριβι.

Του σουβλατζίδκου όμους δεν είχι καλόν ιξαίρισμό...

Ούλα όσα πήκαμ' ιδώ να πουμείνιν...

Εν μια απλή συνουνυμία...

Του σκιφτήκαν πολύ στου Θιαγέν' για ντν ινίσχυσ' τς ουμάδας. Ούλ' βάλαν μι ντου νου ντουν από 'ναν απ' θα μπουρούσι να έρτ'. Πουλλοί πήκαν για μιγάλ' αθληταί, αλλά αυτό μπουδίζ' γιατί τώρα γίνιτι η ουλυμπιάδα. Ακστήκαν κι άλλα μιγάλα ουνόματα. Ακούσκι ου Ρουβάς, ου Πλούταρχους, ου Πλανητάρχης, ου Χαριστέας. Ένας είπι να φέρναν ντου Χριστόδουλου να βγάλ' έναν λόγου κι να κουπανίσ' απού πάν' κι πέντι ανέκδουτα να γιλάσ' ου κόσμους. Ντου ζγκόψαν όμους: «Ντου μπιλά μας γυρεύουμ'; Δεν είδισ τι γίνκι στα Σέρρας μι ντου Λαζόπουλου;»

Για πλάκα του είπι ένας:

– Να φέρουμ' του φέιμ στόρι.

Αυτό ήταν! Τναχτήκαν απάν' ούλου του συμβούλιου αμπ χαρά ντουν...

Γέμσι ου τόπους χαρταπλιάγκις μι του φέιμ στόρι σ' ούλα τα χουργιά. Οι μκρέλδισ αρχίσαν ντη γκρίνα:

– Άσι μι να πάου στου φέιμ στόρι...

– Τι δλειά έχς μαρέ στου φέιμ στόρι, για τραγουδιστής μι συνάζισι;

Πουλλοί γουνοί τραβούσι η μίξα ντουν να πάν' κι τάχα μ' «αφού θέλ' του πιδί, ας του κάνουμ' του χατίρ'». Άλλους πάλι απ' τς Μαριές είπι στου κουρτσέλι τ' «Θα πάρουμ' κι ντ μάνα σ' κι θα πάμ' μαζί, δε ξιθαριέμι να πας μι άλλουν στου Λμένα».

Άλλους είπι «ιγώ θα πάου μόν' κι μόν' για ντ γΚαλουμοίρα» ή «ιγώ θέλου να δγιω απού κουντά ντ Ραλία κι ντου Γιώργου».

Γίναν κι κουβέντις σι αντρώγυνα «ας του πάμ' του πιδί να

τσι δγει.. Κι ουμουρφουπλασμένου εν κι καλή φουνή έχ' κι δε ξέρς τι γίνιτι ταχιά ντν άλλ'».

Ου Αλέκους ζουρίσκι λίγου. Ούτι ου μπαμπάς τ' ούτι η μάνα τ' θέλαν να πάει. «Τιλειώσαν μπρίκου μ' τα εισιτήρια για τς καθμέν'. Θα πας να κάθισι λόρτους ουλνυχτιά;». Αλλά ου Αλέκους όμους δε μπαλέβιτι μι τίπουτα: «Ιγώ, έτς κι αλλιώς λόρτους θα είμι, γιατί θέλου να κνιέμι κιόλα».

Η Θουδουρίτσα άρχισι να συνάζιτι απ' του προυί ακόμα:

– Τι ρούχα θα φουρέσου για του βράδ'!

– Θα βάλς ντ φουσιτίτσα τς ντ γκινούργια κι του μπλουζάκ' του κίτρινου, ντν είπι η μάνα τς.

– Του μπλουζάκ' του κίτρινου εν μακρύ, ιγώ θέλου να εν η κλιά μ' απ' όξου, είπι η Θουδουρίτσα.

– Πιδί μ', βάλι του μακρύ. Ξέρς τι κνούπια έχ' στου Λμένα; Θα σι κατατζμπίσιν ντη γκλιά σ'!

Η Θουδουρίτσα του θκό τς. Αλλά η μάνα τ' του πήρι κι μια ζακιτούδα σι μια σακλούδα. Κι ιπειδή κάθι βράδ' τς δέκα (ντάγκα) πίν' ένα μπουκάλ' γαλατούδ', τς του πήρι μαζί τ' μι λίγα γαριδάκια να του πιει στου Λμένα. Έξ χρουνώ εν η Θουδουρίτσα.

Του γήπιδου στου Λμένα γέμσι πραγνί.

Κι γριγιές πήγαν να δγιουν κι να ακούσιν απού κουντά του φέιμ στόρι. Ουλάχαρους ούλους ου κόσμους: «Χρόνια είχαμ' να δγιουμ' τέτοιου πράμα». Κι η ουμάδα τ' Θιαγέν' πουλύ του ιφχαριστήθκι γιατί είχι μιγάλ' ιπιτυχία. Μουνάχα ένας μκρος χέσκι, είδα αμπ ντου σκούπζι η μάνα ικει σι μια άκρηγια.

Ναι, ήμαν κι γω ικει. Κι φεύγουντας σκέφτουμαν ότι κανέννας δε βγαίν' αμπ ντου ντάφου, ούτι τρίζειν τα κόκαλα τ' μι όσα κάνουμ'.

– Κμίτσι, Θιαγέν' ισύ κι μη σταναχουριέσι. Άλλου η ουμάδα κι άλλου ισύ. Εν μια απλή συνουνυμία...

Ιστουρίδες μι... σκύλ'

«Δλέβ' σα σκύλους», «πήγι σα του σκλι στ' αμπέλ'» κι «σκλίσα ζουή», πάν' αυτά, πιράσαν.

Κάθουνταν στν Αλκή, στ' Ρούλα κι τρώγαν. Ένας σκλαρέκους, σα πλάρ', γύρζι απού τραπέζ' σι τραπέζ' κι ξηρουγλείφουνταν. Ένα μικρό ντου μπέταξι ένα κόκαλου. Ου σκλαρέκους του μύρσι κι του παράτσι ικεί καταή. Του αφιντικό τ' ήταν Ιταλός. Σκώθη κι πήγι στου πιδί:

– Να μη ντου ξαναδώστι κόκαλου ντου σκύλου, δε γκάν' να τρώει φαΐ αμπ ντου στόμα σας.

– Μωρέ, δε μπνά, είπι ου μπαμπάς τ' πιδγιού. Αλλιώς, θα σ' ίλιγα ιγώ...

Ου Ιταλός ιπέμεινι:

– Ιγώ ντουν ίφιρα ντου σκύλου όσα κόκαλα θα χρειγιαστεί να φάει για όσις μέρις θα εν ιδώ. Κι ιπειδή δε ξιθαριέμι κι τα νιρά σας, ντουν ίφιρα κι του νιρό τ' για όσις μέρις θα καθήσου. Δε θέλου να βαρουστουμαχιάζ' ου σκύλους.

Ου κόσμους αμπ ντουν άκγει, τάχασι. Κι μι του δίκιου τ'.

Άλλ' μια φουρά μι έτχι αυτού σακάτ. Έτρουγα σ' ένα μαγειρίου κιφτιδάκια. Ήταν καλουμαγειριμένα κι κατανόστμα. Είχαν κι λίγου τσάλτσα μι ντουμάτα κι βντούσα κιόλα.

Μπαίν' μέσα μια κυρία κι λέει ντου μάγειρα να ντ γκάν' πακέτου ένα κουτόπουλου ψτό.

– Κουτόπουλα τέλους, ντ λέει ου μάγειρας.

– Κρίμα! λέει η κυρία. Κι του ήθιλα για του σκυλάκ'!

– Πάρτου λίγα κιφτιδάκια μαντάμ, λέει ου μάγειρας. Του σκυλάκ' θα νιαστούμ' τι θα φάει;

– Να του πάρου, αλλά θα μπουρέσ' να τα φάει;

– Ε, να! Μι τέτγια κι μι τέτγια απ' κάνουμ' θα μας κάψ' ου
Θιός, κυρά μ'.

Ούλα αυτάνα τα άκουμ' καταπίνοντας του τιλιφταίου
κιφτιδάκ'!

Ου καθένας έχ' ακούσ' τέτγισ ιστορίες μι σκύλ' ή μπουρεί
να ντου ντύχαν από τ'.

Κι δεν εν αυτό μουναχά. Οι σκύλ' παίρνιν κι τα κουσούρια
τ' αφιντικού νουν. Τραγδεί τ' αφιντικό; Τραγδεί κι ου σκύ-
λους. Ξινυχτά τ' αφιντικό; Ξινυχτά κι ου σκύλους. Ξυπνά του
μισμέρ' τ' αφιντικό; Του ίδγιου κι ου σκύλους τ'...

Τς δώδικα του μισμέρ' ξύπνησι ου Μιχάλς. Δίπλα τ' ου
σκύλους, ξύπνησι κι αυτός. Έκανι έναν καφέ κι έβαλι ντου
σκύλου να φάει. Ου σκύλους δεν έτρουγι. Θαμάζουνταν ου
Μιχάλς: «Βρε λες να έπαθι τίπουτα ου σκύλους κι δε ντρώει;»

– Ρε μάνα, λες να εν άρρουσους ου σκύλους;

– Καφέ θέλ' πιδί μ', όπους κι σύ. Αφού μαζί ξυπνήσι,
νουν είπι η μάνα τ'.

Μπινου-ίβγινι μέσα-όξου κι μουρμούρζι η θειά μ':

– Τυχιοί να είστι, σκύλ' κι αθρώπ', να μη μπέσ' καμιά
πείνα. Θα μπουν μέσα τα λαγγόνια σας κι η κλιά θα πάει στα
κατίνια. Τότι θα δγιω τα τσιλιπλίκια σας...

Θα πιταχτώ ιδουνά δίπλα λίγου κι έρχουμι...

Σασιρντίσαν ου κόσμους φέτου μι τα τουριστικά. Σφίγκι ου κόσμους αμπ ντν ακρίβεια κι δεν ήταν για πουθινά. Κι αυτοίν απ' ήρχουνταν, φαίνταν οι αθρώπ' ότι τα σφίγγαν κι πέφταν στα παζάρια. Κι τς κατβάσαν πουλύ τς τιμές, προυπά-ντους στα δουμάτια. Σι λέει, ό,τ' βγάλουμ', μπελ ξουφλήσουμ' τς υπουχριώσεις μας.

Κι οι υπουχριώσεις εν πουλλές, γιατί ιμείς ιδώ ούλα τα αγουράζουμ' απ' αλλού. Τα πλούμ' τς τουρίστις κι στου τέλους ούλου κι πουμέν' κατιτίς κι για μας.

Νιρό παίρνουμ' αμπ ντ μπαλιά Ιλλάδα κι απ' τα Γιάννινα.

Λαϊκή τέχν' παίρνουμ' απ' όξου.

Κρέας παίρνουμ' αμπ ντν Νέα Ζηλανδία. Τα κατσίκια ντουν εν νόστημα σα τα θκά μας, γι' αυτό κι μεις τα πλούμ' τς τουρίστις για ντόπια.

Μέχρι κι κάρτις αμπ ντ Μύκουνου πλούμ'. Οι ιμπόρ' μας πήραν χαμπάρ' απ' ίμιστι μπόσκ' κι ό,τ' μαλιουφατούρα τς πουμέν', ιδώ ντ φέρνιν.

Τα μαγαζά, όχ' ότι ήταν ντουντούκ' αλλά δε δλέψαν όπους άλλις χρουιές. Οι μαγαζάτουρις βγαίναν στου δρόμου κι ήταν ούλου «ουρίστι, πιράστι» μπελ σκαλώσιν κανέναν. Κι καλά κάναν οι αθρώπ', αλλά η ακρίβεια εν πάντα ακρίβεια. Οι τουρίστις σφίγγουνταν κι δε ζγώναν εύκουλα.

Ο Σούλης -χουργιό δε λέμ'- έχ' ένα μπαράκ' ζ μπαραλία πουλύ ουραίου. Κι εν κι αυτός ουμουρφόπιδου. Ιπειδή όμους εν κι κουλουπιτσουμένους σ' αυτήν ντη δλειά, αμπ ντου Μά' ακόμα κατάλαβι ότι τα πράματα φέτου θα ήταν πουλύ στρου-μόκουλα. Όπ' ίβλιπι τουρίστις ου Σούλης, κι σι άλλου μαγαζί να κάθουνταν, τς ζύγουνι κι τς έπιανι κουβέντα. Τα αγγλικά τα

μιλά φαρσί. «Έχου ένα πουλύ ουραίου μπαράκ' ζ' μπαραλία», Αυτό ντουν ακούγαν απ' ίλιγι σν αρχή. Ύστιρα χαμπήλουνι νι φουνή τ' κι κανένας δεν άκι τι τς ίλιγι. Κι πάντα τ' Σούλη του μπαράκ' ήταν γιμάτου κι τα διπλανά ήταν απ' τα χαμένα. Κι καφκιένταν κιόλα ου Σούλης ότι ου μαγαζάτουρας φκιάν' του μαγαζί.

Είχι σμουχριγιάσ' κι πιρνούσα απού κεί. Είδα σι μια καρέκλα ντου μπάρμπα Μήτσου κι έπνι καφέ ιλληνικόν. Δε μι ταίριασι. Αουπού κι ως πού ου μπάρμπα Μήτσους παγαίν' σι τόσου τσινಾರೆ μαγαζί... Ντουν ήξιρα για κιμπάρ' αλλά όχ' κι τόσου.

Ντου βρήκα ύστιρα απού καμπόσις μέρις κι τς του πουχτύπσα:

– Σι μπαράκια πουλυτιλείας, μπάρμπα Μήτσου, σι βλέπου κι δε μι καλουφαίνιτι. Θα σι πάρ' χαμπάρ' η θειά μ' κι θα έχουμ' τα χειρότιρα...

– Κάτσι να σι ιξηγήσου τι έπαθα, μι λέει ου μπάρμπα Μήτσους. Τρίτ' φουρά ήταν αυτήν απ' πήγα κι δε ξαναπατώ ικεί. Ντη μπρώτ' μι παρακάλισι να πάου να μι κιράσ' έναν καφέ. Πήγα. Μόλις μ' ίφιρι του γκαρσόν ντου γκαφέ μι λέει ου Σούλης «θα πιταχτώ ιδουνά δίπλα για λίγου κι έρχουμι». Σι λίγου μι ίφιρι του γκαρσόν ντ τσέτουλα. Πλήρουμε κι έφγα. Του ιπάβριου μι βρήκι ου Σούλης κι μι γύριψι συγνώμη. «Έλα του απόγιμα να σι κιράσου» μι είπι. Πήγα. Πάλι του ιδγιου: «θα πιταχτώ ιδουνά δίπλα λίγου κι έρχουμι». Αυτήν τ' φουρά απ' μι είδις ισύ ήταν η τρίτ'. Αυτό πρέπ' να του κάν' σι πουλύν κόσμου. Ντου σχάθκα...

Ε, όχ' κι τέγιου λουγιώ, ρε Σούλη...

– Μπάριμπα, έχουμ' καλάθ';

Μιγάλους καημός ήταν τα καλάθια απ' μας στέλναν οι μάνις μας όταν δλέβαν ζ γΚαβάλα καπνιογάτρεις. Τα πιριμέ-ναμ' πώς κι πώς.

Μόλις πιάναν δλειά υπουλουγίζαμ' ότι του ιρχόμενου Σάββατου θα στέλναν καλάθ'. Βέβαι' άμα τα πράματα τς ίρχουνταν στρουμόκουλα κι είχαν σφίξεις, αντί για καλάθ' στέλναν μουνάχα γράμμα. Γράμματα ή καλάθια μας ίρχουνταν μι τς παραγγιλιουδόχ' κάθε Σάββατου.

Παραγγιλιουδόχ' είχαν ούλα τα χουργιά. Στου Θιολόγου είχι ίσαμι πέντι. Αυτοίν φέρναν κι ούλα τα πειρατκά για τς μπακάλδισ. Παγαίναν ζ γΚβάλα, ψνίζαν, τα κβανούσαν στου καϊκ' κι όταν φτάναν τσι Σκάλιν τα βγάζαν στου μουράγιου μι ντ βάρκα αφού πληρώναν τα βαρκαδιάτκα. Ύστιρα παζαρέβαν του φουρτηγό κι τα φέρναν στου χουργιό.

Οι κρεέλδισ, μόλις σταματούσι του φουρτηγό, φουνάζαν ντου μπααραγγιλιουδόχου:

– Μπάριμπα, έχουμ' καλάθ';

Αυτός δε απλουγιένταν. Βιάζονταν να ξιφουρτώσ' πρώτα τα πράματα τς μπακάλδισ. Αλλά μι φαίνιτι ότι του έκανι κι μάξους για να μας τυραννεί.

Τα καλάθια ήταν ραμμένα απού πάν' μι πανί κι γράφαν σι χαρτόν' ή μι μιλανί μουλύβ' του όνουμα οποιανού ήταν.

Οι μάνις μας βάζαν μέσα λουγιώ - λουγιώ χασμίσσα. Δε θμούμι πουλλά πράματα. Βάζαν απού μια πιπέρα για κάθε πιδί, έτς λέγαν τότε τα γλυφιτζούρια γιατί είχαν αυτό του κόψ-μου, καραμέλις κι απού ένα κουλούρ' (σμίθ). Βάζαν κι άλλα χρειιαζούμινα πράματα μέσα στα καλάθια. Απάν απάν στου καλάθ' βάζαν του γράμμα.

Δε ξέρου πώς μας πλανούσι τότε, αλλά πουλλοί μικρέλδισ του καφκιένταν:

– *Η μάνα μ' μας έστλι καλάθ' ιψέ!*

Του ίδγιου όμους γίνταν κι για τα πιδγιά απ' ξιχμουριάσαν ζ γΚαβάλα στου σκουλειό ή στου μΠυθαγόρα. Αυτά τα καλάθια ήταν αλλιώςτα. Είχαν μέσα κανέ κματούδ' τυρί, κουλουρθόπτα γιατί βαστούσι μέρις, ιλές, κανέ ζουβγάρ' σκφούνια, τέτοια πράματα είχαν. Αυτά τα καλάθια ου παραγγιλιουδόχους τα πήγνι στου Γαρυφάλλου κι απού κεί τα παίρναμ'. Μέχρι κι τσβάλ' μι ξύλα για ντ σόπα μας στέλναν. Ξέρς τι εν να λτσαστείς ουλόκληρου τσβάλ' κι να του βγάλς ούλα τα σκαλάκια στουν ώμου μέχρι τ' Τσάτσκα;

Είχι κι ένα καφινείου ζ γΚαβάλα απ' παγαίναν μουνάχα Θασίτις. Του λέγαν Υπουβρίχιου. Δε ξέρου γιατί είχι αυτό του όνουμα. Αλλά ούλ' ικεί παγαίναν. Κι πουλλές φουρές, πέ ου ένας πέ ου άλλους, βρίσκαν οι άντρις κι ιργουλάβου για κανέ μιρουκάματου.

Του Υπουβρίχιου ήταν ικεί πίσου αμπ ντουν ΑηΓιώρ'. Παραμέσα, σι ένα στινό ήταν ου Κατρούλς. Ου Κατρούλς ήταν ένα ζαχαρουπλαστείου, κι άμα οι Θασίτις παίρναν τ' αβδουμαδιάκτου κι δεν είχαν σφίξεις, παγαίναν ικεί κι τρώγαν κανέ γλυκό. Τρώγαν κουρνέ, ή ρόξ ή μπαμπά. Αυτά τα γλυκά ήταν τα πιο χουρταστικά κι τα πιο φτνά.

Αυτά γίνταν ζ γΚαβάλα, αλλά αυτό αμπ δε ξιχνά κανένας ήταν ικεινα τα Σάββατα στου χουργιό όταν ήρχουνταν του φουρτηγό μι ντου μπαγγιλιουδόχου απάν' ζ γκαρότσα να ντου φουνάζουμ':

– *Μπάρμπα, έχουμ' καλάθ';*

Κι αυτός δεν απλουγιένταν. Θαρρείς κι του έκανι μάξους...

Πολλοί κώλ' εν γιμάτ' σκάγια

Απ' τα πουλύ παλιά τα χρόνια ου άθρουπους ζούσι μι του κνήγ'. Πρώτα μι τς πέτρις κι μι τα παλούκια σκότουνι ό,τ' μπόπρι κι τα κβάνει στο σπίτ' κι τα πάστουνι, γιατί τότε δεν είχαν βγει ακόμα τα ψυγεία.

Λάστιχα, ουξόβιργις, βρόχια, καπάντζις, θηλές, δουξάρια (τα λεν κι σπρέγκλις ή σαλτάρια), ούλα τα σκαρφίζουνταν ου άθρουπους κι ακόμα κι σήμιρα έχ' μιρακλίδις, όσου κι να τς κουλά του δασαρχείου.

Ύστιρα βγήκαν τα τφέκια. Σν αρχή, λίγ' ήταν αυτοίν απ' είχαν τφέκια. Κι δεν εν αυτό μουνάχα. Απούνταν κι ντ ριξά. Τφικούσαν απού πέρδικα κι παν. Δε χαλαλίζαν ριξά για κόσφα, ούτι για σκουλόγου, ούτι για όρτκα ιξόν απού δυο-τρεις κυνηγοί απ' είχαν παράδις κι ρίχναν αβέρτα σ' καρραγκιός' ντου γάμου.

Οι πιο πολλοί περιμέναν τς όρτκις. Οι όρτκις τότε ήταν μουνάχα νύχτα. Πρώτα παγαίναν μι τς αγγίδις. Ύστιρα απ' τα πυρουφάνια βγήκαν κάτ' γκαζόλαμπις απ' ανάβαν μι τρία φτύλια. Πολλοί ανάβαν για οικουνουμία μουνάχα του ένα του φτύλ'. Οι μκρέλδις λιέβαν κι μι λαδουφάναρου, αλλά αυτό δεν έφιγγι πουλύ. Του πιτσκόβιργου κι η ουρτκουσακλέρα ήταν πάντα τα ίδια. Ύστιρα βγήκαν κι τα λούξα.

Όταν βγαίναν τς όρτκις πιάναν κι ουρτκόφαν', σκαλόρνιθις, βρίσκαν κι πέρδικις αλλά η πέρδικα είχι μιγάλ' δύναμ' κι μπορούσι να σι σπάσ' κι του πιτσκόβιργου.

Αυτό απ' παθαίναν πολλοί ουρτκαροί ήταν ότι πουλλές βραδιές τς ίπιρνι ου νύπνους κι δε ξυπνούσαν. Δεν είχαν βγει ακόμα τα ξυπνητήρια. Άμα τύχινι να έχ' μιγάλου πέρασμα κι λάμουνι ου τόπους, όποιους δε ξυπνούσι ικείνου του βράδ',

έσκαζι απ' του κακό τ'...

Ούλα όμους απαγουρέβουνταν.

Άμα σ' έπιανι ου δασικός να έχς στημένα δουξάρια, στα έσπαζι κι σ' ίπιρني κι τα πλιά. Άμα έπιανι ουρτκαροί τς ίπιρ-
νι κι τα λούξα κι τς όρτκις κι τς έκανι κι μήνυσ'. Τότι οι δασι-
κοί χουρταίναν πλιά κι όρτκις, αλλά δε ξιμιτούσαν εύκουλα νι
νύχτα γιατί δεν είχαν γίν' ακόμα οι αμαξουτοί μέσα στα βνά.
Όταν γίναν οι αμαξουτοί οι δρόμ', οι ουρτκαροί του πήραν
απόφασ' κι σταματήσαν τα λούξα νι νύχτα μι τα πιτσκόβιργα
κι τς ουρτκουσακλέρις. Τότι όμους βγήκαν οι καραμπίνις κι
αρματουθήκαν ούλ'. Πόλιμου μπουρεί να κάν' σήμιρα ένα
χουργιό κυνηγοί. Κι τς ριξές δε τς λουγαριάς' κανέννας. Ούλ'
ξικνούν μι μια σκουσά φυσίγγια κι για μια όρτκα ου άλλους
μπουρεί να ρίξ' μέχρι κι πέντι τφικές!

Γι' αυτό, ούλου κι ξιφεύγει καμιά αδέσπουτ' κι κάθι χρό-
νου τέτοια ιπουχή τρεις-τέσσιρς αθρώπ', όχ' όρτκις, τρων
απού καμμιά τφικιά. Του πιο ιπικίνδυνου εν στα μάτια.
Πουλλοί ντη ντρών' στου γκώλου, αλλά αυτό δεν εν τόσου ιπι-
κίνδυνου. Ου γιατρός βγάς' όσα σκάγια εν όξου-όξου κι τ'
άλλα τ' αφήν', γιατί άμα πει να τς τα βγάλ' πρέπ' να κάν' ντου
γκώλου τ' φέτις-φέτις. Πουλλοί κυνηγοί Θασίτις ου κώλους
τον εν γιμάτους σκάγια.

Αφού άμα έχ' καλό πέρασμα όρτκις, εν σάμα κι γίνιτι πόλι-
μους. Ουλούρμι να μην έχουμ' θύματα;

Θέλς πίστιψέ του, θέλς μη του πιστέβς

Πουλλά πράματα έχ' αμπ δε ντα χουρεί του μυαλό σ' κι λες ουλούρμι, απουκλείιτι αυτό να εν αλήθεια. Οι μιγάλ' τα πιστέβαν αυτά. Όπουσ τα ακούγαν αμπ ντου μπάμπου ντουν, τα λέγαν κι στ' αγγόνια ντουν. Έτσ' έφτασι να ακούμ' ιτούτου κι κείνου κι να μη του χουρεί του μυαλό μας κι να θαμάζουμεστι.

Θμάστι αυτά απ' λέγαμ' για ντ μΠόπινα. Ρώτσα κι ρώτσα κόσμου. Ούλ' τα ίδια μι λεν. Αυτήν η γναίκα θα πρέπ' να ήταν ίσαμι σαράντα φουρές μιγαλύτιρ' απού μια κανουνική γναίκα.

— Κι πώς μπουρείς, ρε μπάρμπα κι του λες αυτό, έχς απουδείξεις;

— Έχου, μι είπι ένας γέρους. Άμα μόν' του ένα βζί τς ήταν τριάντα ουκάδισ, πόσου πρέπ' να ζύγιαζι ουλόκληρ';

Δίκιου είχι...

Έχ' ένα μέρους στου Λμένα απ' του λεν «στη Γναίκα». Άμα ρουτήστι παλιοί Λιμινιώτις, του ξέριν αυτό του μέρους. Λοιπόν, μια φουρά στου Λμένα βγήκαν πειραταί. Βάλαν φουτιά τα σπίτια κι κουλούσαν ντου γκόσμου κι ντου σφάζαν. Μια γναίκα έφγι μι του βζαστάρι τς αγκαλιά κι έτριξι στου βνό να γλιτώσ' απ' τς πειραταί. Δε δυνάζουνταν όμους να τρέξ' γλήγουρα μι του πιδί σν αγκαλιά κι σι λίγου οι πειραταί θα ντη μπρουλαβαίναν. Τότι παρακάλισι ντου Θιό να ντν αγαλματώσ' κι αυτήν κι του πιδί τς για να μη μπέσ' στα χέρια ντουν.

Ου Θιός άξι τα παρακάλια κι ντν έκανι άγαλμα κι αυτήν κι του πιδί τς. Τς μαρμάρουσι. Απού τότε του μέρους αυτό του λέν «στη Γναίκα».

Ρώτσα έναν γέρου αμπ ντου Λμένα. Κι μι είπι ναι, του ξέρου πού εν αυτό του μέρους. Έχ' κι κάτ' τρουχάλια ικεί.

– Γιατί όμους ου Θιός δε σκέφκι ότι του δίκιου ήταν να μαρμαρώσ' ντου μπειρατή κι να γλιτώσ' ντη γναίκα; ρώτσα ντου μπάρμπα αμπ ντου Λμένα.

– Γι' αυτά τα πράματα ιμάς δε μας πέφτ' λόγους, μι είπι ου μπάρμπας αμπ ντου Λμένα.

Ας εν κι έτς...

Χρόνια, κατβαίνουντας για ντου μΠουτό, πιρνούσαμ' απού ένα μέρους απ' του λέγαν κι ακόμα του λεν «Αντρειουμέν' Πλάκα». Θμούμι ικεί μια πιτρέκα. Αυτήν ήταν η Αντρειουμέν' η Πλάκα. Ντάιμα ρουτούσα ντου μπάππου μ', γιατί μ' άριζι να νtn ακούγου αυτήν νtn ιστουρία:

Ήταν λέει δυο θιόρατ' άντρις νιαροί. Ου ένας στέκνταν στου Καστρί κι ου άλλους αουπέρα ζ μΠέτρα, αουπάν απ' του μέρους που του λεν Γράμματα κι παίζαν μ' αυτήν νtn μπιτρέκα. Νtn έρχνι ου ένας απ' του Καστρί, νtn έπιανι ου άλλους απ' αουπέρα. Πώς στου διάουλου όμους (ίλιγι ου πάππους ιμ) ντου γλίστρισι νtουν έναν απ' τα χέρια τ' η πιτρέκα κι έπισι ικεί απκάτ, παρακάτ' απ' του Διπότιμα κοντά στουν αμαξουτόν. Δε γκατέβκι να νt μπάρ' ούτι ου ένας ούτι ου άλλους κι πόμνι για πάντα ικεί.

Ντη θμούμι αυτήν νt μπιτρέκα όταν κατίβινα στου μΠουτό κι ντάιμα ρουτούσα ντου μπάππου μ' να μι ξαναπεί γιατί του μέρους αυτό του λέγαν «σν Αντρειουμέν' ντη μΠλάκα».

Ήταν ικεί μέχρι απ' έκανι ντου γκινούργιουν ντου δρόμου η μόμα.

Κι πόσα ακόμα τέτοια ιστουρεί ου κόσμους σι κάθι χουρ-γιό...

Ντην ΑηΜαρίν' ντ έχου σι μιγάλ' ικτίμησ'...

Αγιοί έχ' λουγιών ντουλουγιών, άντريس κι γναίκισ αγιοί. Τσι πιο μιγάλ' τς γιουρτάζουμ' κι παίρνουμ' κι τα ουνόματά ντουν, αλλά έχ' κι μικροί αγιοί αμπ τς γιουρτάζουμ' κι πέντι-πέντι. Σουστό ή λάθους, έτσ' τα κανόνσι ου Θιός. Του λέου αυτό γιατί βρέθκι κι άγιους απ' ξέχασι να ντου βάλ' στου μιρουλόγιου. Ήταν ου άγιους Κασιανός. Πουλύ ντου γκακουφάνκι ντου γΚασιανό κι έκανι αίτησ' στου Θιό ούλου παρά-πουνα «έβαλिस ούλ' τς παρακατνοί στου μιρουλόγιου κι μένα μ' άφσις απ' όξου». «Ήμαν αφηρημένους ρε Κασιανέ κι σι ξέχασα, αλλά θα δγιώ τι μπουρώ να κάνου να σι βουλέψου κι σένα σι καμιά ακρούδα». Κι ντουν έβαλι να γιουρτάζ' τσι 29 ντου Φλιβάρ', όπουτι έχουμ' δίσιχτουν χρόνου. Ε, δεν εν κι σα ντου τίπουτα...

Ούλ' τς αγιοί, άντريس κι γναίκισ, τς μπιριτά ου κόσμους γιατί κανένας άγιους δε δλέβ'. Θα μι πεις «τρών' οι αγιοί;» Δεν τρών' αλλά έχιν ανάγκις κι πουλλές φουρές παγαίνιν στου γκόσμου στου νύπνου τ' κι «θέλου ιτούτου, θέλου τ' άλλου» κι ου κόσμους τς κάν' τα χατίρια ντουν. Άσι που κι απού μου-ναχός ου άθρουπους κάν' τάματα. Πότι τάζ' μια λαμπάδα σα του μποί τ', πότι κανένα κατσίκ', αλλά κι πιριουσίις ουλόκλη-ρις πουλλές φουρές. Έναν κιρό κάναν πουλλά τάματα σι δέντρα. Ούλα τα χουράφια γίναν καλουγιρκά κι οι ιλές πουμέ-ναν αμάζουχτις. Τότι βγάλαν έναν νόμου απ' ίλιγι «ιλάτι να πάρτι καλουγιρκά δέντρα». Τότι βγήκι κι αυτό απ' λεν «κι ου άγιους φοβέρα θέλ'».

Κάθι άγιους εν ειδικός σι μια ανάγκ'. Άμα θέλς να γυρέψις μια χάρ' πρέπ' να ξέρς απού ποιον άγιου θα ντ γυρέψεις. Άλλους άγιους εν για ντ θάλασσα, άλλους για τα χουράφια,

άλλους για τα πιδγιά, άλλους για τα ζα, άλλους για του κου-
μάρ', άλλους για τς άρρουστ' —δε λεν «κτσοί-στραβοί στουν
Αηπαντιλέμουνα»; Ύστιρα πάλι, κάθι ιπάγγιλμα έχ' κι ντουν
άγιου τ'. Άγιους για τα γκαρσόνια, άγιους για τς χουρουφυ-
λάκ', άγιους για του πυρουβουλικό κι πάει λέγονοντας. Αυτού
σακάτ' έχ' έναν άγιου για τς ιρουτιβμέν'. Άλλ' λουλάδα κι
αυτήν...

Έκατσα κι σκέφκα ούλ' τς αγιοί. Οι πιο πουλλοί εν στου
«δόμ'». Μι ήρτι όμους στου μυαλό κι ου προυφητ-Ηλίας,
μακριγιά αμπ ντου γκόσμου, απάν' τς κουρφές οι αγκλησές τ',
ούτι τάματα γυρέβ' ούτι έρανου κάν'. Άμα πιράσ' κανές τσου-
μπάνς, του πουλύ-πουλύ να ντουν ανάψ' του καντήλ' ιτ.

Ντν ΑηΜαρίν' ντ έχου σι μιγάλ' ικτίμησ'. Είχι μια αγκλη-
σούδα απκάτ' απού μια πρινιά. Απού πουλύ μικρός θμούμι ότι
ου κόσμους πήγινι σν αγκλησούδα τς, ντ χιριτούσι κι άφνι ένα
πράμα απού πάν' ιτ. Μια τρίχα απ' τα μαλλιά τ', μια κλουστή
απ' ντ μπατατούκα τ', ένα καρκάλ'. Όταν του έκανις αυτό σι
έφυβγι η ζούρα. Ντν αρρώστια σ' μουνάχα σι γύριβι η
ΑηΜαρίν'. Πουλύς κόσμους, κι ας μην ήταν άρρουστους, κρη-
μνούσι τα καρκάλια τ' απάν' ζ μπρινιά ή κουλούσι μι του κιρί
μια τρίχα τ' απάν' στου ντουβάρ' ιτς. Ιμείς παγαίναμ' ικεί κι
βλέπαμ' αυτά απ' κρημνούσαν ου κόσμους. Μια φουρά ένας
κρέμασι ουλόκληρου πκάμσου. Μπορεί να είχ μιγάλ' ζούρα ή
να ήταν αμπ γΚαβάλα. Του ιπάβριου όμους του πκάμσου έλπι
αμπ μπρινιά.

Του είχαν ξαφρίσ'...

Τρεις φουρές πήγαμ' να μνουχίσουμ' ντου γάδαρου

Δύσκουλου ήταν του γάμπρισμα ικείνα τα χρόνια. Τα κουρίτσα είχαν μιγάλου σφίξιμου απ' τς γουνοί.

Κι σν αγκλησά ακόμα, οι γναίικς παγαίναν απάν. Αυτές βλέπαν απού ψλά, αλλά οι άντρες απού καταή ήταν ζόρ' να τς λουξουβλέπιν. Άσι που τα πιο παλιά τα χρόνια απάν απ' πηγαίναν οι γναίικς είχι ένα καφασουτό κι ανού αυτές βλέπαν μέσα απ' τσι τρύπες, οι άντρες απού καταή δε βλέπαν τίπουτα. Στουν Αηθανάσ' πρόλαβα ένα τέτοιου καφασουτό χώρσμα.

Κάτ' μπουρούσι να γίν' στα οικουγινειακά κέντρα. Τότι ήταν του ιξουχικό ου Πούπους, του ιξουχικό τ' Γληγόρ' κι πιο ύστιρα ήταν η Αρζιντίνα. Στα κέντρα αυτά, κι σι άλλα, τα κουρίτσα παγαίναν μι ντου μπαμπά ντουν κι για να χουρέψις αγκαλιαστόν έπριπι να πας να ντ γυρέψεις:

– Α χουρέψου μπάρμπα Βασίλ' μι ντη Στέλλα;

– Άμα θέλ' η Στέλλα χουρέψι.

Όταν του κουρίτς δε ντου άριζι ου καβαλιέρους, ίλιγι «δε χουρέβου γιατί μι πουνεί του πουνάδ' ιμ» ή «μι πουνεί η κλιά μ'» ή «μι χτυπούν τα παπούτσα μ'».

Κι στου χουρό μι νουμίζτι ότι γίνουνταν τίπουτα, γιατί κι τ' αγόρια ήταν αχμάκδς κι τα χάναν.

Στ' βόλτα, κάτ' μπουρούσι να γέν' άμα ήθηλι κι του κουρίτς. Σαπάν-σακάτ, παγαίναν-γυρίζαν, κι όταν ανταμώναν βλέπονταν μέσα-μέσα, λέγαν ένα «γειά σου» κι πιτάζαν απού καμιά κουβέντα. Αυτό ήταν ούλου...

Ίρχουνταν κι απ' τα Λμινάρια κι γαμπρίζαν στου Θιουλόγου. Οι πιο πολλοί όμους ίρχουνταν για «καλόν σκουπό» κι πουλλές Θουλουγίτις πήραν Λιμναριώτις.

Στουν Αηλιά ανταμώναν Θουλουγίτις κι Πουταμιώτις.

Αλλά μια μέρα ήταν ούλου κι ούλου του Παναγύρ'. Ου Γιώρς ντε κι καλά μια χρουνιά τ' Αηλιά μι λέει «έκλεισα μι μια Πουταμιώτσα ραντιβού κι θα πάμ' μαζί αύριου ζ μΠουταμιά».

Του ιπάβριου, μόλις είχι καταψχώσ' ξεκινήσαμ' απ' του Θιουλόγου κι κατά του ηλιουβασίλιμα φτάσαμ' ζ μΠουταμιά. Είχι καλή βόλτα. Ου Γιώρς ντν είδι απού μακριγιά μι μια φιληνάδα τς. «Αυτήν έν!», μι είπι. Μόλις τς κουντουζγώσαμ' ντν ακούσαμ' να λέει, τάχαμ, σ' φιληνάδα τς:

– Να πεις ντουν αξάδιρφου σ' ότι εν πουλύ αχνάρουτους!

Κατάλαβι ου Γιώρς ότι γι' αυτόν του είχι πει. Τζάμπα είχαμ' κάν' τόσουν δρόμου κι πήραμ' πάλι ντουν ανήφουρου τα Καγκέλια για του Θιουλόγου.

Είχι όμους κι μιγάλ' απ' ήταν πιο κουλουπιτσουμέν' κι καθουηδέβαν τς νιαροί.

Ας πω ότι ήμαν ιγώ ου νιαρός. Μια μέρα μ' έπιασι ου Μπάμπης, ήταν πολύ μιγαλύτιρους απού μένα, κι μι λέει:

– Έμαθα ότι γαμπρίις του τάδι κουρίτς. Όπουτι θέλς πέ μι να πάμ' στου σπít' ιτς.

– Καλά, πώς θα πάμ' στου σπít' ρε Μπάμπη; Λόγου θα πάμ' να δώσουμ';

– Ου μπαμπά τς έχ' ένα γάδαρου βαρβάτουν κι θα πάμ' να ντου μνουχίσουμ! Ιγώ θα μνουχώ ντου γάδαρου κι συ θα βρεις ιφκιρία να τα πείτι μι του κουρίτς. Ιξυπηρέτησ' σι κάνου...

Πήγαμ' στου σπít' τ' κουρτσού κι βγήκι η μάνα τς. Πήκαμ' ότι πήγαμ' να μνουχίσουμ' ντου γάδαρό ντουν γιατί δεν αφήν' σι ησυχία τς γαδούρις...

Ου γάδαρους δεν ήταν ικεί. Ούτι όμους κι του κουρίτς ήταν ικεί.

– Καλά, δε μπειράζ', λέει ου Μπάμπης, θα έρτουμ' αύριου.

Του ιπάβριου ξαναπήγαμ'. Ου γάδαρους ήταν ικεί, διμέ-

νους μι τ' σάγλα. Του κουρίτς όμους πάλι έλπει.

– Σα χουρτάτουν ντου βλέπου ντη γκλιά τ', θεια Μαρίγια.
Να ντουν αφίις νησκόν ντου γάδαρου κι θα ξανάρτουμ' αύρι-
ου...

Του ιπάβριου απ' πήγαμ' ου γάδαρους ήταν ικεί, τιλατίν'
αμπ νι μπεινα, αλλά του κουρίτς πάλι έλπι...

Ου Μπάμπης, μιγάλους μάστουρς, έβαλι ντου γάδαρου
καταή, ντου μνούχσι κι σκουθήκαμ' κι φύγαμ'... Του κουρίτς,
άφαντου!

– Τζάμπα ντου μνουχίσαμ' ντου γάδαρου Μπάμπη, είπα
καμουμένους.

– Ε, τι να κάνουμ'... Γίντιν αυτά. Αφού δε μας έκανι κι του
ουρίστι να μας τα τγανίσ', πάλι καλά...

Όποιους καπνίζ' μπουρεί να αγουράσ' μουτουσακό!

Δύσκουλα κόβιτι η κακιά η συνήθεια. Του τσιγάρου, του ρακί κι του... άλλου, εν πουλύ δύσκουλου να τα κόψεις. Πουλλοί δουκιμάσαν κι δε ντα καταφέραν.

Αμπ ν' άλλ', εν κι οι γιατροί. Πας στου γιατρό γιατί σι πουνέσαν λίγου τα σκώτια σ' ή τα κατίνια σ', κι αυτός μι μια τσιγαρίνα σα καρόβιργα, πάφα πούφα, σι καθουηδέβ':

– Πρέπ' οπουσδήπουτι να κόψεις του τσιγάρου, να κόψεις τα αρμυρά, η ρέγγα κι τα γκαβά εν θάνατους. Κι τα τουρσά του ίδιου. Να κόψεις κι τα τσιγαρστιά, κι να πίνς μουνάχα ένα ρακί ντ μέρα.

– Κι άμα τα κόψου ούλα αυτά απ' μι λες, κυρ-γιατρέ, ύστιρα τι μι πουμέν'; ρουτά ου άρρουστους.

Κι δε γκόβ' τίπουτα. Σι λέει, στου διάουλου ας πάει κι η διάτα κι του καλό τς, όσου εν να ζήσουμ' θα ζήσουμ'. Ου τάδι γέρους κάπνιζι καραντί ούλα τα χρόνια τ' κι πέθανι ικατό χρουνό.

Μουνάχα άμα σι πάρ' γιρή κουντίλα, του παίρνεις απόφας' κι τα κόβς ούλα, όσου κι να τα πουζντάς. Λες όσα μ' ιδώ ήταν...

Ύστιρα, έχ' κι άλλ' που του ρίχνιν στου οικουνουμικό:

– Μέσα σι είκουσ' χρόνια μι τα λιφτά απ' του κάπνισμα κάνς ένα σπίτ!

– Καλά, κι ου άλλους εν πινήντα χρουνώ κι δεν έβαλι τσιγάρου στου στόμα τ', γιατί κάθιτι ακόμα στου ινοίκιου;

Δε βρίσκεις άκρηγια...

Ένα βράδ' ου Δημητράκς γύρσι λίγου νουρίς στου σπίτ'.

– Πώς κι γύρσις τόσου νουρίς απόψι, Δημητράκ'; Ντου ρώτσι η γυναίκα τ' η Σουτήρου.

– Πήρα απόφασ' να κόψου του τσιγάρου! Μι χρειιάζιτι όμους οπουσδήπουτι να αγουράσου ένα μουτουσακό. Τα λιφτά απ' ήταν να δίνου για τα τσιγάρα, θα τα βάζου σν άκρη-για για να ξουφλώ τς δόσεις απ' του μουτουσακό. Κι σν υγεία μ' καλό θα μι κάν', κι άμα έχου του μουτουσακό δε θα κυκλου-φουρώ μέσα στου χουριό μι του αυτουκίνητου. Στου διάουλου να πάει του κουλουτσιγάρου.

– Μπράβου Δημητράκ'! Ντουν είπι ουλόχαρ' η Σουτήρου. Έτσ' εν οι σουστοί οι άντρις. Δε σι κάν' κουμάντου του κου-λουτσιγάρου.

Το ιπάβριου ο Δημητράκς πήγι ζ γΚαβάλα κι πήρι ένα μηχανάκ' μι δόσεις ικατό ιβρώ ντου μήνα. Τόσα ξόδιβι ντου μήνα κι για τσιγάρα. Βούϊξι του χουργιό.

Στα μπαράκια, τς καφιτέρις, ούλ' είχαν να λεν για ντου Δημητράκ'...

Μέχρι κι ου πιθιρός τ' του καφκιένταν μέσα τς καφινέδισ στου μΠρίνου.

Η Σουτήρου, ουλουκατούρτ' απ' χαρά τς. Ούλου πισκου-τάκια, καραμέλις κι μαστίχισ ντουν αγόραζι. Πήρι κι τα πιδγιά τΣαλουνίκ' στο κινητό «Έτσ' κι έτσ' ου μπαμπάς σας». Αλλά η μιγάλ' η θυγατέρα ντουν δε χάрки κι τόσου. «Εμ τα! δεν εν τέτοιους τύπους ου μπαμπάς ιμ», είπι.

Θα πέρασι απάν απού μήνας, γιατί είχι πληρώσ' κι ντη μπρώτ' ντ δόσ'. Ένα βράδ' ου Δημητράκς γύρσι στου σπίτ' μι του πακέτου ζγκουλουτσέπ' κι μι μια τσιγαρίνα στου στόμα.

– Καλά, τι πήκαμ' ρε Δημητράκ'. Έδουσις μια υπόσχισ' στουν ιαφτό σ' κι τώρα φτύνς ντου λόγου σ';

– Δε φτύνου ντου λόγου μ'. Του μηχανάκ' έτσ' κι αλλιώς θα του ξιχριώσουμ'. Κι γω άμα είμι καλά, ας καπνίζου...

Βλέπτι τι γίνιτι;

Ου Γόρμους είχι πουλλά πκάμσα

Ένα σουρό πιδαίλια παγαίναν ικείνα τα χρόνια ζ γΚαβάλα μόλις τιλειώναν του σκουλειό. Δικατριγιώ χρουνώ ήταν. Άλλα παγαίναν στου Γυμνάσιου κι άλλα στου μΠυθαγόρα. Αυτά ήταν τα γράμματα απ μπουρούσις να μάθς τότι. Τι να έκανι του πιδί... Συ λέει, θα πάου στου Γυμνάσιου ή θα πάου να γίνου μηχανικός. Ίπιρνι τα μάτια τ' κι έφυβγι. Έβαζι σ' ένα τσβάλ' τα πράματα τ' κι κίνζει.

Ιφκουλίς ζ γΚαβάλα δεν είχαμ'. Κουλουθασίτις μας ανιβάζαν', κουπρουθασίτις μας κατβάζαν. Πουλλά τέτοια κουπρόσκλη τς Καβάλας τα θμούμι ακόμα κι σκώννιτι η τρίχα μ'. Αλλά αυτά θα τα πούμ' άλλ' φουρά.

Είχι όμους κι του Πίκπα. Νιρόβραστα, τατάρκα, αχύλουτα, άβραστα ή λιουμένα απ' του βράσμου στου καζάν' φαγιά, τα τρώγαμ'. Άσι που μέχρι να γυρίσουμ' στου σπίτ', αμπ' νι δημαρχία κουντά απ' ήταν του Πίκπα, μέχρι του Σούγιουγλου ξαναπνούσαμ'. Κανένας όμους δε μπρέπ' να έχ' παράπουνου απ' του Πίκπα κι πρέπ' να του σχουρά, γιατί αυτό ντουν έσουσι.

Βρήκα στου Λμένα ένα μίμστρου. Συστηθήκαμ'. Ύστιρα απού σαράντα χρόνια, μι ήρτι στου μυαλό μ' ποια ήταν. Του θμήθκα, ήταν ένα ξιρακιανό απ' τα Πουταμούδια.

– Ιμένα μαρή, δε μι θμάσι απ' τρώγαμ' στου Πίκπα;

– Δεν ξέρω. Τι είναι αυτό το Πίκπα;

– Α, ρε φανταμένου αμπ δε ξέρς τι ήταν του Πίκπα... Αμα ξιτσοφικίς τα δόντια σ', ακόμα θα βρεις ψούχλα απ' του Πίκπα. Αλλά έτς εν ου άθρουπους...

Κι γύρσα αλλού τα μούτρα μ'.

Αυτά λοιπόν τα χρόνια ου Γόρμους απ' του Θιουλόγου

κάθονταν σι μια κάμαρ' μι δυο άλλα πιδγιά. Κι οι τρεις παγαίναν στου μΠυθαγόρα. Κι πώς του φέρνει ου διάουλους... Όπους ακριβώς ου Τρούμαν αμπ ντου μΠρίνου μι τς γραβά-
τις, του ίδγιου κι ου Γόρμους αλλά μι τα πκάμσα. Θα είχι
ίσαμι δικαπέντι πκάμσα. Κι αυτός απού έναν μπάρμπα τ' αμπ
ν' Αμιρική. Ήταν κάτ' πκάμσα λουλουδουτά. Άλλα είχαν
απάν' λουλούδια, άλλα μπανάνις, άλλα φοίνικις, άλλα χουρ-
μάδις κι ήταν ρχτά πκάμσα.

Τρεις φουρές ντ μέρα άλλαζι πκάμσου ου Γόρμους.
Λουλουδουτά ούλα κι ρχτά μέχρι τα γόνατα.

Οι άλλ' οι δυό ζ γκάμαρ' ντου βλέπαν κι τρέχαν τα σάλια
ντουν.

– Δώσι μας κι μας απού ένα πκάμσου, ρε Γόρμι. Δε θα στου
φάμ'. Θα του φουρέσουμ' μια-δυο ώρις να παμ' μια βόλτα κι
μόλις γυρίσουμ' θα του βγάλουμ'.

Ου Γόρμους άμα ήθιλι να σκιαφτεί, έκλεινι του ένα του μάτ'
ιτ. Αφού του έκλεισι για κάμπουσου, τς λέει:

– Βάψτι μι πρώτα τα παπούτσα μ' κι θα σας δώσου απού
ένα πκάμσου να του φουρέστι για μια ώρα.

Πήραν κι οι δυο απού ένα παπούτσ', ου Γόρμους είχι κι
μπουγιά κάμελ, κι τς τα βάψαν. Αλλά κι ου Γόρμους κράτσι
ντου λόγου τ':

– Διαλέξι όποιου πκάμσου θέλτι να φουρέστι κι σι μια
ώρα θα γυρίστι να του βγάλτι.

Αφού πουρπατήσαν κι οι δυο αλτούζ απάν'-κάτ' ντν
Ουμόνοια βόλτα μι τα λουλουδουτά τα πκάμσα, θα γυρίσαν
ύστιρα απού πέντι ώρις.

Βγάλαν τα πκάμσα κι τα κριμάσαν ικεί απ' τα πήραν.

Κι ου Γόρμους όμους δε τσ' είπι τίπουτα...

Ου Γόρμους ήταν ιξιλιγμένους...

Ου Κώστας ου Γόρμους του σπίτ' ιτ ήταν λίγου παραπάν' απ' του θκό μ'. Κάθι προυί πιρνούσι απού κι όξου μι άλλα πιδγιά κι φεύγαμ' μαζί στου σκουλειό.

Ήταν ένα πιδί σαν ούλα τ' άλλα. Φουρούσι κουντό πατιλόν' μι ράντις σταυρουτές κι σαντάλια. Είχι μια τσάντα απού κάμπουτου – τα πιο πουλλά τα πιδγιά τέτγισ είχαμ'.

Κι ντ μάνα κι ντου μπαμπά τ' τσι θμούμι. Ήταν καλοί αθρώπ' κι νκουκυροί. Η θεια η Διαμάντου η Γόρμινα ήταν καλή γναίκα. Ου μπαμπάς, ου Νκόλας ου Γόρμους, είχι ξάσπρα μαλλιά κι του κιφάλ' ιτ ήταν σα καμπιουχουλιά.

Ικείνα όμους τα χρόνια οι νιαροί κάναν κάναν καντάδισ κι όπ' παγαίναν τς ανοίγαν κι τς κιρνούσαν. Όποιους ήξιρι να παίζ' διουλί, λαγούτου, κáιντα ήταν μιγάλους κι τρανός. Ούλ' ντουν είχαν σι τιμάρ.

Ου Μήτσους ο πασάς ήξιρι καλό ακουρντιόν. Έπιζι καλά τα μπάσα, του κβακ-κβακ, κι άνγι τ' φούσκα απ' του ακουρντιόν μέχρι του τέρμα. Ούλ' ντου θαμάζαν κι όταν ντουν είχαν ζ μπαρέα μι του όργανου, ούλ' η παρέα ξημηρώνουνταν στου χουρό μι του κβακ-κβακ.

Ένα βράδ' μι ντου Γιώρ' ντου Δουκαρά πήκαν να πάν' μι του ακουρντιόν στου Νκόλα ντου Γόρμου.

Είχαν βγάλ' ένα κινούργιου τραγούδ' κι μόλις φτάσαν κουντά στου σπίτ' τ' Γόρμ' αρχίσαν κι του παίζαν:

*Σήκου Διαμάντου κι άναψι
τη λάμπα στου σαλόνι
γιατί έρχιτι ου πασάς
μι του ακουρντιόνι.*

Αυτό τραγδούσαν κι οι δυο κι μόλις του τιλειώναν ου πασάς άρχίζει τα κβακ-κβακ κι άνγι τ' φούσκα απ' του ακουρντιόν όσου φτάναν τα χέρια τ'.

Δε τς καλουσκάμνισι όμους ου Νκόλας ου Γόρμους. Μόλις ανιβήκαν απάν' στου μπαλκόν' πιτάχκι όξου μ' ένα φτινάδ' κι γίνκι μιγάλους σασιρμάς. Τώρα θα μι πείτι « ισύ ήσαν ικεί;» Όχ', δεν ήμαν, αλλά του έχου ακούσ' απού πουλλοί.

Αλλά μι ντου γιο τ', ντου γΚώστα ντου Γόρμου ήμασαν μαζί ζ γΚαβάλα όταν τιλειώσαμ' του σκουλειό.

Είχι αλλάξ' ου Κώστας ου Γόρμους όταν μιγάλουσι κι πήγι ζ γΚαβάλα. Ήταν κι ικείνα τα πκάμσα τα αμικάνκα αμπ ντου γμώσαν τα μυαλά τ' αέρα. Ήθιλι να μη δείχνει ότι εν Θασίτς.

Μια φουρά ήρτι η μάνα τ' η θεια η Διαμάντου ζ γΚαβάλα να ντου σμαζώξ' του σπít'. Η θεια η Διαμάντου φουρούσι φστάνια θασίτκα. Κιτστά, μι τραχλιά, σπαλέτου κι σκαρπίνια απ' τα χρόνια τς.

– Άμα καταψχώσ', Κουσαντή, να βγούμ' μια βόλτα σν Ουμόνοια κι ζ μπλατέα Φουάτ, ντουν είπι.

Ου Κώστας όμους αντρέπονταν να βγει μι ντ μάνα τ' μι τσι φστάνις.

– Θα βγούμ', αλλά όταν θα κατβαίνουμ' αμπ ντν Ουμόνοια ισύ θα παγαίνς απ' του ένα του πιζουδρόμιου κι γω απ' του άλλου. Δε θέλου να μι βλέπ' ου κόσμους κι να λεν ότι τ' Γόρμ' η μάνα φουρεί φστάνις. Ιγώ είμι ιξιλιγμένους...

– Καλά πιδί μ', ντουν είπι η θεια Διαμάντου.

Κι βγήκαν σν Ουμόνοια για ντ μπλατέα Φουάτ, κι απ' του ένα του πιζοδρόμιου πήγινι ου Γόρμους κι απ' του άλλου η μάνα τ'...

Τα πιδγιά στα μιγάλα τα τφάνια..

Βρέχει - βρέχει Πάππου
Πάρει κι αμπ ντου λάκου
να βραχούν οι τσουμπανοί
μι τα γίδια ντουν μαζί...

Αυτό του τραγούδ' λέγαν ικείνα τα πιδγιά καθμένα στου
παραθύρ' όταν έβριχι ντου χμώνα.

Άμα του κρύγιου έσφιγγι, πλακώναν γύρου γύρου απ' τ'
ατζάκ' κι απλώναν απάν ζ μπαρρασιτιά τα πουδάρια ντουν μι τα
σκφούνια να ζουσταθούν.

Στ' ατζάκ' βάζαν κι έναν δαυλό λόρτουν. Ώσπου να καεί ου
δαυλός πιρνούσαν δυο τρεις μέρις. Τα πιδγιά ντου σουγλού-
σαν μι ντη τζμπίδα κι ου δαυλός ίβγαζι σπίθρις πουλλές. Αυτές
τσι σπίθρις τα πιδγιά τς λέγαν λίρις. Κάθι λίγου γκντούσαν τα
δαυλάρια να καούν.

Όποιου πιδί έπιανι δαυλάρια του φουβουρίζαν οι μιγάλ'
ότι άμα πιάν' φουτιές θα κατρηθεί του βράδ'.

Καλά ήταν να κάθισι στ' ατζάκ' κι να σι χτυπά η χλιά αλλά
στα μιγάλα τα τφάνια έπριπι να ζουσταίνισι απού μπρουστά κι
ύστιρα να γυρίς για να ζουσταθεί λίγου κι η πλάτ' σ'.

Τα σπίτια πχανίζαν απού παντού κι έκανι κρύγιου ντιντίου.

Στα μιγάλα τα τφάνια, κανένα πιδί δε του αφήναν να βγει
όξου, για να μη γκρυγιώσ'.

Όταν σμουχρίγιαζι, δε μπιρνούσι η ώρα. Τα πιδγιά μαζώ-
νουνταν γύρου γύρου απ' τ' ατζάκ'. Άμα είχαν τίπουτα για
ψήσμου, του ψήναν κι του τρώγαν.

Ψήναν πουλλά πράματα. Ψήναν ρουβίθια κι κ'κιά. Ουραία
ήταν κι τα ψτά τα καρύδια. Μόλις του καρύδ' ίπιρνι φουτιά,

του ζήβας. Του άνγισ κι απού μέσα οι σκέλδισ τ' ήταν ουραίις. Αμύγδαλα δε είχαμ'. Τα κδώνια ή τα ψήναν στα κάρβνα ή τα βάζαν μέσα σν αθρακούφ'. Άμα η μάνα ντουν έκουβι κανένα κολουκύθ' για πίτα, τα πιδγιά αλατίζαν τς κουλουκθές κι τσι ψήναν.

Άμα είχαν καλαμπούκ', ψήναν μπουμπότις. Έβαζις του καλαμπούκ' κουντά σ' φουτιά κι έσκαζι κι γίνταν μπουμπότα. Δε μπιριμέναμ' να μαξιφτούν πουλλές μπουμπότις. Ένα-ένα σπιρί καλαμπούκ' μόλις γίνταν μπουμπότα του τρώγαμ'.

Ουραία ψήνουνταν σν αθρακούφ' τα κρουμίδια κι οι πατά-τις. Η πατάτα πλια τώρα τιλιφταία γίνκι είδους πουλυτιλείας, σάμα κι εν ποιος ξέρ' τι...

Του καλύτιρου ήταν να ψίις ψουμί κι να του αλείψει απάν' ιλές. Μουσκουβουλούσι. Οι μιγάλ' όμους δεν αφήναν τα πιδγιά να ψήνιν του ψουμί κι λέγαν κι μια ιστουρία ότι ένα πιδί έβαλι να ψήσ' ψουμί. Του ψουμί παραπουνέθκι:

- Μόλις γίνουμι στάρ', μι παγαίντι στου μύλου κι μι αλέθ-τι. Στου ζμώσμου, μι τα ζμουχνάτι. Ύστιρα μι βάζτι μέσα στου φούρνου κι μι ψήντι. Ύστιρα μι λανίζτι μι του μαχαίρ' κι μι δαγκάντι για να μι φάτι. Ε, όποιους θέλς να μι ξαναψήσ', να μη μι χουρτάσ'...

Η αλήθεια εν ότι ήταν τόσοσ ουραίου όταν του έψηνις, κι κολουκατίβνι. Γι' αυτό οι μιγάλ' δεν αφήναν τα πιδγιά να του ψήνιν.

Έτσ' πιρνούσαν ικείνα τα χρόνια τα πιδγιά στα μιγάλα τα τφάνια, τότε που δε μπιρνούσι η ώρα γύρου-γύρου απ' τ' ατζάκ' κι όταν έβριχι κάθουνταν στου παραθύρ' κι τραγδούσαν:

- Βρέχει βρέχει Πάππου...

Ήθιλι να φουρέσ' λουλουδάτ' φούστα...

– Δεν πάου μι ντου Μπάμπουρα... Θα πάου μι ντου Μένιου... Ντιν άλλ' φουρά που πήγα ζ γΚαβάλα μι τουν Μπάμπουρα, έχασα τ' σακλέρα μ'!

Έτσ' ίλιγι ένας Μαργιώτς ικείνα τα χρόνια. Κι μι του δίκι-ου τ' ου άθρουπους γιατί ταξίδιψι μι ντου Μπάμπουρα κι έχασι τ' σακλέρα τ'!

Ου Μπαμπράδισ, τα πιδγιά τ' Αντών' ντ Μπάμπουρα είχαν ένα καϊκ', τουν Ταξιάρχη κι κάναν ιπιβατικά δρουμου-λόγια ζ γΚαβάλα. Ήταν σκαρί του 1923. Έτσ' μι είπι ου μπαρ-μπα-Αντώνς ου Μπάμπουρας ιπρουχτέ στα Λμινάρια. «Μπήκα κι ιγώ στου καϊκ' αυτό κι δούλιψα μέχρι απ' έφγα φαντάρους» μι είπι.

Ικείνα τα χρόνια μι τέτοια καϊκία παγαίναν ου κόσμους ζ γΚαβάλα. Ήταν η Χάιδου, η Ιλέν, ου Γέρου-Βασίλς, ου Παπαγιουργίου. Καναδυό ξικνούσαν αμπ ντου Μπουτό, κι άλλα απ' τα Λμινάρια. Σταματούσαν τς Μαριές, ζ γΚαλλιράχ' κι στου Σουτήρους κι παίρναν κι απού κει κόσμου. Σε τέσσιρς πέντι ώρις, άμα ήταν καλός ου κιρός, φτάναν ζ γΚαβάλα. Απ' του Καζαβήτ' κι ντου Λμένα φεύγαν άλλα καϊκία για ντ γΚαβάλα.

Πουλλά ιστουρούν ου κόσμους για τς κακουκιρίις ικείνα τα χρόνια. Πουλά καϊκία αντί να φτάσιν ζ γΚαβάλα, τα ίπιρνι ου κιρός κι βγαίναν σν Ιιρισσό. Κι πουλλές φουρές όταν οι Θασίτις ίρχουνταν αμπ γΚαβάλα κι έπιανι φουρτούνα, γίνονταν μουσγούδ' κι τα τρουφέματά ντουν βρέχουνταν απ' του κύμα. Τα φασούλια, του ρύζ', τα κ'κιά απ' κβανούσαν, μουσκέβαν κι φουσκώναν. Πουλλές φουρές έτχι οι μπακάλδισ να πλουν βουλαριασμένουν ζάχαρ'.

Ντου γκόσμου ντουν έπιανι τότε πουλύ η θάλασσα. Πιο

πολύ οι γυναίκες ζαλίζονταν άμα είχε κύμα. Τς έπιανι ανιγούλα κι βγάξαν τα μιλαχόνια ντουν απ' του ξιρατό. Τρώγαν στραγάλια για να μη γκάνιν μιτό, αλλά κι πάλι... τα μουσκουταΐζαν τα ψάρια.

Ούλα τα καΐκια ίρχουνταν καταφουρτουμένα κόσμου ντ μπαραμουνή τ' αγιαΠουστόλ' κι ντ μπαραμουνή τς Παναγίας. Είχι κι νυχτιρινό δρουμουλόγιου τότε, γιατί κι δε χουρούσαν στα καΐκια κι θέλαν να δλέψιν του μσό του μιρουκάματου ντ μπαραμουνή. Αλλά κι στου Μπουτό όταν φτάναν, πάλι δε χουρούσαν στου λιουφορείου για του Θιουλόγου. Γι' αυτό πουλλά πιδγιά απ' του Θιουλόγου κατβαΐναν στου Μπουτό μι τς γαδάρ' απού νουρίς κι πιριμέναν ντ μάνα ντουν. Κατά του ξημέρουμα φτάναν στου Θιουλόγου. Τότε ίρχουνταν στα χουργιά ντουν οι καπνιργάτρεις για μια μέρα κι του ιπάβριου ξαναφεύγαν.

Σ' ούλα αυτά μέσα, πρέπ' να πούμ' κι για τα βαρκαδιάτκα. Τα καΐκια τότε δε μπλιβρίζαν στα μουράγια κι ου κόσμους πήγι-νι στου καϊκ' μι ντ βάρκα. Είχι ξιχουρστό εισιτήριου η βάρκα, του βαρκαδιάτκου. Κι να σας πω, κι τότε είχε τουρίστις κι τς άριζι αμπ βγαΐναν μι ντ βάρκα κι πληρώναν βαρκαδιάτκα.

Πουλλές γυναίκες μπαΐνοντας απ' του καϊκ' ζ βάρκα ή βγαΐνοντας αμπ ντ βάρκα στου μουράγιου, γλιστρούσαν κι πέφταν μέσα σ' θάλασσα κι τσι βγάξαν όξου λατσούρ'. Κι οι φούστις τότε τσι γυναίκες ήταν μιτρημένις. Απού μια δυο είχε η καθιμιά. Δύσκουλα σι ίδινη η άλλ' ντ φούστα τς.

Όταν φουντάρσι η θεια μ' η Ιλέν' μες σ' θάλασσα ντ δώσαν μια φούστα στιγνή να βάλ' αλλά η φούστα ήταν μαύρ' γιατί ήταν απού χήρα γυναίκα. Κι σφίχκι τάχα η θεια μ' η Ιλέν απ' θα φουρούσι μαύρ' φούστα.

- Άμα θέλς λουλουδάτ' φούστα, να πα να κουλάς, ντ μπήκαν.

Είδι - απόδει, ντ φόρισι.

Ἡρι ου Σταματέκους;

Απ' τα παλιά τα χρόνια, πώς στου διάουλου, ου κόσμους ου πουλὺς πιριμέν' ντουν έναν. Ἄμα δεν έρτ' αυτός αυτός ου ένας, δε γίνιτι τίπουτα.

Σι λέει, πιριμένουμ' ντουν υπουργό ντου ντάδι. Πιριμένουμ' ντου δήμαρχου. Κι αυτοίιν, παναθιμάντιν, ούλου αργούν. Κι δεν αργούν μάξους. Τς καθυστιρούν, λέν', στου δρόμου.

Ικείνα τα χρόνια σι κάθι χουργιό είχι απού έναν μιγάλουν νκουκύρ', ντου μπρούχουντα. Αυτός είχι ζα, ιλές πουλλές ή έκανι ξύλα χρεγιασίμια ή κατράνια, ριτσίνια, κάρβνου, πιτίκια, καραβόξλα κι βάλι.

Αυτοίιν οι μιγάλ' είχαν πουλλά κιούπια λάδ' κι πουλλές καλίτσις τυρί κι αθουτύρ' στα κατώγια ντουν. Τς ιλές ντουν τς μαζέβαν ου κόσμους, τα ζα ντουν τα βουσκίζαν οι δούλ' για ένα κουμμάτ' ψουμί κι τα ξύλα τα χρεγιασίμια, τα κουτρούλια, τα κόβαν κι τα πιλικούσαν μι τα τσκούρια αργάτις.

Ου κόσμους τς είχι ανάγκ' για ένα κουμμάτ' ψουμί απ' έτρουγι κι ό,τ' ίλιγι ου προύχοντας αυτό ήταν του σουστό.

Πουλλοί καμπαρντίζαν ότι ήταν απού σοί. Ἄλλ' πάλι μιγαλουπιάνουνταν «δεν είμιστι σαν απουδουνά καταή». Έναν μπάρμπα μουνάχα να είχισ τέτοιουν σι έφτανι όταν μιλούσις να σι σέβιτι ούλους ου καφινές.

Ίλιγι ου άλλους «αυτό του είπι ου μπάρμπας ιμ» κι ούλ' ντου μπαραδέχουνταν, αφού του είχι πει ου μπάρμπας τ'...

Οι προύχουντις ούλ' ήταν μιγάλα τσιφνουκούραδα. Ουλόκληρ' κματιά δε σι δίναν. Ντ γκόβαν σ' μέσ'. Κι ένα άλλου: Πάντα αργούσαν όταν τς πιριμέναν κι πουλλές φουρές αργούσαν κι μάξους.

Στου Θιουλόγου ήταν προύχοντας ου Σταματέκους. Πουλλές φουρές μέχρι τώρα μι πήκαν πουλλοί «γράψι για ντου Σταματέκου».

Ε, λοιπόν, ναι. Ου Σταματέκους ήταν προύχοντας στου Θιουλόγου κι η φουνή τ' ακγένταν παντού, γιατί ήξιρι γράμματα, είχι μιγάλ' περιουσία κι είχι κι καϊκ'.

Αλλά κι ου Σταματέκους αργούσι.

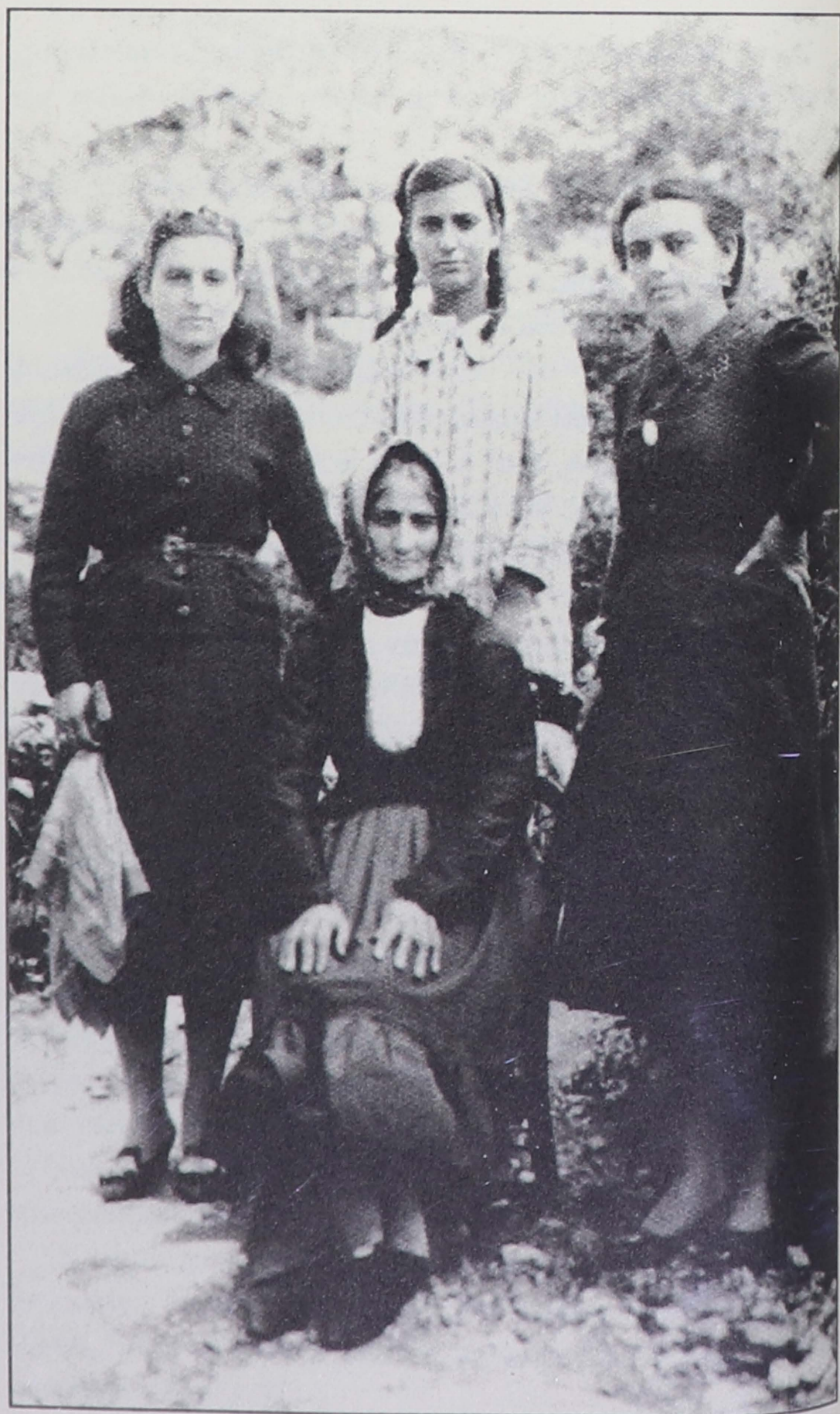
Πουλύς κόσμους του λέει ακόμα ότι ου Σταματέκους αργούσι πουλύ να πάει στη μπρώτ' ανάστας'. Κι πρέπ' να του έκανι μάξους. Τύχινι, έτσ' λέν, να κάθιτι στ' Σουρίν' ντου γκαφινέ. Ου καφιτζής ντου θμούσι «άντι μπαρμπα-Ανιστάσ', πήγινι σν αγκλησά για του Χριστός ανέστη», αλλά αυτός ίλιγι έχου ακόμα ώρα.

Ου παπάς μι τς ψαλτάδισ λέγαν ούλα τα γράμματα κι περιμέναν. Ου κόσμους, τιλατίν' αμπ ντ νηστεία, ξιρουχαμιένταν αμπ ντ νύστα κι ου παπάς ίβγινι ντάιμα σν ουραία πύλ' κι ρουτούσι:

-*Ηρτι ου Σταματέκους;*

Μουνάχα όταν ίμπινι ου Σταματέκους σν αγκλησά, ίλιγι ου παπάς του Χριστός ανέστη.

Κι να ξέρτι. Όπ' σας περιμένιν, να πιγαίντι σν ώρα σας. Δε μπιρνούν αυτά σν ιπουχή μας...

Απ' τς κιράδισ στουν αμαξουτόν

Μια αλσίδα εν ου κόσμους ανά νταν μπαμπαντάν. Φκιάν' ου ένας, ανιστά ου άλλους κι τα βρίσκιν τα πιδγιά κι τ' αγγόνια. Απ' τα παλιά τα χρόνια τ' ου άθρουπους εν κακή ζουή κι καλή διαθήκ'. Έτσ' ντου μπλανεί κι νουμίζ' ότι θα τα πάρ' μαζί τ'.

Όπους κι να του κάνουμ' δε μας πέφτ' λόγους. Ου πάσα ένας κάν' κουμάντου για ντουν ιαυτό τ'.

Αμπ τν άλλ' όμους, ένας τόπους ουλόκληρους μπουρεί να πουμείν' πίσου αμπ ντουν ήλιου άμα αυτοίν αμπ ντου γκυβιρ-νούν εν κοιμισμέν' ή του κουλουβαρούν σι κάθι ανάγκ'. Έχ' κι απ' κάναν έργα κι άλλα καλά, κι αντί να τς σχουρά ου κόσμους, τς καταργιέτι.

Πρώτα ου τόπους ήταν ούλου βνά κι ρμάνια. Μι τα μλάρια κι τς γαδάρ' πουρέβουνταν ου κόσμους. Του 39 ένας δάσκα-λούς, ζει ακόμα, πήρι μιτάθις απ' τς Μαριές ζ μΠαναγία. Ντου μπήκαν οι Μαργιώτις ότι του καλύτιρου απ' έχ' να κάν' για να πάει ζ μΠαναγία, ήταν να πάρ' του καϊκ' απ' τς Μαριές κι να πάει ζ γΚαβάλα, απού κει να πάρ' άλλου καϊκ' να πάει στου Λμένα κι απ' ντου Λμένα να φουρτώσ' τα πράματα τ' σ' ένα μλάρ' κι να πάει ζ μΠαναγία. Του πιο εύκουλου δρουμου-λόγιου αυτό ήταν κι αυτό έκανι ου δάσκαλους.

Τότι είχι πουλλοί απ' κάναν κιράδισ μι τα μλάρια. Αυτοίν απ' κάναν' κιράδισ ήταν όπους εν σήμιρα, ας πούμ', τα ταξά ή τα φουρτηγά.

Βρέθκι λοιπόν ένας προίδουρους στου Θιουλόγου, ου Κουσαντής ου Καξαντζής κι πήρι απόφασ' να φκιάσ' αμα-ξουτόν αμπ ντου μΠουτό μέχρι του Θιουλόγου.

Τότι ξισκουθήκαν οι κιρατζίδις κι ούλους ου απάν' κι ου κάτ' μαχαλάς κι πήκαν «αυτός ου άθρουπους θα καταστρέψ'

του χουργιό άμα κάν' αυτόν ντου δρόμου».

Κι ντου γάναν ανάθιμα. Του ανάθιμα ήταν ένα παλούκ' λόρτου σι ένα μέρους κι όποιους άθρουπους πιρνούσι απόύ κει έρχνι κουντά στου παλούκ' μια πέτρα κι ίλιγι «ανάθιμα».

Μια μέρα ου δάσκαλους πήγι τα πιδγιά ικδρουμή στουν Αηγιάνν' κι είδι ένα παλούκ' καταμισού σι μια μαζούπα πέτρις. Ρώτσι τα πιδγιά τι παλούκ' ήταν αυτό κι αυτήν η κβάρα οι πέτρις.

— Αυτό κύρι, πήκαν τα πιδγιά, εν ανάθιμα στου μπρόιδου-ρου τ' χουργιού μας, γιατί κάν' ντουν αμαξουτόν.

Άμα του άξι αυτό ου δάσκαλους ντου σκώθκι η τρίχα τ'. Πήρι του παλούκ' κι του έκανι κουμμάτια κι έβαλι τα πιδγιά κι σκουρπίσαν τς πέτρις.

Ου Καζαντζής, όσου ήταν πρόιδουρους, ντουν αμαξουτόν ντουν έφκιασι μέχρι ντ Λαγκάδα. Ύστιρα ντουν έφκιασι μέχρι του χουργιό άλλους πρόιδουρους, ο Κουσαντής ου Κουντός. Αυτός, δε ντου μπήγι απ' ντουν Ανκόλα, γιατί πουνηρέψαν ντου κόσμου κι άρχισι κι γύριβι απουζημιώσεις. Γι' αυτό ντου μπέρασι απ' τα καβάκια.

Χώρια αμπ ντουν αμαξουτόν, ου Καζαντζής, κατά του 16, όταν ήταν πρόιδουρους έκανι κι του γιουφύρ', γιατί άμα κατέ-βαζι λάκου δε μπουρούσαν να πιράσιν τα ζα κι ου κόσμους. Μάστουρας στου γιουφίρ' ήταν ου Αυγουστής ου Κουμλίκς, ντου λέγαν Ζέρβα γιατί ήταν ζιρβουχέρς, γι' αυτό κι ντουν Αυγουστή σήμιρα ντου λεν κι αυτόν Ζέρβα. Ου Κουμλίκς έκανι του καλούπουμα, απ' ήθιλι μιγάλ' μαστουργιά, κι ούλου του κουμάντου για του χτίσμου του γιουφίρ'. Κι τό 'κανι απέθατου.

Αυτοίν λοιπόν εν απ' γάναν ντουν αμαξουτόν αμπ ντου μπουτό κι του γιουφίρ' στου Θιουλόγου. Για να ξέρ' ου κόσμους ποιοι πρέπ' να σχουρά.

Ιμείς να δγιούμ' πότι θα μπουρέσουμ' να κλείσουμ' ντ ιρμάδα ντ λακούβα στου Στριβουτό...

Μι ήρτι σα πόρδους, αλλά σφίχκα, κι ιφτυχώς...

Άθρουπους κι μηχανή, εν του ίδγιου πράμα. Άμα η μπιζίνα εν νιρουμέν', του αμάξ' δε μπάει καλά. Η ιξάτμισ' κάν' πατ-πατ σάμα κι κλάν'. Κι άμα αυτό γίνιτι ντάιμα, του αμάξ' σαραβαλιάζ'.

Έτσ' εν κι ου άθρουπους. Άμα φάει τίπουτα χαλασμένου, κόβντιν τα ήπατα τ' κι πέφτ' στου γιατάκ'. Δε μπορεί να πάρ' τα πουδάρια τ'.

Απ' τα παλιά τα χρόνια ου άθρουπους ζουρίζιτι. Άσι που τότε δεν είχι ψυγεία ούτι καταψύκτις κι ό,τ' κι να μαγειρίβι έπριπι να του φάει ντν ίδια μέρα για να μη ξνίσ'. Πουλλοί σκώνταν ντ νύχτα κι τρώγαν του φαΐ απ' τς είχι πουμείν' απ' τ' απουσιρι, γιατί μέχρι του προύι θα ξίνζι κι θα του πιτάζαν.

Μια γριγιά είχι μαγειρέψ' για τς ιργάτις φασούλια. Του ιπάβριου όμους ξνίσαν τα φασούλια κι αυτήν έρξι μέσα ξύδ' για να τς ξιγιάσ'. Ιφτυχώς απ' του πήραν χαμπάρ' οι αθρώπ'. Άμα τα τρώγαν θα βγάζαν τα μιλαχόνια ντουν. Χώρια όμους αμπ δεν είχι ψυγεία κι καταψύκτις, μιγάλους μπιλάς ήταν κι οι μύγις. Ούλα έπριπι να εν καπακουμένα για να μη μπάει μύγια.

Του τι τραβούσι ου άθρουπους άμα έτρουγι ξινζμένου φαΐ ή πατμένου απού μύγια δε μπιριγράφιτι. Ντου μπίγνι ρουδάν' ου κώλους τ'. Κι απού πάν' κι αουπκάτ'. Κι τότε δεν είχι αναγκαία μέσα στα σπίτια. Ου κόσμους χέζαν όξου. Βαστούσις τα βρακιά σ' κι έτριχίς, κι άμα προυλάβινις, προυλάβινις. Αλλιώς, ήσαν για να αλλάξεις σώβρακου... Γι' αυτό πουλλοί κάθουνταν μι τς ώρις στου αναγκαίου.

Τώρα θα μι πείτι ότι αυτά εν πιρασμένα ξιχασμένα. Ε, δεν έν!

Πήγαμ' μιγάλ' παρέα ντ γΚαθιρή Διφτέρα μισμέρ' ζ ντα-βέρνα. Ίσαμι δικαπέντι νουματοί.

- Τι σαρακουστιανά έχτι; ρουτούμ' τ' αφιντικό.
- Έχουμ' απ' ούλα τα γιαλκά! Κδώνια, μαλούσις, μύδια, γιαλιστιρές, ουσπιές, χταπόδια, ό,τ' βάζ' ου νους σας.
- Εν φρέσκα; ρουτούμ'.
- Ουλόφρισκα, λέει τ' αφιντικό. Ιγώ τα μάζουξα ιψέ.
- Βάλι μας απ' ούλα κι φέρι μας κι ρακί ντόπιου.

Τα μουσκουφάγαμ' όσα μας ίφιρι κι μουσκουπγήκαμ' κι ρακί κι γυρίσαμ' στα σπίτια μας κι πήκαμ' «άντι κι του χρόν'». Σάμα τι θέλ' ου άθρουπους για να ντου μπλανεί ότι πιρνά καλά...

Γύρσα λίγου ζαλζμένους κι έγειρα να μπάρου ένα νουμπέτ'. Μόλις άρχισα να ντου γαληνιάζου μι φάνκι ότι γουργουλίξαν τα σκώτια μ'. Σι λίγου, άντι πάλι, αυτήν ντ φουρά πιο πουλύ γουργούλσμα. Στου τρίτου γουργούλσμα μι φάνκι ότι μι ήρτι σα πόρδους, αλλά σφίχκα. Κι ιφτυχώς!! Ίσαμι απ' πρόκανα να τρέξου στου αναγκαίου.

Μι πήγι ριπιτίν... Μόλις τα μάζουνα κι έκανα να σκουθώ, τα ξανακατέβαζα. Κουπήκαν τα γόνατα μ' κι τζατζάλιανα. Δυο μέρις δεν ήμαν για πουθινά. Ό,τ' έβαζα απού πάν', του ίβγαζα αουπκάτ'.

Λέου ας πάρου κανέ τηλέφουνου κι τς άλλ' απ' ήμασταν παρέα. Ούλ' είχαν πάθ' τα ίδια κι χειρότιρα απού μένα. Τς κατατσιλσι. Ου κώλους τουν πήγι μασούρ'...

Ντου μαγαζάτουρα δε ντουν ήξιρα, αλλά ρώτσα άλλουν, πώς γίνιτι, ου άθρουπους ου ιδγιους πήγι στου γιαλό κι τα μάζουξι, τι μας πείραξι;

- Σι ποιον γιαλό πήγι; Έτσ' σας είπι; Αυτός, άσι αμπ δε ξέρ' μπάνιου, αλλά ούλα τα χρόνια τ' ούτι τα πουνάρια τ' σ' θάλασσα δεν έβριξι μέχρι σήμιρα. Απού έμπουρα τα ψούνσι κι ήταν χαλασμένα.

Άντι τώρα ισύ πέ μι για ψυγεία κι καταψύκτις...

Παίξαν μπάλα μι τα πιδγιά ντουν

Ικείνα τα χρόνια κάθι Καθιρή Διφτέρα ζ γΚαβάλα παίζαν μπάλα οι παλαίμαχ' μι τς νιαροί. Έμοιαζι λίγου κι μι καρναβάλ' αλλά του έταζι κι η μέρα.

Φέτου του σκιφτήκαν κι στου μΠουτό αυτό, αλλά πήκαν ας πιράσ' η Καθιρή Διφτέρα κι θα παίξουμ' απ' αβδουμάδα.

Τς ειδουποιήσαν ούλ' τς παλιοί κι νΤιτάρτ' ύστιρα απ' του μισμέρ' μαζουχτήκαν στου γήπιδου.

Οι πιο πουλλοί ήταν μπαμπάς κι γιος. Ου μπαμπάς μι τς παλαίμαχ', ου γιος μι ντν γκανουνική ντν ουμάδα.

Ου διατητής ειδουποιήθκι κι ήρτι αμπ ντου Λμένα.

Γέμσι του γήπιδου κλές. Μάζουξι τς παλαίμαχ' ου προ-
πουνητής (παλαίμαχους κι αυτός) κι τς ίβγαλι λόγου:

– Θα παίζτι για να νκήστι, τς είπι, γιατί θα σας πιργιλούν
οι γναίκισ σας κι τα πιδγιά σας. Δε θα τρέχτι κουτουρού.
Μόλις παίρνιτι ντ μπάλα θα ντ σουτέρνιτι.

Ήταν κι ου γιατρός ικεί, ντου γκαλέσαν για ώρα ανάγκ'.
Μόλις είδι τς παλαίμαχ', φοβήθκι.

– Ρε πιδγιά, να παίζτι στου μσό του γήπιδου, τς είπι, για μη
ντρέχτι σαπάν' σακάτ' κι λαχανιάζτι.

– Όχ', πήκαν οι παλαίμαχ'. Θα παίξουμ' σι ούλου του
γήπιδου κανουνικόν αγώνα.

Άρχισι ου αγώνας. Οι παλαίμαχ' κάναν ό,τ' τς είπι ου
προπουνητής τουν. Οι γναίκισ φουνάζαν απ' όξου, σκέτου
τσιράγαλου, αλλά πιο πουλύ υπουστηρίζαν τα πιδγιά.

Τότι ιμφανίσκι κι ου Κώστας ου Μαντέχους. Ου προ-
πουνητής ντουν έβαλι τς φωνές απ' άργησι κι ντουν είπι ότι
άμα ξανααργήσ' θα ντουν απουκλείσ' απού τρεις αγωνιστι-
κές. Ου Κώστας πήγι σι μια άκρηγία, έβαλι του σουβρακάκ'

ιτ, ένα λουλουδάτου μπουξιράκ' κι παρουσιάσκι στου μπρουπουννητή.

– Βάλι μι να παίζου, ντουν είπι.

Ου γιατρός μόλις ντουν είδι, έβαλι τς φουνές:

– Ισύ χουντρέ δε θα μπεις μέσα, ντουν είπι. Θα κουτρουκιαστείς κι δε θα μπορούμ' να σι σκώσουμ'.

– Καλά, γιατρέ, είμι 120 κιλά κι μι πιρνάς για χουντρόν; Άμα μπω μέσα θα μι δγεις τι πιχταράς είμι.

Μόλις μπήκι μέσα ου Κώστας ντου χτυπήσαν ούλους ου κόσμους παλαμάκια. Κι τα άξιζι, γιατί δε θα πιράσαν ίσαμι πέντι λιφτά κι ικεί απ' στέκουνταν λόρτους, πήγι η μπάλα στα πουνδάρια τ'. Αφού ντν έστρουσι καλά, έκανι ένα σουτ μι δύναμ' ίσαμι 120 κιλά κι ντ γκουπάνσι στα δίχτυα.

Χαλασμός απ' τς κιρκίδις!

– Μα-ντέ-χους, Μα-ντέ-χους!

Αυτό ήταν ό,τ' καλύτιρου δγήκαμ' σ' αυτόν ντουν αγώνα. Οι ουμάδις βγήκαν ισουπαλία κι ούλ' πήκαν να ξαναπαίξιν του χρόν' κι κάθι χρόνου.

Ιγώ, προυτού ακόμα αρχινίσ' ου αγώνας, είδα ικεί παραπέρα ένα καρουτσάκ' απ' κβανούν λάσπ' κι του είπα ντου γιατρό:

– Γιατρέ, άμα πέσ' κανένας βαρύς καταή, θα ντου βάλουμ' σι κείνου του καρουτσάκ' κι θα ντου μπάμ' στ' αμάξ'.

Ου γιατρός ούλ' ντν ώρα έτριμι του λακί τ', αλλά ιφτυχώς...

— *Ιλιά μι ίφιρις να φάου ή κούκτσου;*

Έχ' κάτ' φαγιά παράξινα που δε μπάει του μυαλό σ'. Ου άθρουπους σήμιρα, ιπειδή τα χόρτασι ούλα, ψάχνει κι τρώει ό,τ' λουλάδα φαϊ ντου σιρβέρινις. Φαγιά μι ουνόματα ό, τ' ντου κγκατέβ' ντου γκαθένα, μόν' κι μόν' για κατανάλους'. Φαγιά μι φρούτα, όπους όρνιθα μι ρουδάκινα ή μι δαμάσκηνα ή μι πουρτουκάλια. Μαρλουσαλάτα μι καλαμπούκ', σα τς όρνιθις. Άσι πλια απ' εν ουλόχαρους μι ικείνα απ' έναν γκιρό τα έτρουγι για να μη μπιθάν' αμπ μπειίνα.

— *Έχουμε κι φάβα, λέει του γκαρσόν'. Να σας βάλου κι μία φάβα;*

— *Αχ, ουραία. Βάλτι μας κι φάβα, λέει η άλλ' η φανταμέν'.*

— *Να σας βάλου κι μια ψτή πατάτα πασαλμέν' μι βούτρου;*

— *Αχ, ουραία, ξαναλέει η φανταμέν'. Τριλαίνουμε για ψητή πατάτα...*

— *Έχουμε' κι γιουφτουφάσλα σαλάτου, λέει του γκαρσόν'. Να σας βάλου μία;*

— *Αχ, τριλαίνουμε για τα γιουφτοφάσλα, λέει πάλι η φανταμέν'.*

Όχ' δηλαδή ότι ένα πράμα, τα γιουφτουφάσλα ας πούμε, ότι δε μπρέπ' να τα τρώμ'. Φάτα ρε άθρουπι, αλλά δεν εν ανάγκ' να τα τρως κι να κατριγιέσι κι απ' χαρά σ'.

Τώρα που του θμήθκα: Πίναμ' ρακί τρεις νουματοί τΣαλουνίκ' κι μας φέραν κι ψτή πατάτα. Ου ένας ήταν απ' ντ γΚαλαμάτα. Πρώτ' φουρά του ίβλιπα αυτό. Αυτός τσι ψτές τς πατάτις τς έτρουγι μι τα τσέφλια. Αυτού σακάτ', μι είπι, τς πατάτις τσι τρωμ' μι τα τσέφλια. Άλλου κι τούτου...

Απ' όσα τέτοια άξα κι είδα κι έχου φάει μέχρι σήμιρα, αυτό που μι άρισι ήταν ψουμί μι βιτάμ κι γκαβό. Μια φουρά έτρου-

γα στου χουργιό κι είπα σι μια γριγιά άμα ήθιλι να του δουκι-
μάσ' μια κματούδα.

– Μαρέ, θα ξιρνάς, πιδί μ'. Βούτρου μι αρμυρόψαρου, πού
ακούσκι;

Όταν του δουκίμασι, έγλειφι τα χείλια τς η γριγιά. Ντν
άρισι.

– Μαρέ, ιτούτου σάμα κι καλουκατβαίν', πιδάκι μ'.

Κι έστλι έναν μακρον στου Ράικου κι ντη ψούνσι ένα βιτάμ
κι αρμυρόψαρα κι τα πήρι στου σπίτ'. Εν ουραίου, δουκιμά-
στι του κι σεις κι πείτι μι.

Μι του φαϊ δεν έχ' αστεία. Άμα φας ένα πράμα χαλασμέ-
νου θα σι πειράξ'. Γι' αυτό πουλλές φουρές γουργουλίζιν τα
σκώτια μας ή μας τσλά.. Αλλά κι πάλι γίνουντιν πουλλά.

Πίναν ρακί ου μπάρμπαΧρήστους μι ντου Μιχάλ' στου
γκαφινέ. Ου μπαρμπαΧρήστους, η αλήθεια εν ότι δε βλέπ'
καλά. Ίσαμ' απ' σνεικάς'. Ου καφιτζής τς έβαλι απού ένα πια-
τούδ' ντου μιζέ ντουν. Λίγου ντουμάτα, τυρί κι απού μια ιλιά.
Ου Μιχάλς είχι μια ιλιά τζέπη τ' απ' αυτές τς καραμέλις αμπ
δίνιν' στα μνημόσνα για σχώρησ' κι μι τρόπου ντν έρξι μέσα
στου πιατούδ' ντ μπαρμπαΧρήστ'.

Όρα πουλλή πάσκιζι ου μπαρμπα Χρήστους να ντ μπη-
ρουνιάσ', αλλά ούλου ντου ξέφυβγι. Φώναξι ντου γκαφιτζή κι
ντουν έβαλι τς φουνές «ιλιά μι ίφιρις ή κούκτσου;».

– Ιγώ ιλιά σι ίφιρα, ντου λέει ου καφιτζής, αλλά κι αυτήν
απ' σι ρίξαν στου πιάτου σ' καλή εν κι πιο γλυκιά, μόν' αμπ
δε μπηλουνιάζιτι. Πιάστην μι του χέρ' κι φάτην...

– Κρίμας! Η Ιλέν κμάτι...

Ούλα τα χρόνια τα κουρίτσα υπουφέραν αμπ ντου γουνιό. «Πού πήγεις, γιατί άργησις, τι ώρα εν αυτήν αμπ γύρσις, τι σι ίλιγι ου τάδις, να μη ξανακάνς παρέα μι ντ ντάδι γιατί θα σι πάρ' ου διάουλους, θα σι βγάλου τα μαλλιιά σ' τρίχα τρίχα. Τα καλά τα κουρίτσα δε τσλιουπουρδούν». Γκρίνα για του παραμικρό, άντρας κι γυναίκα. Κι άμα του κουρίτς δεν ίπιρνι απού λόγια, έπιφτι κι απού καμιά ξπαστή.

Ήταν πουλύ σφιχτά τα πράματα κι του βλέπαμ'. Του χουργιό ήταν μικρό, ήταν κι κουλτά τα σπίτια κι ακόμα κι να κλάις μαθαίνονταν.

Λίγου καλή δλειιά γίνονταν μι τα αραβασάκια. Πιρνούσις μια κατά σαπάν' μια κατά σακάτ'. Άμα τα πράματα ήταν συνουημένα, άφνις απάν' ζ μπιζούλα του αραβασάκ' ζαρουμένου σα σφούκ'. Αλλά πάλι ήθιλι μάτια δικατέσσιρα, γιατί ου διάουλους πουλλά πουδάρια είχι.

Τα αραβασάκια ήταν μικρά μπουλέτα. Δε γράφαν άχρειγια λόγια. «Λουλαίνουμι για σένα, θα σι πάρου, σι πιριμένου του βράδ' τς δώδικα πίσου στου πουρτί. Λυώνου». Τώρα, ίρχουνταν ή δεν ίρχουνταν τς δώδικα πίσου απ' του πουρτί, ιμάς δε μας πέφτ' λόγους.

Κάθι φουρά ζ βόλτα απ' κάναμ', φτάναμ' μέχρι ντ μάντρα, ικεί απ' εν η νταβέρνα Αύγουστους. Μια σαπάν' μια σακάτ'. Είχι έναν, «κουρίτσα, θέλτι απού μια τσίχλα;» Θέλουμε', λέγαν τα κουρίτσα. Τς ίδιני κι τσι τρεις απού μια, αλλά σι μια είχι μέσα κι αραβασάκ'. Συνουημένα πράματα. Μέσα στου γκόσμου έκανι ντη δλειιά τ' χωρίς να ντου μπνάζιτι κανένας.

Κι τώρα, σα Μιγάλ' αβδουμάδα απ' έν, πάλι οι νιαροί σουφίζουνταν μηχανές. Ούλις οι οικουγένις παγαίναν τς

αγρυπνές. «Κάνι ότι σι πουνεί του δόντ' σ' κι μη μπας σν αγκλησά. Μόλις φύγιν ούλ', θα πιτάξου ένα πιτράδ' ζ μπόρ-
τα να μ' ανοίξεις».

Κι σας τα λέου τώρα, γιατί μ' αυτά τα χαμπάρια, κανένas γουνιός δε μπουνηρέβιτι πλια για ντ θυγατέρα τ'. Τώρα του πιδί λέει «ιγώ μάνα δεν έρχουμι σν αγκλησά, θα πάου ζ γκα-
φιτέρα μι ντου Μάκη». Κι τιλείουσι.

Μια χρουνιά του σκιφτήκαμ' μι ντου Δήμου «ρε συ, αυτό του φιλί τς αγάπς του βράδ' σν Ανάστασ', μόλις πει του Χριστός ανέστη, άμα μντάρουμ' μια κι ντη φλήσουμ';»

Μουσκαλαμέν' κι οι δυό στη μπρώτ' Ανάστασ', βγήκαμ' ούλους ου κόσμους όξου αμπ ντν αγκλησά κι σι λίγου ου παπάς θα ίλιγι του Χριστός ανέστη.

Διαλέξαμ' ντν Ιλέν' κι πήγαμ' απού δίπλα τς. Αυτήν ήταν μαζί μι ντ μάνα τς. Ιγώ αμπ ντη μια, ου Δήμουστένς αμπ ν' άλλ' πιριμέναμ' του Χριστός ανέστη για να μντάρουμ' κι να φλήσουμ' ντν Ιλέν.

Κόντιβι να του πει ου παπάς κι γυρίζ' η μάνα του κουρ-
τσού κι μι λέει:

— *Μαρέ, να, σι κείν' παγαίντι. Ντν Ιλέν ιλάτι αύριου στου σπít' να ντη φλήστι.*

Ίσαμ' απ' προυλάβαμ' κι πήγαμ' σι μια άλλ'.

Του ιπάβριου όμους πήγαμ' κι στου σπít' τς Ιλένς. Κάναμ' ντ μάνα τς Χριστός ανέστη, ντη φλήσαμ' κι του χέρ', μας έδουσι απού ένα αυγό κι απού ένα κουλούρ' κι μας είπι:

— *Κρίμας! Η Ιλέν κμάτι...*

Γόρασι σαλιάγκ' αμπ γΚαβάλα!

Έχ' μια μανία ου κόσμους μι του αγουραστό, ντου ντραβά σα ντου διάουλου. Γιατί βάζ' μι ντου νου τ' ότι απ' τα θκά τ' έτρουγι ντου γκιρό αμπ δεν είχι παράδισ.

Τώρα, ντου μπλανεί ότι του αγουραστό εν πιο νόστμου. Τα σουπιρμάρκιτ γινήκαν μπακτσέδισ. Ό,τ' βάζ' ου νους σπέρνιν τα σουπιρμάρκιτ.

Χμώνα κιρό αγάντα ντουμάτις. Κι ντου τσλούν κιόλα, αλλά αυτός, ικεί... Αγάντα αγγουράκια, κι αγάντα κι γκρίνα ότι εν κι ακριβά τάχαμ. Χμώναν γκιρό πού ακούσκι να τρώμ' παγουτό; Ε, δε νουγούμ' δράμ' κι του τρώμ'.

Κι αυτό δε γίνιτι μουνάχα ντου χμώνα αλλά γίνιτι κι του καλουκαίρ'. Τίπουτα δε ντρώμ' απ' τα θκά μας. Να φάμ' σκα-τζούλις όπως ικείνα τα χρόνια απ' τς μαζώναμ' απού καταή κι τσι φσούσαμ' να φύγ' του χώμα; Ή να φάμ' δαμάσκηνα; Οι τζουρτζίνις βρουμούν σα βουτρίδα, ου αητόνχους ξνίζ', τα καραμάνια τα πουρπατούν οι μπαμπούρ' κι οι ζήνις, τα ρου-δάκινα τα θκά μας έν' παραμίσιρα, κι αγάντα οι σακλέκις απ' του σουπιρμάρκιτ...

Έβαλα δυό ρουδακνές μπρουστά απού τρίγια χρόνια κι πιά-σαν. Του καφκίσκα κιόλα όταν γίναν λουχιρές.

— Γιατί τς έβαλις; μι πήκαν. Κι μι φάνκι ότι χθήκαν τα μού-τρα μ' αμπ ντην αντρουπή. Κι να σας πω ότι κι τα ρουδάκινα απ' μαζώνου κι τρώου, κι απ' εν μέλια, δε ντου λέου πουθινά, γιατί θα μι πούν' ότι σφίγγουμι να αγουράσου απ' του σου-πιρμάρκιτ.

Δεν έν' αυτά μουναχά. Σι ούλα τα χουργιά μας ου κόσμους τρων ιλές απ' αυτού σακάτ' απ' τς Καλαμάτις κι τς Άμφισις. Σι λέει, απ' τσι θκές μας τς ιλές τρώγαμ' όταν ήταν Κατουχή,

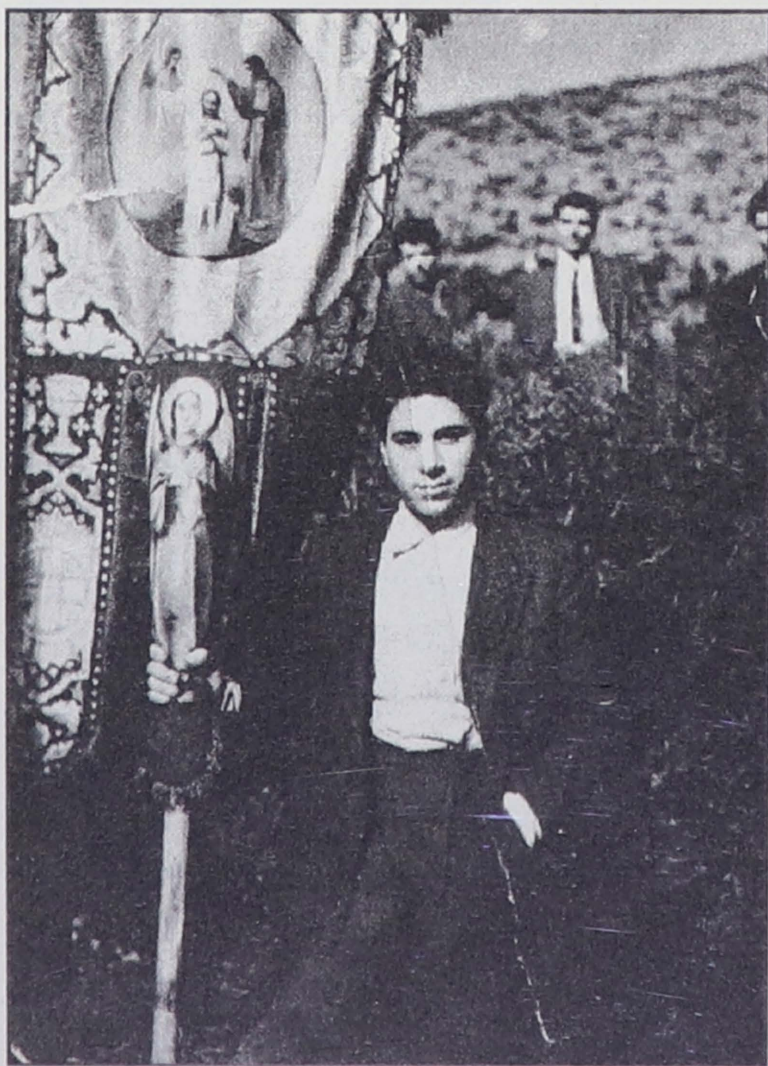
τώρα έχουμ' ντου ντρόπου μας κι αγουράζουμ' πειρατκές!

Κι κάτ' λαχανούδια σα τζιρτζίλια φέρνιν κι αγουράζουμ' κι απ' αυτά. Εν πουλύ γλυκά, λεν' οι γναίκισ. Κι πιπιρίτις φέρνιν απ' όξου κι αγουράζουμ' κι απ' αυτοίν. Βρυξιλών, σι λέει. Εισαγόμινα, όχ' απού δουνά καταή!

Όνουμα κι μη χουργιό!!!

Φέτου, εν η αλήθεια, δεν έβαλι απού κείνις τς βρουχούδισ τς ήσυχισ αμπ βγαίνιν οι σαλιάγκ'.

Αλλά αυτό δεν εν δικιουλουργία να αγουράζουμ' κι σαλιάγκ' αμπ γΚαβάλα. Θα μας κάψ' ου Θιός έτσ' αμπ γίναμ'! «Τσι βρήκα φτνοί» μι είπι. Ε, φάτοιν κι μπελ σι πιάσ' καμιά τσίλα...

Ντουν έχρισι κι του ατζάκ'

Πουλλά λεν για τς μαστόρ', απ' τα παλιά τα χρόνια. Για ντου τσαγκάρ', για ντου μαραγκό, για ντου χτίστη, για ούλ' τς μαστόρ'. Τότι είχι κι πουλλές τέχνις.

Άλλους εν πουλύ καλός, αλλά εν πουλύ ακριβός.

Άλλους εν ξλουχέρς, αλλά άμα σι δώσ' ντου λόγου τ' εν ντιγκλαρές.

Άλλους πάλι εν ντιπ κάλπς. Εν μέχρι να σι πάρ' του καπάρου κι ύστιρα άμα ντου ξαναδγείς γράπτουν.

Κι στα υλικά έχ' μαστόρ' απ' κάνιν μαλαγανιές. Ου μάστουρς σι λέει θα σι βάλου απ' του καλό του υλικό κι σι βάζ' απ' του παρακατνό. Γι' αυτό, του αφιντικό πουλλές φουρές κάν' συμφουνία μι τα υλικά θκά τ'. Άλλους μάστουρς πάλι σι λέει θα σι του φκιάσου να εν γιρό κι σι του φκιάν' χαρμπι-τζέδκου.

Πουλλώ λουγιώ εν οι μαστόρ', σι ούλα τα χουργιά μας κι ου καθένας εν μι τα χούγια τ'.

Αλλά κι τα αφιντικά πουλλές φουρές εν μη ντου συζητάς. Άλλ' δλειά συμφουνούν μι ντου μάστουρα σν αρχή, κι άλλα γυρέβιν στου τέλους. Άλλις φουρές πάλι ου μάστουρας μπουρεί να πουμείν' κι απλήρουτους γιατί έπισι σι αφιντικό μπαντάκ'. Κι άντι στα δικαστήρια να βρει του δίκιου τ' κι στου τέλους να βγαίν' κιρδισμένους μουνάχα ου δικηγόρους.

Ου Αριστείδης κι ου Θόδουρους είχαν μια καλύβα μσάρκια. Δεν ήταν ακριβώς μσάρκια. Ήταν χουρζμέν' κι ου καθένας είχι απού μια κάμαρ' κι ίμπινι απού θκή τ' πόρτα μι θκό τ' κλειδί. Κι οι δυο οι μσάρδις είχαν κι του ατζάκ' ντουν, ου καθένας ζ γκάμαρή τ'.

Η καλύβα όμους ύστιρα απού καμπόσα χρόνια χρειγιάσκι

ξινόσυρμα, γιατί είχι πουλλοί σταλαμοί. Συμφουνήσαν να βρουν έναν μάστουρ' να ντη ξινουσύρ' κι όσα λιφτά θα τς γύριβι θα τα πληρώναν απού μσά.

Ρουτήσαν σαπάν σακάτ' στου χουργιό τς μαστόρ'. Βρήκαν μάστουρ' απ' τς έδουσι μια καλή τιμή, διακόσα χλιάρκα.

Ου Αριστείδης είπι ντου μάστουρα ότι μόλις τιλειώσ' του ξινόσυρμα θα ντου μπληρώσ' τα ικατό χλιάρκα του μιρτκό τ'.

Ου Θόδουρους έκανι λίγου του λουλό:

– Συμφουνήσαμ' απού ικατό, αλλά ιγώ θα σι δώσου ιξήντα χλιάρκα, είπι ντου μάστουρα. Καλά εν κι τόσα...

Ου μάστουρας ντουν ίβλιπι μέσα μέσα κι θαμάζουνταν.

– Πώς γίνιτι να συμφουνήσουμ' απού ικατό ου κάθενας σας κι συ να μι δώεις μουνάχα ιξήντα...

– Γίνιτι, είπι ου Θόδουρους.

Ου μάστουρας άρχισι να ξινουσέρνει ντ γκαλύβα αμπ ντ μιργιά τ' Αριστείδη. Σι δυο τρεις μέρις έφτασι να ξινουσέρνει αμπ ντν μιργιά τ' Θόδουρ'.

– Θόδουρη, ικατό χλιάρκα συμφουνήσαμ', ντουν είπι.

– Όχ', μάστουρα. Ιγώ σι έκλεισα μι ιξήντα. Του συμφουνήσαμ'.

Τιλείουσι του ξινόσυρμα ου μάστουρας. Πήγι στουν Αριστείδη κι πληρώθκι τα ικατό χλιάρκα. Πάει κι στου Θόδωρου ντουν έδουσι ιξήντα χλιάρκα. Ου μάστουρας δε μίλσι. Πήρι τα ιξήντα κι έφγι.

Ύστιρα απού καμπόσις μέρις βγήκαν τς ιλές. Κι ου Αριστείδης κι ου Θόδουρους του βράδ' κμούνταν ζ γκαλύβα ντουν.

Ένα βράδ' έπιασι μια βρουχή, καζέπ...

Αμπ ντ μιργιά τ' Αριστείδη, ούτι ένας σταλαμός.

Αμπ ντ μιργιά τ' Θόδουρ', τσουτσουρουμαχούσαν οι σταλαμοί.

Μόλις ανιγάριασι, ου Θόδουρους άναψι του ατζάκ' να σι-
γνώσ' τα βριμένα. Σπήλιους η καλύβα αμπ ντου γκαπνό!

Ου μάστουρς ιξόν απ' τς σταλαμοί αμπ ντουν άφσι, ντουν
είχι χρίσ' κι τ' ατζάκ'!

Όταν ανταμώσαν, ου Θόδουρους κι ου μάστουρας, ξανα-
συμφουνήσαν μι ακόμα σαράντα χλιάρκα να ντου βγάλ' τς
σταλαμοί κι να ντουν ανοίξ' κι τ' ατζάκ'.

Λέξη - λέξη

Είμασταν ουχτώ νουματοί φαμίλια. Δυο ιγώ κι Κουσαντής κι έξ τα πιδούλια μας.

Λέου ντου γΚουσαντή:

– Άντρα μ', η φτώχεια μας, μιγαλώνουντας τα πιδγιά, μιγαλών' κι αυτήν. Ου τζέτζιρς, όσου πιρνά ο κιρός, αδειάζ' πιο γλήγουρα κι η ζμουσά μπιτίζ' μια μέρα αρχίτιρα.

– Κάν' ντη δλειά σ', μι λέει ου Κουσαντής. Άμα γίνιν παλκάρια, θα δλέβιν κι οι έξ κι θα μι ταΐζιν κι μένα.

Δε ντου ξαναέκανα κουβέντα ντου γΚουσαντή. Η ζμούσα, απού μσό απ' ήταν, έφτασι ουλόκληρου τσβάλ'.

Έτο' πιρνούσαν τα χρόνια.

Τα πιδγιά μιγαλώναν. Μια ζμουσά του τσβάλ'. Του καλουκαίρ' ζ γΚαβάλα ιγώ στου καπνουμάγαζου, ου Κουσαντής τσ' πατόζις, στα καραβόξλα, λασπιτζής, όπ' ίβγινι του μιρουκάματου δούλιβι. Κι στου σταφουλόι βγαίναμ', γιατί τα δέντρα μας ήταν λίγα. Ίσαμι απ' τα κουτρουκιάζαμ'. Δόξα ντου Θιό, λέγαμ'.

Όσπου ου τρανός γίνκι δικαίφτά χρουνώ.

Έρχιτι μια μέρα απ' του μαραγκάδκου. Μάθινι τέχν'. Μι φάνκι λίγου καμουδιασμένους. Ου μπαμπάς τ' δούλιβι στ' Αγιόρους. Είχι πάει μι ένα μιλσσάδκου.

– Υπόγραψι, μι λέει, φεύγου στα καράβια.

– Πιδί μ', τι τς θέλς τς θάλασσις; Κάτσι ιδώ, ντου λέου. Όπους ζούσαμ' τόσα χρόνια, θα πουρέψουμ'. Στα ξένα ξιχνάς κι δε ξαναγυρίς εύκουλα πίσου.

Τίπουτα αυτός... Κάθουνταν μι μια χαρταπλιάγκα μπρουστά στα μούτραμ' κι ένα μουλύβ' μιλανίσου κι πιρίμινι να υπογράφου.

Υπόγραψα.

– Θα φύγou, μι λέει, φεύγει κι ου Βασίλς τση θειάς ιμ τσ' Κατιρίνς. Κι αυτός υπόγραψι ου μπαμπάς τ'.

– Άντι, ντου λέου, κι τα μάτια σ' δικατέσσιρα.

Κι δεν έκλαψα.

Είπα, του θκό μας του χαίρ του δγήκαμ', ας πάει να βρει ντ ντύχη τ'.

Όμους του πόνει η ψχή μ'. Ύστιρα απού κανέν' χρόνου, ου άλλους:

– Δό' μ' ντν ιφκή σ', μι λέει. Φεύγου.

Ένα ένα μόλις μιγαλώσαν τά 'χασα κι τα έξ. Σν αρχή οι γναίικς λέγαμ', έφγι ου Βασίλς τσ' Αλιξάντρας, έφγι ου Νίκους τς Βινιτιάς, έφγι τση μιας, έφγι τσ' αλλνής. Ίσαμι απ' άδειασι του χουργιό. Αμπ ντουν Αγιάνν' μέχρι ντουν Ανκόλα να πουρπατίς αξιβράκουτους, δε θα σι δγει κανένας. Ρμάξαν ου κόσμους.

Μι έρχουντιν στου μυαλό μ' αυτά απ' μας λέγαν κι μας φουβουρίζαν κανέν γκιρό ότι θα μας πάριν οι κουμμουνισταί-οι τα πιδγιά μας. Ποιοι μας τα πήραν τώρα;

Πουμείναμ' μοναχά γέρ' κι μουρά κι πιριμένουμ' ντου νταχυδρόμου.

Βάζου σειρά τσ' φουτουγραφίς. Δεν εν ένας δεν εν δυό. Έξ έν'.

Για ποιον τσ' έκανα;

Θιουλόγους - Αλκή - Ιμαλαία...

Όταν προουτρείδα έναν τουρίστα μι του σουβρακάκ' να τρέχ' μέσα-μέσα του κάμα σάμα κι ντου γκουλούσαν, ξπάσκα. Λέου, να δγεις θα αρρώτσι κανένας κι ντου στείλαν να φουνάξ' ντου γιατρό. Παρακάτ' είδα κι άλλουν απ' έτριχι κι αυτός, δρουμανστός. Αυτός έμοιαζι σάμα κι κάτ' είχι ξιχάσ' κι γύρζι στου σπίτ' να του πάρ'. Πώς, ας πούμ', ξικνάς για τς Αστρίς, κι απάν στου Κουρκαριό θμάσι ότι ξέχασις να πάρς του κλειδί αμπ γκαλύβα. Γι' αυτό οι παλιοί λέγαν ότι όποιους δεν έχ' μυαλό έχ' πουδάρια.

Είδα κι άλλ' να πλαλούν. Θαμάζουμαν, τι στου πυρ είχαν πάθ' κι τρέχαν σάμα κι τς είχι τζμπήσ' ντάβανους...

Ύστιρα έμαθα ότι αυτό του τρέξμου-κουτουρού του λεν τζόκιν. Του χρειιάζιτι πουλύ για να ξιμουδιάζ' αυτός απ' κάθιτι ουλουχρουνίς ζ' γκαρέκλα. Πουλύ τζόκιν κάνιν οι προεδρ' τς Αμικικής. Καλά, αυτοίν τς πόμνι κουσούρ'. Ου Γιώργους, προίδουρους έν, αλλά κάν' πουδήλατου. Ου Κουστάκς, προίδουρους έν, αλλά παίζ' μπάλα κι ξιστρα-μπούλξι κι του πουδάρι τ'.

Ούλα αυτά απ' λέμ' γίντιν στου ίσουμα. Στα βνά γίντιν τα χειρότιρα. Κρημνιέντιν μι τς σάγλις κι σκατζαρώνιν τσοι βράχ' κι στου μπάγου σα τα μαϊμούνια. Ντου βλέπς κι λες, τώρα θα γλιστρίσ' κι θα κβαριαστεί. Κι δεν εν λίγισ οι φουρές απ' τζ βγάζιν ντουντούκ' μέσα απ' τζ γκρέμν'.

Του πιο ψλό βνό στου γκόσμου του λεν Ιμαλαία. Μέρα νύχτα χιουνίζ' σ' αυτό του βνό. Γλιστρουνκουπά αμπ ντου μπάγου κι του κρύγιου ντιντίου. Λιγ' του ανιβήκαν. Οι πιο πουλλοί φτάσαν μέχρι τα μσα κι γυρίσαν πίσου.

Μπρουστά απού καμπόσα χρόνια είδα ζ ντηλιόρας' κάτ'

ουριβάτις απ' είχαν φτάσ' μέχρι ντ γκουρφή κι καρφώσαν κι ντν ιλληνική τ' σημαία. Στα συνόματά ντουν άξα ότι έναν ντου λέγαν Αλέκου Τσιλουγιώρ'.

Πιτάχκα απάν'...

– Ρε σεις, αυτός εν απ' του Θιουλόγου.

– Εμ τα... Συνουννυμία θα έν, μι πήκαν.

– Βρε, απ' σι βλέπου κι μι βλέπς, αυτός εν ου Αλέκους τς Σουσάνας.

Ύστιρα απού καμπόσις μέρις πήγα ζ γΚαβάλα κι βρήκα ντουν Αλέκου. Τι χαμπάρια; καλά.

– Ρε Αλέκου, ισύ είσι αυτός ου Τσιλουγιώρς απ' ανέβκι μι κάτ' άλλ' στα Ιμαλάια;

– Ναι, ιγώ είμι, μι λέει ου Αλέκους.

Πιάσαμ' κουβέντα κι μι είπι ότι στου βνό αυτό ανέφκι κι άλλις φουρές κι ότι έχ' ανιβεί στα πιο ψλά βνά στου γκόσμου.

– Παίρνουμ' κουμπάνια κι σκνιά, κι ξικνούμ', μι είπι.

– Κι αουπού κι ως που ισύ, ρε Αλέκου, γίνκις τόσου καλός ουρειβάτς;

– Εμ, ιγώ απού μικρό πιδί γύρζα τα βνά. Σκέφτσι μουνάχα πόσις φουρές πήγα κι γύρσα Θιουλόγου-Αλκή απάν' απ' τα βνά: Θιουλόγους, Κιφαλόγουρνα, Ουμαλέκα, Αδίστρατους, Αλαμανούδινα, Τρύπα, Καμακή ουμαλιά, Σουντούκια, Μπράτις, Κουρφή, Αλισφάκ', Αγέθρ', Δρυμουνάρ', Βίγλα, Στρίγους, Αλκή κι του ιπάβριου πίσου πάλι.

Κι μουρμούρξα κι γω:

– Θιουλόγους - Αλκή - Ιμαλάια...

Κι ου Άγιους φοβέρα θέλ'

Δεν έχ' αστεία μι ντου Μιχαήλ Αρχάγγιλου. Απ' τα παλιά τα χρόνια. Τότι ικεί ήταν μουνάχα η αγκλησούδα απ' εν ακόμα κι σήμιρα κι κανά δυο καλβούδγια καλουγιρικά.

Ου Άγιους κάθουνταν στου Θιουλόγου ουλουχρουνίς κι ικουστέσιρς ώρις μια φουρά ντου χρόνου, του Πάσκα, πήγινι στου Λβάδ'. Ου κόσμους κλούθα απού καταπόδ', μλάρια - γαδάρ', όπους γίνιτι κι τώρα κάθι Πάσκα.

Σν αγκλησούδα, στου Λβάδ', ου Άγιους είχι μια ξλένια εικόνα. Αυτήν ντν εικόνα χιριτούσαν ου κόσμους όταν παγαί- ναν κι ντουν ανάβαν τα καντήλια. Απ' του Θιουλόγου ξικνού- σαν μέσα απ' τα βνά κι παγαίναν σν αγκλησούδα τ'. Πουλλά κουρίτσα παγαίναν τότι κι ντουν ανάβαν τα καντήλια. Του κάναν μπελ ίβγινι του τυχηρό ντουν.

Αλλά κι μιγάλ' παγαίναν κι τα ανάβαν, γιατί ου κόσμους είχι πουλλά βάσανα κι ντου ντάζαν λαμπαδέκισ σα του μπόι ντουν ή ντου δίναν δέντρα. Είχι πουλλά δέντρα ικείνα τα χρό- νια ου Άγιους. Ζα ντου ντάζαν πιο πουλύ οι τσουμπανοί.

Του μιγάλου του ζόρ' ήταν ότι ήταν μακριγιά. Μπόργι ίσαμι μια αβδουμάδα να μη μπιράσ' άθρουπους να ανάψ' τα καντήλια. Τότι ου Άγιους ίβγινι ικεί αουπάν στου Κιλί απ' είχι πιντέξ ανθρώπ' κι ειδουποιούσι. Του βράδ' πήγινι πιο πουλύ, όταν κμούνταν. Πέταζι ένα πιτραδέλ' στου παραθύρ' κι ου άλλους καταλάβινι. Κι σ' ένα σπλιάδ' κμούνταν κόσμους. Ικεί, ιπειδή δεν είχι παραθύρ', πιρνούσι απ' όξου κι σφύρζι. Άλλις φουρές ικεί απ' πουρπατούσις, ίρχουνταν κι σι γκντούσι χωρίς να ντου βλέπς ισύ, αλλά καταλάβινις ότι ήταν ου Άγιους.

Τσι πιο πουλλές φουρές πήγινι στου μπαρμπαΣουτήρ ντου

γκρικέλα. Αυτός κάθονταν ικεί μόνιμα, γιατί είχε τς κατσίκις. Μόλις ντου μπέταξι ένα πιτραδέλ', καταλάβι νου μπαρμπαΣουτήρς κι απλουγιένταν κιόλα:

– Άξα. Ταχειά του προύι θα έρτου να σι τ' ανάψου, ίλιγι νου μπαρμπαΣουτήρς κι έκανι ντου σταυρό τ'.

Του ιπάβριου πήγινι, τς τα άναβι κι φλούσι κι ντη ξλένια ντν εικόνα τ'.

Μια μέρα αμπ βόσκιζι ικεί σαπέρα στα ζνάρια, μια κατσίκα βραχώθκι. Του ζο πάσκιζι να γυρίσ' να ξιβραχουθεί, αλλά δε χώργι, του μέρους ήταν στινό, σίγκια μι σίγκια.

Ου μπαρμπαΣουτήρς, μι ούλου του θάρρους απ' είχε, πάει στουν Άγιου, κάν' ντου σταυρό τ' κι φλά ντν εικόνα:

– Θα σι είμι υπόχριους, Μιχαήλ Αρχάγγιλι μ', ξιβράχουσέ μι του ζο.

Ξαναγύρσι στα ζνάρια. Η κατσίκα ακόμα ικεί, βραχουμέν'.

Ντου γκακουφάνκι ντου μπαρμπαΣουτήρ'. Ξαναπάει στουν Άγιου, φουρκισμένους. Αυτήν ντ φουρά ούτι ντου σταυρό τ' έκανι, ούτι ντου φούλσι ντη ξλένια ντν εικόνα τ':

– Άξι να σι πω, Άγι. Ιγώ όσις φουρές μι πέταξις πιτράδ' ή μι σφύρξις ή μι κούτσις, ήρτα. Μια χάρ' σι γύριψα, στα τόσα χρόνια, κι δε μι ντ γκάνς. Δε θέλου να χουρίσουμ' τα τσανάκια μας, αλλά άμα δε μι ξιβραχώις ντ γκατσίκα τώρα, θα έρτου μι ντου μπαλτά κι θα σι κάνου αγγδιλούδια.

Αυτά είπι, κι έφγι ανιξιτκιουμένους. Μόλις ξαναπήγι στου ζνάρ' βρήκι τν γκατσίκα ξιβραχουμέν', βόσκιζι στου στριβάρ'.

Έκανι ντου σταυρό τ' κι μουρμούρξι:

– Δε θα σι ξαναφουβουρίξου, Άγι μ'. Άβριου του πουρνό θα έρτου να σι ανάψου τα καντήλια κι θα σι κλαδίσου λίγου κι ντν αγκλησουδά σ', γιατί εν γιμάτ' σούσαλα...

Στου μΠουθυμτό, κάθουμαν απάν' σι μια πέτρα
κι ίβλιπα...

Ο Πουθυμτός εν ένα πγάδ' τς Αστρίς. Του φκιάσαν οι Φράγκ' απ' τα παλιά τα χρόνια. Είχι πανουθνόν κι κατουθνόν Πουθυμτό. Αμπ ντου μπανουθνόν βγάζαν νιρό μι τα γκιρδέλια. Δέναν του γκιρδέλ' μι μια σάγλα κι του ρίχαν μέσα, γέμουζι κι του τραβούσαν απάν'. Αμπ ντου γκατουθνόν (που ντου γκαταστρέψαν μπρουστά απού καμπόσα χρόνια μι απόφασ'—έργου τς Κοινότητας του πήκαν — ε, ρε παλούκ'!), κατβαίναν τα σκαλουπάτια κι γιμώζαν τα μπιτόνια κι πουτίζαν τς αγρουλές.

Πουθινά αλλού τς Αστρίς δεν είχι νιρό. Μουνάχα μ' αυτό του πγάδ' πουρέβουνταν όσους κόσμους έξει τς Αστρίς. Απ' αυτό πουτίζουνταν, ιξόν αμπ ντου γκόσμου, ίσαμι ουγδόντα γαδάρ' κι άλλις τόσις κατσίκις, μλάρια, βόδια κι ούλις οι αγρουλές στου γκάμπου κι στα πασπάρια.

Πουλλοί απ' κάθουνταν λίγου μακριγιά, φουρτώναν στου γάδαρου του γκιρδέλ', τα μπιτόνια, ντ λαΐνα ή ντου γκρουλόγου κι παγαίναν να τα γιμώσιν στου μΠουθυμτό.

Μι μια λαΐνα κι ένα γκιρδέλ' νιρό πόριβις μια μέρα. Λίγου νιρό θα βάζαν στου φαΐ κι λίγου θα πίναν. Του πιάτου απ' τρώγαν ρίχναν μέσα μια σταλούδα νιρό κι του πλύναν μι του δαχτύλ' για οικουνουμία.

Μ' άριζι πουλύ στου μΠουθυμτό, αλλά ου πάππους ιμ δε μ' άφνι να πάου κουντά για να μη μπέσου μέσα. Κάθουμαν λίγου ψλότιρα απάν' σι μια πέτρα κι ίβλιπα.

Αμπ ντν ώρα απ' άρχιζει να καταψχών' κι μέχρι τα σμούχρηγια στου μΠουθυμτό γίνταν μιγάλου τσιράγαλου. Είχι μια μιγάλ' πλάκα σκαφδιασμέν' κι ικει μέσα ρίχναν του νιρό κι πουτίζνταν τα ζα. Του ένα γκντούσι του άλλου για να πγει.

Μπόργει να έρχνις ισύ μι του γκιρδέλ' να πγει ου γάδαρός σ',
κι να μη ντουν αφήναν οι άλλ' οι γαδάρ' να πγει. Τα ξνόμλα
πααίναν σύννιφου. Κλουτσουμαχούσαν.

Ιγώ κάθουμαν απάν' ζ μπέτρα κι ίβλιπα.

Κόντιβι να σμουχριγιάσ'. Θα ήταν καμιά κουσαριά
Αστριγιώτις μι τα γκιρδέλια κι άλλ' τόσοιν γαδάρ' κι άλλις
τόσις κατσιίκις. Ένας γάδαρους (γι' αυτόν λέγαν ότι μια φουρά
στου Θιουλόγου είχι βάλ' στου κόλ' μια γριγιά) μόλις έπγι
νιρό, αγγάρξει. Μι του αγγάρζμα απ' έκανι ούλ' καταλάβαν
ότι... είδι γαδούρα.

Ιγώ κάθουμαν απάν' ζ μπέτρα κι ίβλιπα.

Ντ βάζ' στου κόλ' κι αγγαρουμαχούσι. Κι ου γάδαρους κι η
γαδούρα ήταν φουρτουμέν' μπιτόνια. Γκντγένταν κι τα δυο τα
ζα, λίγου παραπέρα ξυλθήκαν κι τα μπιτόνια κι κουτρουκλού-
σαν, μιγάλους σασιρμάς.

Ιγώ κάθουμαν απάν' ζ μπέτρα κι ίβλιπα.

Κι ντου γάδαρου κι ντ γαδούρα τς είχαν φέρ' δυο γναίικις.
Αυτές, μόλις καταφέραν κι τραβήξαν τα ζα απ' τ' αλδόσκνου
κι τα ξιχουρήσαν. Κι του πράμα θα σταματούσι ικεί κι δε θα
είχι συνέχεια, αλλά η μια πέταξι μια βαριά κουβέντα κι ντν
ακούσαν κι ου κόσμους:

– Σιγά ντου μπαλιουγάδαρου απ' θα λάσ' ντ γαδούρα μ'!

Ντν άξι η άλλ', αλλά είχι έτοιμ' ντν απάντησ'.

– Σιγά ντ γαδούρα απ' θα καταδιχτεί ου θκός ιμι, μαρής!

Ψακουμούνα έν' κι αυτήν σαν ισένα...

Μνταρτήκαν άσκημα κι θα ξιπουπλιάζνταν άμα δε τς χώρζι
ου κόσμους.

Απού τότε, όταν ντν ίβλιπα να πιρνά μι ντ γαδούρα κι τα
μπιτόνια για ντου μΠουθυμτό, ίμπινα μέσα ζγκαλύβα κι ίλιγα
ντου μπάππου μ' στ' αφτί:

– Πάππου, η ψακουμούνα πάει στου μΠουθυμτό...

Ιμένα απ' μι βλέπτι, ιψέ πέθανα...

Άμα πούμ' «ου Κώτσους», ου άλλους καταλαβαίν' ότι εν απ' του Θιουλόγου. Άμα πούμ' «ι Κώτσους», ου άλλους καταλαβαίν' ότι μιλούμ' για Καλλιραχιώτ'.

Ι Κώτσους, λοιπόν, αμπ γΚαλλιράχ' μπήκι μέσα στου γκαφινέ. Είχι καμιά δικαριά αθρώπ'. Ήταν κι ου Κάλτσας ικεί.

– Τι χαμπάρια ρε Κώτσου;

– Πέθανα, λέει ι Κώτσους. Ιψέ πέθανα!

Τα χάσαν οι άλλ'.

– Α, ρε Κώτσου, ιδώ ιμείς σι βλέπουμ' ζουντανόν. Τι παρασάλλακα μας λες;

– Ιγώ θα σας τα πω ούλα κι θέλτι πιστέψτι τα, θέλτι μη τα πιστέβτι. Ιμένα απ' μι βλέπτι, ιψέ πέθανα. Κανουνικός πιθαμός. Πήγα στουν άλλουν κόσμου. Δυο μαχαλάδισ εν ούλ' κι ούλ' στουν άλλουν κόσμου. Ου ένας εν ου παράδεισους κι ου άλλους εν η κόλασ'. Τς χουρίζ' ένας πέργυρους. Ιγώ, πρώτα είδα λίγου τι γίνιτι στου μπαράδεισου. Ούλ' φουρούσαν ράσα κι ψέλναν. Έρξα κι μια ματιά ζ γκόλασ'. Ικεί ήταν ούλου νταβέρνις μι γραμμόφουνα κι είχι κι πουλλά κουρίτσα. Τραγδούσαν κι χουρέβαν ζαμπικιά. Δε μι τράβξι κι τόσοσ πολύ, ούτι ου παράδεισους ούτι η κόλασ' κι γύρξα ικεί όξου κουτουρού. Για μια στιγμή βλέπου έναν ψλόν, σα ντέντικας ήταν, κι απού δίπλα τ' έναν άγγιλου. Βαστούσι κι κάτ' κλειδάρις, λέου αντός πρέπ' να εν ι άγιους Πέτρους.

– Καλημέρα αηΠέτρου μ', καλημέρα άγγιλι μ'. Είμι ι Κώτσους αμπ γΚαλλιράχ'. Σήμιρα πέθανα κι ήρτα. Θα μι βάλτι στου μπαράδεισου ή στ' γκόλασ';

Ι αηΠέτρους μι ίβλιπι μέσα μέσα. Ι άγγιλους κούνα τα φτιρά τ' κι ντουν έκανι αέρα. Αφού σκέφκι λίγου, γυρίζ' στουν

άγγελου κι ντου ρουτά:

– Δε μι λες ρε άγγελι, σι έστλα ιγώ να ντου μπάρς αυτόν;

– Όχ', λέει ου άγγελους. Μουναχός τ' ήρτι. Έχς ιδέα απού Καλλιραχιώτις;

Ι αηΠέτρους μι ίβλιπι μέσα μέσα κι σκέβουνταν.

– Δε μι λες ρε Κώτσου, ισύ δεν είσι απ' παγαίνς ντουν αδιρφό σ' έναν γκιριμέ στα δικαστήρια;

– Ιγώ είμι, αηΠέτρου μ'. Ι αδιρφός ιμ μι πήρι έναν γάδαρου αμπ ντουν είχαμ' μσάρκουν, σπέρνει έναν θκό μ' μπακτσέ κι κάθιτι κι στ' ψαρουκαλύβα απ' έχουμ' αμοίραστ' στη Σκάλα. Γι' αυτό ντου μπαγαίνου στα δικαστήρια. Άσι που ξιπαραδιάσκα. Στου τιλιφταίου δικαστήριου, δεν είχα προυλάβ' να πλήσου του λάδ' κι πήγα στου μπρόιδουρου δυο ντινικέδις για τα δικαστικά. Πάρ' του, ντουν είπα. Αυτό μι πόμνει.

– Κι τι απόφασ' ίβγαλι του δικαστήριου;

– Δεν ίβγαλι απόφασ'. Θα ξαναγίν' του δικαστήριου μι άλλ' μάρτυρις..

– Ε, τότε δε μπουρώ να σι κρατήσου. Θα ξαναγυρίς ζ γΚαλλιράχ'.

– Εμ τώρα, ήρτα απ' ήρτα, αηΠέτρου μ'. Ας πουμείνου ιδώ. Μι τι μούτρα θα ξαναγυρίσου ζ γΚαλλιράχ'... Θα μι πιργιλούν ι κόσμους.

– Θα ξαναγυρίς μι του ζόρ'. Θα πας να τιλειώστι πρώτα τα δικαστήρια μι ντουν αδιρφό σ', κι ιγώ εν θκή μ' δλειά πότι θα στείλου ντουν άγγελου να σι πάρ'.

Κι ξαναζουντάνιψα.

Ι Κώτσους τότε απ' πέθανι μουναχός τ' θα ήταν ίσαμι ιβδουμήντα χρουνώ. Γίναν τα δικαστήρια μι ντουν αδιρφό τ', χρόνια βαστήξαν, κι τα κέρδισι. Όταν πήγι ου άγγελους να ντου μπάρ' ήταν ικατόν τέσσιρα χρουνώ.

Είχαν ίδγιου όνουμα κι παρόνουμα

Σαράντα χρόνια είχα να ντου δγιώ έναν χουριανό μ'. Τώρα, του τι είδα, ιγώ του ξέρου. Μπαμπούσκιανι, έκανι κλιά, σούφρουσι, του κιφάλι γίνκι τ' σκέτου λαδουφάναρου, δεν ντου μπόμνι τρίχα.

– Μπάι, Σουτήρις...

– Μπάι, Ηλία, ντουν είπα κι γω.

Πεντέξ μέρις έκατσι στου χουργιό κι ξαναέφγι στου γΚαναδά, κι ποιος ξέρ' άμα θα ξαναγυρίσ'...

Πουλύν κόσμου έχουμ' απ' λείπ' όξου κι έρχιτι πουλύ αργιά. Πουλλοί, τς ρουτούμ' «ποιος είσι» αλλά κι αυτοίν μας ρουτούν «τούς είσι» κι τς λέμ' τούς είμισι.

– Τι λές, ρε πιδί μ'. Ωστι τ' Γιαρακούδ' είσι;

– Ναι μπάρμπα, τ' Γιαρακούδ'.

Κι ύστιρα αρχίζ' του ραπόρτου:

– Ζει ου μπαμπάς σ';

– Παντρέφκισ; έχς πιδγιά;

– Τι δλειά κάνς; Παίρνις καλοί παράδισ;

Έχ' όμους κι χουργιανοί μας απ' έρχουντιν ντάιμα. Αυτοίν μπουρεί να έρχουντιν απού δω κουντά, αλλά βρήκαν ντ ρέγουλα κι του ίσου ντουν κι τς τραβά του χουργιό ντουν. Ρουτούν τα χαμπάρια, ποιοι πιθάναν, ποιοι παντριφτήκαν, ποια κλέφκι, ποια χώρσι. Κι άμα τς ρουτίς κι συ για ατί ντουν, πλακώνιν τς καφκισές. Δε μπειράζ'.

Έχ' έναν απ' έρχιτι κάθι χρόνου. Κανουνίζ' ντν άδεια τ', σι λέει θα πάου στου χουργιό μ' είκουσ' μέρις να ξικουραστώ. Αυτός θέλ' να τα μαθαίν' ούλα. Ρουτά ακόμα κι ποιοι αρριβουνιαστήκαν, ποιοι λογουδουθήκαν, ποιοι τρακάραν, τούς εν αυτός ου γάδαρους, ποιος πούλσι χουράφ', τίπουτα δε ντου

ξιφεύγ'. Ικεί απ' σκουντάφτ' κι μπουρεί να μη ντου μάθ', εν άμα πέθανι καμιά γριγιά ή κανένας γέρους ίσαμι ικατό χρου-νώ κι δε ντυχαίν' να του φέρ' κι η κουβέντα για να του μάθ'.

Ε, ούτι κι αυτά ντου ξιφέβγιν.

Παγαίν' στα μνημόρια κρυφά κι γράφ' σ' ένα τιφτιρούδ' ποιοι σχουρηθήκαν. Γράφ' κι ντη ημιρουμηνία απ' κλείσαν τα μάτια ντουν. Του τιφτιρούδ' του βαστά πάντα στου χέρ'. Πουλλές φουρές του ανοίγ' κι του ξιφλαδίζ' κι ου νους σ' πάει ότι θα ψάχνι κανένα τηλέφουνου.

Του 'φιρι η κουβέντα ούτι ου τάδις σχουρέθκι ικατό χρου-νό. Ανοίγ' ου (...) του τιφτιρούδ' «όχ, δε ήταν ικατό, ήταν ινι-νήντα ουχτώ». Έτς ντου μπήραμ' χαμπάρ' τι γράφ' στου τιφτι-ρούδ'.

Έπαθι όμους κι άλλ' δλειά. Αυτός γράφ' απ' τα μνημόρια όνουμα κι παρόνουμα, αλλά ντουν έτχι να βρει άθρουπου απ' είχι ίδγιου όνουμα κι παρόνουμα μι άλλουν απ' είχι πιθάν'.

Σασίρτσι μόλις ντουν είδι.

– Καλά, ζεις; ντου ρώτσι, κι έκανι να ανοίξ' του τιφτέρ' για να σιγουριφτεί.

– Ζω, ρε πιδί μ'. Αφού μι βλέπς κι πουρπατώ. Γιατί μαθέ να μη ζω;

Ου (...) έβαλι του τιφτέρ' ζ γκουλουτσέπ' κι δεν ίβγαλι τσι-μουδιά. Όταν ανταμώσαμ' του ιπάβριου μι είπι:

– Πρέπ' να προυσέχουμ' μ' αυτοίν απ' έχιν ίδγιου όνουμα κι παρόνουμα.

Οι όρτκις εν πολύ παλιά πλια

Οι όρτκις εν πολύ παλιά πλια.

Απ' τα παλιά τα χρόνια, τότε αμπ δεν είχαν βγει ακόμα τα τφέκια, ου κόσμους πιάναν όρτκις. Είχαν ντου ντρόπου ντουν. Βγαίναν του βράδ' στα ουρτκουτόπια μ' αναμμένις αγγίδις, μι πιτσκόβιργου κι ουρτκουσακλέρα.

Ύστιρα βγήκαν οι γκαζόλαμπις. Είχαν 2-3 φτύλια κι φέγγαν καλά.

Ύστιρα βγήκαν τα λούξα.

«Λουξ πιτραμάξ
φιγγουμαχούν τα πιτρουτά»

Δε ξέρου τι θα πει αυτό, αλλά κι γω έτσ' του άκουμ'.

Οι όρτκις έρχουντιν απ' αυτού σαπάν κι παν σην Αίγυπτου κι ακόμα πιο σακάτ' κάθι Σιλπέμβριου κι Ουκτώβριου. Καλύτιρα εν άμα έχ' κιρό Λιβάντ'. Τσι γκντά κατά τς Αστριίς κατά τς δώδικα ντ νύχτα κατακουρασμένις. Του φως απ' του λουξ τς γκαβών', αλλά μουδιάζιν κιόλας ύστιρα απού τόσοι ταξιδ'.

Έτσ' γίνταν ούλα τα χρόνια. Οι ουρτκαροί κμούνταν πουλύ νουρίς, μι τς όρνιθις. Βάζαν του ρουλόι του ξυπνητάρ' κι τς ξυπνούσι κατά τς έντικα. Ανάβαν τα λούξα κι άμα είχι Λιβάντ', είχι κι όρτκις. Άμα είχι κριμασά. Έτσ' λέγαν. Πιάναν όρτκις ανάλουγα μι του πέρασμα. Είχι κάτ' πιράσματα, λάμουνι ου τόπους. Ίσαμι ιξήντα χουρούσαν σι μια ουρτκουσακλέρα κι σκάζαν κι καναδυό. Γυρίζαν ζ γκαλύβα, τς αδειάζαν σι μια καναβάτσα κι πίσου πάλι. Μέχρι του προύι λιέβαν. Άμα είχι φιγγάρ', ξπάζουνταν εύκουλα κι δε μπιάνταν.

Ουραίου μπιρικέτ. Τς αλατίζαν ου κόσμους για ντου χμώνα

(δεν είχε ψυγεία κι καταψύχτις τότε), αλλά πλούσαν κιόλα. Θμούμι ότι πλούσαν στα Λμινάρια τρεις όρτκις στου δικάρκου. Πιο πουλύ όμους παγαίναν τς όρτκις απού μιράκ'.

Ύστιρα ήρτι του δασαρχείου κι απαγόριψι τα λούξα. Του ξέρουμ' ότι του δασαρχείου κάν' ό,τ' θέλ'. Ιδώ, έρχιτι σα σαϊμπής κι συ λέει βγε απ' του χουράφ σ' εν θκό μ', τς όρτκις θα άφνι;

Απαγόριψι του δασαρχείου τα λούξα κι άφσι να τς σκουτώνιν μι τα τφέκια, Πλιέρου κι βγάλι άδεια κι σκότουνι, είπι.

Να, σι λίγου θα αρχίσ' ου πόλιμους μπαμ μπουμ μι τς καρამπίνις μόλις φέξ'. Αυτό ιπιτρέπ' του δασαρχείου.

Κρίμας εν, γιατί έτσ' απμ γίνκι ου άθρουπους σήμιρα θα πήγινι τς όρτκις μουνάχα για τ' αντέτ'.

Πήκαμ' ότι οι όρτκις εν πουλύ παλιά πλια. Τόσις χλιάδις χρόνια ζουν κι δε ξιπατουθήκαν.

Στ' μΠαλιά Διαθήκ' (προυτού γινθεί ακόμα ου Χριστός, βάλι μι ντου νους απού πότι) λέει ότι οι Ισραηλίτις βριθήκαν στν έρημου, όξου αμπ ντν Αίγυπτου, χουρίς κουμπάνια. Κι θα πιθαίναν αμπ μπεινά. Κι κάναν λιτανίις κι τάξαν λαμπάδις κι παρακαλούσαν ντου Θιό να τς σώσ'.

Τότι ου Θιός έβριξι μάνα κι όρτκις.

Του μάνα δε ξέρουμ' τι ήταν. Αλλά οι όρτκις ήταν πέρασμα. Ήταν ουρτκουβραδιά κι λάμουσι ου τόπους. Μι τα χέρια τσι πιάναν οι Ισραηλίτις. Κι σουθήκαν οι αθρώπ' απ' τς όρτκις κι δε μπιθάναν αμπ μπεινά.

Ας τα βλέπ' του δασαρχείου...

Γκουτ, γκουτ σύκα, φάτι!

Η Θάσου μπορεί να εν ό,τ' εν κι πολλοί να λεν ό,τ' λεν, αλλά εν πουλύ ουραίου νσί. Μπορεί να γκρινιάζουμ' κι να γκρινιάζουμ' κι μι του δίκιου μας, αλλά η γκρίνα μας πόμνι κι λίγου ζαναχάτ. Μέχρι του κατέφλου μας εν ούλα στη ντρίχα, αλλά όξου απ' του κατέφλου μας ούλα στραβά τα βλέπουμ'.

Θα μι πεις εν ου τουρισμός κι πρέπ' να έχουμ' καθαριότητα, νιρό καλό, φώτα, σκουπιδότουπου, σκατότουπου. Ε, τίπουτα απ' αυτά δεν είχαμ' φέτου. Αλλά τουρισμό πάλι είχαμ'. Κι τς αρέζ' πουλύ τς τουρίστις η Θάσου, γιατί πήκαμ', εν ουραία.

Αυτός ου γύρου γύρου ου δρόμους εν πουλύ ουραίους. Κι σην άκρηγια σταματούν οι τουρίστις αλλά κι στα κιόσκια απ' έκανι του δασαρχείου. Σταματούν κι χαζέβιν μι τς ώρις, κάνιν τσιγάρου κι κατρούν.

Ουραία εν αυτά τα κιόσκια. Ντου χμώνα, αμπ δεν έχ' τουρίστις, στα κιόσκια αυτά σταματούν οι Θασίτις μι του ντάτσου ντουν κι ρίχνιν απού κει σακάτ' τα σκουπίδια ντουν κι ό,τ' έχιν για πέταμα. Μόλις έρχιτι η άνξ' αρχίζ' η γκρίνα «τι χάλια εν αυτά; Βρουμίσαμ' κι δεν ενδιαφέρειτι κανένας. Ταχειά τς ικλουγές θα τα πούμ'».

Οι τουρίστις δεν μπουλιδίνιν κι σημασία, σι λέει τέγγιν εν οι Θασίτις, μισκίνδισ. Άσι που κι αυτοίν ποιος ξέρ' απού τι μέργια έρχουντιν...

Φέτου, τουρίστις είχι κάμπουσιν αλλά τουρισμό δεν είχι. Οι πιο πολλοί ήρταν μι ντ γκουμπάνια ντουν. Άλλ' πάλι αγουράζαν κι γάβρου κι τγανίζαν. Αγουράζαν κι καρπούζα. Δεν έχ' παράδις ου κόσμους σην Ιβρώπ' κι τα πράματα στου ντουρισμό όσου παν γίντιν πιο στρουμόκουλα.

Ούλου του καλουκαίρ' όπ' είχι αβατσνές οι τουρίστις σταματούσαν μι τς ώρις κι μουσμουλέβαν σκατζούλις σα τσι μντούλις.

Τα σύκα αργούν λίγου αλλά πάλι τα προυλαβαίνιν. Η Θάσου γύρου - γύρου εν γιμάτ' αγριγιουσκιές. Αυτές άμα αμπουλιαστούν αυγουσκιές θα βλιάξουμ' απ' του σύκου κι ου τουρισμός θα μιγαλώσ', γιατί ου τουρίστας θα έρχιτι μόν' κι μόν' για τα σύκα.

Έχ' κι πουλλές αγριγιουαχλαδιές. Κι αυτές άμα αμπουλιαστούν απδές ή καραμανές, θα χουρτάσ' ου τουρίστας απίδ' κι καραμάν'.

Έχ' όμους κι τώρα πουλλές ήμιρις σκιές κι οι τουρίστις σταματούν κι τρων απού κανένα. Του σύκου καθαρίζ' του άντιρου. Έτσ' λεν.

Τς Αστρίς έχ' μια σκιά πουλύ λουχιρή. Χρόνια ντη ξέρου κι κάθι χρόνου εν γιμάτ' σύκα. Αλλά τα κάν' σκληκιάρκα. Ου κόσμους ου ντόπιους ντη ξέρ' ότι εν σκληκιάρκα κι δε ντα τρώει, αλλά ου τουρίστας αουπού να του ξέρ'; Πουλλοί τουρίστις βλέπου να τρων σύκα απ' αυτήν ντη σκιά. Σταματώ κάθι φουρά κι τσι σναγουνώ:

— Γκουτ σύκα! Φάτι!

— Γκουτ σύκα, μι λεν κι αυτοίν, κι ρίχνιν στα κφά ντουν. Θα νουμίζιν ότι εν θκή μ' κι ότι είμι χουβαρδάς.

Γκουτ γκουτ λεν, αλλά σι καμιά ώρα θα πρέπ' να τς πηγαίν' ριπιτίν.

Ιγώ δε φταίβου, η σκιά εν σκληκιάρκα.

Πώς μαθαίνουμ' τα χαμπάρια;

Ου κόσμους, έτσ' αμπ γίναμ' κι γυρίζουμ ούλου μι το αυτουκίνητου, χαθήκαμ' ντιπ για ντιπ. Δεν ανταμώνουμ' που θινά. Μουνάχα απ' αναβουζβήνουμ' τα φώτα όταν ανταμώνουμ'. Κι στου γκαφινέ μι του αμάξ' πααίνουμ'.

Πααίνουμ' όμους' κι ζ γΚαβάλα έναν γκιριμέ. Τζ γιατρού τζ δικηγόρ', ζ μπουλιουδομία, πάντα βγαίν' ταξίδ' για ν γΚαβάλα σι πουλύν κόσμου. Πολλοί, άντρες κι γυναίκες, πάν για ψούνζμα, γιατί σ' Θάσου πουλύ μας αρέζιν τα πειρατκά.

Οι πιο πουλλοί πάν' μι τ' αμάξα ντουν στου μΠρίνου. Τα αφήνιν' ικεί στου μουράγιου κι μπαίνιν στου φέρι μποτ.

Αμπ ντου Λμένα η Κιραμουτή εν μια μπδηξά μι του φέρι μποτ. Του ίδγιου κι του διλφίν' για ντ γΚαβάλα. Σάμα κι μπαίνς σι αίρουπλάνου. Μια πουδουскиλιά του κάν'. Φτάνς σι μσή ώρα. Μπήκαμ'-βγήκαμ'. Ου κόσμους δε μπρουλαβαίν' ούτε χουρατά να κάν', ούτε καφέ να πγει, ούτε να κατρήσ' ντουν έρχιτι.

Μι του φέρι μποτ αμπ ντου μΠρίνου κάνς του καλύτιρου ταξίδ'. Μιάμσ' ώρα κουντά βαστά αυτό του ταξίδ'. Μπαίνς, βγαίνς για τσιγάρου, πίνς καφέ, πααίνς για κατούρμα, ανιβαίνς ζ νταράτσα του καλουκαίρ', πιάνς κουβέντα μι ντου γκόσμου. Μαθαίνς χαμπάρια απού άλλα χουργιά κι κάνς μουχαμπέτ' για να πιράσ' η ώρα.

Απάν' σ' Θάσου ου κόσμους μαθαίν' πουλλά χαμπάρια αμπ γκουβέντα απ' κάν' μέσα στου φέρι μποτ.

– Πού του έμαθς αυτό;

– Του άξα απ' του λέγαν μέσα στου φέρι μποτ.

Μια Θασίτσα να κλιφτεί, του μαθαίνιν σι ούλα χουργιά μέσα απ' του φέρι μποτ.

Αυτό του καλό μουνάχα είχι ου Πρίνους, κι τώρα τιλιφταία του έχασι κι αυτό, γιατί βάλαν κι στου μΠρίνου διλφίν'. Μι αυτό αμπ γίνκι, τώρα δε μαθαίνουμ' χαμπάρια. Πας μι του διλφίν' σι μσή ώρα ζ γΚαβάλα και γυρίς πίσου σα ξένου παραμύθ'.

– Τι νέα απ' αυτού σαπέρα;

– Τα ίδια. Πιτάχκα μι του διλφίν', τιλείουσα ντη δλειά μ' κι γύρσα πάλι μι του διλφίν'.

Του διλφίν' κι του φέρι μποτ ξικνούν μαζί αμπ ντου μΠρίνου. Κι όσαμι να φτάσ' του φέρι μποτ στα πιτρέλια, του διλφίν' φτάν' ζ γΚαβάλα.

Μ' έπιασι φούρια κι είπα να κάνου του ταξίδ' μι του διλφίν'. Μόλις φτάσαμ' κουντά στα πιτρέλια, μπουφ - μπουφ έκανι του διλφίν' κι σταμάτσι.

Σασιρντίσαν καπιτάνιους κι μηχανικός. Δώσαν - δώσαν δε μπορούσαν να του φκιάσιν. Του διλφίν' δε μπουρούσι να τρέξ' κι πήγινι σα του φέρι μποτ.

– Δε μπορούμ' να πάμ' πιο γλήγουρα, είπι ου καπιτάνιους.

Τότι σκουθήκαμ' ούλ' λόρτ' κι πιάσαμ' του μουχαμπέτ'. Ανάψαμ' τσιγάρου κι άλλ' πήγαν για καφέ ή για κατούρμα. Χουρατίσαμ' μι ντη ησυχία μας, γιατί θέλαμ' κοντά μια ώρα να φτάσουμ'.

Γι' αυτό, καλό εν να μη ντρέχιν τόσο τα διλφίνια, για να προυλαβαίνουμ' στου ταξίδ' να μαθαίνουμ' χαμπάρια.

*Κι τα ξγιαφέτια αμπ γίνταν τς καφινέδισ μι όρτικis
κι πλιά κι οι καφκισές πόσα σκότουσα κι πόσα
σκότουσις, πάν' αυτά! Τσιμουδιά, κανένας...*

Γράψαμ' κι ματαγράψαμ' για τς όρτικis κι για τα πλιά. Κι
γκρινιάσαμ' πουλλές φουρές. Γκρινιάσαμ' για τς τσαλαπιτινι-
οί κι πήκαμ' ότι εν αμαρτία να σκοτώνου' τόσοι όμουρφα
πλιά κι για τς όρτικis απ' ιπιτρέπιν τα τφέκια κι δεν αφήνιν
ντου γκόσμου να λιέβ' μι τα λούξα κι τα πιτσκόβιργα.

Αλλά απού κει αμπ δε ντου πιριμέναμ' μας ήρτι τ' ανθάρη-
του:

– Γρίπ' στα πλιά!

Ούλα τα πλιά στου γκόσμου θα γριπουθούν κι απ' του
γκούχου-γκούχου ντουν θα κολλήσουμ' κι οι αθρώπ' κι η
γρίπ' θα εν πολύ βαριά κι άμα δεν αμπουλιαστούμ' μι ντν ώρα
μας, μπουρεί να τα τνάξουμ'! Θα πουρπατούμ' κι θα πέφτουμ'
καταή σα κουρμπάδια!

Κι του πλι στου κλουβί θα αρρουστήσ' κι θα μας κουλλήσ'.
Έτσ' λεν. Όρνιθις, όρτικis, πέрдикis, πιτνοί, κουσύφ', τσίχλις,
κούρκ', σκουλόγ', μπικάτσις, πρέξις, κιφαλάδισ, δικαουχτού-
ρις, αβατσνάδισ, ντηλήδισ, μπούφ', μιλσουφάδισ ούλα εν γρι-
πουμένα κι δε γκάν' να τα φάμ'.

Κι άντι, ιμείς δε θα τρώμ' πλιά. Θα προυσέχουμ' κι θα
αμπουλιαστούμ' κιόλα. Οι γάτις όμους;

Σν αρχή κάναμ' αμπ δε γκαταλαβαίναμ'. «Σιγά του πράμα,
γρίπ' στα πλιά» λέγαν οι κυνηγοί, κι άλλους μι του λούξ,
άλλους μι του τφέκ', άλλους μι τς ουξόβιργις, κάναν τ' αντέτ.

– Έλα μπρε, δε μπειράζ' άμα εν καλουψησμένου! Αυτά τα
λεν οι οικουλόγ' για να μας φουβουρίζιν...

Σιγά σιγά όμους τα πράματα γίναν στρουμόκουλα. Όχ'

δηλαδή ότι γίνκι κι τίπουτα, αλλά οι κυνηγοί σασιρντίσαν. Οι γυναίκες ντουν δε ζγώνιν ούτι πούπλου στου ψυγείου. Κι τα ζγιαφέτια αμπ γίνουνταν τς καφινέδισ μι όρτικς κι πλιά κι οι καφκισές πόσα σκότουσα κι πόσα σκότουσις, πάν' αυτά!

Τσιμουδιά οι κυνηγοί. Κανένας δε μιλά για κνήγια. Μουνάχα για χουχούλια κι πιπιρίτις κάνιν κουβέντα

Βρίσκεις κυνηγό στου δρόμου κι έχ' κατβασμένα τα μούτρα τ' σάμα κι ντου μπέσαν τα καράβια τ' όξου.

Κάθι Παραскиβή ίρχουνταν αμπ γΚαβάλα ένα σουρό κυνηγοί για να πάν' τς όρτικς. Τώρα έχ' δυο Σαββατουκύριακα, κανένας δε μπάτσι. Ένας παράτσι κι ντου σκύλου απάν στου Χουχλιό κι τώρα γυρίζ' του καημένου του ζό μέσα τσι δρόμ' σα παρασάλλακου.

Κι ου Τάκης που, όπους κάθι χρόνου, ήρτι κι φέτου αμπ ντν Αμιρική για να πάει τς όρτικς, πουλύ σταναχουρέθκι αλλά δε του έδειχνι:

— Έλα μπρε! Σάμα του Δασαρχείου λίγ' γρίπ' έν;

Αυτό ίλιγι ου Τάκης.

Μόν' απ' του φέρνου στου μυαλό μ',
μι έρχιτι μπουλαντία...

Αμπ ντου Σιπτέμβριου ίβγινι ου κόσμους στα χαμουλόγια
ικείνα τα χρόνια. Πρώτου χαμουλοί, δέφτιρου χαμουλοί, τρί-
του χαμουλοί. Μαζώναν όσις ιλές πέφταν απ' του δέντρου κι
τσι βγάζαν λάδ' στου ιργουστάσιου ή στου λαδόμλου. Αυτές οι
ιλές ήταν σκέτα κούκτσα και δίναν λάδ' κουντά 7 τσι ικατό κι
απού οξύτητις, μη του συζητάς.

Ρώτσα τς παλιοί, απού πότι αρχίσαν ου κόσμους κι στρώ-
ναν λιόπανις; Πουλλοί μι πήκαν ότι θμούνταν απ' στρώναν τα
στρουσίδια απ' είχαν ζ γκαλύβα κι του βράδ' τα ξαναπαίρναν
πάλι για να σκιπαστούν αυτοίν.

Κανουνικά ου κόσμους ίβγινι τς ιλές ύστιρα απ' τ'
Αημητριγιού κι ακόμα κι σήμιρα αυτό γίνιτι. Τότι δεν είχι ντά-
τσουν κι ου κόσμους κβανιένταν μι τς γαδάρ' στα Κοινύρα, σ'
Θυμουνιά, τς Αστρίς κι δε γύρζι του βράδ' στου σπίτι τ'.
Κμούνταν τς καλύβις. Σι κάθι καλύβα κμούνταν ίσαμι δέκα μι
δικαπέντι, σα ρουμαθιά απλώνουνταν καταή στα σανίδια,
βήχαν κι κλάναν κιόλα, αλλά δε μπειράζι, γιατί τότε οι καλύ-
βις πχανίζαν απού παντού.

Τς ιλές τς κβανούσαν μι ντου γάδαρου στου μύλου κι στου
ιργουστάσιου ή τς πααίναν στου γιαλό, κι απού κει τς ίπιρνι του
καϊκ' κι τς ίφιρνι στου Μπουτό, στου ιργουστάσιου τι
Σταματέκ'.

Τριάντα ουκάδις ιλές στουν ώμου, μσό γαδρουφόρτ', λτσά-
σκι η Παναγιώτου ντ Νταργιαννάκ' απ' Θυμουνιά στου χουρ-
γιό, Θιός σχουρέστην!

Τότι τς ιλές τς βάζαν μέσα τς καναβάτσις κι όταν φτάναν
στου ιργουστάσιου τς αδειάζαν καταή μέσα τς λόκβις. Απού

κεί τς φκιαρίζαν, απάν' σι ξλουγαδούρα κι τσι βγάζαν λάδ'. Τα ιργουστάσια κι οι μύλ', όταν είχι πουλύ μαξούλ', δλέβαν μέχρι ντου Μά.

Του πιρίμνι όμους ου κόσμους του μαξούλ' πως κι πως. Κι ψούνζι ρούχα κι παπούτσα κι απού πιο μπρουστά για να πληρώσ' στα λαδίσα. Δόμ' ένα ζουβγάρ' παπούτσα κι θα σι πληρώσ' ου μπαμπάς ιμ στα λαδίσα, λέγαν ντουν Αρίστου, ντου μΠλακουπτά ή ντου γΚουνσταντινίδη. Πατάτις, πουρτουκάλια, λαρδί, ου κόσμους τα αγουράζαν ιμ του λάδ'. Μι μια ουκά λάδ' ίδινις κι ίπιρνις εξ ουκάδις πατάτις.

Θμούμι τς αργάτις απ' κβανούσαν του λάδ' στα σπίτια ιμ τα τουλούμια κι του ρίχναν μέσα στα κιούπια απ' είχαν στου κατώα ντουν. Πουλλές οικογένις κρατούσαν λάδ' κι για ντουν άλλουν ντου χρόνου γιατί μπουρεί να μην είχει μαξούλ'.

Όταν του βγάζαν απ' του κιούπ', έπριπι πρώτα κατασταλάξ' μέσα στου μπουκάλ' κι ύστιρα βάζαν στου φαϊ κι δε του κνούσαν του μπουκάλ', για να μη βγεί απάν' του χουντρολάδου.

Είχι κι αφηρημένις απ' ξιχνούσαν του κιούπ' ανοιχτό κι έπιφτι μέσα στου λάδ' μπουτκός. Κι ούλουν ντου χρόνου τρώγαν μπουτκόλαδου χουρίς να του ξέριν, γιατί τα κατώγια ήταν σκουτνά κι δε βλέπαν ντου μπουτκέκου απ' έπλιβι μέσα στου κιούπ'.

Μικρουπαντρέφκι η Κατίνα

Μκρή παντρέφκι η Κατίνα ντου Γιώρ'. Απού αγάπ' ντου μπήρι. Τα ζμπιθιριά, κι τα δυό, ήταν ιφχαριστημένα, γιατί κι ου Γιώρς κι η Κατίνα τιργιάσαν.

Ου Γιώρς ήταν νκουκυρόπιδου κι ιργατικός. Η δλειά τ' ήταν ζ γΚαβάλα κι γύρζι στου χουριό κάθι Παραскиβή βράδ'.

Κι η Κατίνα ήταν καλή νκουκυρά κι παστρικιά. Κι σοβαρή, χουρίς χαχαχούχα. Έπλυνι, σιδέrouνι, σφουγγάρζι, μαγέριβι, ίβλιπι του νκουριό τς κι δεν έβαζι κώλου καταή. Ούλ' είχαν να λεν. Αλλά ήταν μκρό όταν παντρέφκι, του καημένου.

Πιράσαν καμπόσιν μήνις αμπ ντου γάμου. Η Κατίνα μουνάχα τν γΚυριακή ίβγινι μι ντουν άντρα τς κι παγαίναν σν αγκλησά. Τς άλλις τς μέρις μουνάχα μέχρι ντου μπακάλ' πήγινι. Ε, ικεί έσπασι ου διάουλους του πουδάρ' ιτ. Τι του είπι, τι δε ντου είπι αυτός ου αχνάρουτους, του ξιμυάλσι. Αλλά πήκαμ', η Κατίνα ήταν μκρό κι άβγαλτου.

Του μπακάλκου ήταν μιγάλου. Ίμπινις μέσα κι χάνουσαν. Πίσου πίσου είχι μια πουρτούδα. Ικεί μέσα χώνουνταν η Κατίνα κι μι ντου μπακάλ' βγάζαν τα μάτια ντουν κι κανένας δε ντν ίπιρνι χαμπάρ'. Ούλ' είχαν να λέν για ντ γΚατίνα.

Μκρό πήκαμ' ότι παντρέφκι. Σν αρχή μιτρούσι πόσις φουρές του κάναν μι ντου μπακάλ'. Πιδί ήταν όμους κι πιδγιακίσα του σόφσι: Για κάθι φουρά απ' τό 'κάνι έρχνι κι ένα πιντόλιφτου μέσα σι ένα κτί. Κάθι φουρά, φεύγουντας αμπ ντου μπακάλ' ντου γύριβι ένα, δυό, τρίγια πιντόλιφτα, ανάλουγα. Όταν πήγινι στου σπίτ' τα έρχνι μέσα στου φουκαδέλ'.

Θα είχαν μαζουχτεί ίσαμι ένα πλόχειρου πιντόλιφτα στου φουκά. Μια ουλά ου άντρα τς τα είδι.

– Τι πιντόλιφτα εν αυτά, ρε Κατίνα;

– Μ' αρέξ' να μαζώνου πιντόλιφτα αφού χόμπι, είπι η Κατίνα. Σι πειράξ';

– Όχ', τι να μι πειράξ';

Κι ου Γιώργους, σι λέει, πιδί εν ακόμα κι παίζ'. Κι ντν άλλ' Παρασκιβή απ' γύρσι αμπ γΚαβάλα ντν ίφιρι ίσαμι είχουσ' πιντόλιφτα. Ουλόχαρ' η Κατίνα. Ούλ' ντν αβδουμάδα ου Γιώργους, όπ' ντου δίναν ρέστα πιντόλιφτα, τα κρατίγι. «Τα μαζέβ' η γναίκα μ' για χόμπι», ίλιγι. Αφού ντουν είχαν πάρ' χαμπάρ' κι στη δλειά κι τς τα δίναν. «Γιώργου, πάρι αυτά τα πιντόλιφτα για ντη γναίκα σ'». Κι κάθε Παρασκιβή απ' ίρχουνταν στου χουργιό ου Γιώργους ίφιρι ντν γΚατίνα μια τσέπ' πιντόλιφτα.

Ου μπακάλς μια δυο φουρές ντ ρώτσι:

– Να σι δώσου τα τρία πιντόλιφτα, Κατίνα;

– Όχ, έχου, είπι η Κατίνα.

Αυτό γίνκι ίσαμι καμιά δικαριά φουρές κι ου μπακάλς άρχισι να ψλιάζιτι ντ γΚατίνα. Μια μέρα, πάλι ντη ξαναρώτσι:

– Να σι δώσου τα δυο τα πιντόλιφτα, Κατίνα;

– Όχ', έχου, είπι πάλι η Κατίνα.

Απάν' σ' αυτό, τς του μουρμούρξι ου αχνάρουτους ου μπακάλς:

– Κατίνα, μπελ' ψνίς κι απ' αλλού κι παίρνις ρέστα πιντόλιφτα;»

– Δε ντα θέλου πιντόλιφτα σ', είπι η Κατίνα. Έχου αμπ ντουν άντρα μ'!

Πήκαμ', μικρουπαντρέφκι η Κατίνα...

Ε, δε σαμαρώνιτι ου άθρουπους...

Αγγουράκια κι ντουμάτις, χμώναν γκιρό, τα πουζντά ου άθρουπους. Κουλουκυθάκια, μιλιτζάνις, παγουτό μι κρύγιου ντιντίου.

Ε, δε σαμαρώνιτι ου άθρουπους...

Θα μι πείτι, αυτός τα κανακέβ', αυτός τα λμπίζιτι, αυτός τα τρώει. Αλλά να τρώς ντουμάτις χμώναν γκιρό κι να σι κακουφαίνιτι ότι εν κι άνουστις κι ακριβές, εν λουλάδα αμπ δε για-τρέβιτι μι κανένα χάπ'.

Πώς πόριβι ου κόσμους ικείνα τα χρόνια; Σπέρναν μπα-κτσέ κι είχαν απ' ούλα. Βάζαν μια αράδα κρουμμύδια, ένα λαντί σπανάκ', μαρούλια, παζά, κραμπουλάχανα, κουκνου-γούλια. Ούλα αυτά ήταν χμουνιάτκα σαλατικά κι κανένας δεν έβαζι μι ντου νου τ' αγγουράκια κι ντουμάτις, ούτι τα πουζή-τα.

Τότι δεν είχι ντιπ μανάβκα στα χουργιά, απ' όσου ξέρουμ'. Οι μπακάλδισ, ου Ράικους, ου Αχιλλέας, η Παπαλάσκιρνα, ου Ρήγος, ου Μέτσκας, η Χρυσούλα, φέρναν κανέ κασόν' μαντα-ρίνια, κανέ κασόν' πουρτουκάλια, για αρρουστικό μουνάχα τα παίρναν ου κόσμους, κι φέρναν κι σκλουκέρατα απ' αυτού σακάτ'. Ου κόσμους ίπιρνι κι απ' του φουρτηγό πουρτουκά-λια, μια ουκά λάδ' πέντι ουκάδισ πουρτουκάλια, είχι αξία του λάδ' τότι κι ας ήταν πέντι ουξύτητις.

Αλλά κι οι γραντές, γιατί πουλλά σπίτια τότι ήταν αξινταβά-νουτα, ήταν γιμάτις ρουμαθιές ρόδια κι κδώνια κι ούλου κι θα είχι σι καμιά γουνιά κανέ τσβαλούδ' καρύδια, κανένα ψταδό-σκου ή σύκου σταυρό.

Αυτό γίνταν ικείνα τα χρόνια στα χουργιά, απ' όσου ξέρουμ', κι κανένας δε μπαραπουνιένταν κι δε πουζντούσι

χμώναν γκιρό αγγουράκια, ντουμάτις κι αχλάδια.

Τώρα στα χρόνια μας γίνκι τόσου νταμαχιάρς κι γλιάρς ου άθρουπους κι ούλα ντουν φαίντιν άνουστα κι ακριβά.

Κι πού να κάνουμ' κουβέντα σήμιρα για τα αγριγιουλάχανα... Ζώχ', πικρισίδις, τσουκνάδις, ραδίκια, πάντα μάζουνι ου άθρουπους ικείνα τα χρόνια κι τα έτρουγι ζουματστά. Τώρα δε γκαταδέχουμέστι να πάμ' να μαζώξουμ' γιατί τα ψνίζουμ' απ' του σουπιρμάρκιτ, κι ας εν μιγαλουμένα μι τα λιπάσματα.

Έχ' όμους πουλλοί αθρώπ' απ' μαζέβιν αγριγιουλάχανα κι σήμιρα κι τα ζουματούν. Μέχρι κι ζουματστές τσουκνίδις μι καφκίσκι ένας ότι τρώει. Δε ντου μπίστιψα όμους μέχρι αμπ ντουν είδα μια μέρα μι πρησμένου του μούτρου τ' σα μπουλντόκ. Έφαγα πουλλές τσουκνίδις, μι είπι, κι μι πειράξαν.

Ε, πήκαμ' όσα πήκαμ', αλλά τέτοιου λουγιώ οικουλόγους, καταντά λουλάδα...

Μιγάλου άγκσμα πάθαμ' μ' αυτήν ντ γκαταραμέν'
ντ μπλουγρίπ'!

Αρρουστούν τα πλιά απού γρίπ'!

Ούλα τα πλιά στου γκόσμου. Μουνάχα σνάχ' τα πιάν' όμους. Δε ντα πιάν' βήχας γκούχου-γκούχου όπους ντουν άθρουπου. Γι' αυτό δε γκαταλαβαίνουμ' ποια εν γριπουμένα κι ποια όχ' κι τα στέλνουμ' για ιξέτας' αυτού σακάτ'. Άμα ου άλλους εν γριπουμένους, ντου καταλαβαίνς αμπ του βήχα κι ντου λες κάνι σαπέρα να μη μι κουλήις. Τα πλιά όμους δε μπουρούμ' να τα καταλάβουμ'

Τέτοια στρουπαδιά δε ντ μπιρίμινι κανένας. Μας ήρτι τ' ανθάρρητου.

Βγήκαν κι πήκαν μαζώξιτι τς όρνιθις, τς κούρκ', τς πάπγις, ό,τ' πιτά μαντρίστι του, αλλιώς, θα φάτι προυστήματα.

Οι κυνηγοί, σν αρχή, κάναν του λουλό. Σιγά ντη γρίπ', λέγαν, διαδόσεις απ' τς οικουλόγ' εν ούλα. Σιγά σιγά όμους σφίξαν οι κώλ'. Αρχινίσαν κι γκρινιάζαν κι οι γναίκις τουν. Μια είπι ντουν άντρα τς ότι άμα γυρίσ' μι κόσφα δε θα ντου βάλ' μέσα στου σπίτ', ούτι ντου κόσφα ούτι αυτόν ντουν ίδγιουν. Αυτός είχι πουλλά βρόχια κι έπιανι ένα κι αμέτ κουσύφ'. Τώρα τα παράτσι. Μπλιμένα κι έρμα κρέμουντιν απάν' τς πρινές. Σι λέει, άμα εν να φτάσου σι πουχουρσμό μι ντη γναίκα μ', στου διάουλου ας πάν' κι οι κουσύφ' κι οι τσίχλις κι του καλό ντουν.

Δυο μήνις έχ' ν' ακστεί τφικιά. Οι κουσύφ' κι οι τσίχλις ημιρέψαν κι κατβαίνιν για ψούχλα μέσα τς αυλές. Του ίδγιου θα γίν' σαπέρα του καλουκαίρ' μι τς κιφαλάδις, τς σκουλόγ', τς πέρδικις, τα τριγόνια, τς όρτικις. Θα μας κουτσλούν κι θα λέμ' σόρυ.

Μιγάλου άγκσµα πάθαµ' µ' αυτήν ντ γκαταραµέν' ντ
µπλουγρίπ'.

Ου πιο πουλύς ου κόσµους είχαν απού πέντι δέκα όρνιθις
για κανένα αυγό. Άλλ' είχαν πέντι δέκα κούρκ' κι σφάζαν για
ντ φαμίλια ντουν. Είχι κι άλλ' νκουκυροί µι πινήντα, ικατό
κούρκ' κι πάπγισ. Σν αρχή του πήραν αψήφστα, αλλά σιγά
πήραν σύρµατα κι κάναν κατοίκια κι τα µαντρίσαν. Αλλά εν
µιγάλου έξουδου να τα 'χς µαντρισµένα κι να τα ταίζς καλα-
µπούκ'. Αυτά µέχρι τώρα βουσκίζαν µουλαρτά.

Πουλλοί, μόλις µαθέφκι η αρρώστια αρχίσαν κι σφάζαν.
Σφάζαν όρνιθις, κούρκ', πάπγισ κι τα βάζαν στου γκαταψύχτ'.

Ένας έσφαξι ουγδόντα κούρκ'. Πέντι μέρις ξιπουπλούσι.
Έχ' τώρα, έναν μήνα, όπουτι ντου ρουτώ τι θα φας σήµιρα,
κούρκου, µι λέει. Γιµάτουν ντουν έχου ντου καταψύχτ'.

Θα ντουν έχου απού κουντά αυτόν ντου γκουρκουφάγου.
Μι πλανεί ότι µι τόσοιν κούρκ' απ' θα φάει, στου τέλους θα
βγάλ' πούπλα.

Άσι απ' θα ντου φουνάζιν κούρκου...

Βρε τι πάθαμ' μι τς χουροί...

Αμπ ντου Γινάρ' μέχρι ντου Μάρτ', κάθε χρόνου, γίντιν οι πιο πουλλοί χουροί.

Οι ουμάδισ, οι σύλλουγ', τα κόμματα, οι μαθηταί για ντν ικδρουμή ντουν, άσι που αυτοίν μέχρι κι σι πασαρέλα ανιβήκαν τα μουλβουμένα αυτού σακάτ' για τς παράδισ.

Οι καλοί οι χουροί μαζέβιν πουλύν κόσμου όταν εν παραμουνές ικλουγών. Πλακώνιν οι υπουπήφιοι κι αγάντα χειραψίς κι παπαρίσματα «πώς είστι κι τι κάντι», κι δόστου ταξίματα για ντν ουμάδα, ταξίματα για του σκουλειό ή για τσιμέντουμα ντου δρόμου, ανάλουγα μι ντου χουρό.

Ιτούτις τς μέρις κι απού δω κι σαπέρα θα έχουμ' λίγου σφίξιμου μι τς πουλιτικοί, γιατί στα Λμινάρια τάξαν ότι θα τα κάναν δήμου αλλά κι στου Θιουλόγου τάξαν ότι θα του κάναν κοινότητα. Άλλου ψέμα θα σκαρφιστούν τώρα, να του θμάστι απ' σας του λέου, αυτοίν δε τς πιάνς μι τίπουτα... Αυτήν εν η δλειά ντουν απ' τα παλιά τα χρόνια.

Αλλά οι χουροί πάντα θα γίντιν κι ου κόσμους θα ξισκάζ'. Ένας χουρός, για να πιτύχ' πρέπ' να έχ' πουλλά δώρα. Πάλι δηλαδή ου ίδιους ου κόσμους τα δίν' κι ου ίδιους τα λαχαίν'. Γι' αυτό τα συμβούλια πέφτιν μι τα μούτρα «δώσι μας δώρα για ντου χουρό μας, να φκιάσουμ' ιτούτου, να φκιάσουμ' ικείνου».

Ου κόσμους όμους σφίγγιτι γιατί η ακρίβεια εν τόσο μιγάλ', απ' τα φέρνει σίγγια μι σίγγια. Σφίξαν οι κώλ'.

Μπρουστά απού καμπόσα χρόνια οι καφιτζήδισ κάναν δώρα ριτσίνις κι μπύρις μι τς κάσις. Τώρα τς δίνιν μι τα μπουκάλια.

Γίνκι κι ένα άλλου. Πουλλοί μπακάλδισ τς πουμείναν οι

όρνιθις μέσ' στα ψυγεία γιατί ου κόσμους φουβάτι να τς φάει.
Τς δίνιν δώρα τς χουροί. Οι μπακάλδισ του καλύτιρου δώρου
αμπ δίνιν εν του σκιπ, γιατί για τς νκουκυρές εν κι ακριβό κι
εν κι πράμα χρειιαζούμινου .

– Ισύ μπάρμπα τι δώρου θα μας δώις. Εν για του χουρό τ'
σκουλειού.

– Τι να σας δώσου ρε πιδιά; Ιγώ έχου καμιά δικαριά προ-
βατίνις στου γκλήρου, αυτήν εν ούλ' η προκουπή μ'. Να σας
δώσου ένα αρνί. Καλά δεν έν;

Κι ντου γράψαν ένα αρνί δώρου.

Άλλους έκανι δώρου να στρώσ' μια κουζίνα πλακάκια.

Ένας άλλους ζουρίσκι πουλύ γιατί ου άθρουπους έχ' φουρ-
τηγό. Σι λέει του φουρτηγό τι δώρου να κάν'; Αλλά πάλι βρήκι
άκρηγια.

– Βάλι μι ότι κάνου δώρου ένα αμάξ' χώμα, είπι.

Καλά, να μη μπούμ' ότι ου άλλους δε ντου μπόμνι τρίχα
στου κιφάλ' ντουν άθρουπου κι έλαχι ένα μαλακτικό για τα
μαλλιά...

Βρε τι πάθαμ' μι τς χουροί...

Όπγιους πουμέν' τόφιους, εν άγιους

Τα θάματα αρχίσαν ντούζκα αμπ ντη σταύρους' τ' Χριστού κι δώθι. Ου Χριστός κι η Παναγία κάναν πουλλά θάματα κι τα δικιούνταν, γιατί δεν ήταν όπγιους κι όπγιους. Ύστιρα, σαπέ-ρα σαπέρα αρχίσαν τα θάματα κι οι αγιοί.

Ίρχουνταν στου νύπνου σ' ένας άγιους κι σι προυφουνιέ-νταν: «Γιατί δε μ' έκανις ντην αγκλησσά απ' μι έταξις;» Θάμα! Κι ντου χτίζαν ντην αγκλησσά.

Τρεις φουρές είδι ένας ντου Μιχαήλ Αρχάγγιλου. Δεν ήταν θάμα;

Έχ' πουλλά μέργια σν Ιλλάδα, αλλά κι όξου, αμπ γίναν θάματα μι αγιοί, μι θαματοουργά νιρά, μι δαχτύλια, μι ουλό-κληρα χέρια κι πουδάρια απ' τα κόψαν οι αγαρηνοί κι πουμεί-ναν τόφια μέχρι σήμιρα κι μουσκουβουλούν ακόμα κι παγαίν' ούλους ου κόσμους κι τα προυσκνά κι ανάβ' λαμπάδισ κι ρίχνει παράδισ απού μια χαραμάδα.

Τώρα τιλιφταία γίνκι άλλου ένα θάμα αυτού σακάτ'. Ένας παπάς σχουρέθκι μπρουστά απού 15 χρόνια. Όπους εν ου κανουνισμός δε ντου λαμώσαν, αλλά ντου βάλαν μέσα σι μια τρύπα κι ντη γκλείσαν μι ντουβάρ'. Δε ξέρου τι τς σόφσι ύστι-ρα απού τόσα χρόνια κι βουρνίξαν του ντουβάρ'.

Τι να δγιούν!!! Ου παπάς ήταν τόφιους όπους ντουν είχαν βάλ' μπρουστά απού δικαπέντι χρόνια.

— Θάμα, πήκαν ούλ' κι άρχισι να τρέχ' ου κόσμους να προυσκνήσ' κι έρχνι λουλούδια μέσα στη ντρύπα κι σταυρου-κουπιένταν. Θάμα! Θάμα!

Πουλλοί μαζώναν πιτράδια απ' του βουρνιζμένου του ντουβάρ' για να τα κάνιν τσιντάνια.

Δε ξέρου τι να πω. Ιγώ μέχρι τώρα αυτό του ήξιρα για

κατάρρα. Ου κόσμους καταριέτι «να πουμείνς τόφious κι να μη λειώνς στου ντάφου σ'».

Αυτό γίνκι κι μι ντου μπαπά απ' αυτού σακάτ', αλλά ου κόσμους λέει τώρα ότι αυτό εν θάμα. Κι ιπειδή πουλλά γίναν μέχρι τώρα, κι ου διάουλους έχ' πουλλά πουδάρια, οι δισπό-τις πήκαν άσι να του ιξιτάσουμ', να δγιούμ' γιατί πόμνι τόφious κι άμα εν θάμα, τότε θα πάρουμ' απόφας'.

Γιατί, άμα εν έτσ' τα πράματα, θα λαμώνουμ' ντου μπιθα-μένου κι θα παρακαλούμ' να πουμείν' τόφious.

Καλά αυτό. Αλλά κι στα Λμινάρια παραλίγου να γίν' ένα θάμα.

Ικει κουντά στου ιργουστάσιου ου λιόζμους έτριχι μέσα σ' ένα πγάδ'. Έσκυψι ένας να δγει μέσα στου πγάδ' κι είδι έναν σταυρό.

— *Θάμα, θάμα, φώναξι κι τρέξαν ούλ' να δγιούν ντου σταυ-ρό. Μαζώχκι ικει ούλου του χουργιό κι σταυρουκουπιένταν. Ου λιόζμους γίνταν σταυρός ιπειδή του λάδ' ήταν ιβλουγιμέ-νου. Έτσ' λέγαν.*

Μέχρι του ιπάβριου όμους η γης έπγι λίγουν λιόζμου κι φάνκι ότι αυτό στου μπάτου στου πγάδ' δεν ήταν σταυρός αλλά είχαν ρίξ' μέσα μια σκάρα.

— *Κρίμας...*

*Είχι θκό τ' γάδαρου κι κατσίκα
απού δώδικα χρουνώ*

Ου Γιώρς δεν είχαν γάδαρου, ούτε κατσίκα, ούτε όρνιθις. Οι γουνοί τ' δλέβαν καπνιργάτις ζ γΚαβάλα κι φεύγαν αμπνουν Απρίλ' μέχρι σαπέρα τα χαμουλόγια. Γι' αυτό δεν είχαν ζα.

Τα ξύλα ντουν τα κβανούσαν μι δανκόν γάδαρου. Ιλές δεν είχαν πουλλές, στη μπλάτ' τς κβανούσαν.

Ντου Γιώρ' ντουν άριζι να λαλεί ντου γάδαρου ή να σέρνει ντ γκατσίκα μι του σαγλί. Ικεί ζ γειτουνιά τ' κάθουνταν ου γέρου Κουσταντέλς απ' είχι κι γάδαρου κι κατσίκα σουϊκιά. Γι' αυτό ου Γιώρς ούλου ικεί κλουθουγύρζι.

– Απάου να πουτίσου ντου γάδαρου, μπάρμπα Κουσταντέλ';

– Πήνι Γιουργούδ' ιμι.

Κι ξιλνούσι ου Γιώρς ντου γάδαρου κι πήνι στη βρύσ' κι ντου μπότζι. Άλλις φουρές πάλι πήνι σν ΑηΒασιλκή κι μάζουνι απλουκάδις κι κλαδιά κι τα πήγινι στου γέρου Κουσταντέλ' για ντ γκατσίκα.

Θα είχι τιλειώσ' του σκουλειό ίσαμι τα 12, δεν είχι πουμείν' σι καμιά τάξ'.

Τότι κουντά, ντου γέρου Κουσταντέλ' ντουν έπιασι μια κουντίλα, σάμα τι εν ου άθρουπους;

Πήγι ου Γιώρς στου σπít' κι ντου λέει «μπάρμπα Κουσταντέλ', μη σταναχουριέσι. Μέχρι να γίνς καλά, ιγώ θα βουσκίζου ντου γάδαρου κι ντ γκατσίκα».

Βούρκουσι ου γέρου Κουσταντέλς.

– Γιουργούδ' ιμι, ντου λέει. Θα σι ντου χαρίσου ντου γάδαρου μι του σαμάρ', να πας απουκείθι στα Κοίνυρα να ντου δλέψεις

στα καραβόξλα.

Έτσ' πήρι ου Γιώρς θκό τ' γάδαρου σι ηλικία 12 χρονώ κι έφγι στα Κοίνυρα στα καραβόξλα. Τσκούρ' είχι κάν' στου γέρου Καραουλάν'.

Θα μι πεις, απού πάντα είχι πουλλοί γαδάρ' του Θιουλόγου. Στα Λμινάρια, όμους, δεν είχι πουλλοί γαδάρ' κι τς κβανούσαν ξύλα οι Θουλουίτις.

Οι Θουλουίτις πλούσαν κιόλα γαδάρ' κι μλάρια στα άλλα τα χουριά. Τόσοιν πουλλοί γαδάρ' είχι στου Θιουλόγου!

Απάν σν αβδουμάδα γύρσι ου Γιώρς στου χουριό για κουμπάνια. Ου γάδαρους ντουν είχι σώσ'. Έκανι τρεις στράτις ντ μέρα απού κουντά ιφτά δραχμές του φουρτιό.

Μόλις έφτασι πήγι να δγει ντου γέρου Κουσταντέλ'. Αφού ντουν είπι για τα νκουκυριά τ', ξαναβούρκουσι πάλι ου γέρου Κουσταντέλς.

– Γιουργούδ' μι, σκέφκα να σι δώσου κι ντ γκατσίκα. Πάρτην να πίνς λίγου γάλα. Ιγώ δε δυνάζουμι να ντν έχου πλια.

Κι έτς ου Γιώρς βρέθκι μι θκό τ' γάδαρου κι κατσίκα απού δώδικα χρονώ.

Όταν μι τα είπι αυτά, ιγώ ντουν είπα «Γιώρ', καλά βουλέφκις κι δε μπρέπ' να έχς παράπουνου».

«Όχ',» μι είπι Γιώρς. «Απού κανέναν δεν έχου παράπουνου, ιξόν απ' τς ξλιμπόρ' απ' μι κλέβιν στου ζύγ'».

Μόν' αυτό του παράπουνου είχι ου Γιώρς.

Πώς ου Γιώρς πήρι του ψαλίδ'

Μαστόρ' κι μαστόρ', ντόπγ' κι πειρατκοί πιράσαν απ' αυτόν ντου γκόσμου απ' τα παλιά τα χρόνια.

Μαστόρ' είχι κι απού χλιάδισ χρόνια πιο μπρουστά. Τα πχάνια, οι φραγκουράφτις, οι μουδίστρις, οι κουρέιδις, οι τσαγκάρδις, οι μαραγκοί, οι κτίστις, ούλ' μαστόρ' ήταν κι ξέραν τέχν'.

Τώρα βεβαί, θα μι πείτι ικείν' ντ μπαρουμιά ότι «μάστουρας εν κι τς κατσίκας ου κώλους», αλλά του πράμα δεν εν ντιπ για γέλια.

Τα πιδγιά παγαίναν τσουράκια μόλις τιλειώναν του σκουλειό για καμπόσα χρόνια, γιατί δε μαθαίνουνταν εύκουλα η τέχν'. Ούλα γίνταν μι του κουλάι.

Αλλά κι ου μάστουρας δε γκαθουήδιβι του τσουράκ' να μάθ', γιατί φουβούνταν ότι ταχειά ντν άλλ' θα ντουν ίπιρνι τς πιλάτις. Άσι που του τσουράκ' μπορούσι να ίβγαζι ένα σουρό δλειά κι να μη μπληρώνουνταν. Αλλά δεν ίβγαζι τσιμουδιά. Τέχν' μάθινι, βλέπς. Έτσ' ήταν δασκαλιμένου αμπ ντου γου-νιό.

Είχι κι μαστόρ' απ' προυσβέλναν τα τσουράκια κι σκώναν απάν' ντουν κι χέρ'. Αυτά όμους, τσιμουδιά. Απάν' απ' ούλα ήταν να μάθς ντ τέχν'.

Έβαζι του τσουράκ' καμιά πέτρα, πήγινι ου μάστουρας κι ντ βούρνιζι:

— Δε μπρόκειτι να γίνς μάστουρας ισύ, ντουν ίλιγι. Τσιμουδιά του τσουράκ'.

Οι μουδίστρις, του ίδιου κι αυτές. Άντι του πουλύ-πουλύ να σι δείχναν πώς γίνιτι του ψαρουκόκαλου ή τα στριφώματα ή οι κουμπότρυπις.

Οι μαραγκοί πάλι. Δίνουν του ρουκάν' στου τσουράκ' κι αυτό δε σήκουνι κιφάλ' ουλμιργιά απ' του ρουκάνσματος. Κι σκούπζι κι τα ρουκανίδια προντού σκουλάσ'.

Ου ράφτς, του ίδιου κι αυτός. Δεν άφνι του τσουράκ' να πιάσ' του ψαλίδ'. Σι λέει, κασμίρ ύφασμα, να μι του καταστρέψεις; Αλλά κι τσιρβόλ' κι μάλτα ή κι ριτσίνα ύφασμα να ήταν, δε ξιθαρριένταν τάχα του τσουράκ'...

Ου Γιώρς δε ντα ίπιρνι ντιπ τα γράμματα. Σι κάθι τάξ' πόμνισκι, ώσαμε απ' παράτσι του σκουλειό. Χουράφια κι ζα δεν είχαν να πάει. Ου δάσκαλους είπι ότι του πιδί δε γκάν' για γράμματα, αλλά θα μπουρούσι να μάθ' μια τέχν'.

Του σκέφκι κι η μάνα τ' κι ου μπαμπάς τ' κι ντου στείλαν να μάθ' ράφτς.

Ικεί στου ραφείου είχι ακόμα καναδυό κνρέλδισ, κι αυτοίν του ίδιου.

Ου ράφτς δε τσι ξιθαρριένταν για τίπουτα. Τς έβαζι μουνάχα κι κάναν αέρα ντου ντινικέ μι τα κάρβνα, γιατί τότε σιδηρώναν μι σίδηρα μι κάρβνα.

Ντου ρουτούσι η μάνα τ' ντου Γιώρ' έναν γκιριμέ:

– *Μαθαίνς Γιώργου;*

– *Μαθαίνου, μάνα, ίλιγι ου Γιώρς.*

Μια μέρα ντου ξαναέπιασι κουβέντα:

– *Γιώργου, αυτό απ' περιμένου, πιδί μ' απού σένα, εν η μέρα απ' θα καταφέρς να ντου μπάρς του ψαλίδ'.*

Δε μπιράσαν δυο-τρεις μέρις κι ένα βράδ' γύρσι ου Γιώρς στου σπít' μι του ψαλίδ' τ' ράφτ'.

– *Τς του πήρα μάνα, είπι ου Γιώρς μι ιφσάντου.*

Η καημέν' η γναίκα του ιπάβριου πήγι ατήτς του ψαλίδ' πίσου στου ράφτ'.

Κι ου Γιώργους ίβγαλι φυλλάδιου κι μπάρκαρι στα καράβια.

Διπούτσουνι ντου μπιτνό γιατί κουλάζουνταν

Θα πρέπ' απού πολύ παλιά να είχι ανακαλύψ' ου άθρου-
πους ντ διμπούτσα.

Τι εν η διμπούτσα;

Εν ένα σκνί μικρό ή ένα σαγλί. Καλύτιρα όμους η διμπού-
τσα πρέπ' να εν απού τριχιά, απ' εν πιο μαλακιά κι δε γκάν'
πληγουμάδισ του ζω στα πουδάρια τ' όταν του διπτσώνς ντάι-
μα.

Διπτσώνου θα πει δένου μι ντ διμπούσα τα μπρουσνά τα
πουδάρια τ' γαδαριού δέκα πόντ' κοντά του ένα μι του άλλου,
για να μη μπουρεί να φύγ' μακριγιά.

Άλλου λουγιώ διμπούτσουμα εν του ένα του μπρουσινό
του πουδάρ', του διξί ας πούμ', μι του πίσου του ζιοβί όμους.
Λουξά δηλαδή.

Ποια ζα διπτσώναν; Ούλα τα ζα κι για του καθένα είχαν
ντου λόγου ντουν.

Ντου γάδαρου ή του μλάρ' του διπτσώναν για να μη μπρου-
λάβ' να φύγ' μακριγιά. Πήγινι στα ξύλα ου άλλους. Ώσαμι απ'
να κόψ' του φουρτιό, διμπούτσουνι ντου γάδαρου να βου-
σκήσ' λίγου αλλά να μη μπουρεί να φύγ' μακριγιά.

Άλλους πάλι διμπούτσουνι ντου γάδαρου γιατί άμα ίβλιπι
γαδούρα θα ντν έβαζι στου κουλταρίδ' να ντ λάσ'.

Τς κατσίκις κι τα πρόβατα τα διπτσώναν για να μη μπου-
ρούν να μπδούν απ' τσι φράχτις μέσα τς μπακτσέδισ ή για να
μη μπουρούν να σκώνουντιν λόρτα κι τρων τα διντρικά.

Άμα όμους τύχινι του ζω να κόψ' ντ διμπούτσα ή να ξιδι-
πτσουθεί, μπουρούσι να μπει μέσα στου ξένουν ντου μπακτσέ
κι να τα ρμάξ' ούλα. Γίνταν κι τέτοια κι ύστιρα φουνάζαν
ντουν αγρουφύλακα να γράψ' ντ ζημιά. «Κι τι μι νοιάζ' ιμένα

άμα ξιδιπτσώθκι» ίλιγι ου παθός κι δίκιου είχι.

Δύσκουλου ήταν να ξιδιπτσώις του ζω, να ξηλίις δηλαδή ντ διμπούτσα απ' του ζω άμα είχι βρέξ', γιατί είχι βραχεί η σάγλα κι έσφιγγι ου κόμπους.

Ό, τ' κι να πούμ' η διμπούτσα ήταν χρειιαζούμινου ούλα τα χρόνια κι ήταν καλό για ντου νκουκύρ'.

Κι ακόμα, όταν αρριβουνιάζουνταν καμιά, ντ λέγαν ότι «αυτήν διμπούτσουσι ντου γαμπρό». Έτσ' του λέγαν, ότι τάχα ντου σιγούριφι.

Έχ' όμους κι κάτ' πράματα που δε μπάει του μυαλό σ' τι μπουρεί να σκαρφιστεί ου άθρουπους.

Μια γριγιά απ' τα κατουχουρνά ήταν πολύ θιουσιβούμιν. Έξιρι κι του πατηρημών απ' όξου κι ούλου του μουρμούρξι κι μι του παραμικρό έκανι ντου σταυρό τς. Ούλα τα κατουχουρνά ντη ξέραν αλλά ιγώ δε λέου ποια ήταν.

Αυτήν ντ γριγιά ακούστι τι ντ σόφσι: Ήταν αμαρτία, λέει, να καβαλκέβ' ου πιτνός τς όρνιθις ντ Μιγάλ' Αβδουμάδα. Μόν' αμπ ντουν ίβλιπι κουλάζουνταν. Γι' αυτό κάθι Μιγάλ' Διφτέρα ντουν έπιανι κι ντου διπούτσουνι. Ντ γΚυριακή του Πάσκα ντου ξιδιπούτσουνι.

Πάλι καλά, δηλαδή, αμπ δε ντου νήστιβι κι δεν ντουν ίπιρ-νι κι σν αγκλησά τς αγρυπνές..

Ου καημένους ου πιτνός, τι τραβούσι...

Αουπού εν η Καραχασάνινα;

Λσάξαν μι τ' Καραχασάν ντ θυγατέρα οι τηλιουράσεις.
Αουπού κι ως πού αυτήν η τόσην, η πόσην, η δείνα, η πείξα;
Πού ντη βρήκι ου Γιώργους κι ντ γκατβάζ' υπουψήφια;
Χαθήκαν, μαθέ, τόσα κουρίτσα θκά μας;

Ντν είδα κι ιγώ ντ γκουπέλα ζ ντηλιόρασ'. Αφράτ', καλου-
ζουϊσμέν', πρόσχαρ', να ντη μπγεις στου πουτήρ'. Κι εν κι
δικηγουρίνα κι παντριμέν' κι μι πιδί. Τι άλλου θα μπουρούσι
να εν η κουπέλα...

«Ναι, αλλά εν Πουμάκσα». Ούλ' ξνίζιν τα μούτρα ντουν
μόν' απ' τ' ακούν. «Εν πουμάκσα»!

Ιγώ άμα ακούσου ένα πράμα, δε ντου δένου κόμπου. Δε μ'
αρέζ' του ιράνκιράν. Του ψάχνου, ρουτώ, σκέβουμι. Να μην
δεν εν έτς κι εν αλλιώς;

Κι του βρήκα!

Τς Αστρίς έχ' μια ουλόκληρ' πλαγιά που του λεν «στου
γΚαραχασάν. Ρώτσα ούλ' τς γέρ', ούλις τς γριγιές.

– Θμάσι, μπάρμπα, στα χρόνια σ' κάνενα να ντου λεν
Καραχασάν;

– Θμάσι, θειά, καμιά γριγιά να ντ λεν Καραχασάνινα;

Κανένας δε θμάτι τέτγιου παρόνουμα. Ντ μπλαγιά όμους
αυτήν απ' φτάν' κι μέχρι τ' θάλασσα, ντ λέμ' Καραχασάνς.

Κι πώς θαρρείτι ότι τα πήραν τα ουνόματά ντουν ούλα τα
μέργια; Να, ικεί παραπέρα αμπ ντου γΚαραχασάν έχ' ένα
άλλου μέρους απ' του λεν «ζ Νταγκαλάκ' τσι πλάκις».
Αουπού πήρι του όνομα τ' αυτό του μέρους; Θέλ' κι ρώτμα,
αφού ου Νταγκαλάκς ακόμα κι σήμιρα έχ' ικεί χουράφ';

Ε του ίδγιου γίνκι κι μι ντου γΚαραχασάν, αλλά αυτός θα
πρέπ' να έζησι ικεί μπρουστά απού πουλλά χρόνια, γι' αυτό δε

ντου θμάτι κανένας. Κι αυτός ου Καραχασάνς θα πρέπ' να ήταν μιγάλους κτηματίας κι να είχι κι κουπάδια.

Δε βάζου του χέρι μ' σ' φουτιά, αλλά ικεί κουντά στου γΚαραχασάν έχ' κι ένα μέρους απ' του λεν «στα Παλάτια». Δε του λεν κουτουρού έτς αυτό του μέρους. Θα πρέπ' να είχι ικεί ένα παλάτ' ή μιγάλα σπίτια κι τα λέγαν Παλάτια. Να ήταν τα Παλάτια αυτά τ' Καραχασάν; Του λεν όμους σκέτου «στα Παλάτια» κι δε ντου λεν «σ' Καραχασάν τα Παλάτια». Δε μπουρούμ' δηλαδή να πούμ' ότι ήταν θκά τ'. Για να πάρ' όμους του μέρους του όνουμα τ', θα πρέπ' να είχι χουράφια ικεί, αμπέλια είχι τότι.

Αλλά ας τ' αφήσουμ' αυτά. Δγείτι την πάλι ντ γκουπέλα κι προυσέξι την του σουσούμι τς. Τουλάιστου ζ δύναμ' (μλάρ' μπουρεί να φουρτώσ') αλλά κι σν ουμουρφιά δεν εν ίδια Θουλουγίτσα;

Να μη ντα παίρνουμ' ούλα ιρανκιράν...

Μουνάχα ντη γκντά

Για τς γαδάρ', για τς κατσίκις, για τς όρνιθις, για τς μπουτκοί, κι για κάθι ζό, άμα τα κακαρώσ' λέμ' ότι ψόφσι.

Για ντουν άθρουπου λέμ' ότι πέθανι. Κι για τς μέλσσις, δε λέμ' ότι ψουφούν, αλλά ότι πιθαίνιν. Παίρνουμ' του μέλ' ντουν όμους κι γι' αυτό του λέμ' έτς. Παντού του συμφέρουν κάν' κουμάντου σ' αυτόν ντου γκόσμου.

Άμα πιθάν' κανένας παπάς, δε μπιθαίν'. «Κμάτι». Έτς του λεν. Ου πάτηρ τάδις, κμήθκι. Ντουν άλλουν, θιός σχουρέστουν, όταν κμήθκι ντου χτίσαν κιόλα κι δεν ίπιρνι απού πουθινά αέρα. Ντου γκάναν σα κουσέρβα. Όταν ύστιρα απού πουλλά χρόνια βουρνίξαν του ντουβάρ' κι ντου βρήκαν τόφιουν «θάμα - θάμα, γίνκι άγιους» λέγαν, άσχιτου ότι άμα κανένας δε λυώσ' λέν ότι ντου μπιάσαν οι κατάρις κι πόμνι τόφιους. Κι τρέχαν απού παντού μι τα λιουφουρεία να δγιουν του θάμα μι τα μάτια ντουν. Αλλά ύστιρα απού καμπόσις μέρις, ντου χτύπσι ου αέρας κι άρχισι να σχουδιάζ'.

Αυτό δηλαδή απ' καταλαβαίνουμ' εν ότι άμα τα τνάξ' ένα ζουντανό τ' Θιού, θέλς πε ότι ψόφσι, θέλς πε ότι πέθανι, θέλς πε ότι κμήθκι, του ίδγιου κάν'.

Ένας ζΚαβάλα είχι ένα μιγάλου σπίτ' κι όταν σχουρέθκι, έτς πόμνι ιομάδ'. Ίλιγι ότι θα του ίπιρνι μαζί τ' αλλά δε χουρούσι να του πιράσ' απ' τς καμάρις. Κανένας δε μπήρι τίπουτα μαζί τ'. Ούλα ιδώ πουμένιν. Αλλά του νταμάχ' δε γκόβιτι.

Έχ' κι κάτ' γέρ' κι γριγιές αμπ δε ντου χουρεί του μυαλό ντουν ότι θα έρτ' η ώρα απ' θα σχουρηθούν.

Τρεις φουρές πήγι ου χάρους σι μια γριγιά κι δε μπόρισι να ντ μπάρ'. Κι ούτι πιστέβου ότι θα μπουρέσ'.

Ντη μπρώτ' φουρά απ' πήγι, έψαξι ούλου του σπίτ' αλλά

δε ντη βρήκι. Κμούνταν απκάτ' απ' του κριβάτ'.

Ξαναπήγι δέφτιρ' φουρά. Ντη βρήκι στου νύπνου τς. Σουλώτ' η κάμαρή τς.

— Έλα άβριγιου, ντουν είπι. *Ιγώ, έτς κι αλλιώς στου μπα-
ράδεισου θα πάου.*

— *Καλά, δε μι μπουδίζ' να έρτου άβριγιου, είπι αυτός.
Δλειά μ' έν.*

Ξαναματαπήγι για τρίτ' βουλά. Μόλις μπήκι μέσ' ζ γκά-
μαρ', η γριγιά ντου μπιρίμινι μι του φτινάδ'.

— *Για έλα κουντά άμα σι βαστά, ντουν είπι.*

Τα χρειγιάσκι ου χάρους κι θύμουσι

— *Θα σι βουλίσου ιγώ, ντη μπρουφουνήθκι κι έφγι.*

Απού τότι όπ' κι να πάει η γριγιά, βαστά κι ένα παλούκ'. Κι
αυτός ντ γκλουθά απού καταπόδ' αλλά φουβάτι να πάει κουντά.
Μια φουρά, δε φόργι τα γυαλιά τς, ντ γκουντουζύγουσι κι ντη
σκούτσι. Ντν έρξι μέσα σι κάτ' ασβουτώνις κι έφγι. Μια άλλ'
φουρά ντ γκούτσι κατβαίνοντας ντη σκάλα. Έδουσι γιουβαρλα-
μά κι θρακούφιασι του χέρι τς. Πρήσκι του χέρι τς, γίνκι ντού-
μπανους. Τρεις μήνις του είχι ζ βασταγαριά. Πάλι δε φόργι τα
γυαλιά τς κι δε ντουν είδι.

Τώρα, παρακαλεί η καημέν' η γριγιά μπέλ' πάει να ντ
μπάρ', αλλά αυτός πήρι φρίξ' κι δε μπάει κουντά. Μουνάχα
απού καμιάφουρα ντ γκουντουζγών' κι ντ δίν' μια σκουτσά.
Μουνάχα ντη γκντά.

Αλλά κι αυτήν εν ούλου μι του παλούκ' στου χέρ'.

Τ' Θάσου ντη μπιάν' πουλύ του μάτ'

Μακάρ' να βγω ψεύτς. Αλλά δε του πιστέβου. Του μάτ' εν άτιμου πράμα. Ρίχνει ζω καταή μέχρι κι να σκάσ'.

Κι καλά για τα ζα κι για τς αθρώπ', του πιστέβουμ' ότι μπορεί να τς πιάν' του μάτ'. Αλλά ουλόκληρ' η Θάσου μπορεί να εν απού μάτ';

Μπορεί κι παραμπορεί. Ή τουλάχιστου μέργια μέργια. Δε ιξηγιέτι αλλιώς.

Φκιάν' ου Αδάμ ή ου Στάμους τς αγρουτόδρουμ'. Του ιπά-βριου πλακών' μια βρουχή κι τα παίρνει ούλα σακάτ'. Άντι πάλι αμπ ν' αρχή. Άντι πάλι μια βρουχή. Ε, αυτό εν απού ματ' κι όσου ζούμ' δε μπρόκειτι να διούμ' αγρουτικόν δρόμου τς προυκουπής.

Πήκαν μπρουστά απού καμιά κουσαριά χρόνια, ακόμα νέους ήμαν, να κτίσιν ένα κινούργιου μουσείου στου Λμένα. Μπράβου ντουν. Βάλαν μπρος οι αργάτις κι κτίζαν. Ποιος πέρασι απού κεί τς μάτιασι; Ακόμα δε ντιλείουσι του μουσείου. Αυτό, δεν εν απού μάτ';

Του ίδιου γίνκι κι μι του Θέατρου, πάλι μπρουστά απού είκουσ' χρόνια. Βουρνίξαν, σκάψαν, σκιφτήκαν κι στου τέλους του συμπληρώσαν σανδένιου για να ξιχουρίζ', λέει, του αρχαίου απ' του κινούργιου. Για να σαπίσιν τα σανίδια μι ντν ώρα ντουν δηλαδή. Έτς τς σόφσι.

Πάρτι άλλου χουργιό Ας πούμ' τα Λμινάρια. Μπρουστά απού τριάντα χρόνια πήκαν ότι θα μιριμιτίζαν του Παλατάκ' κι θα του κάναν να του ζλέβ' ούλους ου κόσμους. Μόλις τιλειώσαν του ξινόσιρμα γέμουσι σταλαμοί. Αυτό, δεν εν απού μάτ';

Άντι, τώρα θα κάνουμ' τς σουφάδισ, πήκαν. Ούτι μια

μαλαδιά σουφάς δε γίνκι. Αυτό, δεν εν απού μάτ’;

Άντι τώρα θα παραγγείλουμ’ τα κουφώματα, πήκαν. Φέραν καμπόσα κουφώματα κι τα βάλαν, αλλά ξιχάσαν τς σπανιουλέτις κι μι ντουν αέρα ξικατνουθήκαν ούλα απ’ του κουπάν-σμα κι δε μπόμνι τριγιόβουλου. Αυτό, δεν εν απού μάτ’;

Δικαπέντι χρόνια πιδέβουντιν στου μΠουτό να φκιάσιν λιμάν’. Τόν’ κοτρώνις, μόλις τς στιβιάζιν πλακών’ μια νουτιά κι τα ρίχνει ούλα καταή. Αυτό, δεν εν απού μάτ’;

Ουλόκληρου χουργιό του Θιουλόγου. Χρόνια ντέλνιτι μπελ κάν’ μια πθαμή ρυμουτουμικό. Αυτό, δεν εν απού μάτ’;

Αλλά αυτό αμπ δε ντου χουρεί ο νους ιμ, εν ου δρόμους μέσα στου Θιολόγου. Τέσσιρς φουρές τα τιλιφταία δέκα χρόνια ντου φκιάσαν. Τώρα θα εν η πέμπτ’.

Ντου φκιάσαν μι πλάκις, χάλασι.

Ντου φκιάσαν άσφαλτουν, χάλασι.

Ντου ξαναφκιάσαν μι πλάκις. Μόλις τιλείουσι, οι πλάκις γίναν κουμμάτια κι γέμσι ου δρόμους λακούβις.

Ένα κουμμάτ’ καλντρίμ’ κάναν, όποιους του πουρπατεί μπουδουκλώνιτι κι σκέβουντιν να του σκιπάσιν μι... άσφαλτου.

Τώρα, ούλα αυτά απ σας είπα, άμα δεν εν απού μάτ’, απού τι έν;

Πείτι μι...

Σόρου, πρόβλεμ...

Όξου απού δω κι μακρυγιά!

Πάν' πουλλά χρόνια, αλλά πολύς κόσμους του θμάτι. Ούλα τα κουσούρια στουν άθρουπου, τα θμάτι ου κόσμους. Άλλις φουρές κάν' ντου σταυρό τ'. Άλλις φουρές, όμους, γιλά. Γιλά γιατί ου τάδισ πουρπατούσι έτς, ου άλλους κνιένταν αλλιώς.

Ας αφήσουμ' τς καταγουγές κι τα ουνόματα. Λεν ότι ου άθρουπους αυτός του έπαθι όταν ήταν φαντάρους. Είχι παντριφτεί προτου πάει φαντάρους, αλλιώς δε θα ντουν ίπιρ-νι η γναίκα τ μι τέτγιου χάλ'. Θα μι πείτει τί έπαθι. Θα σας του πω ιγώ, γιατί δε μπάει ου νους σας:

– Ου κώλους τ' δεν είχι σταματιμό...

– Σφίχτσι, ντου λέγαν. Όσου κι να σφίγγνταν, τίναζι απού έναν. Πώς έχς έναν βήχα κι είσι ούλ' ντν ώρα γκούχου κι γκούχου; Ε, αυτός γκούχου γκούχου ήταν ου κώλους τ'.

Ιφτυχώς απ' ήταν τσουμπάνς κι μέσα στα βνά δεν ντουν άγκι κανένας. Κι να ντουν ίβρισκισ μι τα ζα, πάλι δεν ακγέ-νταν, γιατί χτυπούσαν τα βρουντίσα κι τα μαλαθούνια.

Ίρχουνταν πότι πότι στου χουργιό. Αλλά νύχτα ίρχουνταν, νύχτα έφυβγι.

Ίρχουνταν κι τς ικλουγές όμους. Μόλις έφτανι μπρουστά στου δικαστικό, προτου πει καλημέρα, τίναζι έναν. Αλλά ντουν είχαν μιλήσ' απού πιο μπρουστά ντου δικαστικό. Έτς ήταν κι μι ντου γκόσμου. Μόλις ντου λέγαν καλημέρα, τίναζι πρώτα έναν κι ύστιρα ίλιγι κι αυτός καλημέρα.

Λαχτάρζι να κάθιτι στου γκαφινέ, αλλά κανένας δε γκά-θουνταν δίπλα τ'. Μόλις ίμπιनि μέσα, ου καφιτζής έβαζι πλάκα κι του άνγι ζ διαπασών.

Πουλλές φουρές ντου βάλαν τς φουνές γιατί λέγαν ότι

μπορεί να του κάν' κι μάξους.

– Σφίχτσι, γιατί θα σι στιπώσου μι κουκτζέλα, ντου λέγαν.

Ντου μπήραν χαμπάρ κι οι μικρέλδισ κι ντου λουλαίναν.
Κρύβνταν πίσου απ' τς πιζούλιν κι ντου φουνάζαν:

– *Μι τς πουρδοί, βάφιν αυγά;*

Πήγι ζ γΚαβάλα τς γιατροί πουλλές φουρές. Ντου δίναν
θιραπείν, τίπουτα δε ντουν έπιανι.

Κι στου Χότζα πήγι. Μπορεί να ήταν απού μάγια, λέγαν.

Ένας αδιρφός τ' είχι χρόνια σν Αμικική. Ντουν έστλι γράμ-
μα, έλα ντουν είπι ιδώ, θα σι πάου ιγώ τς γιατροί, κινούργιουν
κώλου θα σι πιράσου.

Πήγι κι σν Αμικική, σν Νέα Υόρκη. Ικεί βρήκι τ' χαρά τ' μι
τς ιξατμήσεις απ' τ' αυτουκίνητα. Ντουν έμαθι όμους ου αδιρ-
φός, μόλις τίνάζι έναν να λέει «σόρυ, πρόμπλεμ». Σκάζαν οι
γιατροί απ' τα γέλια. Ντου μπλακώσαν στα κλύσματα μι κάτ'
φάρμακα μπελ φύγ' του κακό, τίπουτα. Πιο δυνατοί τς τίνάζι.

Γύρσι στου χουριό μόν' ου κυριστές. Οι μικρέλδισ κρυμμέν'
πίσου απ' τς πιζούλιν απ' όπ' πιρνούσι τώρα ντου φουνάζαν:

– *Σόρυ, πρόμπλεμ!*

Έτς πιράσαν τα χρόνια τ' κι ου Σόρυ πρόμπλεμ, ντου μπό-
μνι του όνουμα, ούτι μι κουκτζέλα δε σταματούσι.

Μουνάχα όταν έκλεισι τα μάτια τ', τότε ησύχασι κι ου
κώλους τ'.

– *Σχουρημένους να είσι, Σόρυ πρόμπλεμ, όσοιν κι να τίνα-
ξεις...*

Ου σουσίας του Θιουλόγου

Όλους ου κόσμους μι τα χάπια ζει. Όχ' μουνάχα οι γέρ', αλλά κι οι νέοι. Ικείνα τα χρόνια άμα ένας άρρουστους ίπιρνι ένα καλμόλ ή ένα αλγκόν, ούλ' η γειτουνιά του μάθινι: Πήρι καλμόλ για να γιατρινφτεί, λέγαν, γιατί ντου μπουνεί η κλιά τ'. Του καλμόλ κι του αλγκόν ήταν κάτ' χάπια σα τς ασπρινίς.

Άμα τα λουγαριάεις πόσα φάρμακα παίρνει ένας άθρου-
πους, ξιπιρνούν μια νταλίκα. Έχ' άθρουπου απ' παίρνει 9
χάπια ντ μέρα. Πρωί μισμέρ', βράδ' απού τρίγια τέσσιρα. Ένα
για ντ μπίισ', ένα για του κυκλουφουριακό, ένα για ντ γκαρ-
διά, ένα για ντου ζάχαρου, ένα για του στουμάχ', μαζέβουντιν
κουντά τρεις χλιάδς χάπια ντου χρόνου. Βάλι πόσα βγαίνιν
αυτά σι είκουσ' χρόνια κι πέ μι άμα δεν εν μια νταλίκα.

Ύστιρα, δεν εν αυτά μουνάχα. Εν κι οι ιγχειρήσεις. Ό,τ'
ιγχείρησ' βάλ' του μυαλό σ', μπουρεί να γίν', άμα εν ιπάνα-
γκις. Κι πάντα εν ιπάναγκις. Ιδώ κόβιτι ντιπ του δαχτύλς,
κακιά ώρα, κι στου ξανακουλνούν.

Κι αυτά απ' ακούγουντιν ότι δεν έχουμ' καλά νουσουκου-
μεία, δεν έχουμ' γιατροί, δεν έχουμ' τούτου, δεν έχουμ' κείνου,
δεν έχουμ' κράτους, ε, πού να προτουφτάσ' κι αυτό του
ιρμάδ' του κράτους, αφού ούλ' άρρουστ' είμιστι.

Σταματήσαν κι τα πρακτικά τα γιατρουσόφια ου κόσμους
κι για ούλου τς γιατροί τρέχ'. Ου άθρουπους σήμιρα ντου για-
τρό τ' ντου βλέπ' σα Θιό. Σι λέει αυτός μι βαστά ιν ζουή.

Πήγνι γύρζι έναν γκιριμέ τς γιατροί ζ γΚαβάλα ου μπάρμπα
Μήτσους. Είχι ζάχαρουν, ίλιγι. Ντου δίναν θιραπίς ντη μια
πίσου αμπ ντην άλλ' κι άντι πάλι ξανά ζ γΚαβάλα.

— Πιέ ρε μπάρμπα Μήτσου ένα ρακί, ντου λέγαν στου γκα-
φινέ.

– Όχ', μι του απαγόριψι ου γιατρός, γιατί θα μι ανιβεί ου ζάχαρους κι θα έχου τα χειρότιρα, ίλιγι.

Ε, κι αμπ δεν έπνι ντιπ ρακί, πάλι ου ιομάδς ου ζάχαρους ανίβνι κι άντι πάλι ζ γΚαβάλα ου μπάριμπα Μήτσους.

Ρουτούσι κι τς άλλ' απ' είχαν ζάχαρουν, τι χάπια παίρναν. Ούλ' τα ίδια μ' αυτόν παίρναν κι χαΐρ δε βλέπαν.

Ντουν ήρτι μια κρίς' ντου μπάριμπα Μήτσου κι έφγι δρου-μανστός ζ γΚαβάλα. Πέσαν ούλ' οι γιατροί απού πάν' ιτ, ντου σνιφέραν. Ύστιρα ντου μπήραν μέσα σ' ένα γραφείου, ντου βάλαν έκατσι σι μια πουλυθρόνα κι τς του σκάσαν:

– Μπάριμπα Μήτσου, του πουνάρς πειράχκι αμπ ντου ζάχαρουν κι πρέπ' να υπουγράψεις να στου κόψουμ' αμπ ντ γαργαλίδα, ντου μπήκαν. Αλλιώς, είσι ξιγραμμένους!

– Τι λέτι ρε πιδγιά, λουμάκ' απού πεύκου εν του πουνάρι μ'; Τουλάχιστου κόψτι του λίγου πιο χαμπλά, απ' κάτ' απ' του γόνατου, δε γίνιτι;

– Δε γίνιτι μπάριμπα Μήτσου. Αμπ ντ γαργαλίδα θέλ' κόψ-μου.

Δεν υπόγραψι ου μπάριμπα Μήτσους. Ήρτι στου χουργιό μαραμένους. Είπι του βάσανου τ' στου γκόσμου ώσαμι αμπ βρέθκι ένας κι ντουν είπι «δε μπας κι σ' έναν γιατρό θκο μας Τσαλουνίκ' να διούμ' τι θα σι πει;»

Πήγι. Είπι ντν ιστουρία τ' «δε γίνιτι να του κόψουμ' λίγου πιο χαμπλά γιατρέ;», παρακάλισι. «Θα δγιούμ'» ντου μπήκαν.

Ντου βάλαν στου χειρουργείου, πήραν ούλ' τα ιογαλεία στα χέρια ντουν.

– Τραγούδα μπάριμπα Μήτσου, ντου λέν.

– Τι να τραγδήσου ρε πιδγιά;

– Αντάρτκα.

Άρχισι του «βρουντά ου Όλυμπους» ου μπάριμπα Μήτσους, αλλά ου Θιός να του καν' τραγούδ'. Έτριμι η φουνή

τ', ου καημένους. Τραγδούσαν κι οι γιατροί κι δλέβαν κιόλα απάν' στου πουδάρι τ'. Τραγδήσαν ντου Γουργουπόταμου, τραγδήσαν ντουν Άρη, ντν αργατιά, ίσαμι μια ώρα.

– Είσι έτοιμους, μπάριμπα Μήτσου ντου λέν. Δε σι του κόψαμ' του πουδάρ' γιατί... έχς καλή φουνή.

Όταν ήρτι στου χουργιά ουλμιργιά έκανι ντου σταυρό τ' κι ίλιγι:

– Σ' ιφχαριστώ σουσία του Θιουλόγου.

Παντού αυτό ίλιγι: «μι γιάτριψι ου σουσίας του Θιουλόγου».

Ντουν είπα μια μέρα να μη λέει «σουσίας», γιατί του σωστό εν «σουτήρας».

– Όχ', μι είπι. Εν σουσίας γιατί μι έσουσι.

Κι πουρπατούσι μι τα δυο τα πουδάρια τ'.

«Δουλουφόν' Αμερικάν',
ου Γιαννάκς θα σας ξικάν'»

Δε μπιριμένου ιγώ άμα η Ιλλάδα θα βγει πρώτ' στου γκό-
σμου στου μπάσκιτ. Αυτό εν του λιγότιρου, γιατί όποιους νκά
ντην Αμερική αυτός εν πρώτους στου γκόσμου κι ας χάν' απού
άλλις ουμάδις.

Απού μέρις ντου μπρόσιχα ντου Γιαννάκ' ντου μπρουπου-
νητή, άσι αμπ ντουν ήξιρα απ' τα χρόνια τ' ακόμα. Αλλά τώρα
τιλιφταία ούλου είχι κατβασμένου του κιφάλ', ούλου λουγύρ-
ζι κι έκανι σα καμουδιασμένους. Λέου τι μουλφούδα είσι ισύ,
όποιους δε σι ξέρ'... Άλλ' πάλι ντου μιλούσαν κι φαίνταν ότι
ντου λπούνταν.

Ζγώσαν οι μέρις να παίξιν.

– Πώς τα βλέπς τα πράματα μι τς Αμερικάν' κυρ
Παναγιώτ'; ντου ρουτούσαν. Θα κάνουμ' τίπουτα ή θα μας
λουλάνιν στα καλάθια;

Αυτός γύρζι αλλού τα μούτρα τ'.

– Θα δγιούμ' τι μπουρούμ' να κάνουμ', ίλιγι κι άλλαζι ντ
γκουβέντα κι ούλου έσκυβι καταή. Καταλάβινις ότι κάτ' είχι
μέσ' στου μυαλό τ', η καμχούδα.

Να μη ντα πουλυλουγούμ', όταν μπήκαν μέσα στου γήπιδου
σν Ιαπουνία ήταν νύχτα κι ιδώ ήταν μισμέρ'. Μια μικρή μαζού-
πα ήταν ούλ' κι ούλ' οι Έλληνις τς κιρκίδις, αλλά ήταν ούλ'
ένας κι ένας. Έτοιμου του είχαν του σύνθημα:

«Δουλουφόν' Αμερικάν'
ου Γιαννάκς θα σας ξικάν'».

Αρχίσαν τς ιθνικοί ύμν'. Όταν παίξαν ντου θκό μας, ούλ'
οι Γιαπουνέζ' σκουθήκαν λόρτ'. Μόλις άρχισι να παίζ' ου

Αμερικάνκους ούλ' οι Γιαπουνέζ' γυρίσαν ντου γκώλου ντουν.

Τότι κατάλαβα ιγώ ότι ούλ' η γη εν μαζί μας. Σκέφκα, του Ιράν μι ποιον μπουρεί να έν; Του Ιράκ μι ποιον έν; Οι Άγγλ' (ιξόν αμπ ντου νΤόνι Μπλερ) μι ποιον έν; Ούλ' η γη ήταν μι τι μας.

Σφυρίξαν οι διατηταί ότι αρχίζ' ου αγώνας. Έναν έναν τς έπιασι ου Γιαννάκς τς παίχτις μας κι κάτ' τς είπι στ' αφτί. Κανένας δεν έμαθι τι τς είπι, αλλά απού κει κι ύστιρα, σήκουσι το κιφάλι τ' κι δε ξαναείδι καταή.

Άρχισι του πατιρντί. Να κι τούτην να κι κείν'. Πού σι σφάζ' κι πού σι πουνεί. Πάτα κιούτα, σα κουράδισ πέφταν τα τρίποντα.

Ριζιγάραμ' καναδυό φουρές απού έναν ντέντικα Αμερικάνου, έπιζι σα διάουλους. Ου Γιαννάκς γύριψι ξικουρασά να πιούν λίγου νιρό κι όσου σκουπίζαν ντουν ίδρου έναν έναν κάτ' τς ίλιγι, στ' αφτί πάλι.

Ξαναμπήκαν στου γήπιδου. Τσιράγαλου τς κιρκίδισ οι Γιαπουνέζ', κάτ' φουνάζαν κι αυτοίν αλλά ποιος ξέρ' γιαπουνέζκα; Σκουθήκαν λόρτα κι τα θκά μας τα μαμούδια απ' τς κιρκίδισ κι βάλαν τς φουνές:

*«Δουλουφόν' Αμερικάν'
ου Γιαννάκς θα σας ξικάν'».*

Τς ήρτι τ' ανθάρρητου τς Αμερικάν'.

Μόλις τιλείουσι ου αγώνας του κατσίσαν σαλά σαλά σα χισμέν'. Ποιος να τς του ίλιγι ότι θα παθαίναν τέτγιου άγκσμα.

Κι ύστιρα βέβαι' μάθαμ' ότι στου Ιράν οι γναίκισ πιτάξαν τς φιοιτζέδισ αμπ ντ χαρά ντουν, στου Ιράκ πλακώσαν τς τφικές, στ' Συρία κουλήσαν τς κόρνισ να μη σταματούν, ιδώ σν

Ιλλάδα τς καφιτζίδις τς τιλείουσι του ρακί κι ότι –αυτό κι αν έν– σν Αμικική ύστιρα απού έξ ώρις του πήκαν τς ειδήσεις ότι χάσαν!

Τι τς ίλιγι όμους ου Γιαννάκς στ' αφτί κι ανιξιτικιόνουνταν; Είπι ένας ότι έτς απ' κνούσι τα χείλια τ' κατάλαβι ότι ίλιγι ντ λέξ' Ουσαμαμπινλάντεν κι ότι ου Λάντεν, λέει, ήταν μιταμφισμένους σι Έλληνα κι κάθουνταν τς κιρκίδις μι τα θκά μας τα φανατικά.

Δε του πιστέβου..

Όταν παίρνουμε δάνειο δε βάζουμε... μιτάνις

Οι αγιοί πάντα ήταν διμέν' μι ντουν άθρουπου. Κάθι τόπους, ικτός ότι προσκνά ούλ' τς αγιοί, έχ' κι έναν θκό τ' άγιου. Έτς έτχι ή μπουρεί να ντου διάλιξι. Τσαλουνίκ' ας πούμ' έχιν ντουν Αηδηήτρη, ζ γΚαβάλα ντουν Αηπαύλου, στα Λμινάρια ντουν Αηθανάσ' κι πάει λέγοντας. Αυτοίν οι αγιοί παίρνιν τα πιο πουλλά τάματα κι έχιν καλή περιουσία σι χουράφια, σι σπίτια, σι δέντρα κι σι λιφτά. Ου κόσμους γυρέβ' ντ χάρ' ντουν, τς παίρνει στου σπít' για τς άρρουστ', τς παίρνει τς λιτανίις για να βρέξ'.

Αυτό γίνιτι μι τς αγιοί. Δίνς, παίρνεις. Για να σι σώσ' πρέπ' να τάξεις κι να του δώις κιόλα του τάμα, να μη γίνς καλά κι ύστιρα κάνς ντ γκουρούδα.

Έχ' κόσμου που κάν' πουλλές αμαρτίις κι ύστιρα του μιτανοιών'. Τότι αρχίζ' κι πααίν' κάθι Κυριακή σν αγκλησά κι πλακών' τς μιτάνις. Κι του κάν' αυτό πιο πουλύ μόν' κι μόν' για να ντου βλέπ' ου κόσμους. Συνιχά όμους να κάν' αμαρτίις. Παλιός γάδαρους, κινούργια πουρπατσά, γίνιτι; Αλλά, δε βαριέσι, λέει ου Θιός. Ας ντου γκάνου μια ίξυπηρέτησ'.

Μιγάλ' αβδουμάδα ήταν, έτριμι η γης κι ου τόπους κι ντου θύμσι κι πήγι μι ντη γναίκα τ' του βράδ'. Του ιπάβριου πήγι σν αγκλησά κι πλάκουσι τς μιτάνις. Έπριπι ιγώ να ήμαν Θιός, θα σι ντουν έκανα κλούτσα. Αλλά τι να πει κανένας...

Καλοί εν αυτοίν, απ' τα παλιά τα χρόνια, απ' κουλνούσαν κανένα πιντόλιφτου τς αγιοί. Έκανις ντου σταυρός, φλούσις, ίλιγις «πάρτου πάππου» κι κουλνούσις απάν' σν εικόνα μια δικάρα ή ένα πιντόλιφτου. Του θμούμι καλά ότι κουλνούσι, του ίπιρνι δηλαδή ου άγιους. Κι παντού, σι όποιου ξουκλήσ' κι να πήγινις, ίβρισκεις κουλμένα πιντόλιφτα κι δικάρις

απάν' τς εικόνις. Αυτά τα λιφτά ήταν τ' αγιού κι δε ντα πείραζι κανέννας.

Ήταν καλουκαίρ'. Είχι λίγισ τουρίστρις, κι η νεουλαία κουτσουπόριβι μι του καμάκ'.

Ου Γιάννς, δε μπάει ου νούς σας ποιος Γιάννς ήταν, γνώρσι μια τουρίστρια, σκέτου σουρόπ'. Αλλά, χαλάλι τ' γιατί κι αυτός ήταν ουραίους, είχι καλοί τρόπ' κι ντν έμαθι κι μπάνιου τ' ανάσκιλα. Η μάνα τς, μπουφ τα τσκάλια. Κάθουνταν όξου στουν άμμου κι καμάρωνι ντ θυγατέρα τς αμπ ντ μάθινι ου Γιάννς μπάνιου τ' ανάσκιλα.

Γύριψι κι ντν άδεια να παν μι του κουρίτς στα Λμινάρια να του κιράσ' λουκμάδισ. Τότι μόν' στα Λμινάρια κάναν λουκμάδισ.

— Να πάτι, είπι η μάνα τς.

Ένα μιγάλου ζόρ' είχι όμους ου Γιάννς: Δεν είχι παράδισ, ούτι πιντόλιφτου. Οι λουκμάδισ είχαν τρεις δραχμές η μιρίδα. Κι άμα του κουρίτς ήθιλι κι δεύτηρ' μιρίδα, έπριπι να έχ' τουλάιστου ένα δικάρκου. Απού παντού γύριψι, κανέννας δεν είχι ή δεν ήθιλι να ντου δώσ' ένα δικάρκου.

Μόλις καταψύχουσι όμους, ου Γιάννς μι ντ Θουδώρα, έτς ντ λέγαν, ξικνήσαν για τα Λμινάρια. Ούλου σταυρουτά ντ μπήγινι μέσα απ' τσι σκίν' κι πάλι αργήσαν να φτάσιν στα Λμινάρια, αλλά δε μας πέφτ' λόγους τι κάναν ντου δρόμου.

Του ιπάβριου ου Γιάννς μι ντ Θουδώρα του κατσίσαν πάλι σταυρουτά μέσα απ' τσι σκίν' στα Λμινάρια για λουκμάδισ κι ούλ' απουρέσαν πού είχει βρει τα λιφτά, ποιος ντου δάνσι.

Πιράσαν χρόνια κι ντου ματαρουτούσαν ποιος ντουν είχι δανείσ' τς δώδικα δραχμές. Μια φουρά όμους δε βάσταξι κι του είπι:

— Τα δανείσκα αμπ ντουν Αγιαντών'.

– Δεν αντρέπισι, ρε κουλασμένι, πήγισ κι πήρισ τα λιφτά τ' αγιού;

– Δε ντα πήρα, τα δανείσκα, είπι ου Γιάννης. Έκανα ντου σταυρό μ' κι τα ξικόλσα αμπ ντην εικόνα, δώδικα δραχμές. Του άλλου του καλουκαίρ' όταν ξαναήρτα στου Μπουτό, πήγα κι ντου γκόλσα δικαπέντι δραχμές, οι τρεις ήταν για ντου ντόκου. Δε γκουλάσκα.

Ντουν είπα κι ιγώ να πάει να βάλ' πέντι μιτάνις κι να μη του ξανακάν'.

– Όχ', μι είπι. Δε βάζου μιτάνις. Όταν παίρνουμ' δάνειου αμπ ντη ντράπιζα, βάζουμ' μιτάνις;

Έψαχνι ρέγγα χουρίς κιφάλ'...

Αυτά απ' τράβξι ου κόσμους ούλα τα χρόνια ζ γΚαβάλα, κανέννας να μη τα ντα ξαναπιράσ'. Στα καπνουμάγαζα, τς μπακτσέδισ, στα ψάρια, τς οικουδουμές ου κόσμους, άντريس κι γναίκισ, τραβήξαν ντου διάουλό ντουν.

Τυχηρός ήταν όποιους κι όποια έπιανι δλειά αμπ ντη μπρώτ' μέρα απ' έφτανι ζ γΚαβάλα. Άμα έπιανι δλειά κι δούλιβι ντούζκα, μόλις ίπιρνι απόλυσ' αγόραζι λίγα τρουφέματα, ρύζ', ζάχαρ', κ'κιά, λίγου βούτρου κι γύρζι στου χουργιό. Άμα πιρίσσιβι κι καμιά δικάρα, ακόμα καλύτιρα.

Δε γκάναν πουλλά μιρουκάματα. Μουνάχα όποιους συμπλήρωνι τα ικατό ένσημα ήταν τυχηρός κι ίμπινι στου ιπίδουμα, όπους γίνιτι κι σήμιρα. Παίρναν κι του δώρου τα Χριστούγινα κι στιπώναν κι μ' αυτό καμιά τρύπα.

Προυσέχαν πουλύ ου κόσμους τ' αβδουμαδιάτκου. Τα σφίγγαν πουλύ τα λιφτά. Ούλα τα μαγαζά τα γυρίζαν για να βρουν ποιος εν ποιο φτνός. Τότι ου κόσμους έτρωγι πουλλά φασούλια κι οι γναίκισ προυσέχαν να βρουν φασούλια βρασιρά. Είχι φασούλια απ' μι ένα νιρό γίνταν λυώμα κι είχι κι φασούλια απ' θέλαν τρίγια νιρά κι πάλι πουμέναν άβραστα κι κρατσανίζαν. Γι' αυτό οι γναίκισ αγουράζαν μσή ουκά κι τα δουκιμάζαν κι άμα ήταν βρασιρά παγαίναν του ιπάβριου κι ψνίζαν πέντι έξ ουκάδισ. Πουλλές φουρές όμους οι μπακάλδισ τς δίναν απού άλλου τσβάλ' κι τσι ξιγιλούσαν.

Του ίδγιου προυσέχαν κι μι τα κ'κιά να μην είχαν μαμούδια. Απού κείνα τα χρόνια οι Καβαλιώτις τς πιρνούσαν για κουρούδα τς Θασίτις.

Πήγι ζ γΚαβάλα ένας Θουλουγίτς για δλειά. Πιράσαν δυο τρεις μέρις κι δε μπόρισι να βρει μιρουκάματου.

– Τι γίνιτι ρε Κουσαντή, πάλι δεν έπιασις δλειά; Ντου ρουτούσαν.

– Ούτι δλειά ούτι χουσμέτ', ίλιγι ου Κουσαντής.

Είχι πάρ' έναν τρουβά τάκ' μαζί τ' κι πόριβι. Ου τάκους ικείνα τα χρόνια έσουνι πουλύν κόσμου. Ήταν χουντρές φέτις ψουμί απ' τς βάζαν στου φούρνου κι ξιραίνουνταν κι τς παίρναν ζ γΚαβάλα. Γίνταν τουτούνια.

Τς πέντι μέρις βρήκι δλειά ου Κουσαντής. 'Όταν γύρσι ζ γκάμαρ' ήταν ουλόχαρους, αλλά... θιόνησκους. Τέσσιρις κάθουνταν σι μια κάμαρ'. Ου Ανιστάης είχι πάρ' μια ρέγγα κι μόλις είχι φάει του ριγγουκέφαλου μι λίγου τάκου.

Ο Κουσαντής, τρέχαν τα σάλια τ'.

– Α μι ντ δώεις Ανιστάς' ντ ρέγγα δανκειά κι να σι αγουράσου μια του Σάββατου απ' θα πληρουθώ;

Ο Ανιστάης του σκέφκι λίγου:

– Πάρ' την ρε Κουσαντή, ντου λέει.

Τέσσιρις μέρις πόριψι ου Κουσαντής μι ρέγγα κι τάκου.

Του Σάββατου πληρώθκι ντου φάκιλου μι τ' αβδουματιάκου. Είχι ντν υπουχρέουσ' να ιπιστρέψ' ντ ρέγγα. Έπριπι να κρατήσ' ντου λόγου τ'.

Πήγι ικεί στουν Ανκόλα στα αποικιακά κι ρώτσι σι έναν:

– Έχς ρέγγις χουρίς κιφάλ';

– Ούλις οι ρέγγις μι του κιφάλ' πλιέντιν, ντου λέει ου μαγαζάτουρας.

– Καλά, θα ρουτήσου κι αλλού, είπι ο Κουσαντής κι έφγι.

Γύρσι ούλα τα μαγαζά. Κανένας δε μπλούσι ρέγγα χωρίς κιφάλ'. Στου τέλους αναγκάσκι κι αγόρασι ουλόκληρ' ρέγγα κι όταν πήγι ζ γκάμαρ' έκουψι του κιφάλ' κι του κράτσι κι έδουσι ντ δανκειά ντ ρέγγα στουν Ανιστάς', γιατί ντν είχι δανστεί χουρίς του κιφάλ'.

Πουλύ τα σφίγγαν τα λιφτά τότι ου κόσμους...

Η γριγιά απ' έκανι άρος

Ντου διάουλό τ' τραβούσι ο κόσμους ικείνα τα χρόνια αμπνη δλειά. Ούλα χρεϊγιάζουνταν γιρές πλάτις.

Λάντις ουλόκληρις τσι σκάβαν μι τα φκιέλια κι βάζαν καλαμπούκ' κι γιννήματα.

Λουκόπια ουλόκληρα τα ρίχναν κατσή μι του τσκούρ', σκίζαν τς δαυλοί μι τσι σφήνις κι κβανούσαν τα ξύλα μι ντου μπαλιουγάδαρου, λίγ' είχαν μλάρ'.

Ουλμιριά ήθιλις για να ξιστραφώεις μια πρινιά κι να φτέψεις μια αγρουλιά. Έτσ' γινήκαν ούλις οι πιριουσίς, γι' αυτό μέχρι τα σήμιρα οι γέρ', μπουρώ να σας πώ, αγαπούν πιο πολύ τα δέντρα ντουν απ' τα πιδγιά ντουν.

Απού νύχτα σι νύχτα στα χουράφια κι μέσα στα βνά. Ξιθιουμέν' γυρίζαν του βράδ' κι κουτρουκιάζουνταν. Γι' αυτό τότε κι τα σπίτια δεν είχαν βιράντις κι τρίφυλλα παραθύρια. Ένα παραθρέλ' είχαν. Νύχτα φεύγαν, νύχτα γυρίζαν, τι να βλέπαν απ' του παραθύρ';

Του καλουκαίρ' άμα σμουχρίγιαζι ανάβαν ντ γκαζόλαμπα κι ντν είχαν χαμπλουμέν' για οικουνουμία. Πουλλά σπίτια δεν είχαν γκαζόλαμπα ή δε ντν ανάβαν ντιπ για οικουνουμία στου πιτρέλιου. Βάζαν καμιά αγγίδα στ' ατζάκ' κι φέγγουνταν.

Άμα ήταν καλουκαίρ', ου κόσμους κάθουνταν όξου σν αυλή, στου τιζάκ'. Λέγαν κανένα μουχαμπέτ κι πιρνούσι η ώρα ντουν. Κι άμα είχι κι φιγγάρ' ήταν ακόμα καλύτιρα.

Όταν ήταν σκουτνά κι κατίβινι απού σαπάν κανένας απ' νυχτιάски, σταματούσαν ντ γκουβέντα μέχρι να πιράσ' γιατί μπουρούσι να ξπαστεί ου γάδαρους. Μπουρείς να πεις ότι οι ιδγ' ήταν αυτοίν απ' αργούσαν κάθι βράδ', κι του κάναν πάντα απού νταμάχ'. Μόλις πιρνούσαν απ' του σουκάκ', ας ήταν κι

σουλότ καραλίκ', καταλαβαίναμ' ποιος ήταν.

Οι τσουμπανοί αργούσαν του βράδ', γιατί μαντρίζαν τα ζαίσαμι ντν νύχτα, αρμέγαν κι ίρχουνταν στου χουργιό. Άμα είχι φιγγάρ' κι πιρνούσαν μι ντ μαγκούρα στουν ώμου, τς γνουρίζαμ' εύκουλα αμπ μπουρπατσά.

Ένας γέρους πιρνούσι τα βράδια καβάλα στου γάδαρου κι έψιλνι.

Πουλλοί κάθουνταν ουλουχρουνίς στα χουράφια ντουν, γιατί έπριπι να φλάγιν του βιό ντουν απ' τς κλέφτις. Άλλ' πάλι κάθουνταν μέχρι να σμουχριγιάσ' καλά κι ύστιρα φεύγαν στου χουργιό. Του κάναν έτσ', γιατί μπορούσι να πδήξ' κανέννας ντου φράχτ' ντουν κι να γιμώσ' έναν ντρουβά μήλα, ας πούμ'. Ήταν θα μι πεις κι οι αγρουφυλάκ', αλλά αυτοίν δε ντα προυλαβαίναν ούλα. Τς γαδάρ' να προυτουπιάναν ή τς κλέφτις;

Κάθι βράδ' τιλιφταία γύρζι στου χουργιό μια γριγιά. Αυτήν είχι έναν μπακτσέ ικεί σαπάν, απ' ήταν σκέτους παράδεισους. Τέσσιρς λάντις ήταν κι απ' ούλα τα ζαρζαβάτια κι τα φρούτα είχι μέσα. Αυτήν ήταν ικεί κι ντου γκανάκιβι ουλμιργιά κι μόλις κουντουζύγουνις για κανένα κιράσου, πιτάζουνταν πίσου αμπ ντου φράχτ' μι ένα παλούκ' στου χέρ'. Ούλα τα πιδγιά του ξέραμ' ότι δε μπουρούσαμ' να πάμ' κουντά.

Όταν γύρζι αργά στου χουργιό τσι πιο πουλλές φουρές πιρνούσι καβάλα μι τα σκέλια σ' έναν αξισαμάρουντον γάδαρου. Ιμείς οι μκρέλδισ κρυβουμάσταν πίσου απού μια πιζούλα κι ντου ξπάζαμ' αλλά δε ντ έρχνι καταή γιατί είχι διπτσουμενά τα πουδάρια τς στη γκλιά τ' κι έκανι άρς.

Πουλλές φουρές ντου σουγλούσι κιόλα για να κάν' άρς κι ακούγαμ' πουρδοί απ' του ζόρζμα. Αλλά δε γκαταλαβαίναμ' ποιος απ' τσι δυο ντουν τς τίναζι. Ου γάδαρους ή η γριγιά;

Ου κόσφας κι του ιλίτκου του κούκτσου

Ούλα τα διντρικά, ούλα τα χουρτάρια, οι αγκάθ', οι πιπι-
ρίτις, οι αβατονές οι τρουκ'κές, οι μαβρουπαλιαρές κι ό,τ'
άλλου φτρών' σ' αυτόν ντου γκόσμου, βγαίν' απού σπόρου.
Έχ' όμους κι δέντρα απ' τα σπέρνιν κουλουρίζα, ή μπλώχιν
στου χώμα ένα λουμάκ', κι αυτό βγάζ' ρίζις, τρουχίζ' κι γίνιτι
κινούργιου δέντρου.

Αλλά τα πιο πουλλά τα διντρικά φτρώνιν απού κούκτσου.
Κι του καρύδ', ας πούμ', εν ένα κούκτσου. Κούκτσου έχ' κι
του ρουδάκινου, του τζέρτζιλου, του καΐσου, τα καΐσίτκου
τρώγιτι κιόλα άμα του σπάσουμ', μικροί όταν είμασταν παί-
ζαμ' τα κούκτσα. Τα στήναμ' σι ένα αλών' κι μι τς ουμάδις
πηγαίναμ' στου σουμ κι τα καμακιάζαμ'. Μι τα κούκτσα απ'
τα σκλουκέρατα τα πιδγιά παίζαν τσιφτέκ'.

Πουλλά κούκτσα δηλαδή έχ' σ' αυτόν ντου γκόσμου, γιμάτ'
εν η γη κούκτσα που άλλα φτρώνιν κι άλλα σαπίζιν κι γίντιν
χώμα.

Έχ' κι έναν άνθρωπου απ' τα Λμινάρια αμπ ντου λεν
Κούκτσου. Του λεν ιξιβγινισμένα «ου κύριους Κουκούτσης».

Ντου ρώτσα μια φουρά:

– Αλήθεια κύρι Κουκούτση, αυτό εν του πραγματικό σ'
του παρόνουμα ή σι του βγάλαν παρατσούκλ';

– Αυτό εν του πραγματικό μ' του όνουμα, μι είπι.

Δε ντου λεν όμους στα χουριάτκα ο Κούκτσους. Ντου λεν
ου κύριους Κουκούτσης.

Τώρα θα μι πείτι τι θέλουμ' κι κάνουμ' αυτήν ντ γκουβέντα
για τα κούκτσα. Αλλού θέλου να φτάσου, κι του λέου:

Πάρτι ένα πλόχειρου κούκτσα ιλίτκα κι λαμόστι τα. Ή,
πάρτι εν τσβάλ' κούκτσα κι σπέρτι τα κι βάλτι τα κι κουπριγιά,

πουτίσι τα, κάντι τα ό,τ' θέλτι. Ένα απ' ούλα άμα φτρώσ',
ιλάτι να μι βρείτι. Κανένα δε θα φτρώσ'.

Κι να πω κι του άλλου: Πόσα ικατουμμύρια ιλές πουμένιν
αμάζουχτις κι πέφτιν καταή. Άντι, του πουλύ - πουλύ να
φτρώσ' μια αγρουλιά σι ουλόκληρου χουράφ'. Γιατί;

Κι πώς γίνιτι κι οι αγρουλές φτρώνιν απάν στα ραχώνια κι
στα πασπάρια μέσα τς πρινές, δάσους ουλόκληρου οι κουκόρ',
χουρίς να τσι σπείρουμ';

Είχα μια δλειά κι πήγα ζ γΚαβάλα. Βρήκα ντου νΤάκη μι
ντου Λιμουνή «άντι κάτσι να πιούμ' έναν γκαφέ», χρόνια
φίλ', έκατσα.

– Τι χαμπάρια απ' του χουργιό;

– Ε, τι χαμπάρια, να, ου κόσμους κουντέβ' να μαζώξ' τς
ιλές. Κι φέτου έχ' κι πουλλοί κουσύφ', είπα.

– Αυτό εν καλό, μι είπι ου Τάκης, κι πρέπ' να τς προυσέ-
χουμ' λίγου τς κουσύφ', να μι τσι ξιπατώσουμ' μι τς καρα-
μπίνις..

Ντου ρώτσα «γιατί»; Κι τότε πρώτ' φουρά έμαθα ότι ου
κόσφας ντην ιλιά ντη ντρώει μι του κούκτσου. Αυτό του κού-
κτσου όμους μέσα στη γκλιά τ', όσαμι να του κουτσλήσ', έρχι-
τι κι σχουδιάζ', μαλακών' κι μουνάχα αυτό μπουρεί να
φτρώσ'. Του ιλιόκουκτσου εν πουλύ σκληρό κι δε μπουρεί να
ανοίξ' κι να φτρώσ' άμα δε μπιράσ' αμπ ντη γκλιά τ' κόσφα.

Αυτό δε ντου ήξιρα. Αλλά όποιους παέν' ζ γΚαβάλα ούλου
κι κάτ' μαθαίν'...

Η γριγιά τα είχι πάρ' μαζί τς

Πόσις φουρές ακούμ' να λεν ου τάδισ «πέθανι πάμφτου-
χους» ή ου τάδισ «μάζουνι μάζουνι ούλα ιδώ πουμείναν». Αυτό απ' χτυπά άσκημα σι πουλλοί γέρ', εν όταν δυστυχούν κι ξιρουτσιγαρίζουντιν χουρίς λόγου. Κλούν τα μάτια ντουν κι του βιβλιάριου στη ντράπιζα εν πραγνί. «Τι λες ρε πιδί, είχι τόσις παράδισ κι ήταν να ντου λπάσι! Στουν ήλιου μοίρα δεν είχι αλλά τα μάζουνι σάμα κι θα τα ίπιρνι μαζί τ'».

Όπους κι να του κάνουμ', αυτός εν ου άθρουπους. Πάσα ένας μι τα κουσούρια τ'. Άλλους έτς, άλλους αλλιώς.

Ιφτυχώς, αυτό απ' θα σας πω δε γίνκι μι Θασίτσα, αλλά θα μπορούσι κι να ήταν. Εν για μια γριγιά απ' αυτού σαπάν απ' τα χουργιά.

Η γριγιά είχι ντου ντρόπου τς . Ίπιρνι δυο συντάξεις. Άχρηστου ήταν όμους. Ντν ίβλιπισ κι ντη λπούσαν. Λιμουκτουνούσι. Ούλου παζά κι κραμπουλάχανα μ' έναν κόμπου λάδ' μαγέριβι. Τα ρούχα τς ήταν κατ' καρκάλια σχου-
διασμένα κι γύρζι μι κατ' παντουφλιά χιλιουτρύπγια.

Είχι πιδγιά κι αγγόνια απ' ξέραν ότι ίπιρνι δυο συντάξεις κι δε σκουτίζουνταν κι πουλύ. «Δυο συντάξεις παίρνεις, τι τς κάνς;» ντ λέγαν. «Σιγά τς συντάξεις, κι πού ξέρου σι τι ανάγκ' μπουρεί να βριθώ αύριου; Ποιος θα γυρίσ' να μι δγει;» ίλιγι η γριγιά κι τιλείουνι η κουβέντα. Πήκαμ' ότι ου κόσμους εν άλλους έτς κι άλλους αλλιώς. Να φτύσου σαπάν θα βρέξου τα μουστάκια μ', να φτύσου σακάτ' θα βρέξου τα γένια μ'.

Τα πιδγιά υπουλουγίζαν ότι θα είχι βιβλιάριου στη ντράπι-
ζα κι δε μπουλυδίναν σημασία. Σι λέει, θα κλείσ' τα μάτια τς κι όσα μάζουξι ούλα τα χρόνια, σι μας θα πουμείνιν.

Η γριγιά τς συντάξεις τς ίπιρνι απ' του '50 κι κόντιβι να

γίν' ικατό χροινό. Είχι σακατέψ' του ιλληνικό δημόσιου, αλλά τέτγιου τσιφνουκούραδου απ' ήταν, τι του όφιλους;

Γιατακώθκι. Παγαίναν κι οι δυο οι θυγατέριτς στου σπίτ' κι ντ μπηριτούσαν. Ντ μπαγαίναν κι ζουστό φαϊ, αλλά η γριγιά είχι πάρ' τα πίσου.

Μια μέρα τς φώναξι κι τσι δυό κουντά τς κι τς έδουσι παραγγλές:

— Άμα κλείσου τα μάτια μ' να μι βάλτι του καλό φστάν', ντν άσπρ' ντ ντραχλιά κι του σπαλέτου. Τα έχου μέσα ζ γκασέλα. Κι να μι βάλτι κι κείνου του λουλουδένιου του μαξλάρ' απ' εν σ' ρουχουθιά.

Οι θυγατέρ' ιτς καταλάβαν ότι μέσα ζ γκασέλα απ' είχι του φστάν' κι του σπαλέτου, θα είχι κι του βιβλιάριου μι τς καταθέσεις.

— Μη σταναχουργιέσι μάνα, όπουσ μας λες έτσ' θα κάνουμ', ντ μπήκαν.

Σι καναδυό μέρις έκλεισι η γριγιά τα μάτια τς. Ησύχασι. Ντ φουρέσαν του κιτσό του φστάν', ντ ντραχλιά, του σπαλέτου κι ντ βάλαν κι του λουλουδένιου του μαξλάρ' αμπ ντ ρουχουθιά. Αυτό ήθιλι.

Μόλις γυρίσαν αμπ ντ γκηδεία, οι δυο οι θυγατέριτς πήκαν να σμαζώξιν του σπίτ' τάχα κι αρχίσαν του ψάξιμου για του βιβλιάριου. Μια αβδουμάδα ξιστροχαλέβαν του σπίτ' απάν - καταή, όπ' είχι τρύπα, χειρίδα, καλίτσα, τρουβά χώναν τα χέρια ντουν, ούτι βιβλιάριου, ούτι ένα πιντόλιφτου δε βρήκαν (δεν είχαμ' ακόμα ιβρώ). Κι σν Αγρουτική ρουτήσαν, δεν είχι καταθέσεις.

Αλλά ικείν' η μικρή η θυγατέρα τς ήταν μουλβουμένου.

— Κάτσι καταή λέει ντ μιγάλ'. Θμάσι απ' μας είπι να ντ βάλουμ' κι του μαξλάρ' του λουλουδένιου; Έ, ικεί μέσα τα είχι!

Πήγαν σν Αστυνουμία, λέει είστι υπουχριουμέν' να μας αφήστι να ντη ξιλαμώσουμ' γιατί έχ' λαμουμένα λιφτά. Ου νόμους λέει ότι τα λιφτά εν του δημοουσίου, είπι του μουλβουμένου.

Τς δώσαν άδεια, ντη ξιλαμώσαν κι βγάλαν του μαξλάρ. Ήταν γιμάτου δικαχίλιαρα...

Η γριγιά τα είχι πάρ' μαζί τς.

Ντας, γκιτς, πτρούτσου, όκτσου, έλα βοτς

Άκσα ότι αυτού σακάτ' έχ' ένα μέρους απ' συνουέντιν μι του σφύρζμα. Σφυρίζ' ου ένας απ' αυπέρα κι ντουν απλουγιέτι ου άλλους πάλι μι σφύρζμα. Καταλαβαίν' ου ένας τι ντου λέει ου άλλους σφυρχτά κι κάνιν κουβέντα.

Αυτήν ντ συνινόησ' μι τς σφυρίχιτργις ντν έχουμ' κι μείς οι Θασίτις, οι τσουμπανοί δηλαδή, αλλά χάνιτι όσου πάει, γιατί ου κόσμους ιξιλίχκι. Ου άθρουπους σήμιρα μπαίν' στου ντάτσουν κι δε χρειιάζιτι να σφυρίζ', κουρνέρνει. Άσι που οι τσέπις εν γιμάτις κινητά. Παίρνι απ' του μαντρί μι του κινητό κι ειδουποιά «τιλειώνου σι λίγου του άρμιγμα κι κατβαίνου».

Ιμείς ιδώ στ' Θάσου είχαμ' θκές μας λέξεις για ούλα τα ζουντανά. Κι τσι ξέραν κι αυτά αυτές τς λέξεις κι συνουένταν μι ντουν άθρουπου.

Ίρχουσαν ας πούμ' μι ντου γάδαρου φουρτουμένουν ξύλα. Άμα πήγινι ίσαμι του ρμάν' ντου φώναζις «οξ» κι ου γάδαρους καταλάβινι κι πήγινι πιο καταμισού στου μουννουπάτ'. Άμα ξέστριβι κι ήθιλις να ντου σταματήις, ντου φώναζις «πρτσό». Αυτός σταματούσι κι ντουν έβαζις μια πέτρα αμπ ντη μια ντν μιργιά για να μσουζγιαστεί του βάρους κι να μη ξιστρέβ'. Άμα ήθιλις να πουρπατεί πιο γλήγουρα ντου φώναζις «πτρούτσου» ή ντου φώναζις «Έλα βοτς». Για ένα πράμα όμους δεν είχι λέξ'. Πουλλές φουρές ου φουρτουμένους ου γάδαρους κάθουνταν καταή μάξους κι δε σκώνουνταν μι τα λόγια. Σκώνουνταν μουνάχα άμα ντουν άναβις λίγου χουρτάρ' μπρουστά στα μούτρα τ' κι πίσου στου γκώλου τ'. Μι του πρώτου τνάζουνταν λόρτους.

Τώρα βιβαί' απ' χαθήκαν οι γαδάρ', χαθήκαν κι αυτές οι λέξεις. Λέξεις αρχαίις. Λέγαν ου Γιώρς, τ' Γιώρ', ντου Γιώρ',

στη γκλητική ω Γιώρ'. Αυτό του «ω Γιώρ» ιμείς του λέμ' «ε Γιώρ». Αλλά όταν ένιαζι του ζουβγάρ' κι του ένα βόδ', ου Τζέλιους ας πούμ', δε ντραβούσι καλά, τότε ου ζουβγαλάτς του φώναζι: «Ω Τζέλιου!» κι καταλάβι νι του βόδ' κι τραβούσι. Του σουγλούσι όμους κι μι του νηματήρ'. Του είπα ντ Μένι, λέου «ιμείς τα βόδια δε ντα φουνάζαμ' μι του «ε» αλλά μι του αρχαίου του «ω» κι θαμάσκι «είχτι τέτοια βόδια ινγράμματα, μπράβου σας!».

Του ίδγιου γίνταν μι ούλα τα ζα. Τα μιλούσαμ' κι μας καταλαβαίναν.

Τς όρνιθις τς φουνάζαμ' «προύκα, προύκα» κι ίρχουνταν για του καλαμπούκ'. Άμα ήταν πλιά μι κλώσσα τα φουνάζαμ' «πούλ' πουλ' πούλ'». Μπαίναν μέσα στου κατοίκ' κι στιπώναμ' ντου γκατβάϊλα.

Για να διώξουμ' ντου σκύλου ντου φουνάζαμ' «όκτσου κιαρατά», κι έφυβγι δρουμανστός.

Για τα πιριστέρια είχαμ' άλλ' λέξ'. Τα φουνάζαμ' «τικ τικ τικ».

Κι τα αρνούδια ή τα κατσκούδια τα κάναμ' «ντας». Άπλου-νις ντ μπαλάμ' σ' κι του ίλιγισ «ντας καραμάν'» για να μάθ' να κουντρά.

Τς μιγάλις τς κατσίκις όταν θέλαμ' να τσι διώξουμ' απού ένα μέρους τς φουνάζαμ' «γκιτς» κι φεύγαν. Κι απού δω βγήκι κι του «γκιτς καλέ κατσίκα, θα σι χτυπήσου μι του καλάμι».

«Έχου ιλιόφλα πέντι ιβρώ η σακούλα»

Είχι έναν γιατρό ικείνα τα χρόνια στου Θιουλόγου, ντου Στιφανάκ'. Πάντα γύρζι ούλου μι ένα τσαντάκ' σν αμασκάλ'. Ούλα τα φάρμακα τα έφκiani μounαχός τ' απού βουτάνια. Γύρζι στα βνά κι τα μάζουνι. Ιμείς ντου λέγαμ' «ου λουλου-γιατρός» γιατί ήταν λίγου τσαρπσμένους. Όταν ντου βλέπαμ' να έρχιτι απού μακριγιά, ιμείς τα πιδγιά, ντου γκάναμ' γρίπου κι αμπ ντου φόβου τ' γύρζι πίσου κι έφυβγι. Γιάτριβι όμους πουλύν κόσμου κι ήταν πουλύ φτουχός.

Θέλου να πω για τα βουτάνια. Αλήθεια έν'. Κι πουλλοί μιγάλ' του παραδιχτήκαν όπι η Θάσου έχ' τα πιο πουλλά κι τα πιο καλά βουτάνια στου γκόσμου.

Κι ου καλόγιρους ου πάτηρ Γυμνάσιους μι τα βουτάνια δούλιβι κι μι άλλα γιατρουσόφια, κι γιάτριψι πουλύν κόσμου, άσι που ντου κατηγορούσαν για κουμπουγιανίτ', Θιός σχου-ρέστουν.

Αλλά κι τόσις χλιάδισ χρόνια αμπ δεν είχι γιατροί, πώς για-τρέβουνταν οι άρρουστ'; Ου ένας καθουήδιβι ντουν άλλουν τι γιατρουσόφ' να κάν'. Κάναν γιατρουσόφια μι τς βαθράκ', μι τς μαμρίδισ, μι τς αχιλώνισ, μι τς σκατζουχέρ', μι ντ γαλαζό-πιτρα, μι ντν αγριγιά, μι τς τσουκνίδισ, του σπαθόχουρτου, του λαγδάλμα, του μουρουνέλιου, μι ό,τ' βάζ' ου νους. Κι βέβαι', στου τέλους, ου Θιός έκανι κουμάντου κι άμα ήθιλι αυτός σφαλούσι ντουν άρρουστουν τα μάτια τ' κι ντουν ίπιρ-νι κουντά τ'.

Τώρα, στα χρόνια μας βγήκαν πουλλοί γιατροί κι κάθε μέρα ακούμ' για κινούργις αρρώστγις αμπ δε τς ξέραμ'. Κι ου κόσμους αγάντα χάπια, αγάντα ινέσεις, υπόθιτα. Παίρνις χάπ' για ντου ζάχαρου, σι ανιβαίν' η χουληστηρίν, παίρνεις για ντ

χουληστιρίν' σι πιάνιν τα νιφρά σ', παίρνεις για τα νιφρά, σι πειράζ' ντ γκαρδιά.

Έτς γίνκι ου κόσμους κι απάν' σ' αυτό βγαίν' ένας ικείνα τα χρόνια κι λέει «για ντου γκαρκίνου πγείτι νιρό απ' ντου Καματιρό». Κι παραγγέλναν αβέρτα μπουκάλια οι άρρουστ' «πληρώνου όσου όσου». Άμα είσι σι κίνδυνου να χάις ντουν άθρουπου σ', ούλα τα κάνς.

Έτς βγήκι κι τώρα ένας κι λέει «Πγείτι ζμί απ' τα ιλιόφλα, γιατρέβ' ούλις τς αρρώστγισ». Ναι, λέγαν ότι άμα έχς υπότασ', μι του ζμι αυτό γιατρέβισι. Αλλά κι άμα έχς υπέρτασ', πάλι μι του ζμί αυτό γιατρέβισι. Ό,τ' αρρώστγια κι να έχς, του ζμί απ' τα ιλιόφλα ντ γιατρέβ'.

Πλακώσαν οι γναίκις στα μαγαζά «δό' μ' ένα καλό μπλέντιρ». Αδειάσαν τα ράφια μι τα μπλέντιρ «μπλέντιρ πιριμένουμ' απ' αβδουμάδα κινούργια παρτίδα εισαγουγής».

Κι μεις ιδώ σ' Θάσου πουλύ του ιφχαριστηθήκαμ'. Γιατί άμα έχς δίπλα σ' του δέντρου, κόβς ένα διντρουλόμακου, του μαδάς κι του ρίχνεις μέσα στου μπλέντιρ, έτοιμου του φάρμακου. Αυτό του ζμι λεν έχ' διπλάσιουν σίδηρου αμπ ντ φακή. Τριπλάσιου ασβέστιου απ' του γάλα. Γι' αυτό κι γω σκέφκα ότι τα ζα ιπειδή τρων διντροόφλα βγάζιν μπόλκου γάλα. Του είπα σι έναν, του σκέφκι κι μι είπι:

— Λες κι μεις απ' πίνουμ' απ' αυτό του ζμι να κατβάσουμ' γάλα;

Κι ιπειδή ου Θασίτς ένα πάντα Θασίτς, διμόνιους, γέμσι ένα τσβάλ' σακλούδισ μι ιλιόφλα, του έκλεισι καλά κι πήγι ζ γΚαβάλα. Έπιασι σειρί τς καφιτέρις «έχου ιλιόφλα πέντι ιβρώ η σακούλα». «Δώσι μια σακούλα» ίλιγι ου καφιτζής. Σι μια ώρα είχι πλήσ' τριάντα σακούλις κι απού τότι κάθι προuí ντου βλέπιν οι καπιτανοί στα φέρι μποτ μι του τσβάλ' για ντ γΚαβάλα. Αμπ ντη μπρουηγούμιν' παίρνει τς παραγγιλλίς κι

παραδίν' του ιπάβριου.

Αυτό αμπ γίνκι όμους σι ένα χουργιό, ήταν χουντράδα. Πήγι ου άλλους, καφιτέρια έχ', κι γέμσι ένα ντάτσουν διντρου-λόμακα κι τα ξιφόρτουσι σν αυλή. Σάμα κι θα τάιζι τα πρόβα-τα.

Παγαίναν οι πιλάτις «βάλι μι ένα ζμι κι στάξι μέσα έναν κόμπου λιμόν'» λέγαν. Αυτός, ίβγινι σν αυλή, μαδούσι ένα λουμάκ' κι έρχνι τα φύλλα μέσα στου μπλέντιρ. «Δό' μ' τρίγια ιβρώ».

Αλλά ιπειδή του μέρους ικει ήταν λίγου μούτου, τα διντρό-φλα σαμακιάσαν κι του ζμι ίβγινι χαλασμένου. Ένα βράδ' σιρ-βίρσι ουχτώ πουτήρια ζμι κι τς τσίλσι κι τς ουχτώ.

Κουμμάτ' κουμμάτ' ρε πιδί!

Οι Καθαρουδιφτέρεις

Θαρρείς κι αυτήν η γιουρτή παραπανίζ' ή θαρρείς ότι εν απ' ούλα. Νηστεία, τραγούδια, χουροί, γλέντια, άχρεια λόγια. Δε φαίνιτι δηλαδή να εν κι τόσοσ Καθιρή αυτήν η Διφτέρα. Γιατί, ούλις οι άλλις οι Διφτέρεις, απ' σκώνιτι ου άθρουπους κι πάει στη δλειά τ', δεν εν τάχα Καθαρές; Αλλά αυτήν ντ Διφτέρα ντη βγάλαμ' αυτό του σουσούμ'.

Κι μιλούμ' για τα παλιά κι για κείνις τς παλιές τς Καθαρές Διφτέρεις. Πρώτα πρώτα, τότε ιπειδή δεν είχαν ου κόσμους να φάν, βάζαν τα πιδγιά ντουν κι νηστεύαν. Σι λέει εν Σαρακουστή, τρέμ' η γης κι ου τόπους, φάει κ'κιά μουσκιμένα στου νιρό, φάει φασούλια μι του ξύδ' —σάμα είχαν λάδ' ου κόσμους; Σιγά να μην είχε λιφτά να αγουράσ' χαλβά ή ταχίν'!

Κι απάν' σ' ούλ' αυτήν ντ γκακουπέρας', πιτάζουνταν μια:
— Α ντθούμ' του βράδ' καρναβάλια;

Κι ντύνταν καρναβάλια. Μάσκις δεν είχε τότε, κρύβαν τα μούτρα ντουν μι τς μαντίλις. Κι ιπειδή ντ μπατατούκα τ' καθέ- να ντν ήξιρι ούλου του χουργιό, ντ φουρούσαν αμπ ντν ανά- πουδ'.

Πιο πουλύ ήταν οι γναίκις αμπ ντύνταν καρναβάλια. Μόλις σμουχρίγιαζι ξικνούσαν οι παρείς απού σπít' σι σπít'. Μπαίναν κι μέσα στα καφινεία κι χουρέβαν. Ου καφιτζής έβαζι πλάκα στου πικάπ' κι τα κιρνούσι απού ένα ρακί. Πάντα ένα καρναβάλ' αμπ ντ μπαρέα, καλό- κακό, βαστούσι κι μια μαγκούρα.

Είδα μια φουρά ένα καρναβάλ' απ' είχε κριμάσ' στα σκέλια τ' δυο πατάτις κι ένα γδουχέρ'. Κάναν κι άλλα άχρεια πράμα- τα, αλλά ου κόσμους τα χαίρουντν κι δε ντα παραξηγούσι.

Ντ γΚυριακή ου κόσμους ήταν ουλμιργιά τουλούμ' απ' του

ρακί κι τα παπούδια τα κ'κιά, παρείς παρείς στα σπίτια. Ξινυχτούσαν χουρεύοντας κι τραγδώντας τραγούδια ούλου άχρεια λόγια.

Μόλις ξημέρουνι ξεκνούσαν για ντ γΚαρτσιλιώτινα. Ικεί ήταν ούλις οι κáιντις τ' χουργιού, ούλα τα διουλιά κι τα λαγούτα. Είχι κι ακουρντιόν. Κι ιβρουπαϊκά χουρεύαν. Κι να μη ξιχνιέμιστι, οι νιαροί, αγόρια κι κουρίτσα, γαμπρουμαχούσαν. Ζ γΚαρτσιλιώτινα ίρχουνταν για γάμπρισμα κι Λιμιναριώτις, γιατί πάντα τα κουρίτσα απ' του Θιουλόγου, να μη του καφκιέμιστι...

Ου μπάρμπα Μηχαήλους μια Καθιρή Διφτέρα ζ γΚαρτσιλιώτινα ανέφκι σ' ένα πασπάρ', γύρσι ντου γκώλου τ' κατά ντου γκόσμου κι κατέβασι τα πατιλόνια τ'. Ντουν έβαλι στου κουλταρίδ' ου αστυνόμους, αλλά αυτός του κατσίμσι.

Αυτές οι Καθιρές Διφτέρις πιράσαν μια για πάντα κι ό,τ' κι να κάνουμ' σήμιρα εν σα φαϊ ξαναζουσταμένου, γιατί ου κόσμους μοιάζ' σαν να εν απ' αλλού. Ούλα τα χουργιά μας τσιρουμαχούν «του θκό μας του καρναβάλ' εν του πιο παλιό, εν του καλύτιρου» κι βάζιν τα μιγάφουνα ντ γΚαθιρή Διφτέρα κι λεν σάτιρις, σιγά να μη γιλάσουμ'. Κάθιτι ου κόσμους αμπ ντη μια κι αμπ ντν άλλ' ντν άκριγια στου δρόμου κι βλέπ' σα ξένου παραμύθ'. Κι ύστιρα λεν «Αντι, πάμ' να φύγουμ'».

Αυτήν ντ γκατάντια ντ γκατάλαβι ου μπάρμπα Τάκης αμπ ντου Μπουτό, μπρουστά απού χρόνια. Συνουήθκι μι ντου Γιώρ' κι ντθύκαν καρναβάλια. Τίπουτα του ιδιαίτιρου. Μουνάχα που ου μπάρμπα Τάκης κρέμασι στη μπλάτ' ιτ μια νταμπέλα απ' έγραφι:

«Γαμάτι γιατί χανόμαστι»

Πήγαν στα Λμινάρια. Του ντάτσουν του είχαν αφήσ' αυ-
πάν στουν Ανκόλα, για να μη δγιουν τους έν, κι κατβήκαν ζ
μπαραλία μι τα πουδάρια.

Κανένας δε τσι γνώρσι. Γυρίσαν ούλα τα Λμινάρια κι ούλ'
τς καταπαραδιχτήκαν.

Αυτό μπόρισι, αυτό έκανι ου μπάρμπα Τάκης μι ντου
Γιώρ', αλλά σώζιτι η κατάστας';

Οι μαστόρ' κι τα τσουράκια

Πόσοιν κι πόσοιν δε γίναν μαστόρ' σ' αυτόν ντου γκόσμου. Φραγκουράφτις, μαραγκοί, τσαγκάρδισ, μπακάλδισ, μπαρμπέρδισ, ιμπόρ' κι έναν ντου νιά ιπαγγέλματα κι άμα βάλουμ' κι αυτά απ' κλείσαν σαμαράδισ, παπλουματάδισ, τσαμπάισδισ, γανουτήδισ, μουδίστρις, πχανάδισ, πιταλουτήδισ, τριχάδισ, σαπνάδισ, μυλουνάδισ, βγαίν' ότι ήταν πουλύ νκουκύρς ου κόσμους ικείνα τα χρόνια. Μόλις του πιδί τιλείουνι του σκουλειό, ου καημός τ' γουνιού ήταν να μάθ' μια τέχν' να βγάζ' του ψουμί τ'.

Κι ου γουνιός έκανι του κουμάντου τ' άμα του πιδί μάθινι καλά ντ ντέχν' να του αγόραζι κι τα χρειιαζούμινα ιργαλεία για τού μαγαζί ένα ρουκάν', λίγα καλουπόδια, σουγλιά, ντανάλις, ένα μιστρίδ', ένα καλό ψαλίδ' ή μια μηχανή ψλή κι μια χουντρή για κούριμα.

Κι τότε βιβαί', δεν είχι του πιδί τα λούσα τα σημιρνά. Του στέλναν σι έναν φτασμένουν τιχνήτ' κι ου Θιός βοηθός. Δικατριγιώ χρουνώ πιδί όντας πήγινι για τσουράκ', του προσβέλναν οι μαστόρ' «ισύ δε μπρόκειτι να μάθς τέχν', χαράμ' τρως του ψουμί ντ μπαμπάς σ'» κι πουλλοί μαστόρ' αγριγιέβαν κιόλα κι σκώναν κι χέρ'. Τραβούσαν τ' Χριστού τότε τα πιδιγιά. Όσα κάναν του λουλό κι καταπίναν τσι προυσβουλές, ίρχουνταν κιρός απ' ανοίγαν θκή ντουν δλειά.

Ου Μ. πήγι τσουράκ' σι πουλλοί. Πουθινά δεν έκανι χουργιό. Πιδί ήταν, αλλά ήταν αψύς. Πουλλές φουρές πλακούθκι κι στου ξύλου μι τς μαστόρ'. Δουκίμασι πουλλές τέχνις, αλλά καμιά δεν έμαθι. Στου τέλους δε ντουν ίπιρνι για τσουράκ' κανένας. Ήταν κι ουρφανός, μουνάχα μάνα είχι, αλλά είχαν πουλλά δέντρα. Ξάνγι τα δέντρα, μάζουνι τς ιλές κι στα καλά

τα μαξούλια έφτανι μέχρι δικαπέντι βαρέλια λάδ' «τς έχου χισμέν' ούλ' τς μαστόρ' κι δε θέλου να μάθου τέχν'» ίλιγι.

Πού άξι ότι τα κτσούρια βγάζιν καλοί παράδισ; Σαράντα κάσις κτσούρια ου γρίπους. Ντου μπήκαν κιόλα ότι ζ μΠουταμιά πλά ένας μια τράτα. Ικείν' ντ χρουνιά είχι κι καλό μαξούλ', πάει σ' μάνα τ' κι ντ γύριψι να πλήσιν του λάδ' κι ν' αγουράσ' ντη ντράτα. Δικαπέντι βαρέλις λάδ'.

– Πούλα του, πιδί μ', ντουν είπι η μάνα τ' κι του πούλσι.

Πήρι ντη ντράτα, πήρι αργάτις ψαράδισ, αλλά πότι ήταν μπαϊντός, πότι δεν είχι τίπουτα. Οι αργάτις θέλαν να πληρουθούν, θέλαν στου μιστικό ντουν κι απού εξ ουνκάδισ κτσούρια, καλά που ήρτι του κινούργιου του μαξούλ' κι όπουτι σφίγγουνταν, πήγινι σ' μάνα τ' κι ντ γύριβι να πλήσ' μια βαρέλα λάδ' για να πληρώσ' τς αργάτις.

Στου τέλους τα έδουσι κλουτσά. «Δε βγάζ' λιφτά αυτήν η δλειά, μουνάχα χάνου» σκέφκι κι πούλσι ντη ντράτα.

Ποιος ντου φούσκουσι τα μυαλά τ' όμους κι ντου μπήκι του μαμούδ' να 'γουράσ' μιλίσσα; Ξαναπάει σ' μάνα τ', πάλι η χρουνιά είχι καλό μαξούλ', «μάνα σκέφκα αυτό κι αυτό». «Άντι πιδί μ', κάνι πάλι πάλι ένα αγιούτου» ντουν είπι η μάνα τ'. Πάν' άλλα δικαπέντι βαρέλια λάδ'.

'Γόρασι ικατό κουφίνια μιλίσσα. Τα πήγι τς Χουχόλις. Άλλ' ντου μπήκαν να τα πάει στου Όρους, άλλ' ντου μπήκαν να τα πάει στου Όρους μι καϊκ' άλλ' ντου μπήκαν να τα πάει στη Δράμα για καστανιά, όνας ντουν είπι να τα πάει στου Κφόμπουρου στ' Βασίλ' τ' Γιαρακούδ' του χουράφ'.

Δεν ήθιλι να πάει ταξίδ'. 'Γόρασι δυο γαδάρ' κι κβάνσι τα μιλίσσα στου Κφόμπουρου. Μπαϊλτσι τρεις μέρις να κβανεί κουφίνια.

Πιράσαν λίγις μέρις, πήγι τα είδι. Δεν είχαν μέλ'. Πιράσαν ακόμα καμπόσις μέρις, ξαναπήγι. Τίπουτα. Ξανά. Τίπουτα.

Ούτι έναν τρύγου δεν έκανι. «Δεν ήταν του τυχηρό μ'» σκέφ-
κι. Ντουν ειδουποίησι ου μπαρμπα Βασίλς κατά τα προυχέι-
μια «έλα να πάρς τα μιλίσσα κι τς γαδάρ». «Δεν έρχουμι» είπι
ου Μ. «Κράτα κι τς γαδάρ', κράτα κι τα μιλίσσα».

Όμους μουνάχα αυτές οι δυο οι δλές στ' ζουή τ' δε ντου
μπήγαν καλά ντου Μ. Ούλις οι άλλις, μπιρικέτ!

Αλλά για ντη ντράτα κι τα μιλίσσα, έχ' να του λέει.

Κι του λέει σα κανκησά...

Ου Ψουριάρς, ου Ψειριάρς κι η Σαμπίνα

Άλλου ψουριάρς κι άλλου ψειριάρς.

Ψουριάρς εν αυτός απ' έχ' ψώρα.

Λεν «ούλ' μαζί κι ου ψουριάρς χώργια» ή «η ζουλιά αν ήταν ψώρα να ψώργιαζι ούλ' η χώρα» γιατί η ψώρα εν πουλύ κουλητικιά .

Η ψώρα, ικείνα τα χρόνια, ντουν έπιανι πολύ ντου γκόσμου, γιατί δε μπλύνταν. Μια φουρά ντου μήνα να λούζουνταν ου κόσμους, κι πουλύ ήταν. Ούτι μπάνιου σ' θάλασσα κάναν ου κόσμους, γιατί θα πνίγουνταν. Γι' αυτό τς έπιανι ψώρα κι είχι πουλλοί Θασίτις ψουριάρδισ. Έχ' ένα μέρους στου Θιουλόγου, κατά ντ Μπασταρδά ντν ουμαλιά που του λεν λουβόσπτα. Μι πήκαν ότi θα μι πηγαίναν να δγιώ αυτά τα λουβόσπτα, αλλά δεν έχου πάει ακόμα.

Ψειριάρδισ ήταν αυτοίν απ' είχαν ψείρις. Κανένας δεν ίλιγι ντουν άλλουν ψειριάρ', γιατί ούλους ου κόσμους είχαν ψείρις. Οι φαντάρ' ήταν γιμάτ' ψώρα. Όταν απουλύουνταν κι ίρχουνταν στου χουργιό, τα ρούχα ντουν τα βράζαν στου καζάν' για να βράσιν οι ψείρις κι να ψουφίσιν. Κι τα πιδγιά ήταν γιμάτα ψείρις. Γουνιμένα. Άσι που τα πιο πουλλά αγουρούδια είχαν κασίδα. Κασιδόκουστα ντου λεν έναν σν Αθήνα. Βάλι μι ντου νους σ'... Είχι κι κάτ' χτένια ιπιτούτου. Όταν χτινίζουσαν μ' αυτό του χτέν' πέφταν οι κόνδισ. Τς μάζουνις κι τς έρχνις μέσα σ' φουτιά να καούν.

Καλά, για τσι ψίλ' τι να πούμ'... Ή για τς κουργιοί. Πουλλοί κουργιοί είχι ζ γΚαβάλα κι οι καπνιργάτις όταν γυρίζαν στου χουργιό κι αυτοίν ζουματούσαν τα ρούχαν ντουν.

Πέρασι πουλλά ου κόσμους απ' τσι ψείρις. Κι τώρα ακόμα έχ' ψείρις, αλλά λίγις κι όχ' αμπ ντν απλυσά. Τώρα τα μικρά

τα πιδγιά πιάνιν ψείρις απ' τα σαμπουάν, αλλά τα ψειρίζιν ντάιμα οι μάνις ντουν.

Ου Βασίλς, ένα καλουκαίρ' όταν κλείσαν τα σκουλειά, τι σκέφκι; Αγόρασι ένα αρνούδ' κι του βάφτισι Σαμπίνα. Ήταν ξάσπρου κι πουλύ όμουρφου. Του ήθιλι αυτό του αρνούδ' για τα πιδγιά, γιατί καλύτιρα λέει να παίζιν τα πιδγιά μ' μι του αρνούδ', παρά μι άλλα παρασάλακα πιγνίδια απ' του ιμπόριου. Για τα πιδγιά ντν αγόρασι ντ Σαμπίνα.

Μες σ' χαρά ήταν μι ντ Σαμπίνα ούλα τα πιδγιά, καμιά δικα-
ριά ζ γειτουνιά. Παίζαν κουλτό τα πιδγιά, έτριχι απού κατατα-
πόδ' κι η Σαμπίνα. Παγαίναν για παγουτό τα πιδγιά, απού
πίσου κι η Σαμπίνα. Ντ μπαίρναν κι ντ Σαμπίνα χουνάκ'
παγουτό κι του έτρουγι., του μουλβουμένου. Μια φουρά μπήκι
κι μέσα σν Αρζιντίνα, γιατί απού κει τα πιδγιά παίρναν τα
παγουτά. Λίμπασι στου παγουτό η Σαμπίνα!

Ντ γκάναν κι μπάνιου στη βρύσ', ούλα τα πιδγιά μαζί, κι ντ
σαπνίζαν κιόλα μι τα καλύτιρα σαμπουάν κι μουσκουβουλού-
σι η Σαμπίνα, είχι να λέει η γειτουνιά γι' αυτό του ζω'!

Μια μέρα γίνκι ένας σασιρμάς μι δυό γναίικις, μάνις αμπ ντ
γειτουνιά.

— Να ξιψειρίς τα πιδγιά σ', γιατί κουλήσαν κι τα θκά μ' τα
πιδγιά ψείρις. Είπι η μια.

— Μαρή, ιμένα θα μι πεις για τα θκά μ' τα πιδγιά; Ιγώ τα
απαγόριψα να κάνιν μι τα θκά σ' παρέα, γιατί απ' τα θκά σ'
κουλήσαν. Είπι η άλλ'.

Μπήκαν κι άλλις μάνις στου γκαυγά. Κι αυτές τα πιδγιά
ντουν είχαν ψείρις, αλλά απού ποιό τς είχαν κουλήσ'; Ούλα τα
μκρά ήταν γουνιμένα αμπ ντη ψείρα.

Πιρνούσι μια γριγιά απού κει, παλιά τσουμπάνσα, κι τς
άξι.

— Αφήστιτα τα πιδγιά ήσυχα, τς είπι. Του πρόβατου απ' του

πλύνιν μι του σαμπουάν, έχασι ντ μυρουδιά τ' κι έπιασι ψεί-
ρις. Απ' του πρόβατου κουλήσαν.

Η Σαμπίνα ήταν μπρουστά ντουν. Μόλις είχαν γυρίσ' αμπ
ντν Αρζιντίνα. Ντη μπιάσαν κι ήταν γιμάτ' ικατουμμύρια ψεί-
ρις. Ντ ραντίσαν δε ξέρου μι πόσα κτγιά αϊρουζόλ' κι σκου-
μαχούσι η καημέν'. Ύστιρα ντη ντλίξαν μι ένα σιντόν' για να
μη μπουρεί να γλείψ' του αϊρουζόλ' κι πάθ' τίπουτα. Έτσ' ντη
ξιψειριάσαν.

Αλλά τιλείουνι κι του καλουκαίρ' κι θ' ανοίγαν πάλι τα
σκουλειά.

Του μσουχώρ' εν απού μάτ'

Η Άρτα, ας πούμ'. Εν ένα μέρους αυτού σακάτ'. Απού καταμισού αμπ ντν Άρτα πιρνά ένας λάκους κι τι λάκους! Τύφλα να 'χ' ου Μαριώτκους ή ου Καστρινός ου λάκους. Γουρνουμαχεί χμώνα - καλουκαίρ'.

Ούλα τα χρόνια του πιρνούσαν μι τς παλανταριές κι πήκαν οι αθρώπ' να κάνιν ένα γιουφύρ' να πιρνούν μι τς γαδάρ' κι τα μλάρια ντουν. Πήραν τς καλύτιρ' μαστόρ' κι βάλαν μπρος. Ντν ιστουρία ντη ξέρτι. *Ουλημιρίς του κτίζανι του βράδι γκριμιζόταν.* Μέχρι απ' έκτισι ο προτουμάστουρας ντη γναίκα τ' μέσα στου ντουβάρ' κι απού τότι του γιουφύρ' εν απέθατου κι πιρνούν απού πάν' οι Αρτινοί μι τσι γναίκις ντουν κι τα πιδγιά ντουν κι του πιρχαίρουντιν.

Του ίδγιου πάθαμ' κι στου Θιουλόγου. Όχ' μι του γιουφύρ', αυτό εν απέθατου. Του ίδγιου πάθαμ' μι ντου δρόμου στου μσουχώρ'. Ίσαμι τριάντα χρόνια τώρα ου δρόμους αυτός θα φκιάσκι ίσαμι δικαπέντι φουρές. Του Σάββατου τιλειών' κι μέχρι ντ Διφτέρα γίνιτι τρουχάλ'. «Να, τα χάλια σας» λέγαν παλιά στου μπρόιδουρου, «να, τα χάλια σας» λεν τώρα ντου δήμαρχου.

Ντου γκάναν τσιμιντένιουν, χάλασι.

Ντου γκάναν άσφαλτουν, ξιφλουδίσκι.

Ντου γκάναν μι πλάκις, σπάσαν.

Σπάσαν κι του κιφάλ' ντουν κι πήκαν να ντου γκάνιν απού γρανίτ', απ' αυτού σαπέρα απ' τα χουργιά τς Καβάλας. Σι λέει, άντι κι πήγαμ' αουπέρα στουν Ανάργυρου κι πήραμ' πέτρις. Θα βγουν γιρές; Καλύτιρα μι γρανίτ' αμπ γΚαβάλα!

Σπάζ' ου διάουλους του πουδάρι τ' κι ου ιργουλάβους λέει «τα χαρτιά μ' λεν ότι πρέπ' να σας κάνου κι πιζουδρόμιου κι

απάν' στου πιζουδρόμιου να σαςβάλου κι φανάρια για να μη μπουδουκλώνιστι. Κι τό'κανι. «Ο μπουτκός δε χουρεί στη ντρύπα τ', σέρνει κι τα κουλουκύθια τ'» λέει μια παρουνία.

Του έργου σταμάτσι. Πιλαγουμέν' ούλ' οι Θουλουγίτις. Ου ιργουλάβους έχ' κι μια αδυναμία. Δε μπαίρνει Έλληνις μαστόρ'. «Ιγώ, λέει, βάζου μαστόρ' απ' όξου κι πληρώνου κι... κάτ' παραπάν', γιατί δε τσι ξιθαριέμι τσι θκοί μας».

Όπους πάν' τα πράματα, βλέπου ότι δρόμου στου μσου-χώρ' δε μπρόκειτι να δγιούν τα μάτια μας.

Δε ντουν ουνειρεβ' κι κανέναν ότι πρέπ' να κτίσουμ' έναν ή μια μέσα τς γρανίτις όπους γίνκι σν Άρτα κι σουθήκαν οι αθρώπ'. Αλλά να πάει τζάμπα ένας άθρουπους για του μσου-χώρ';

Άλλου, κι δε γκαταλαβαίνου πως δε του σκιφτήκαν μέχρι τώρα οι Θουλουγίτις. Μια λιτανεία να κάναν για ντου δρόμου αυτόν, ντου διαπότ' να φέρναν, ντου Μιχαήλ Αρχάγγιλλου να παίρναν να σκάσ' του κακό, μια ανάτριχα να ντου γκάναν αυτόν ντου δρόμου, γιατί μπουρεί να εν κι απού μάτ'. Να εν απού μάτ', όχ' απού χουριανό μας αλλά απού κανέναν Λιμιναριώτ'.

Ιγώ θα του πω. κι ισείς γιλάτι. Ου δρόμους αυτός δε μπρόκειτι να γίν'. Μια ζουή μόλις ντου φκιάνουμ' θα χαλνά κι τζάμπα λιφτά θα δίνουμ'. Αυτό απ' μπουρεί να σώσ' του μσου-χώρ' κι ούλου του χουργιό, εν ένα Μιτρό, για αμάξα όμους.

Γιλάτι, αλλά θα μι θμηθείτι..

Γιατί ψουφούσαν οι γαδάρ';

Ικείνα τα χρόνια, παντού, ούλα τα κβανούσαν μι τς γαδάρ'. Ου γάδαρους ήταν διξί χέρ' για ντουν άθρουπου. Ακόμα κι τς πουλιτείς ούλα τα ζαρζαβάτια οι αγρότις τα κβανούσαν για πούλμα μι τς γαδάρ'. Τς γαδάρ' κι τς γαδούρις. Φουρτώναν αμπ ντ μαύρ' χαραή τα λαχανικά στα κάρα κι ξικνούσαν για να φτάσιν τς γειτουνιές ύστιρα απού 2-3 ώρις.

ΤΣαλουνίκ' έχ' έναν κάμπου αμπ ντου λεν Μπακτσέ. Τώρα ικεί έχ' σπίτια κι βίλλις. Αυτός ου κάμπους, τότε, ήταν παράδειςους. Ντη μσή ντ Σαλουνίκ' χόρτινι. Κατακαμλιού αμπ ντ μαύρ' χαραή οι γαδάρ' μι τς κόφισ κι τα κάρα ξικνούσαν.

Θα πρέπ' αυτό του μέρους να είχι ίσαμι ιξακόσ' γαδάρ' κι γαδούρις. Του βάζ' ου νους σας τι αγγάρσμα κάναν; Γιατί ου γάδαρους άμα δγει γαδούρα, αγγαρουμαχεί. Του αγγάρσμα εν η ουμιλία τ'. Το αγγάρσμα εν ότι αναπνέει πουλύν αέρα, σφίγγιτι απού πίσου για να μη ντου φεύγιν (ξέρτι) κι ντου βγάζ' κουμματιαστά μι του αγγάρσμα. Ουλνυχτιά κουλιένταν γαδάρ' μι τς γαδούρις, αγγαρουμαχούσαν κι ταράζαν ντου ντόπου.

Δίπλα ικεί κουντά είχι ένα στρατόπιδου. Οι φαντάρ', καμμιά πιντακουσαριά, ουλνυχτιά δε γκλείναν μάτ' απ' τα αγγαρίσματα. Ου διοικητής έκανι αναφουρές στου μπρόιδουρου τς Κοινότητας. «Δε μπουρώ να κάνου τίπουτα» είπι ου πρόιδουρους. «Δε μπιρνά απ' του χέρ' ιμ». Έκανι αναφουρά κι στου στρατηγό. «Κάνι ό,τ' πιρνά απ' του χέρ' σ'» ντουν είπι ου στρατηγός. «Βρε έναν τρόπου να σουπάσιν».

Ένα προυϊ, σν αναφουρά, είπι τς φαντάρ' «σας καταλαβαίνου, δίκιου έχτι αλλά δε μπουρώ να κάνου τίπουτα».

Τότι πιτάχκι ένας Θασίτς, σκαπανέας ειδικότητα είχι:

—Ιγώ, κυρ δικητά μπουρώ να τς σταματήσου του αγγάρσμα.

Έχου ντου ντρόπου μ'. Δώσι μι δυο φαντάρ' για βουηθοί μ' κι θα χρειγιαστώ κι ίσαμι ένα βαρέλ' γράσου.

– Μπράβου, ρε φαντάρι, ντου λέει ου δικητής. Έχτι κι σεις τόσوين πουλλοί γαδάρ' κι γαδούρις σ' Θάσου;

– Έχουμ', κυρ δικητά, αλλά ιγώ τιλείουσα κι ντου μΠυθαγόρα ζ γΚαβάλα.

Σκέφκι λίγου ου δικητής, σι λέει εν κι μουρφουμένους «ιντάξ, ανάλαβι» ντουν είπι. «Κι ιγώ, άμα τα καταφέρς, θα σι δώσου κι δέκα μέρις άδεια τ' Αημητριγιού να πας να μαζώξις τς ιλές». Τότι βγαίναν κι στα χαμουλόγια.

Σι δυο μέρις ούτι ένας γάδαρους δεν αγγάρξι. Νικρουταφείου! Οι φαντάρ' χουρτάσαν ντου νύπνου ντουν. «Μπράβου ντου Θασίτ', τιτραπέρατους», λέγαν ούλ'. Κι ου δικητής ουλόχαρους ντου ρώτσι άμα μπουρούσι να κάν' τίπουτα για να σταματήσ' κι τση γναίκας τ' ντη γκρίνα. «Μπουρώ» είπι του μουλβουμένου. Ποιος ξέρ' τι θα έβαλι μι ντου τ'...

Πιράσαν τρεις - τέσσιρς μέρις. Ένα προυΐ δγήκαν ικει όξου απ' του στρατόπιδου έναν γάδαρου ψόφγιουν.

– Γιατί ψόφσει, μπάρμπα, ου γάδαρους;

– Δε ξέρου τι έπαθι, ρε πιδί μ', κουτζάμ' γαδαρέκους, καταστράφκα!

Του ιπάβριου ψουφήσαν ακόμα δυο γαδάρ'. Ντν άλλ' ντ μέρα, ακόμα δυο! Κάθι μέρα ψουφούσαν. Ψουφήσαν ίσαμι τριάντα γαδάρ'!

Μαθέφκι απού τι ψουφούσαν. Οι γαδάρ' βάζαν αέρα μέσα ντουν για να αγγαρίξιν κι ου αέρας αυτός τς έφυβγι απού πίσου γιατί τς είχι βάλ' γράσου στου γκώλου, του μουλβουμένου. Παγαίναν απού σκάσμου.

Κι ου γρασαδόρους, αντί για δέκα μέρις τιμητική άδεια, πήρι δέκα μέρις τιμητική... φυλακή!

Δούλους ή τσουμπάνς σ' αφιντικό,
ήταν του ίδγιου πράμα

Πόσους κόσμους κι κουζμάκς πήγι κι παγαίν' ακόμα τζά-
μπα ου ίδρους τ'...

Αυτού σακάτ', τα μπαμπάκια, τα κουκνουγούλια, τα πουρ-
τουκάλια, τα σταφύλια, οι πατάτις τόσουν αγώνα κάν' ου
αγρότς, τόσα λιπάσματα πληρών' κι απουλαβή; μηδέν εις του
πηλίκουν. Χριώνιτι κι τσι τράπιζις μέχρι τα μπούνια.
Κατβαίν' τσι δρόμ' μι τα τρακτέρ αλλά πού να βρεί του δίκιου
τ'. Πουλλοί λεν ότι του κάν' μάξους για ντ μπουλιτική.

Ιμείς ιδώ σ' Θάσου δεν είχαμ', αναντάμ μπαμπαντάμ, μιγά-
λα μπιρικέτια. Γι' αυτό οι αργάτις μας, άντρες κι γναίκις,
παγαίναν ζ γΚαβάλα κι δλέβαν στα καπνουμάγαζα, στα ψάρια
κι τς μπακτσέδις. Τυχηροί ήταν αυτοίν αμπ μπαίναν κι στου
ιπίδουμα ή παίρναν τα Χριστούγινα του βουήθημα.

Είχαμ' όμους τα δέντρα κι άμα η χρουνιά είχι καλό μαξούλ'
βγαίναν ου κόσμους μέχρι κι τρεις φουρές στα χαμουλόγια.
Ακόμα κι αυτοίν αμπ δεν είχαν δέντρα, βγαίναν στου σταφου-
λοί κι είχαν μια αρτσά λάδ' να πουρέψιν.

Οι ιμπόρ' ουξουμιτρούσαν του λάδ', του βγάζαν πέντι - έξ
ουξύτητα κι του αγουράζαν όσου όσου. Ή πάλι, δίναν κανα-
δυό ντινικέδις λάδ' ντου μπριματευτή κι παίρναν κανένα
παντό κι παπούτσα για τα πιδγιά. Έτς σκιπάζαν ντ γύμνια
ντουν ου κόσμους.

Άλλ' πάλι είχαν ζα. Γίδια ή πρόβατα. Αλλά τότε ήταν κι οι
κισλάδις κι ήταν άστα να πάν'... Δούλους ή τσουμπάνς σ' αφι-
ντικό, ήταν του ίδγιου πράμα. Τς παίρναν κι ξίψουμα. Αλλά
κι φέτου δγείκιτι μι τα αρνιά κι τα κατσίκια τι πάθαν οι τσου-
μπανοί απ' τς ιμπόρ'.

Είχι αθρώπ' αμπ δε ξέραν γράμματα. Κι αυτοίν ήταν πολλοί. Κι αυτό πάλι δεν εν τίπουτα, γιατί είχι κι αθρώπ' αμπ δεν είχαν δγει στ' ζουή ντουν ούτι πιάσαν στα χέρια ντουν λιφτά. Αμα θέλτι πιστέψτι του.

Όντας είχαν αρχίς' να πλούν ζα, έναν τσουμπάν' ντου γκαθουηδέψαν:

– Άμα έρτ' ου έμπουρας, να ντου μπεις ότι τα κατσίκια τα πλάς 26 φράγκα ντν ουκά ακατέβατα κι του τουμάρ' πουμέν' σι τι σένα. Να προυσέχς να μη σι γιλάσ', γιατί αυτοίν εν μιγάλ' κλέφτις.

Έρτι ου έμπουρας κι πήγι κι βρήκι ντου τσουμπάν' στο μαντρί:

– Πόσου μι τα πλάς τα ζα αφιντικό; Μι ντν ουκά θα τα πάρου.

– Βγάλι μια τιμή ισύ, λέει ου τσουμπάνς κι άμα μι συμφέρνει πάρ' τα.

– Ιγώ συ δίνου 27 φράγκα ντν ουκά, λέει ου έμπουρας.

– Δε μι συμφέρνει, λέει ου τσουμπάνς. Ιγώ τα πλω 26 ντν ουκά ακατέβατα κι του τουμάρ' θκό μ'.

Αυτό ντου γκαθουηδέψαν, αυτό έκανι κι τα πούλσι 26 ντν ουκά κι του τουμάρ' θκό τ'.

Έτχα κι σ' ένα άλλου κι μι σκώθκι η τρίχα μ'.

Ου χασάπς είχι κλείς' κουτουράδα τα κατσίκια ιβδουμήντα χλιάρκα. «Αυτά τα λιφτά απ' σι δίνου, εν σα ένα καλό μηνιάτκου ουλουχρουνίς». Κι αλήθεια ίλιγι, γιατί τότε του μηνιάτκου ήταν 7-8 χλιάρκα. Κι συνουηθήκαν ου τσουμπάνς να εισπράξ' τα ιβδουμήντα χλιάρκα μι μάρτυρα, γιατί δεν ήξιρι να μιτρά, ου καημένους.

Έτχι να είμι ιγώ ικεί στου χασαπιό όταν ήρτι ου τσουμπάνς να εισπράξ'.

– Πρόσιχι, Γιαρακούδ', να μη μι γιλάσ', γιατί δε θα σι χου-

ρέσ' του χουργιά ουλόκληρου. Μι είπι.

Κι πρόσιχα όταν τς τα μέτρησι ένα ένα κι τα ιβδουμήντα.
Αλλιώς... δε θα μι χουρούσι του χουργιά!

Απού πού κόβιτι του χαρτί υγείας;

Ου βλάχους ουλμιργιά βόσκιζι τα ζα τ' σι κάτ' πασπάρια. Είχι καλή χλουρουσά του μέρους ικείνου κι δε σκουρπούσαν. Αυτό ήταν καλό. Βουσκίζαν ντούζκα κι αυτός ή θα ίπιρνι κανένα νουμπέτ για να πιράσ' η ώρα ή πήγνι ικεί λίογυ πιο σαπέρα απ' είχι ένα αϊρουδρόμιου κι χάζιβι τα αϊρουπλάνα κι θαμάζονταν. Άλλα σκώνταν, άλλα κατβαίναν. Αυτό γίνταν κάθε μέρα κι όταν σμουχρίγιαζι μάζουνι τα ζα τ' κι τα πήγνι στου μαντρί.

Μια μέρα, ένα αϊρουπλάνου πήρι φόρα κι μόλις πήγι να πιτάσ' κόπκι του ένα του φτιρό τ' κι ίσαμι που πρόλαβι ου πιλότους κι του σταμάτσι μέσα σι κάτ' χαμουξάρις. Γρατσανστήκαν τα γόνατά ντουν πουλλοί ιπιβάτις κι γιμώσαν ξιγδαρμάδις.

Του ιπάβριου κάθουνταν πάλι ου βλάχους στου ιδγιου του πασπάρ', τα ζα βουσκίζαν κι αυτός χάζιβι τα αϊρουπλάνα απ' σκώνταν κι κατβαίναν. Πάλι γίνκι του ιδγιου. Ένα αϊρουπλάνου πήρι φόρα κι μόλις πήγι να πιτάσ' κόπκι του ένα του φτιρό τ' κι ίσαμι που πρόλαβι ου πιλότους κι του σταμάτσι μέσα σι κάτ' αβατσνές. Τσιρουμαχούσαν οι ιπιβάτις κι τρέχαν μέσα στα ρμάνια. Οι γυναίκις καταριένταν, τα πιδγιά γαρίζαν κι ούλ' μι τα κινητά παίρναν στα κανάλια κι μιλούσαν για σημεία κι τέρατα.

Του ιπάβριου κάθουνταν πάλι ου βλάχους στου ιδγιου του πασπάρ', τα ζα βουσκίζαν κι αυτός χάζιβι τα αϊρουπλάνα απ' σκώνταν κι κατβαίναν. Πάλι γίνκι του ιδγιου. Ένα αϊρουπλάνου πήρι φόρα κι μόλις πήγι να πιτάσ' κόπκι σα πράσσου του ένα του φτιρό τ' κι ίσαμι που πρόλαβι ου πιλότους κι του σταμάτσι μέσα σι κάτ' προυγόλια.

Τρέξαν πάλι οι μηχανικοί, μιτρούσαν μι κάτ' ιργαλεία, σημειώναν στα τιφτέρια ντουν αριθμοί «μυστήριου» λέγαν ούλ' κι δε μπουρούσαν να καταλάβιν γιατί κόβνταν τα φτιρά απ' του κινούργιου του μουντέλου.

Είδι απουείδι ου βλάχους, παράτσι τα ζά τ' κι κατέβκι στου αϊρουδρόμιου. Ντουν έτρουγι η πιριέργεια. «Τι ζόρ' άχτι ρε πιδγιά;» τς ρώτσι. «Πάρι δρόμου απού δω, βλάχου, δε μας φτάν' ου γκαϊλές μας, έχουμ' κι σένα» ντου μπήκαν οι μηχανικοί.

Ου βλάχους, ικειί, αρίδα. «Πείτι μι κι μένα ρε πιδγιά, μπουρώ να σας βουθήσου». Ντου μπήκαν ότι κόβιτι του φτιρό, ότι του βάζαν συνέχεια ινίσχυσ', του ξαναβάζαν κι άλλ' ινίσχυσ' κι του φτιρό πάλι κόβουνταν σα πράσσου.

— Αυτό εν πανεύκουλου, λέει ου βλάχους. Αντί να βάζτι καλάϊ ικειί απ' κουλά του φτιρό, κάντι του λίγισ τρύπισ.

— Λουλός είσι; ντου μπήκαν οι μηχανικοί. Αλλά πάλι του ξανασκιφτήκαν κι συ λέει ας κάνουμ' κι αυτό απ' λέει ου βλάχους. Κι κάναν στου φτιρό τρύπισ.

Πήρι φόρα του αϊρουπλάνου κι τνάχκι απάν' σα πιτέλα. Του φτιρό δε μπήρι χαμπάρ'. Φάνκι κατάγιρου.

— Καλά ρε βλάχου, πώς του ήξιρις αυτό του πράμα; ντου ρουτήσαν.

Ου βλάχους, πήρι ένα σουβαρό ύφους κι έδουσι ντν ιξηγήσ':

— Καλά, δεν έχτι προυσέξ' ότι του χαρτί υγείας δε γκόβιτι καμιά φουρά απού κεί απ' εν οι τρύπισ κι σκίζιτι απ' αλλού; Αυτό σκέφκα κι γω κι σας του είπα. Είχι δίκιου ου βλάχους.

Του ίδγιου πράμα γίνκι κι στου Θιουλόγου. Γέμισι του μσουχώρ' απού αυτουκίνητα. Σαπάν - σακάτ τα αυτουκίνητα, γίνκι σασιρμάς. «Δε χουρούμ' να μπαρκάρουμ', δε χουρούμ' να πιράσουμ'» φουνάζαν στου μσουχώρ'.

Κι τότε ξαναβγήκι ου βλάχους:
– Ου δρόμους εν πουλύ καλός. Κάντι ένα πιζουδρόμιου κι
θα βρείτι ντν υγείά σας. Κι κάναν κι πιζουδρόμιου.
Έτς τς είπι ου βλάχους, αυτό κάναν...
(Κι μιτά συγχουρήσιους για τσι βλάχ’).

Γ Λ Ω Σ Σ Α Ρ Ι

- αβλαντίζου: παρακολουθώ από μακριά απαρατήρητος
 αγκαλνώ: εγκαλώ
 άγκσμα: ατύχημα (γαλλ. accident: δυστύχημα)
 αδαρά (σαν): σαν τώρα
 αθρακούφ': στάχτη
 ακόν': πέτρα για ακόνισμα
 αλάτους (ιλές): παστωμένες ελιές, θρούμπες
 άλμα: λίπος
 αλσάχν': υπερβολικά αλατισμένο, λύσσα
 αλτούζ: απ' άκρη σ' άκρη
 αναγκαίου: αποχωρητήριο
 ανιξιτκιώνουμι: αναστατώνομαι
 άξιμπιμπίλουτους: ντυμένος ατημέλητα
 άρατους: άφαντος
 αργαστρίσα: υφασμένα στον αργαλειό
 αργουδούλ': δουλειά για να περνά η ώρα
 αρνεύου: δείχνω τον τρόπο που φτιάχνεται κάτι
 αρνόκρα: το μαλλί από το κούρεμα αρνιών
 αρσίζκους: άτακτος
 αρτά: αρτύω: βάζω λάδι ή αλάτι σε φαγητό
 ασλί (έχει): κάτι που δε λέγεται τυχαία. Έχει κάποια αιτία, λόγο, συνάφεια, δόση αλήθειας
 ατζόνα: μακρύ κόκαλο.
 αφόρ (το): ολοκαίνουργιο, αφόρετο
 αχμάκς: απονήρευτος, αθώος.
 αχνάρουτους: ασκημομούρης
 άχρειγια λόγια: από το αχρείος
- βαδιλίζου, βάδια: αποχωρισμένα από το περίβλημά τους σασόλια, καρύδια, κουκιά κλπ.
 βαδέλις: τα ορθάνοιχτα μάτια (προσβλητικά)
 βαλίδια: μπάλες χόρτου ή τριφυλιού
 βλαμάκ': πονηρός

βρός: εύρος, το σημείο που πέφτει το νερό και δημιουργείται και
δημιουργείται κάτι σαν λιμνούλα
βρουλίδις: πλεξούδες

γαδρουκαβαλίνις: κοπριά γαϊδάρου
γαλαχτίζου: ασπρίζω, γαλακτώνω
γαρουμαχώ: γαρίζω, θρηνώ
γατσάζου: υποφέρω από δίψα, γανιάζω
γιουβαρλαμά (δίνου): γκρεμίζομαι
γκαβά: αντσούγιες παστές
γκάργκαλου: κότσι
γκίλκας: δερματική πάθηση που φέρνει μεγάλη φαγούρα
γκιούμ': μικρό δοχείο τενεκεδένιο
γκιρδέλ': μπουγιέλο
γκιριμέ (έναν): κάθε λίγο και λιγάκι, σχεδόν μόνιμα
γκνόστουμου: η διάσταση που καθορίζουν τα δάχτυλα μεγάλος και
δείκτης
γκρουλόγους: μεγάλη στάμνα
γλιάρς': αυτός που του αρέσουν τα καλούδια
γλουγούδια: γλυκάκια
γνιψά: το σημείο που αλλάζουμε τη ροή του νερού για να το κατευ-
θύνουμε αλλού
γόμους: η γέμιση σε φαγητό
γουνιάδ': γωνιάδι, γωνία ψωμιού
γουρνούκ': το στόμιο της δεξαμενής (στέρνας) απ' όπου την αδειά-
ζουμε

δέντρα: για τους Θασίτες είναι τα λιόδεντρα
δρουμανστός: τρέχοντας γρήγορα

έβαξι: βούιξε
έλιβι: λιέβω, αλιεύω

ξαγαλιά: μπαγαποντιά
ξαμπούνης: Κακοδιάθετος, άρρωστος
ξαναχάτ': συνήθεια
ξβουντούνα: με μεγάλη ταχύτητα

ζγιάν': φασαρία

ζγιαφέτ: γλεντάκι με γεύμα και ποτό

ζία: τα ζύγια

ζμπιρίλουγα: είδη συχνής χρήσης (συν+περί+ου+λόγος)

ζμπούμτα: Πήρα μια ζμπούμτα: πέσιμο από παραπάτημα

ζνίχ': ο σβέρκος

ζνταλεύου: ψάχνω ανακατώνοντας, χωρίς μέθοδο

ζντουλέβου, ζντούλς, ζντούλα: ζητιανεύω, ζητιάνος, ζητιάνα, ζήτου-
λας

ζντρουφ: πλήρης άγνοια

ζουβγάρ': ζευγάρι βοδιών

θμώ: υπενθυμίζω

ιργουστάσιου: το ελαιοτριβείο

καζέπ (βρέχει): βρέχει πολύ και ασταμάτητα

καθουηδεύου: Καθοδηγώ

καθόρ': βροχή μικρής διάρκειας

κακαβάνς: χαϊδευτικό για τον άμυαλο

καλίτσα: πήλινο μεγάλο βάζο

καμουδιασμένους: σαν απογοητευμένος

καμπάδκου: χοντρό ύφασμα. Εδώ, χοντρή γυναίκα

καμπαρντίζου: δείχνω ότι υπερηφανεύομαι

καμχούδα: κρυφοπονηρούλης

καμώνουμι: προσποιούμαι

καριζιντέ (το πάω): πάω κόντρα σε μια άποψη

καριόλα: μεγάλο κρεβάτι

καρκάλια: ξεσκίδια ρούχων

κασκαρίκα: μηχανορραφία, κατεργαριά

κατακαμλιού: βαρυφορτωμένος

κατίνια: τα νώτα

κατσανιάζου: παγώνω, κατσανιάσαν τα χέρια μ'

κατσέρνου: πέτρα ή άλλο αντικείμενο

κατσμίζου (του): αποχωρώ διακριτικά

κβαργιάζουμι: κουβαριάζομαι, γκρεμίζομαι

κέτιλου: λέπι

κιαμέτ: μεγάλη αφθονία
 κινώνου: αδειάζω στα πιάτα, σερβίρω
 κιόρ (τό'χου): έχω μαύρα μεσάνυχτα, πλήρη άγνοια
 κιόρ βιλαέτ: πλήρης άγνοια
 κιουρλιμέ (πάω): πάω χωρίς να ξέρω που
 κιρασουλέν': ουράνιο τόξο
 κλαδίζου: σκουπίζω
 κλάκια: κυκλάκια
 κμάρ': σταμνούλα
 κουλουκουρέβου: το πρώτο κούρεμα των αιγοπροβάτων την άνοιξη
 γύρω από την ουρά και τα πισινά. Τα μαλλιά αυτά λέγονται
 κουλουκούρια
 κουλουχιλές: ο φέρων αντιρρήσεις στους κανόνες του παιχνιδιού
 κουλτό: κυνηγητό
 κουμπάνια: τρόφιμα για ολιγοήμερη διαμονή κάπου
 κουνταρίδα: χοντρός κορμός πεύκου για οικοδομική χρήση
 κουτρονκιάζου (τα): τα φέρνω βόλτα
 κουτρονκιάζουμι: σκοντάφτω, πέφτω κάτω
 κουτσίνια: πουρνάρια που προορίζονται για τροφή ζώων
 κουτσόρια: κούτσουρα. Εδώ, λιόδεντρα σαν κούτσουρα
 κούφουμια: το κυρίως κρέας ενός σφαχτού
 κριγιάς: κρέας
 κτάζου: κατοικιάζω (για κότες)
 κτάλα: (κουτάλα) η ωμοπλάτη
 κτσούρ': μαρίδα
 κυριστές: το κύριο μέρος. Για άνθρωπο: πολύ αδύνατος
 κφά: τα κουφά (άδεια) μέρη του στιμομαχιού

 λαγδάλμα: λίπος λαγού
 λαγκέβου: ανακατώνω (για υγρά)
 λαδίσα (τα): η εποχή που βγαίνει το λάδι
 λάζου: γκαστρώνω
 λαϊνα: στάμνα
 λαϊνουστάτς: το μέρος που βάζουμε τη στάμνα
 λαμώνου: θάβω
 λαπάντ: πεντακάθαρα
 λάστιχα: σφεντόνα

λατζίκ: ξεσκέπαστος
λατσούρ: μουςκίδι
λαφρόστχους: μισότρελος
λιγέν': λεκάνη για πλύσιμο ρούχων, κυρίως
λίσκους: ζωικό παράσιτο (σκουλίκι) στο δέρμα των κατσικιών
λμπάζου: ορέγομαι ανεξέλεγκτα
λόκβα: λακούβα
λόρτους: όρθιος
λουζάρια: δαδιά
λουμάκ': κλώνος κλαδί
λτσάζουμι: φορτώνομαι κάτι βαρύ

μακρουσκινσμένους: δεμένος με μακρύ σκοινί για να βόσκει
μαλαγαρεύου: μεταπλάθω
μαλιουφατούρα: όχι ιδιαίτερα χρήσιμα πράγματα
μαμουδιάрка: κουκιά με μαμούνια
μαξούλ': το μάζεμα, η σοδειά
μάξους: σκόπιμα
ματάβγαλμα: τσίπουρο διπλής αποστάξεως
μιταλίκ': ελάχιστο χρηματικό ποσόν (μέταλλο)
μνουχώ: ευνουχίζω
μουζγούδ': μούσκεμα
μουλαϊμίζ' (ου πόνους): υποχωρεί ο πόνος
μουλβουμένους: έξυπνος, παμπόνηρος, πανούργος
μουλέρνου: λύνω, ελευθερώνω
μουλφούδα: πονηρούλης
μουρατσανσμένους: αγουροξυπνημένος
μουςκαλλαμένους: καλοντυμένος
μουχαμπέτ: συζήτηση, κουβέντα
μπαθιάζου: στιβιάζω
μπαντακώνουμι: βουλιάζω
μπαρδάκ': μικρή στάμνα
μπαριαντάς (ώρα): πολύ καθυστερημένα
μπαρτικουλέρνου (κάποιον): συμφωνώ με κάποιον, παίρνω το
μέρος του
μπασαρίνα: μακρύ λοστόρι με το οποίο χτυπώντας ανοίγεται τρύπα
για φουρνέλο

μπασκαλής: χώρια από τους άλλους
μπασλαντίζου: επιτίθεμαι, βιαιοπραγώ
μπελ': μακάρι
μπιξιρώ: χορταίνω επιτέλους κάτι
μπιρατζάδα: βόλτα
μπιρμπιρίζουμι: ευπρεπίζομαι (μπαρμπέρης)
μπιτιίζου: τελειώνω
μπνάζουμι: εμπνέομαι
μπούκλους: φλασκί για νερό
μπουλαντία: αναγούλα
μπουμπή: ντροπή
μπουμπότις: καλαμπόκια ψητά, τσαππάτ
μπρίκους: χαϊδευτικό για μικρό παιδί, αλλά και όνομα γαϊδάρου
μπρόβα: σκηνή ζήλιας
μπρουλιάζου: στάδιο προετοιμασίας για ύφανση. Εδώ μεταφορικά:
πολύ πυκνά
μσάρκα: μισιακά

νηματήρ': (ονηματήριο) ακριβώς το αντίστοιχο της βουκέντρας,
αλλά για τον γάιδαρο
νιάζου: οργώνω (υνί)
νιρουνκόμπους: υδρονομέας
νόστμους: αυτός που νοστιμεύεται, που τρώει απ' όλα
νουμπέτ: υπνάκος
νταβαδέκους: μεγάλο ταψί
ντάιμα: τακτικά
νταμαχιάρς: αχόρταγος
νταρνταγάν: όλα είναι άνω κάτω
ντεβρ (ένα): μια φορά
ντέλνουμι: προσπαθώ για κάτι χωρίς να τα καταφέρνω
ντέντικας: πολύ ψηλός
ντιλής: ο κοκκινολαίμης (το πουλί)
ντιντίου: κρύος και δυνατός αέρας
ντιπ: καθόλου
ντουγρού: κατευθείαν
ντουμπρούκια: μεγάλοι κορμοί πεύκων

ξανοίγου: κλαδεύω ελιόδεντρα
ξηρουχαμνιέμι: χασμουριέμαι
ξηδήλσι: επαληθεύτηκε (όνειρο)
ξιγαστιρώνου: εξοικονομώ
ξιθαρριέμι: εμπιστεύομαι
ξίκ': ελλιποβαρές
ξίγκλα: Σιδερένιο εξάρτημα του αργαλειού.
ξικουτκίζου: αφαιρώ ένα τμήμα από το σύνολο ή ένα κλαδί από
 δέντρο
ξιμσταλουμένους: ντυμένος ατημέλητα
ξινουθέκου: μεταφυτεύω (κυρίως για λαχανικά)
ξινουσέρνου: επισκευάζω στέγη από σχιστόπλακα
ξιστρουχαλέβου: ψάχνω κάτι ανακατώνοντας
ξιτρακαζώνου: ανοίγω την πόρτα (που έχει μηχανισμό αντίστοιχο
 με το πόμολο)
ξλουγαδούρα: (ξύλινη γαϊδούρα. Κάτι σαν φορείο ξύλινο επίπεδο
 για τη μεταφορά από δύο άτομα σε μικρή απόσταση μπάζων,
 πέτρας κλπ.
ξλόχτινου: εξάρτημα του αργαλειού.
ξμίζου: καρικώνω
ξουπάνις: χοντρές νιφάδες χιονιού

όμπγιους: πύον
ουλουκατούρτους: κατουρημένος για τα καλά
ούργια (αυγά): κλούβια

παπουδιάζου: μαλακώνω
παραβούτια: δύο μεγάλα ξύλινα κιβώτια για κουβάλημα άμμου με
 υποξύγιο. Για να ξεφορτωθεί η άμμος, υπήρχε από κάτω σύρ-
 της
παρασάλακα: χαζομάρες
πασπάρ': υψωματάκι
πατατούκα: βαρύ σακάκι
πατήτηργις: εξαρτήματα αργαλειού
πατιρντί: φασαρία, καβγάς
πατλατντίζου (στα γέλια): ξεκαρδίζομαι
πατσαρίσα: τα απαραίτητα για ολιγοήμερη μετοίκηση

πειρατικός: πειρατικό θεωρείται ό,τι δήποτε εκτός Θάσου
πέτιβρα: τα σανίδια που σκεπάζεται η στέγη πριν μπει η σχιστόπλα-
κα ή το κεραμίδι

πιζλάς: κατασκευαστής πεζούλας

πλόχειρου: μια χεριά, μια χούφτα

πνάκ': πινάκιο, ξύλινο πιάτο με σκέπασμα

πόγαλου: απογαλακτισμένο

πουδιακαμός: (πόδια) κίνηση δυσδιάκριτη στα σκοτεινά

πουζιντώ: αποζητώ

πουκότσιλα: υπολείμματα τροφής (για ζώα)

πουτούρα: παντελόνι στον αργαλειό

πρατηγάρου: πλευρίζω

πραγνί: πατικωμένος, καλογεμισμένος

πριστήριου: πριονιστήριο

προυμαγραδούλα: αυτός που προνοεί και μαζεύει για να έχει μελ-
λοντικά

προυτουμανές: πορτοφόλι

προυφουνιέμι: απειλώ

πχανίζ': μπάζει από παντού κρύο

ριζιγάρου: φτάνω στα όρια της αντοχής μου

ριμπαπί: σόι

ριξάρα (κατσίκια): κατσίκια που απέβαλε

ριπιτίν: επαναλαμβανόμενα (αγγλ. repeat: επαναλαμβάνω)

σάγλα: σκoinί

σαϊτα: εξάρτημα του εργαλείου

σαλά σαλά (έφυγε): έφυγε σα βρεγμένη γάτα

σαλμάς: ελεύθερη βοσκή σε περιοχή που μέχρι τώρα απαγορευόταν

σάμα, σάνα: ως εάν, ωσάν, σαν να...

σασιρμάς: αναστάτωση

σασιρντίζου: αναστατώνομαι

σαφρακιάρς: αρρωστιάρης

σίβους: χρώματος γκρι

σκατζούλιν: τα μούρα

σκαφδιασμέν': σαν σκάφη

σκιλφό: δυσκέλυφο

σκλουκέρατου: ξυλοκέρατο, χαρούπι
σκουλουμπουδώ: εμποδίζω σκόπιμα
σκουμαχώ: αγκομαχώ
σκουρπίδια: στουμπισμένο βότανο για το διώξιμο του πρηξίματος
σκρος: (για φαγητό) χωρίς ζουμί, στεγνό
σκφούνια: τσουράπια
σμαμίδ': σαμιαμίδι
σμούχριγια: σούρουπο
σνεικάζου: διακρίνω από μακριά, συμπεραίνω (συν+εικάζω)
σουλότ: απόλυτο σκοτάδι
σουντίζου (ντου): μένω αναποφάσιστος, δειλιάζω να κάνω κάτι
σούσαλα: σκουπίδια
σουσούμ': παρατσούκλι
σόφσι: σοφίζομαι, επινοώ
σπιρτουπάν': πανί ποτισμένο με οινόπνευμα
στλιζουκουπώ, στλιζουμαχώ: μυρίζω άσχημα
στραουμάδα: στραβομάρα
στριβάρ': χόρτο σε άγονη περιοχή
στρουμόκουλα: στριμωχτικά, δύσκολα
στρουπαδιά: κατάρα
συχουπαρμένους: παρμένος από στοιχειά, αφηρημένος
συρμιτεύουμι: κινούμαι με μεγάλη δυσκολία, σέρνομαι
σχουδιάζου: Παλιώνω από την πολυκαιρία (για ρούχα)

τάκους: ψωμί που ξαναφουρνίστηκε για να γίνει φρυγανιά
τατάρκα: κακοβρασμένα
ταχειά (ντν άλλ'): αύριο (μεθαύριο)
ταλιαρίζου: πιλατεύω
τέρμνου: τέρμινο
τζιρτζίλ': μπίλια
τιζάχ': το τεζάκι
τιλατίν: με εντελώς άδεια κοιλιά, πολύ νηστικός
τίσκαβρά διμένους: σφιχτοδεμένος
τόι: ακαθόριστη και ακανόνιστη μάζα
τριγιόβουλου: τρεις οβολοί, σχεδόν τίποτε
τρικό: μάλλινη ζακέτα
τριμές: πατημασιές, τα ίχνη

τριμίστιργις: μεγάλες ζημιές
τρουχάλια: χαλάσματα
τσαμούζκον: ατίθασο (μουλάρι)
τσαρπίζου: χάνω τα λογικά μου
τσιλιπής: άκρως επιλεκτικός (στο φαγητό):
τσιράγαλου: φασαρία, θόρυβος
τσισίτ': μια σειρά γνωρίσματα που καθορίζουν ένα είδος
τσιφνουκούραδου: πολύ τσιγγούνης
τσουλιάζου: επιθέτω πλουσιοπάροχα
τσουράκ': τσιράκι
τσουράπ': μάλλινη κάλτσα
τφάν': τυφώνας, μεγάλη κακοκαιρία

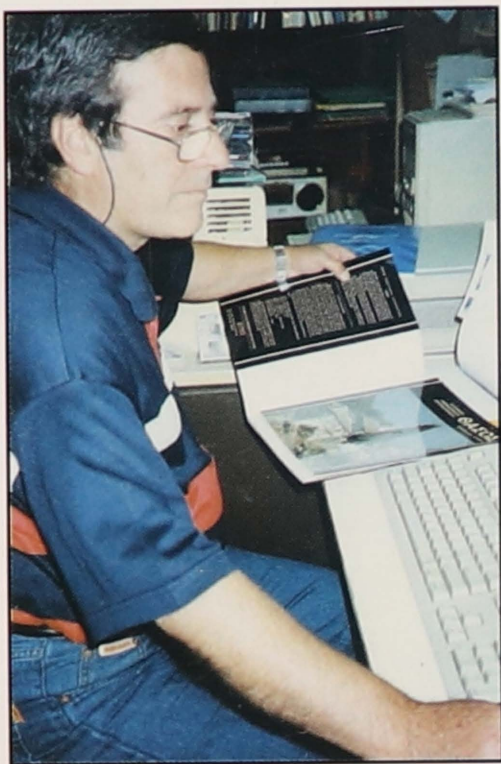
υφσάντου: υπεροπτικό ύφος

φκέλ': δικέλι (σκαπτικό εργαλείο)
φκριγιέμι: αφουγκράζομαι, ακούω προσεκτικά τι λέει κάποιος
φλαστάδα: τσακιστή πράσινη ελιά
φουρτιό: εκατό οκάδες

χαϊνς: τεμπέλης, ανεπρόκοπος
χαρδαλάδης, κουπήκαν οι χαρδαλάδης τ': απόκαμε
χασμίσα: καλούδια
χαλάτ: αποστακτήριο (ρακιού)
χαμουλόγ': οι πρώτες ελιές που πέφτουν
χιπ: γεμάτος μέχρι πάνω
χιρσάδ': χέρσο
χιστέκ': μπλιγούρι
χου (έχει): έχει κάποια σχέση, υποκρύπτει κάτι
χύτς: νεροχύτης

ψακώνουμι: δηλητηριάζομαι
ψταδόσκου: ξεραμένο σύκο, (ψητάδι)
ψουφασλάς: αυτός που καλλιεργεί ψιλοφάσουλα

ώμουσι: ορκίστηκε

Ο Γερακούδης Ιω. Σωτήρης γεννήθηκε στο Θεολόγο Θάσου το 1948.

Γυμνασιακές σπουδές έκανε στη Θάσο και την Καβάλα. Εφοίτησε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (1974) και πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. (1982).

Πολύ σύντομα διέκοψε την πορεία προς τη δικηγορία και μέχρι σήμερα ασχολείται με εκδόσεις βιβλίων και περιοδικών, διαγράφοντας στη Θεσσαλονίκη, αρχικώς, μια πολυετή παρουσία μέσα στον εκδοτικό χώρο.

Με τον εκδοτικό οίκο «Εκδοτική Ομάδα» εξέδωσε μια σειρά βιβλίων, κυρίως κοινωνικού και οικονομικού περιεχομένου, αλλά και λογοτεχνία και ποίηση.

Από τα ιδρυτικά μέλη του Πολιτιστικού συλλόγου «Χατζηγιώργης» διετέλεσε από το 1978 αρχισυντάκτης του περιοδικού «Κουφόκαστρο» (25 τεύχη). Στα χρόνια 1981-88 εξέδιδε το περιοδικό «Κινηματογραφικά τετράδια» στη Θεσσαλονίκη. Επίσης ήταν υπεύθυνος της έκδοσης της εφημερίδας «ΘΑΣΟΣ» του Συλλόγου Θασίων Θεσσαλονίκης του οποίου υπήρξε και Πρόεδρος.

Ίδρυσε παράλληλα τον εκδοτικό οίκο «Νιραγός» με έδρα τη Θάσο, μία εκδοτική προσπάθεια προβολής και ανάδειξης της ιστορίας και του πολιτισμού της Θάσου.

Από το 1998 παράλληλη με τις εκδοτικές του δραστηριότητες είναι και η έκδοση της δεκαπενθήμερης εφημερίδας της Θάσου «Θασίων γη».

Συνέγραψε το εγχειρίδιο «Ιστορία της Θάσου», 1986, (β' έκδοση 2005), «Τα Θασίτικα» Αχ, γιόκα μ' μι τα ιλλινικούδια σ'..., 2000 και Πνας άντρα μ' να ζιώσου;, 2005.